

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi arvopaperi-markkinalain ja kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain muuttamisesta ja eräksi niihin liittyviksi laeksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arvopaperimarkkinalain arvopaperin käsitettä nykyistä joustavammaksi, mikä edesauttaa koti- ja ulkomaisilla arvopaperimarkkinoilla kehitettyjen ja kehitettävien uudenlaisten rahoitusvälineiden käyttöönottoa ja julkista kauppaa myös Suomessa. Muutoksella on laajoja vaikutuksia arvopaperimarkkinalain sisällön lisäksi myös muuhun siihen liittyvään lain-säädäntöön.

Koska arvopaperimarkkinalain arvopaperikäsitteen muuttaminen johtaa lain soveltamiseen myös muun muassa yksityisten osakeyhtiöiden arvopaperien tarjoamistilanteissa, esityksessä ehdotetaan lievennettäväksi yksityisten osakeyhtiöiden arvopapereilla käytävän julkisen kaupan rajoitteita. Esityksen mukaan tällaisilla arvopapereilla ei edelleenkään voitaisi käydä kauppaa arvopaperimarkkinalain tarkoittamassa julkisessa kaupankäynnissä, mutta kaupankäynti olisi mahdollista muussa ammattimaisesti järjestetyssä ja yleisön käytettävissä olevassa kaupankäyntimenettelyssä. Tämän kaupankäyntimenettelyn kohteeksi voitaisiin ottaa myös nykyistä joustavammin ulkomaisia arvopapereita.

Arvopaperimarkkinalain arvopaperikäsitteen ehdotettu muutos aiheuttaa tarpeen rajata kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain soveltamisalaa siten, että kyseistä lakia sovelletaan jatkossa ainoastaan sen tarkoittamassa optioyhteisössä tapahtuvaan toimintaan. Lisäksi muutos johtaa kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa olevan muita kuin vakioituja ja niihin rinnastettavia johdannaissopimuksia koskevan tarjontarajoi-

tuksen poistumiseen. Esitykseen sisältyvät ehdotukset sijoituspalveluyrityksistä annetun lain muuttamiseksi rajoittavat kuitenkin edelleen tällaisten johdannaissopimusten yleisölle tapahtuvan ammattimaisen tarjoamisen toimiluvanvaraisiin ja laissa sijoittajan suojan kannalta korostetun huolellisuusvelvoitteen alaisiin palveluntarjoajiin.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi arvopaperimarkkinoilla tapahtuvaa palveluntarjoajien välistä koti- ja ulkomaista kilpailua. Kilpailua edistetään ehdotuksessa paitsi edellä mainitulla arvopaperimarkkinalain arvopaperikäsitteen muutoksella myös etenkin laissa muihinkin julkisen kaupankäynnin järjestäjätahoihin kuin arvopaperipörssiin ulotettavalla mahdollisuudella ottaa laissa tarkoitettun muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi pörssilistalla olevia arvopapereita. Esitykseen sisältyviä kilpailua edistäviä toimenpiteitä on myös ehdotus arvopaperipörssin ja optioyhteisön osapuolia koskevien säännösten muuttamiseksi.

Esitykseen sisältyvien arvopaperien julkisen kaupankäynnin järjestämisedellytysten parantamista ja osapuolioikeuksien myöntämistä koskevien uudistusten lisäksi esitykseen sisältyy ehdotuksia arvopaperi- ja johdannaismarkkinoilla toimijoiden itsensä harjoittaman valvonnan tehostamiseksi. Esityksessä ehdotetaan muun muassa selvennettäväksi arvopaperipörssiä, muun julkisen kaupankäynnin järjestäjää, selvitysyhteisöä ja arvopaperikeskusta koskevia säännöksiä niiden itsesääntelyn sisällöstä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYSLUETTELO.....	3
YLEISPERUSTELUT	5
1. Johdanto.....	5
2. Nykytila	6
2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö	6
2.1.1. Arvopaperimarkkinalaki.....	6
2.1.2. Laki kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termineillä	6
2.1.3. Muu sääntely.....	6
2.2. Kansainvälinen kehitys ja ulkomaiden lainsäädäntö.....	7
2.2.1. Yleistä.....	7
2.2.2. Kansainvälinen kehitys.....	7
2.2.3. Ulkomaiden lainsäädäntö	9
2.3. Nykytilan arviointi	13
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	20
3.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi.....	20
3.2. Keskeiset ehdotukset.....	21
4. Esityksen vaikutukset	23
4.1. Taloudelliset vaikutukset.....	23
4.2. Muut vaikutukset	24
5. Asian valmistelu	25
6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja.....	26
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	27
1. Lakiehdotusten perustelut.....	27
1.1. Laki arvopaperimarkkinalain muuttamisesta.....	27
1.2. Laki kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termineillä annetun lain muuttamisesta 56	
1.3. Laki arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain muuttamisesta.....	64
1.4. Laki arvo-osuustileistä annetun lain 5 a §:n muuttamisesta.....	67
1.5. Laki sijoituspalveluyrityksistä annetun lain muuttamisesta.....	67

1.6.	Laki sijoitusrahastolain muuttamisesta	71
1.7.	Laki rahoitustarkastuslain 2 §:n 10 kohdan kumoamisesta	72
1.8.	Laki osakeyhtiölain muuttamisesta	72
1.9.	Laki vakuutusyhdistyslain muuttamisesta.....	73
1.10.	Laki rikoslain 51 luvun muuttamisesta.....	73
2.	Tarkemmat säännökset ja määräykset	75
3.	Voimaantulo.....	75
LAKIEHDOTUKSET.....		76
arvopaperimarkkinalain muuttamisesta.....		76
kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain muuttamisesta.....		92
arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain muuttamisesta.....		98
arvo-osuustileistä annetun lain 5 a §:n muuttamisesta		102
sijoituspalveluyrityksistä annetun lain muuttamisesta.....		104
sijoitusrahastolain muuttamisesta		105
rahoitustarkastuslain 2 §:n 10 kohdan kumoamisesta		107
osakeyhtiölain muuttamisesta		107
vakuutusyhdistyslain muuttamisesta.....		109
rikoslain 51 luvun muuttamisesta		111
LIITE.....		114
RINNAKKAISTEKSTIT		114
arvopaperimarkkinalain muuttamisesta.....		114
kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain muuttamisesta.....		153
arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain muuttamisesta.....		170
arvo-osuustileistä annetun lain 5 a §:n muuttamisesta		178
sijoituspalveluyrityksistä annetun lain muuttamisesta.....		180
sijoitusrahastolain muuttamisesta		183
rahoitustarkastuslain 2 §:n 10 kohdan kumoamisesta		185
osakeyhtiölain muuttamisesta		185
vakuutusyhdistyslain muuttamisesta.....		188
rikoslain 51 luvun muuttamisesta		190

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Eurooppalainen arvopaperimarkkina on muotoutumassa uudelleen. Euroalueen synty, sijoittajien yhä lisääntyneet tarpeet hajauttaa sijoituksiaan kansainvälisesti ja teknologinen kehitys paitsi arvopaperien kaupankäynnin myös arvopaperikauppojen selvityksen ja arvopaperisäilytyksen osalta ovat johtaneet ja johtavat yhä kiihtyvään kilpailuun perinteisesti hyvin kansallisten arvopaperimarkkinoiden kesken. Kansainväliset hankkeet sekä arvopaperien kaupankäynnin että arvopaperien selvityksen ja säilytyksen osalta ovat pyrkineet vastaamaan markkinoiden muutoksiin. Perinteisten arvopaperipörssien keskenään järjestelemistä arvopaperikaupankäynnin kehityshankkeista merkittävin lienee tällä hetkellä Euronext, joka on Pariisin, Amsterdamin ja Brysselin arvopaperipörssien allianssi. Pohjoismaissa yhteistyötä on pyritty syventämään Tukholman, Oslon ja Kööpenhaminan pörssien Norex-hankkeella. Arvopaperiselvityksen kehityksestä voidaan mainita muun muassa Clearstream, jolla yhdistettiin saksalainen Deutche Börse Clearing ja luxemburgilainen Cedel International. Vastavaa kehitystä on ollut myös kansainvälisen selvityskeskukseen Euroclearin yhteydessä, missä yhdistetään Euroclearin ja muun muassa ranskalaisen Sicovamin, belgialaisen CIK:n ja alankomaalaisen Necigefin toimintaa.

Kaikki eurooppalaiset kehityshankkeet eivät ole menestyneet, mikä on johtanut kasvaneeseen epävarmuuteen markkinoiden rakenteiden kehityksestä. Epäonnistuneista hankkeista päälimmäisenä voidaan mainita Frankfurtin ja Lontoon arvopaperipörssien hanke iX, joka epäonnistui omistajien vastustuksen vuoksi. Lontoon arvopaperipörssin omistajat torjuivat myös Tukholman pörssin omistajan OM Gruppen AB:n viimevuotisen ostotarjouksen.

Eurooppalaiset kehityshankkeet ovat hyvin monimuotoisia. Eurooppalaista arvopaperimarkkinaa pyritään yhdistämään myös perinteisten arvopaperipörssien ulkopuolisten tahojen toimesta. Euroopassa on viime vuosina

nähty useita hankkeita niin sanottujen vaihtoehtoisten markkinapaikkojen (*engl. alternative trading systems* tai *electronic communication networks*) tasolla. Vaihtoehtoiset markkinapaikat ovat kasvattaneet osuuttaan kaupankäynnistä etenkin perinteisesti kahdenvälisillä velkakirjamarkkinoilla. Osakekaupassa ei olla kuitenkaan nähty vastaavaa kehitystä kuin Yhdysvalloissa, missä vaihtoehtoisten markkinapaikkojen osuus osakekaupasta on nykyisellään jo merkittävä. Perinteisten pörssien ja vaihtoehtoisten markkinapaikkojen hankkeita täydentävät eri tietotekniikkavalmistajien ratkaisut eri markkinapaikkojen listojen yhdistämiseksi.

Eurooppalaisen konsolidoitumiskehityksen rinnalla markkinoiden keskeiset palveluntarjoajat, eli pörssit, luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset itsenäisinä tai yhteistyössä toistensa kanssa, pyrkivät palvelemaan asiakkaitaan tarjoten yhä monipuolisempia mahdollisuuksia sijoittaa erilaisiin rahoitusvälineisiin niin kotimaassaan kuin ulkomailakin. Tässä kilpailussa on huolehdittava siitä, että eri palveluntarjoajatahoilla on tasapuoliset mahdollisuudet kilpailla näillä avautuvilla markkinoilla.

Suomalaisen arvopaperimarkkinan keskeinen toimija HEX Oyj (tytäryhtiöineen jäljempänä HEX-konserni) on ilmoittanut tehneensä selvityksiä mahdollista tytäryhtiönsä Helsingin Arvopaperi- ja johdannaispörssi, selvitysyhtiö Oy:öön listautumista varten tarkoitukseen muun muassa parantaa mahdollisuuksiin saada rahoitusta ja muita resursseja ja siten vastata ulkopuolelta tulevaan kilpailuun. Listautuminen ja siitä mahdollisesti seuraava omistajakunnan hajautuminen muihinkin kuin konsernin tuottamien palvelujen ensisijaisiin käyttäjiin on lisäksi omiaan johtamaan konsernin toiminnan muuttumiseen yhä enenevässä määrin voittoa tavoittelevaksi toiminnaksi, vaikkakin sen toiminnasta pääosin vastaavat tytäryhtiöt ovat jo nykyisin osakeyhtiöitä. Tällaisessa tilanteessa julkisen vallan on huolehdittava siitä, että markkinoilla osittain keskenään kilpailevilla toimijoilla, arvopaperipörssillä, sijoituspalveluyrityksillä ja luottolaitoksilla, on tasapuoliset keinot

kehittää toimintaansa yhä kiristyvässä kotimaisessa ja kansainvälisessä kilpailutilanteessa.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

2.1.1. Arvopaperimarkkinalaki

Arvopaperimarkkinalakiin (495/1989) sisältyvät säännökset sen arvopaperikäsitteestä, joka muotoaa lain soveltamisalaa, säännökset sen tarkoittamien arvopaperien markkinoinnista, liikkeeseenlaskusta ja näihin tilanteisiin liittyvästä tiedonantovelvollisuudesta, säännökset siinä tarkoitettujen arvopaperien julkisesta kaupankäynnistä osapuolisäännöksineen, menettelytavoista arvopaperikaupassa ja sijoituspalveluja tarjottaessa sekä selvitystoiminnasta. Lisäksi laki sisältää säännökset tiettyjen arvopaperien omistajien omistuksen julkisuudesta ja näistä omistuksista pidettävistä rekistereistä, säännökset arvopaperien julkisesta ostotarjouksesta ja lunastusvelvollisuudesta, arvopaperimarkkinoiden valvonnasta, eräistä rangaistuksista, vahingonkorvausvelvollisuudesta sekä eräitä muita säännöksiä.

2.1.2. Laki kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä

Laki kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä (772/1988) sisältää säännökset lain tarkoittamista optioista ja termiineistä sekä niiden vakioimisesta, optioyhteisöstä ja sen osapuolista, optioyhteisön toiminnasta, johdannaismarkkinoiden valvonnasta sekä eräitä muita säännöksiä.

2.1.3. Muu sääntely

Muu lainsäädäntö

Edellä mainittuihin lakeihin liittyvät olennaisesti laki sijoituspalveluyrityksistä (579/1996), laki luottolaitostoiminnasta (1607/1993), sijoitusrahastolaki (48/1999) sekä laki arvo-osuusjärjestelmästä (826/1991) ja laki arvo-osuustileistä (827/1991). Näiden lakien soveltamisala riippuu suurelta osin mainittujen arvopaperimarkkinalain ja kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain arvopaperi-, optio- ja termiinikäsitteistä. Sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettuja toimiluvanvaraisia sijoituspalveluja ovat tietyt mainituissa laeissa tarkoitettuihin arvopapereihin ja johdannais-sopimuksiin kohdistuvat palvelut, joita voivat tarjota myös luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitetut, toimiluvan saaneet luottolaitokset. Sijoitusrahastolaissa tarkoitetut sijoitusrahastot voivat sijoittaa varojaan pääasiassa mainituissa laeissa tarkoitettuihin arvopapereihin ja johdannais-sopimuksiin ja arvo-osuusjärjestelmään voidaan liittää vain arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettuja arvopapereita.

Valtiovarainministeriön päätökset

Valtiovarainministeriö on antanut arvopaperimarkkinalakiin sisältyvien valtuutussäännösten nojalla useita päätöksiä. Nämä ministeriön päätökset koskevat muun muassa arvopaperimarkkinalaissa tarkoitetuista arvopapereista laadittavia listalleotto- ja tarjousesitteitä, omistususuuksien ilmoittamista ja julkistamista julkisen kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita liikkeeseen laskeneissa yhtiöissä ja arvopaperien ottamista pörssillis-

talle koskevia vaatimuksia.

Rahoitustarkastuksen määräykset ja ohjeet

Rahoitustarkastus on rahoitustarkastuslain (503/1993) ja edellä mainittuihin lakeihin sisältyvien valtuutussäännösten nojalla antanut lukuisia määräyksiä ja ohjeita laeissa säännellyistä asioista. Rahoitustarkastuksen määräykset ja ohjeet koskevat muun muassa arvopaperien markkinointia, julkisen kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien liikkeenlaskijoiden tiedonantovelvollisuutta, arvopaperikauppojen ilmoittamista ja julkistamista, sisäpiiri-ilmoituksia ja sisäpiirirekisterejä sekä menettelytapoja sijoituspalveluja tarjottaessa.

Markkinoiden itsesäätely

HEX-konserniin kuuluvat Helsingin Arvopaperi- ja johdannaispörssi, selvitysyhtiö Oy (jäljempänä Helsingin Pörssi) ja Suomen Arvopaperikeskus Oy (jäljempänä Arvopaperikeskus) ovat antaneet huomattavan määrän osapuoliaan koskevaa itsesäätelyä. Itsesäätely perustuu Helsingin Pörssin ja Arvopaperikeskuksen tarpeeseen turvata toimintansa luotettavuus ja joustavuus. Osaa itsesäätelyä koskee myös näitä tahoja laissa koskevat veloitteet. Arvopaperimarkkinain, kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain ja arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain mukaan näillä yhteisöillä on oltava säännöt, joihin otetaan tarkempia määräyksiä eräistä markkinoiden toimintaan liittyvistä keskeisistä seikoista. Valtiovarainministeriön on vahvistettava yhteisöjen säännöt, jotta niitä voitaisiin soveltaa yhteisöjen toiminnassa. Viranomaisvahvisteisten sääntöjen lisäksi Helsingin Pörssi ja Arvopaperikeskus ovat

antaneet erinäisiä hallituksen ja toimitusjohtajan määräyksiä, jotka sitovat niiden osapuolia mutta joita ei vahvistuteta valtiovarainministeriössä.

2.2. Kansainvälinen kehitys ja ulkomaiden lainsäädäntö

2.2.1. Yleistä

Eri maiden arvopaperilainsäädäntöä on niiden rakenteen erojen vuoksi vaikea verrata toisiinsa. Kansalliset arvopaperimarkkinat ja niitä koskeva lainsäädäntöympäristö ovat kehittyneet eri tahdissa. Euroopan unionin jäsenvaltioissa ja siten myös Euroopan talousalueella lainsäädäntöä ovat yhtenäistäneet arvopaperi- ja yhtiöoikeudelliset direktiivit, mutta keskeinen osa alan sääntelystä on kansallista sääntelyä. Arvopaperioikeudelliset direktiivit ovat olleet toistaiseksi hyvin rajoituneita vain tietynlaisiin arvopapereihin, eivätkä ne ole pystyneet vastaamaan arvopaperimarkkinoiden nopeaan kehitykseen. Esimerkiksi tarjous- ja listalleottoesitedirektiivit eivät enää pitkään aikaan ole koskeneet kaikkia markkinoilla kaupankäynnin kohteena olevia rahoitusvälineitä.

2.2.2. Kansainvälinen kehitys

Vuosina 1999 ja 2000 on julkistettu useita arvopaperimarkkinoiden rakenteita koskevia aloitteita. Arvopaperien kaupankäynnissä merkittävin on ollut Euronext, jossa Pariisin, Brysselin ja Amsterdamin pörssit sopivat yhteistyöstä ja yhteistyön jatkotavoitteista. Euronextin tavoitteena on rakentaa yhteinen kaupankäyntimalli ja selvitysyhteisöjen yhteistyön kautta selvitysmalli, joilla se pyrkii

helpottamaan eri rahoitusvälineiden kaupankäyntiä ja selvitystä. Keski-Euroopassa myös muun muassa Frankfurtin ja Lontoon pörssit ovat edelleen aktiivisia, vaikkakin niiden keskinäinen yhteistyöhanke iX peruuntui. Pohjoismaissa Tukholman, Kööpenhaminan ja Osloon pörssit kehittävät omaa yhteistyötään, Norexian, minkä lisäksi Tukholman pörssin omistava OM Gruppen AB on ollut edelleen kiinnostunut ostamaan Lontoon pörssiin. HEX-konserni on hankkinut omistukseensa 60 prosentin osuuden Tallinnan pörssistä ja aikoo yhtenäistää pörssien toimintamallia. Ominaista kaikille hankkeille on, että ne hakevat eri tasoista yhteistyötä toistaiseksi niiden ulkopuolelle jääneiden tahojen kanssa. Perinteisten pörssien ulkopuolella kehitystä tapahtuu muun muassa niin sanotuissa vaihtoehtoisissa markkinapaikoissa, joita oli Euroopassakin syyskuussa 2000 yhteensä 27.

Eri kaupankäyntiyhteistyöhankkeita tukevat arvopaperien selvitystä koskevat hankkeet. Vuonna 1999 yhdistyivät Frankfurtin pörssin omistama Deutsche Börse Clearing AG ja luxemburgilainen Cedel International muodostaen Clearstream Internationalin tytäryhtiöineen sekä Saksassa että Luxemburgissa. Cedel Internationalin tavoin kansainvälinen selvityskeskus Euroclear esitteli vuonna 1999 oman *hub and spokes* -mallinsa Euroopan laajuisesta selvitysyhteistyöstä. Keväällä 2001 Euroclear ja Euronextin jäsenpörssit ilmoittivat kaupoista, joilla niiden toiminta belgialaisessa CIK:ssa ja alankomaalaisessa Ncigefissä siirtyy vaiheittain Euroclearille. Ranskalaisen Sicovamin osalta vastaava kauppa on tehty jo aiemmin.

Arvopaperikaupan selvityksessä on nähtävissä suuntaus kohti keskitetyn vastapuolen (engl. *central counterparty*) käyttöä selvityk-

sessä, mistä esimerkkinä voidaan mainita Clearnet SA, jossa selvitetään Euronextissä eri rahoitusvälineillä tehtyihin kauppoihin liittyviä velvoitteita.

Hankkeiden tavoitteiden toteuttamisessa on tunnustettu sääntelyn merkitys. Arvopaperikaupankäynti ja -selvitys on niihin yhteiskunnallisestikin liitettyjen infrastruktuuritavoitteiden vuoksi erittäin säänneltyä kaikissa Euroopan maissa. Lakeihin ja alemmanasteiseen viranomaissääntelyyn otettujen toimintaa harjoittavien yhteisöjen oikeuksia ja velvollisuuksia käsittelevien säännösten lisäksi toimintaa ohjaavat yhteisöjen itsensä antama itsesääntely, joka koskee arvopaperikaupan ja -selvityksen osapuolia. Yhteistyötä suunniteltaessa ja toteutettaessa on kohdattu lainsäädännön, viranomaissääntelyn ja itsesääntelyn eroja, mitkä voivat äärimmäisissä tapauksissa johtaa jopa hankkeiden epäonnistumisiin, vaikka kaupallisesti arvioiden hankkeet voisivat tukea siihen osallistuvien toimintaa. Myös Euroopan komissio yhteistyössä arvopaperimarkkinoita valvovien viranomaisten yhteistyöelimen FESCO:n (*Federation of Securities Commissions*) on tunnistanut alueita, joissa lainsäädännöllinen harmonisointi on tarpeen Euroopan sisämarkkinoiden kehittämiseksi.

Komission toukokuussa 1999 hyväksymässä rahoituspalvelujen toimintasuunnitelmassa (*Financial Services Action Plan*) keskeisiä tavoitteita ovat taata arvopaperien Euroopan laajuiset tukkimarkkinat, kehittää avoimet ja turvalliset arvopaperien vähittäismarkkinat ja taata markkinoiden vakaus. Kahden ensimmäisen tavoitteen osalta tärkeässä asemassa ovat muun muassa annetut tai annettavat direktiiviehdotukset arvopapereiden yleisölle tarjoamisen tai kaupankäynnin kohteeksi ottamisen yhteydessä julkistettavasta esitteestä

(jäljempänä esitedirektiiviehdotus) ja sijoituspalveluista arvopaperimarkkinoilla annetun neuvoston direktiivin 93/22/ETY (jäljempänä sijoituspalveludirektiivi) muuttaminen kehittyneitä olosuhteita vastaavaksi. Esitedirektiiviehdotus, joka on annettu 30. päivänä toukokuuta 2001, on suunnattu poistamaan vielä olemassa olevat esteet pääomien hankinnalle yli jäsenvaltioiden. Sijoituspalveludirektiivin muuttamisella pyritään asettamaan jäsenvaltioiden yhteinen kehys säännellyille arvopaperi- ja johdannaismarkkinoille. Sijoituspalveludirektiivin muutosehdotus annettaneen alkuvuodesta 2002. Näihin direktiiveihin liittyy myös lukuisia määriä muita annettuja tai vielä annettavia direktiiviehdotuksia.

Komission antamien ja sen valmistelussa olevien direktiiviehdotusten tarkoituksena on yhtenäistää sijoituspalveludirektiivin tarkoitettamille säännellyille markkinoille pyrkimistä, arvopaperien niillä pitoa ja markkinoiden ylläpitoa koskevat säännökset. Voimassa olevissa, osittain vanhoissakin direktiiveissä on huomattavia sääntelyeroja riippuen siitä, onko kyse arvopaperipörssin viralliselle pörssilistalle otettavasta arvopaperista, siellä olevasta arvopaperista ja sen liikkeeseenlaskijasta tai pörssilistan ylläpidosta suhteessa muuhun säänneltyyn ja julkiseen kaupankäyntimenettelyyn. Jo nyt on nähtävissä, että tulevaisuudessa rahoituspalvelujen toimintasuunnitelmaan sisältyvissä direktiiviehdotuksissa on tarkoitus luopua tästä jaosta. Euroopassa ja myös Suomessa on nähty markkinoiden kehittyvän suuntaan, jossa voimassa oleva erotelu voi johtaa merkittäviin poikkeamiin markkinoiden läpinäkyvyydessä, vakaudessa ja luotettavuudessa riippuen markkinan ylläpitäjistä. Esimerkiksi esitedirektiiviehdotuksessa esitteen julkistamisvelvollisuus laajen-

netaan siten, että esite on julkistettava haettaessa arvopaperi kaupankäynnin kohteeksi ylipäänsä sijoituspalveludirektiivin tarkoitettamalle säännellylle markkinalle riippumatta markkinan ylläpitäjistä tai siitä, tarjotaanko samassa yhteydessä arvopapereita yleisölle.

2.2.3. Ulkomaiden lainsäädäntö

Ruotsi

Ruotsissa arvopaperit, joiden liikkeeseenlaskijoita koskevat laissa määrätty tiedonantovelvollisuudet ja joita voidaan ottaa kaupankäynnin kohteeksi arvopaperipörssissä (*börs*) ja muulla toimilupaa edellyttävällä markkinapaikalla (*annan auktoriserad marknadsplats*), on määritelty hyvin avoimesti. Kyseisillä markkinapaikoilla voidaan käydä kauppaa kaikilla kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa (*lag om handel med finansiella instrument*) tarkoitetuilla arvopapereilla ja muilla rahoitusvälineillä. Lain tarkoittamia rahoitusvälineitä ovat arvopaperit sekä muut oikeudet ja velvollisuudet, jotka on tarkoitettu kaupankäynnin kohteeksi arvopaperimarkkinoilla. Mainitun lain ja pörssi- ja selvitystoiminnasta annetun lain (*lag om börs- och clearingverksamhet*) perusteella tarjottaessa erilaisia arvopapereita, poislukien sijoitusrahasto-osuudet, tai otettaessa ne kaupankäynnin kohteeksi arvopaperipörssissä on julkistettava esite, jonka tilanteesta riippuen joko arvopaperipörssi tai valvontaviranomainen *Finansinspektionen* hyväksyy. Kaupankäynnin kohteeksi otettujen arvopaperien liikkeeseenlaskijoita koskee direktiivien mukaisesti jatkuva ja säännöllinen tiedonantovelvollisuus liikkeeseen laskettujen arvopaperien arvoon vaikuttavista tie-

doista. Ruotsin osakeyhtiölain (*aktiebolagslagen*) mukaan muu kuin julkinen osakeyhtiö ei voi tarjota osakkeitaan yleisölle (*vidare krets*) toisin kuin Suomessa. Vastaava rajoitus on Pohjoismaissa voimassa myös Norjassa ja Tanskassa. Yksityisen osakeyhtiön arvopapereita ei voida ottaa kaupankäynnin kohteeksi säännellyillä markkinoilla. Pörssi- ja selvitystoiminnasta annetun lain mukaan arvopaperipörssin täytyy valvoa kaupankäyntiä ja kurssinmuodostusta pörssissä ja varmistaa, että kaupankäynti tapahtuu lain, muiden säännösten ja hyvän tavan mukaisesti. Arvopaperipörssillä on lain mukaan oltava myös kurinpitolautakunta (*disciplin-nämnd*), jonka tehtävänä on käsitellä pörssin osapuolia ja kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien liikkeeseenlaskijoita koskevat arvopaperipörssin sääntörikkomusasiat. Jos epäily sääntörikkomuksesta koskee arvopaperipörssin tietynsuuruista omistajaa, on aloiteoikeus asian käsittelemiseksi kurinpitolautakunnassa myös valvontaviranomaisella. Lakiin on kirjattu myös vaatimuksia kurinpitolautakunnan jäsenten kokemuksesta ja riippumattomuudesta. Vastaavaa velvollisuutta pitää yllä kurinpitolautakuntaa ei ole muilla toimilupaa edellyttävillä markkinapaikoilla, vaikkakin ne voivat järjestää kaupankäyntiä myös pörssissä kaupankäynnin kohteena olevilla arvopapereilla. Arvopaperipörssien ja muiden toimilupaa edellyttävien markkinapaikkojen toiminta ja niiden osapuolten oikeudet ja velvollisuudet perustuvat suurelta osin niiden antamaan laajaan itsesääntelyyn.

Saksa

Kuten Ruotsissa myös Saksassa arvopaperit, joita yleisölle tarjottaessa tai arvopaperipörssissä tai muussa järjestäytyneessä kaupan-

käyntimenettelyssä tapahtuvan kaupankäyntimenettelyn kohteeksi otettaessa on julkistettava esite, on määritelty avoimesti. Arvopapereiden yleisölle tarjoamisen yhteydessä laadittavia esitteitä koskeva laki (*Verkauf-prospektgesetz*) tai pörsseistä annettu laki (*Börsengesetz*), joka koskee osittain julkistettavia esitteitä, eivät itsessään määrittele arvopapereita, mutta arvopaperien kauppaa koskevassa laissa (*Wertpapierhandelsgesetz*) arvopaperilla tarkoitetaan sekä tavanomaisia arvopapereita että myös muita arvopapereita, jotka ovat tavanomaisiin arvopapereihin verrattavia. Erityisesti pörsseistä annetussa laissa todetaan, että kulloinkin kaupankäynnin kohteeksi ottamiskelpoisista arvopapereista säädetään liittovaltion muilla säännöksillä kuin lailla. Jos erillisistä poikkeuksista ei ole säädetty, koskee esitteen laatimisvelvollisuus kaikkea kaupankäynnin kohteeksi ottamista. Pörssilistakaupankäynnin (*amtlicher Handel*) ja muun säännellyn markkinan (*geregelter Markt*) kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien liikkeeseenlaskijoita koskee jatkuva ja säännöllinen tiedonantovelvollisuus. Saksassa yksityiset osakeyhtiöt (*Gesellschaft mit beschränkter Haftung, GmbH*) eivät laske liikkeeseen osakkeita, vaikkakin osuus yhtiössä voidaan periä ja myydä tiettyjen muotovaatimusten mukaisesti. Yksityisen osakeyhtiön arvopapereita ei voida ottaa kaupankäynnin kohteeksi säännellyillä markkinoilla. Pörssilain mukaan pörssillä on oltava yksikö (*Handelsüberwachungsstelle*), jonka tehtävänä on kunkin liittovaltion korkeimman asianomaisen viranomaisen (*Börsenaufsichtsbehörde*) vaatimusten mukaisesti valvoa kaupankäyntiä ja selvitystoimintaa. Lisäksi laissa on määrättyä yksikön päällikön valinnasta, yksikössä toimivien henkilöiden asemasta, yksikön tehtävistä ja yhteistyöstä

viranomaisten kanssa. *Börsenaufsichtsbehörde* voi antaa myös määräyksen arvopaperipörssien kurinpitolausakuntien perustamisesta, kokoonpanosta ja toiminnasta. Tällainen on myös annettu muun muassa Hessenissä.

Myös Saksassa markkinapaikkojen toiminta perustuu suurelta osin niiden itsensä antamaan lakia tarkempaan itsesääntelyyn. Saksassa markkinapaikka voi järjestää kaupankäyntiä (*Freiverkehr*), jonka kohteeksi ottamista, kohteeksi otettujen arvopaperien liikkeeseenlaskijoita ja toimintaa ei juuri säännellä pörssilaissa. Tämän markkinan toiminta perustuu sen ylläpitäjän omaan sääntelyyn, eivätkä suoraan laista tulevat velvoitteet oikeuta sille pörssilistakaupankäynnin tai säännellyn markkinan asemaa. Frankfurtin pörssissä tällä markkinalla käydään kauppaa pääosin ulkomaisilla arvopapereilla ja warranteilla ja se on myös tuon pörssin laajin kaupankäyntisegmentti. Saksassa toimii kahdeksan arvopaperipörssiä, minkä lisäksi siellä toimi syyskuussa 2000 kuusi niin sanottua vaihtoehtoista markkinapaikkaa.

Ranska

Myös Ranskassa rahoitusvälineet, joita sääntely koskee, on säännelty hyvin väljästi. Laissa 96-957, jolla muutettiin useita voimassa olleita lakeja, rahoitusvälineitä ovat muun muassa suoraan tai epäsuorasti omaan pääomaan ja äänivallan käyttöön oikeuttavat arvopaperit, erilaiset velkainstrumentit, rahoitusfutuurit ja näihin verrattavat ulkomaisen lain perusteella liikkeeseen lasketut arvopaperit. Valvontaviranomaisten lain perusteella antamissa säännöksissä, *Conseil des Marchés Financiers*in antamissa yleisissä säännöksissä ja niitä täydentävissä yleisissä päätöksissä sekä *Commission des Opérations de Bourses*in antamissa säännöksissä määrätään tarkemmin lain eri velvoitteista. Ranskassa kaupankäynnin kohteena säännellyillä markkinoilla olevien arvopaperien liikkeeseenlaskijoita koskee direktiivien mukainen

säännöllinen ja jatkuva tiedonantovelvollisuus. Ranskalaiset yksityiset osakeyhtiöt (*société à responsabilité limitée, S.A.R.L.*) eivät voi laskea liikkeeseen osakkeita ja omistussuoksien siirrossa on vanhojen omistajien ulkopuoliselle siirrettäessä haettava vanhojen omistajien suostumus, jotka voivat estää siirron. Kyseistä vaikutusmahdollisuutta ei ole perhe- ja jäämistöoikeudellisissa saannoissa. Yksityisen osakeyhtiön arvopapereita ei voida ottaa kaupankäynnin kohteeksi säännellyillä markkinoilla.

*Conceil des Marchés Financiers*in lain nojalla antamien määräysten mukaan ranskalaisen markkinapaikkojen on varmistettava, että niiden osapuolet noudattavat markkinan toimintaa koskevia säännöksiä ja sääntöjä. Tarkemmat säännökset tästä valvonnasta on otettava markkinapaikan sääntöihin. Ranskassa ei ole säännöksiä arvopaperipörssien ylläpitämistä kurinpitolautakunnista.

Samoin kuin Saksassa myös Ranskassa markkinapaikka voi järjestää kaupankäyntiä, jonka kohteena olevien arvopaperien liikkeenlaskijoihin ei kohdistu laissa tiedonantovelvollisuuksia. Tällainen on Euronextiin kuuluvan Pariisin pörssin ylläpitämä *Marché Libre*, jolla käydään kauppaa pääosin sellaisten yhtiöiden arvopapereilla, joiden toimintahistorian pituus tai yhtiön koko ei täytä säänneltyjen markkinoiden vaatimuksia. Lisäksi tällä markkinasegmentillä voidaan käydä kauppaa enintään kuusi kuukautta arvopapereilla, jotka on poistettu säänneltyjen markkinoiden kaupankäynnistä. Syyskuussa 2000 Ranskassa toimi pörssin lisäksi yksi niin sanottu vaihtoehtoinen markkinapaikka.

Iso-Britannia

Iso-Britanniassa rahoitusmarkkinalainsäädännössä ei ole varsinaista määritelmää arvopapereille tai rahoitusvälineille. Rahoituspalvelu- ja markkinalaissa (*Financial Services and Markets Act*), jonka ennakoidaan tulevan kokonaisuudessaan voimaan vuoden vaihteessa 2001 – 2002 ja johon on kodifioitu ja ajantasaistettu voimassa olevissa laeissa olevia säännöksiä ja jolla muutetaan rahoitusmarkkinaviranomaisten toimivaltuuksia ja toimivaltasuhteita on kuitenkin määritelmä listatusta arvopaperista ja sijoituksista. Määritelmän mukaan listattu arvopaperi voi olla mikä tahansa instrumentti, joka on otettu viranomaisen ylläpitämälle viralliselle listalle. Sijoitus, jota koskevat täydentävät määräykset on otettu lakia täydentävään liitteeseen, on mikä tahansa varallisuus, oikeus tai osuus. Laki ja liite eivät ole tyhjentyviä, vaan laissa on annettu valtiovarainministeriölle (*HM Treasury*) valtuus tarkentaa sijoituksen määrittelyä laissa ja sen liitteessä olevien määräysten sisällä. Viranomaisella, *Financial Services Authority*:llä ja siihen kuuluvalla *United Kingdom Listing Authority*:lla (*UKLA*), on laajat valtuudet antaa lakia täydentäviä ja selittäviä säännöksiä ja ohjeita. Listattujen arvopaperien liikkeenlaskijoita koskevat *UKLA*:n ja kulloisenkin markkinapaikan asettamat ja direktiivien mukaiset säännökset säännöllisestä ja jatkuvasta tiedonantovelvollisuudesta. Myös yhtiöiden, jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi *Alternative Investment Market*illa ja joiden arvopapereita ei ole otettu viranomaisen ylläpitämälle viralliselle listalle, on noudatettava säännöllistä ja jatkuvaa tiedonantovelvollisuutta. Kyseisten yhtiöiden on toimitettava kaupankäynnin ylläpitäjälle paitsi tiedot, jotka voivat vaikuttaa sen liikkeeseen laskeman arvopaperin arvoon, myös tiedot, jotka se joutuu julkistamaan kotivaltionsa lainsäädännön perusteella. Yksi-

tyiset osakeyhtiöt (*private companies limited by shares, private companies limited by guarantee*) eivät voi tarjota osakkeitaan yleisölle tai saada niitä kaupankäynnin kohteiksi säännellyillä markkinoilla.

Voimassa olevassa laissa, *Financial Services Act 1986*, tunnustetuilla markkinapaikoilla ja selvitysyhteisöillä (*recognised investment exchange, recognised clearing house*) on oltava riittävät järjestelyt ja resurssit sääntöjen noudattamisen valvontaan. Vastaava edellytys säilyy myös *Financial Services and Markets Act*:n voimaantullessa markkinapaikkojen hyväksyntää koskevissa valtiovainministeriön määräyksissä. Järjestelyjä ja resursseja arvioitaessa valvontaviranomainen *Financial Services Authority* ottaa huomioon paitsi valvontajärjestelyt myös markkinapaikkojen ja selvitysyhteisöjen kurinpito- ja vetoomuslautakuntien aseman, roolin ja suhteen pörssin hallintoon.

Iso-Britanniassa markkinapaikkojen toiminta perustuu laajalti niiden itsensä antamaan sääntelyyn. Tunnustetut markkinapaikat voivat järjestää myös kaupankäyntiä, joiden kohteena olevien arvopaperien liikkeeseenlaskijoita koskevat velvoitteet on johdettu ja katsottu täytetyiksi kyseisten liikkeeseenlaskijoiden kotivaltioissaan noudattaman sääntelyn perusteella. Iso-Britanniassa toimi syyskuussa 2000 kuuden tunnustetun markkinapaikan lisäksi 16 vaihtoehtoista markkinapaikkaa.

2.3. Nykytilan arviointi

Arvopaperimarkkinalain soveltamisala – arvopaperikäsite

Arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:ään sisältyvä arvopaperikäsite määrittää keskeisiltä osin lain soveltamisalan. Siihen sisältyvien

arvopaperien liikkeeseenlaskijoihin ja muihin tarjoajiin liittyy lain asettamia velvoitteita ja sen tarkoittamalla arvopapereilla voidaan järjestää laissa tarkoitettua julkista kaupankäyntiä siihen eri sääntelytasoihinkin liittyvine kysymyksineen.

Arvopaperimarkkinalain arvopaperikäsite on ollut voimassa miltei muuttumattomana lain säätämisen alkaen. Samanaikaisesti arvopaperimarkkinoiden koko on moninkertaistunut ja markkinoiden rakenne uudistunut. Ainoat käsitettä koskevat muutokset ovat koskeneet yhteissijoitusyritysten osuuksien sisällyttämistä määritelmään sekä yksityisten osakeyhtiöiden ja muiden kuin julkisten keskinäisten vakuutusyhtiöiden arvopaperien sulkemista sen ulkopuolelle. Näin ollen käsitteen perusta on pysynyt muuttumattomana jo yli 10 vuoden ajan.

Kun arvopaperimarkkinalaki tuli voimaan, ulkomaista omistusta säänneltiin vielä tiukasti. Arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:ssä heijastuivat myös selkeästi tuona aikana kaupankäynnin kohteena olleet rahoitusvälineet, jotka jakautuivat selkeästi oman ja vieraan pääoman ehtoiseksi arvopapereiksi. Samoin suomalaisten arvopaperimarkkinoiden kansainväliset yhteydet olivat tuolloin vähäisiä. Sitten tilanne on muuttunut. Lisääntynyt ulkomainen omistus, lisääntynyt etävälitys ja euroalueen synty ovat muuttaneet perusteellisesti markkinoiden rakennetta. Ulkomailla on myös kehitetty uusia, entistä huomattavasti monipuolisempia rahoitusvälineitä. Samanaikaisesti arvopaperimarkkinalain arvopaperikäsite on kuitenkin kuvastanut 1980-luvun lopun arvopaperimarkkinoiden suhteellisen yksinkertaisia oman ja vieraan pääoman ehtoisia tuotteita.

Kansainvälisten yhteyksien yhä lisääntyessä kilpailu markkinoilla kiristyy. Kilpailussa

menestyminen edellyttää rahoitusmarkkinoiden monipuolisuuden lisäämistä myös vaihdannan kohteena olevien rahoitusvälineiden osalta. Suomalaisille arvopaperimarkkinoille uudenlaisten rahoitusvälineiden katsominen edellä mainitussa lainkohdassa tarkoitetuiksi pitkälti yhteisöjen taseen jaon mukaisesti jakautuviksi arvopapereiksi tai niiden yhdistelmiksi voi olla vaikeata. Arvopaperimarkkinalaissa säänneltyjen markkinoiden monipuolistamiseksi arvopaperin käsitettä on siis syytä kehittää nykyistä joustavammaksi. Samalla on tarpeen huolehtia uusien rahoitusvälineiden mukanaan tuomista sijoittajansuojanäkökohdista.

Kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain soveltamisala ja tarjontarajoitus

Kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain 1 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan sitä sovelletaan nimensä mukaisesti kaupankäyntiin lain tarkoittamassa optioyhteisössä vakioiduilla optioilla ja termiineillä. Pykälän 2 ja 3 momentin nojalla sitä sovelletaan optioyhteisössä tapahtuvan toiminnan lisäksi myös muiden johdannaissopimusten kuin siinä tarkoitettujen vakioitujen johdannaissopimusten tarjoamiseen yleisölle. Sanottu merkitsee, että arvopaperimarkkinalain ja kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain soveltamisalat voivat olla osittain päällekkäisiä.

Kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annettu laki sääntelee nykyään optioyhteisössä tapahtuvan toiminnan lisäksi muidenkin kuin tuossa laissa tarkoitettujen vakioitujen optioiden ja termiinien tarjoamista. Laki rajoittaa muiden kuin vakioitujen ja niihin rinnastettavien johdannaissopimusten

tarjoamista riippuen toisaalta tarjoajasta ja toisaalta tarjonnan kohteesta. Lain mukaan muu kuin arvopaperinvälittäjä saa tarjota vakioimattomia ja niihin rinnastettavia johdannaissopimuksia sijoituskohteeksi ainoastaan ammattimaisille sijoittajille, kun taas arvopaperinvälittäjät saavat tarjota kaikkia johdannaissopimuksia kaikille asiakkailleen heidän ammattimaisuudestaan riippumatta. Lisäksi lain 5 lukuun sisältyy säännös, että työnantaja saa tarjota nykyisille tai entisille työntekijöilleen myös muita johdannaissopimuksia kuin vakioituja johdannaissopimuksia, jos niiden kohde-etuutena on työnantajayrityksen tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen osake. Ennen vuonna 1999 toteutettua mainitun tarjontarajoituksen muutosta ei muita kuin laissa tarkoitettuja vakioituja johdannaissopimuksia saanut tarjota sijoituskohteeksi muille kuin elinkeinonharjoittajille.

Alkuperäisen vuonna 1988 voimaan tulleen tarjontarajoituksen tarkoituksena oli rajoittaa sellaisten johdannaissopimusten tarjoamista sijoituskohteeksi yksityishenkilöille, jotka usein liittyvät yksittäisiin liiketoimiin liittyvien riskien hallintaan. Tällaisilta sopimuksilta katsottiin puuttuvan yksityissijoittajien kannalta tärkeä likviditeetti. Näin ollen yksityissijoittajille suunnatut tarjoukset sidottiin ainoastaan optioyhteisössä kaupankäynnin kohteena oleviin johdannaissopimuksiin, jos toiminnassa oli kyse sijoitustoiminnasta. Laista ja sen perusteluista kävi ilmi, että säännös ei estänyt solmimasta erikseen neuvoteltavin ehdoin johdannaissopimuksia, jotka perustuivat sopimuspuolella olevan riskin siirtämiseen.

Nykyisin arvopaperimarkkinoilla tarjolla olevat erilaiset sijoituskohteet sisältävät paitsi perinteisiä arvopaperien ominaisuuksia

myös ominaisuuksia johdannaissopimuksista. Muutamina esimerkkeinä voidaan todeta muun muassa niin sanotut indeksi- ja voitto-osuuslainat. Niissä arvopaperin tuotto on sidottu johdannaissopimusten tapaan jonkin kohteen, kuten indeksin, arvopaperikoron tai muun sellaisen arvon kehitykseen. Riippuen siitä, mihin myyntikurssiin kyseinen arvopaperi myydään, voi tuo johdannaiselementti vaikuttaa myös arvopaperista osto- tai merkintävaiheessa suoritettuun ja sen voimassaoloajan päättyessä palautettavaan pääomaan. Johdannaiselementtiin liitetty pääoma voi olla suuruudeltaan myös niin merkityksetön, ettei kyseinen rahoitusväline poikkea tosiasiallisesti lainkaan johdannaissopimuksesta. Lisäksi markkinoiden kansainvälistyessä on markkinoille yhä enenevässä määrin tulossa arvopapereita, jotka keskeisiltä ominaisuuksiltaan vastaavat perinteisiä johdannaissopimuksia ilman, että niissä olisi lainkaan pääomaa tai muuta perinteisesti arvopapereihin liitettyä ominaisuutta. Niiden arvonkehitys voi olla sidottu johonkin taustalla olevaan arvopaperiin, suoraan liikkeeseenlaskijan tai sen yksikön tuloskehitykseen ilman liityntää liikkeeseenlaskijan muihin arvopapereihin ja usein ilman, että kyseisen rahoitusvälineen haltijalla olisi välineeseen liittyen muita oikeuksia kuin oikeus sen ehtojen mukaiseen suoritukseen. Näille rahoitusvälineille on myös usein tyypillistä, ettei niiden hallinta anna haltijalle esimerkiksi osakkeisiin ja niiden kaltaisiin arvopapereihin yleensä liittyviä hallinnointi- tai residuaalioikeuksia.

Ottaen huomioon markkinoiden ja niillä kaupankäynnin kohteena olevien rahoitusvälineiden kehityksen ei nykyisin kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annettuun lakiin sisältyvä tarjontarajoitus vastaa enää alkuperäistä tarkoitustaan. Pikem-

minkin voidaan todeta, että se voi tarkoituksettomasti haitata arvopaperimarkkinoiden kehitystä rajoittaen sitä joukkoa rahoitusvälineitä, joille voidaan perustellusti olettaa olevan riittävää kysyntää ja tarjontaa eli likviditeettiä arvopaperimarkkinoilla.

Arvopaperimarkkinalain arvopaperin liikkeeseenlaskijaan kohdistamat tiedonantovelvollisuudet

Arvopaperimarkkinalaki asettaa sen tarkoittamien arvopaperien liikkeeseenlaskijoille ja tietyille muille tahoille arvopaperien liikkeeseenlaskuun ja julkisen kaupankäynnin kohteena olemiseen liittyviä tiedonantovelvollisuuksia. Sen mukaan, koskevatko velvollisuudet arvopaperien liikkeeseenlaskuvaihetta vai sitä seuraavaa aikaa mahdollisine listautumisineen arvopaperimarkkinalain tarkoittamaan julkiseen kaupankäyntiin, voidaan tiedonantovelvollisuudet jakaa arvopaperien ensimarkkinoita ja jälkimarkkinoita koskeviin tiedonantovelvollisuuksiin.

Arvopaperien ensimarkkinoilla liikkeeseenlaskijalle pelkästään arvopapereita yleisölle tarjottaessa aiheutuvat velvoitteet rajoittuvat lain tarkoittaman tarjousesitteen laatimis- ja julkistamisvelvollisuuteen. Lain mukaan sen, joka laskee yleiseen liikkeeseen arvopaperin tai huolehtii toimeksiannon nojalla arvopaperin liikkeeseenlaskusta, on velvollinen pitämään merkitsijöiden saatavilla riittävät tiedot arvopaperin arvoon olennaisesti vaikuttavista seikoista ja julkistamaan arvopaperin merkintäpaikan. Lisäksi sen, joka tarjoaa yleisölle arvopapereita, on velvollinen julkistamaan arvopapereita koskevan esitteen ennen tarjouksen voimaantuloa ja pitämään sen yleisön saatavilla tarjouksen voimassaoloajan siten, kun laissa tarkemmin säädetään. Tarjouksen

tekijän ja liikkeeseenlaskijan ohella esitteen laatimisesta vastaa se, joka toimeksiannon nojalla huolehtii tarjouksesta tai liikkeeseenlaskusta. Tästä yleisestä velvollisuudesta on myös poikkeuksia.

Mainitusta ensimarkkinoiden tiedonantovelvollisuudesta säädetty poikkeukset ovat pääosin arvopaperimarkkinalain 2 luvun 3 §:ssä ja sitä täydentävässä valtiovarainministeriön päätöksessä tarjousesitteestä (905/1994). Tarjousesitettä ei lain mukaan tarvitse laatia muutoin kuin silloin, kun arvopapereita tarjotaan sijoittajille. Näin ollen tarjousesitteen laatimisvelvollisuutta ei ole esimerkiksi tilanteessa, jossa arvopaperi otetaan laissa tarkoitettun muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi ilman samanaikaisesti järjestettyä antia tai myyntiä. Otettaessa arvopapereita lain tarkoittamalle pörssilistalle on esite, tässä listalleottoesite, kuitenkin laadittava. Arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n 2 momentin perusteella tarjousesitteen julkistamisvelvollisuus ei koske lainkaan muun muassa yksityisiä osakeyhtiöitä. Lisäksi laissa ja sen nojalla annetussa tarjousesitepäätöksessä on muita tarjousesitteen julkistamisvelvollisuutta koskevia poikkeuksia. Nämä poikkeukset perustuvat neuvoston direktiiviin 89/298/ETY arvopapereita yleisölle tarjottaessa julkistettavan tarjousesitteen laatimista, tarkastusta ja levittämistä koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta (jäljempänä tarjousesitedirektiivi).

Arvopaperien jälkimarkkinoilla julkisen kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien liikkeeseenlaskijoita koskee arvopaperimarkkinalain 2 luvun 5—10 a §:ssä tarkoitettu säännöllinen ja jatkuva tiedonantovelvollisuus. Säännösten mukaan tällaisen arvopaperin liikkeeseenlaskija on velvollinen julkistamaan säännöllisesti osavuosikatsauksia,

vuosikatsauksia, tilinpäätöksensä sekä tilinpäätöstiedotteita. Lisäksi liikkeeseenlaskijoiden on tiedotettava ilman aiheetonta viivytystä arvopaperin arvoon vaikuttavista tiedoista sekä merkittävistä niiden tietoon tulleista omistusta koskevista muutoksista.

Arvopaperien jälkimarkkinoita koskevat liikkeeseenlaskijan tiedonantovelvollisuudet perustuvat pääosin olennaisesti liikkeeseenlaskijan itsensä tietoihin toimintansa tuloksellisuudesta. Yhtiön johdon, kyetäkseen teemmään perusteltuja johtopäätöksiä yhtiön taloudellisen tuloksen muodostumisesta ja yhtiön taloudellisesta asemasta, on saatava tietoa yhtiön liiketoiminnan kehityksestä. Oman lisävaatimuksensa tähän tuo laaja omistajapohja ja julkinen noteeraus. Kun yhtiön omistajapohja on laaja, eriytyy liikkeenjohto ja omistus toisistaan. Liikkeenjohdolla on yleensä jatkuvan kosketuspinnan johdosta suhteellisen hyvä käsitys yhtiön liiketoiminnan tilasta, mutta liikkeenjohdosta erillään olevat omistajat joutuvat luottamaan yhtiön tuottamaan viralliseen raportointiin. Arvopaperimarkkinalainsäädännössä tämä seikka on asetettu tiedonantovelvollisuussäännösten kulmakiveksi. Julkisen kaupankäynnin kohteeksi otetun yhtiön on julkistettava ilman aiheetonta viivytystä tilinpäätöksensä, osavuosikatsauksensa ja juoksevasti muut tiedot, jotka ovat omiaan olennaisesti vaikuttamaa arvopaperin arvoon.

Lain tiedonantovelvollisuuksien sisään asetettuna edellytyksenä on, että yhtiön hallinto pystyy seuraamaan ja raportoimaan yhtiön tuloksen ja taloudellisen aseman kehittymistä riittävän ajantasaisesti ja luotettavasti. Tätä oletusarvoista edellytystä on pidetty niin itsestään selvyytensä, ettei siitä ole erikseen säädetty. Viime aikoina on kuitenkin tullut esiin tapauksia, joissa velvollisuuksien täyt-

tämättä jättämisen syyksi on esitetty äskettäin listattujen yhtiöiden hallinnon seuranta- ja raportointijärjestelmien pettäneen siinä määrin, ettei julkisen kaupankäynnin vaativia tiedottamiskriteerejä ole voitu täysimääräisesti täyttää.

Arvopaperimarkkinalain sijoitusrahastoja koskeva tiedonantovelvollisuus

Arvopaperimarkkinalain 1 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan toiminnasta, jolla yleisölle tarjotaan mahdollisuus osallistua yhteisiin arvopaperisijoituksiin, säädetään sijoitusrahastolaissa. Arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n mukaan rahasto-osuudet ja niihin rinnastettavat yhteissijoitusyritysten osuudet ovat kuitenkin lain tarkoittamia arvopapereita. Lakien soveltamisaloista johtuu, että arvopaperimarkkinalaki tulee sovellettavaksi paitsi silloin, kun yleisölle tarjotaan sijoitusrahastolain ulkopuolella kuuluvia niin sanottuja suljettuja rahastoja, myös esimerkiksi silloin, kun sijoitusrahastolain soveltamisalaan kuuluva avoin sijoitusrahasto tai yhteissijoitusyritys haetaan otettavaksi arvopaperipörssin pörssilistalle.

Edellä kuvatusta seuraa, että sijoitusrahastolain soveltamisalan piiriin kuuluvien sijoitusrahastojen ja yhteissijoitusyritysten tiedonantovelvollisuuteen, mukaan lukien niistä laadittavat esitteet ja säännöllinen tiedonantovelvollisuus, voidaan joutua soveltamaan sijoitusrahastolain lisäksi myös arvopaperimarkkinalakia. On kuitenkin osittain tulkinanvaraista, miten ja missä laajuudessa arvopaperimarkkinalakia voidaan soveltaa tällaisissa tilanteissa. Esitteen osalta tilanne on tiettyiltä osin selkeämpi, mutta säännöllisen tiedonantovelvollisuuden osalta tilanne on hy-

vin avoin. Sääntelyssä ei ole nykyisellään otettu selvästi kantaa siihen, miten laissa säännöllistä ja jatkuvaa tiedonantovelvollisuutta koskevia säännöksiä sovelletaan arvopaperipörssin pörssilistalle tai muuhun julkiseen kaupankäyntiin otettujen niin suljettujen kuin avointenkin sijoitusrahastojen liikkeeselaskijaan.

Kaupankäynti tiettyjen liikkeeselaskijoiden arvopapereilla

Osakeyhtiölain 1 luvun 2 § yhdessä arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:n säännösten kanssa estävät tällä hetkellä organisoitujen jälkimarkkinoiden kehittämisen yksityisten osakeyhtiöiden arvopapereille. Tämä on seurausta vuonna 1997 toteutetuista lainmuutoksista, joilla pääasiassa tähdättiin yhtiöoikeudellisten direktiivien, mukaan lukien toisen yhtiöoikeudellisen neuvoston direktiivin 77/91/ETY, voimaansaattamiseen Suomessa. Lainmuutosten tuomat rajoitukset ovat olleet omiaan ohjaamaan yksityisten osakeyhtiöiden arvopapereilla käytävän kaupan arvopaperimarkkinalaissa säänneltyjen markkinoiden suhteen vähemmän läpinäkyville markkinoille, joilla sijoittajilla ei ole ollut muun muassa tietoa arvopaperien käyvästä hintatasosta tai muista kaupankäynnin kannalta olennaisista seikoista. Jos yksityinen osakeyhtiö on halunnut parantaa rahoitusmahdollisuuksiaan hakeutumalla arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettun julkisen kaupankäynnin kohteeksi, on sen täytynyt muuntautua julkiseksi osakeyhtiöksi siihen liittyvine tiedonantovelvoitteineen ja pääoma- ja muine kustannuksineen sekä liittää osakkeensa arvo-osuusjärjestelmään. Käytännössä tästä aiheutuvat kustannukset voivat olla niin suuret,

ettei kaupankäyntimenettelyn kohteeksi pääseminen ole tosiasiallinen vaihtoehto kaikille pienille tai keskisuurille yrityksille.

Vastaavia organisoitua kaupankäyntiä tosiasiallisesti estäviä vaikutuksia on arvopaperimarkkinalain säännöksillä suhteessa ulkomaisiin arvopapereihin. Ulkomaisen yhtiön arvopaperin ottaminen arvopaperipörssin pörssilistalle tai muuhun lain tarkoittamaan julkisen kaupankäyntiin aiheuttaa sen liikkeeseen laskeneelle yhtiölle ja tietyille muille tahoille erinäisiä arvopaperimarkkinalaista johtuvia velvollisuuksia. Tällaisia muita tahoja ovat liikkeeseenlaskijan johto- ja muut henkilöt, joilla voi olla hallussaan kyseisen arvopaperin arvoon todennäköisesti vaikuttavia julkistamattomia tietoja. Ensisijaisia liikkeeseenlaskijalle ja osakkaalle kaupankäynnistä aiheutuvia velvollisuuksia ovat arvopaperimarkkinalain 2 luvussa säädetty liikkeeseenlaskijan säännöllinen ja jatkuva tiedonantovelvollisuus, liputusvelvollisuus, lain 5 luvun sisäpiirirekisterin ylläpitovelvollisuus ja tiettyjen tahojen arvopaperiomistuksen julkisuus sekä 6 luvun mukaiset osakkaan ostotarjous- ja lunastusmenettelyt. Nämä velvollisuudet, jotka sinänsä ovat arvopaperimarkkinalain keskeisiä sijoittajansuojaelementtejä, voivat johtaa siihen, ettei ulkomainen yhtiö näe Suomeen listautumisella olevan velvoitteiden täyttämistä aiheutuviin kustannuksiin nähden riittäviä hyötyjä.

Ulkomaisten arvopaperien osalta on lisäksi otettava huomioon se, että suomalaiset sijoittajat voivat jo nykyisellään osallistua ulkomaisen yhtiöiden arvopapereilla käytävään laajamittaiseen kauppaan ulkomaisilla markkinapaikoilla esimerkiksi käyttäen hyväksi arvopaperinvälittäjien nyky informaatioteknologialla toteuttamia kaupankäyntiratkaisuja. Tällaisesta kaupankäynnistä ei

kuitenkaan aiheudu ulkomaisille yhtiöille Suomen arvopaperimarkkinalaista johtuvia velvollisuuksia, vaan yhtiöt noudattavat yksinomaan sen maan lainsäädäntöä, minne ne on listattu. Sijoittajansuojan katsotaan tällaisissa tilanteissa toteutuvan arvopaperinvälittäjille arvopaperimarkkinalain 4 luvussa asetettujen velvoitteiden kautta.

Rinnakkaislistaamista koskeva kieltö

Arvopaperimarkkinalain 3 luvun 12 § kieltää nykyisellään muuta kuin arvopaperipörssiä järjestämästä laissa tarkoitettua julkista kaupankäyntiä arvopaperipörssin pörssilistalla olevilla arvopapereilla. Toisin sanoen arvopaperipörssi voi ottaa pörssilistalla olevan arvopaperin myös järjestämänsä muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi samanaikaisesti kuin muut tahot, jotka voivat lain mukaan järjestää näiden listojen kanssa kilpailevaa, ainoastaan samoin ehdoin järjestettävää toimintaa, eivät voi näin tehdä. Vastaavaa kieltöä ei ole arvopaperipörssin järjestämässä muussa julkisessa kaupankäynnissä kuin pörssilistalla kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien osalta. Muita tahoja, jotka voivat lain mukaan järjestää laissa tarkoitettua muuta julkista kaupankäyntiä kuin kaupankäyntiä pörssilistalla ovat pääosin luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset. Niitä koskevat kuitenkin jopa osittain arvopaperipörssiä tiukemmat säännökset toiminnan aloittamisen edellytyksistä ja toiminnan aikana ylläpidettävästä vakavaraisuudesta ja noudatettavista menettelytavoista suhteessa niiden asiakkaisiin.

Mainitun rinnakkaislistaamiskiellon tarkoitus on ollut keskittää pörssilistalla olevien arvopaperien kaupankäynnin likviditeetti pörssi-

listalle. Tämä on ollut mahdollista sijoituspalveludirektiivin mukaisesti direktiivin tätä kuitenkaan vaatimatta. Lisäksi säännös lähtee siitä ajatuksesta, että listat muodostavat toisistaan riippumattomia likviditeettipooleja antamatta merkitystä koko arvopaperimarkkinalle. Rinnakkaislistaamisen osittain kieltevä säännös on otettu lakiin aikana, jona Suomen arvopaperimarkkinoiden koko oli nykyistä huomattavasti pienempi.

Markkinoiden itsesääntelyn viranomaisvahvisteisuus

HEX-konserniin kuuluvat Helsingin Pörssi ja Arvopaperikeskus ovat merkittäviä markkinoiden itsesääntelijöitä. Helsingin Pörssillä on paitsi arvopaperipörssin myös optioyhteisön toimilupa. Arvopaperikeskuksella on sekä selvitysyhteisön että arvopaperikeskuksen toimilupa. Näiden itsesääntely-yhteisöjen säännöt on vahvistuttava valtiovarainministeriössä ennen kuin niitä voidaan soveltaa. Viranomaisvahvisteisten sääntöjen lisäksi nämä itsesääntely-yhteisöt ovat antaneet myös muuta osapuoliaan koskevaa sääntelyä, jota ei vahvisteta viranomaisessa.

Nykyinen sääntöjen vahvistamismenettely on käytännössä osoittautunut prosessina varsin raskaaksi. Varsinkin arvopaperipörssin ja muun julkisen kaupankäynnin sääntöjen vahvistamismenettely on koettu hyvin raskaaksi. Näin siksi, että valtiovarainministeriö vahvistaa ohjesääntöjen lisäksi myös listojen kaupankäyntisäännöt. Ohjesäännöt sisältävät keskeiset säännökset listoille ottamisesta, liikkeeseenlaskijoiden tiedonantovelvollisuudesta ja pörssin toiminnasta kaupankäyntisääntöjen sisältäessä lähinnä kaupankäynnin teknistä kulkua koskevia määräyksiä.

Viranomaisnäkökulmasta erittäin raskas menettely on optioyhteisön sääntöjen liitteiden vahvistaminen. Liitteet sisältävät niin sanotut kohde-etuusluettelot, jossa luetellaan kaupankäynnin kohteeksi otetut kohde-etuudet sekä muita teknisiä tuotemääräyksiä. Käytännössä yhden tai muutaman yhtiön nimen lisääminen luetteloon muita määräyksiä muuttamatta johtaa kuitenkin siihen, että valtiovarainministeriön on pyydettävä lausuntoa paitsi rahoitustarkastukselta myös kohde-etuudeksi aiotuilta yhtiöiltä. Jos kohde-etuudeksi aiotaan joukkovelkakirja tai muu pääomasitoutumus, on ministeriön pyydettävä lausuntoa rahoitustarkastuksen lisäksi myös Suomen Pankilta. Jos kohde-etuutena on sähkö, on ministeriön pyydettävä lausuntoa rahoitustarkastuksen lisäksi sähkömarkkina-
viranomaiselta.

Arvopaperipörssin, selvitysyhteisön, optioyhteisön ja arvopaperikeskuksen eräät velvollisuudet ja oikeudet

Itsesääntely-yhteisöjä laissa koskevat säännökset on valmisteltu eri aikoina, mistä on aiheutunut se, että säännökset ovat osittain eri sisältöisiä. Keskeisin tällainen itsesääntely-yhteisöjä koskeva säännös on niiden ilmoitusvelvollisuus rahoitustarkastukselle, kun jokin niiden osapuolista on toiminut niiden toimintaa koskevien säännösten vastaisesti. Vastaava eroavaisuus koskee arvopaperipörssin ja muun julkisen kaupankäynnin järjestäjän velvollisuuksia, mitä tulee toiminnan riittävään ja luotettavaan itse harjoitettuun valvontaan. Keskeinen itsesääntely-yhteisöjä koskeva oikeus, joka poikkeaa merkittävästikin eri itsesääntely-yhteisöjen osalta, on oikeus myöntää osapuolioikeuksia niiden harjoittamaan toimintaan.

Markkinoiden itsesääntelyn valvonta

Arvopaperimarkkinalain, kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain ja arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain perusteella itsesääntely-yhteisöjen, tällä hetkellä Helsingin Pörssin ja Arvopaperikeskuksen, sääntelyn noudattamista valvovat rahoitustarkastuksen lisäksi itse itsesääntely-yhteisöt. Käytännössä yhteisöjen harjoittaman päivittäinen itsesääntelyn noudattamisen valvonta on osa liiketoimintaorganisaatiota yhtiöiden hallitusten kantaessa vastuun toiminnan järjestämisestä jo suoraan lain nojalla. Itsesääntelyn noudattamisen valvonnasta tai siihen liittyvästä kurinpidosta ei säädetä tarkemmin lailla, mutta HEX-konsernissa on muun muassa kurinpitoa varten kurinpitolautakunta, joka on myös langettanut sopimusperusteisia seuraamuksia osapuolille. HEX-konsernin emoyhtiö HEX Oyj on ilmoittanut tehneensä listautumisselvityksiä mahdollista listautumistaan varten. Tästä voi aiheutua se, että yhtiön tytäryhtiö valvoo jatkossa myös emoyhtiönsä arvopaperimarkkina-aiheutuvan liikkeeseenlaskijan säännöllisen ja jatkuvan tiedonantovelvollisuuden noudattamista, mikä voisi johtaa myös emoyhtiötä vastaan nostettavaan kurinpitotapaukseen, jos säännöksiä katsottaisiin rikotun. Teoriassa, ja myös käytännössä, tähän voi sisältyä intressiristiriita, sillä emoyhtiö kuitenkin ohjaa tytäryhtiöidensä toimintaa. Intressiristiriitaa saattaa ilmetä myös tapauksissa, joissa itsesääntely-yhteisöt valvovat muiden samaan konserniin kuuluvien yhtiöiden toimintaa, kuten konserniin kuuluvan selvitys-osapuolen tai tilinhoitajayhteisön toimintaa. Lisäksi, kun on kyse markkinoita kohtaan tunnetusta luottamuksesta, ei yksin riitä, ettei

epätasa-arvoista kohtelua käytännössä tapahdu, vaan on otettava huomioon myös se, millä asiat saattavat ulkopuolisesta näyttää. Vastaavankaltainen intressiristiriita saattaa näin vallita myös tilanteissa, joissa kurinpidon kohteeksi saattaisi joutua valvonnasta ja kurinpidosta vastaavan tahon kannalta merkittävä osapuoli, kuten sen liiketoiminnan kannalta tärkeä arvopaperien liikkeeseenlaskija.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Suomen arvopaperimarkkinoiden keskeinen menestystekijä uudelleen muotoutuvassa eurooppalaisessa rahoitusmarkkinakentässä on sen kyky ennakoita muualla tapahtuvia muutoksia ja reagoida niihin. Keskeinen keino tämän joustavuuden edelleen kehittämiseksi on parantaa markkinan kansainvälistä kilpailukykyä kotimaisia ja kansainvälisiä kilpailuedellytyksiä edistämällä.

Suomessa yhä suurempi osa varallisuudesta ohjautuu arvopaperimarkkinoille. Tähän ovat osaltaan olleet vaikuttamassa paitsi markkinoiden suhteellinen joustavuus myös muun muassa eläkevarojen sijoittamista koskeneet muutokset sekä yksityishenkilöiden sijoitussilleen asettamat kasvaneet tuotto-odotukset. Yksityishenkilöt ovat nähneet sijoittamisessa yhä enenevässä määrin mahdollisuuden varautua myös tulevaisuuden elämäntilanteiden muutoksia varten. Arvopaperimarkkinoille näin virrannut lisävarallisuus on antanut samalla yrityksille aikaisempaa monipuolisemmat mahdollisuudet hoitaa rahoitustaan. Sijoittajien ja yritysten kehittyneet tarpeet ja siten lisääntyvä palveluntarjoajien välinen

kilpailu sekä markkinoiden muut kotimaiset ja kansainväliset muutokset asettavat markkinaosapuolten asemaa koskevat säännökset uudelleenarvioitaviksi. Nykyisin arvopaperimarkkinalain ja siihen läheisesti liittyvien lakien sääntely ohjaa arvopaperimarkkinoiden toimintaa pörssikeskeisyyteen, jossa muut toimijat ovat monilta osin riippuvaisia tuosta keskeisestä toimijasta. Keskeisen toimijan liiketoiminnan mahdollisesti muuttuessa listautumisen ja omistajapohjan laajentamisen sekä listayhtiöille ominaisten johdon ja henkilöstön kannustejärjestelmien myötä yhä enenevässä määrin voittoa tavoittelevaksi sen keskeisessä asemassa tuottamien palvelujen mahdollisesti kasvavien pääoman tuottovaatimusten kustannukset siirtyvät sen palveluja käyttävien muiden palveluntarjoajien ja niiden asiakkaiden maksettaviksi, jos näillä palveluntarjoajilla ei ole tasapuolisia mahdollisuuksia vastata keskeisen toimijan tekemiin ratkaisuihin. Palveluntarjoajille annettavat tasapuoliset kilpailuedellytykset ovat omiaan hillitsemään kehitystä sen mukanaan tuoman kilpailumahdollisuuden kautta. Arvopaperimarkkinan toiminnan keskittyminen yhden toimijatahon piiriin lisää myös markkinan toimintaan kohdistuvia riskejä. Samalla, kun huolehditaan arvopaperimarkkinan kansainvälisestä kilpailukyvyistä sen mahdollisuuksia avaamalla ja kansallisesta kilpailusta tasapuolistamalla palveluntarjoajien toimintamahdollisuuksia, on vähennettävä suomalaisen arvopaperimarkkinalainsäädännön kansallisia ominaispiirteitä, jotka voivat markkinan lisämahdollisuuksista huolimatta haitata sen kehitystä.

3.2. Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arvo-

paperimarkkinalakia, kaupankäynnistä vakioituilla optioilla termiineillä annettua lakia, sijoituspalveluyrityksistä annettua lakia, sijoitusrahastolakia, rahoitustarkastuslakia, sekä arvo-osuusjärjestelmästä annettua lakia ja arvo-osuustileistä annettua lakia. Näiden lakien muutosten tavoitteiden saavuttaminen edellyttää muutoksia myös osakeyhtiölakiin, vakuutusyhdistyslakiin (1250/1987) ja rikoslakiin (39/1889).

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arvopaperimarkkinalain arvopaperin käsitettä, millä on vaikutuksia paitsi arvopaperimarkkinalain muuhun sisältöön myös siihen liittyvään lainsäädäntöön, etenkin lakiin kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä. Muutoksella pyritään edistämään arvopaperimarkkinoiden kehitystä ja kansainvälistä kilpailukykyä. Voimassa olevaa arvopaperikäsitettä ehdotetaan muutettavaksi voimassa olevaa käsitettä joustavammaksi, mikä edesauttaa koti- ja ulkomaisilla arvopaperimarkkinoilla kehitettyjen ja kehitettävien uudenlaisten rahoitusvälineiden käyttöönottoa ja kaupankäyntiä myös Suomessa.

Ehdotettu arvopaperimarkkinalain arvopaperikäsitteen muutos asettaa myös arvopaperien liikkeeseenlaskijatahot nykyistä tasapuolisempaan asemaan, sillä ehdotettu muutos johtaa voimassa olevassa laissa olevien liikkeeseenlaskijan yhtiömuodon perusteella määräytyvien poikkeusten poistumiseen. Voimassa olevaa arvopaperimarkkinalakia ei sovelleta muun muassa yksityisten osakeyhtiöiden toteuttamiin arvopaperien yleisölle tarjoamistilanteisiin. Näin siitä huolimatta, että muun muassa yksityiset osakeyhtiöt tarjoavat yleisölle sijoituskohteiksi katsottavia arvopapereita, kuten muutkin liikkeeseenlaskijat. Esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi tällaisista poikkeuksista tarkoituksena paran-

taa sijoittajien suojan tasoa. Samalla esitys ottaa kuitenkin huomioon liikkeeseenlaskijan yhtiömuodosta riippumattomat yleisölle tarjoamistilanteet, joissa lain velvoitteista poikkeaminen on perusteltua.

Koska arvopaperimarkkinallain arvopaperikäsitteen muuttaminen johtaa lain soveltamiseen myös muun muassa yksityisten osakeyhtiöiden arvopaperien tarjoamistilanteissa, ehdotuksessa ehdotetaan lievennettäväksi yksityisten osakeyhtiöiden arvopapereilla käytävän kaupankäynnin rajoitteita. Esityksen mukaan tällaisilla arvopapereilla ei edelleenkään voitaisi käydä kauppaa arvopaperimarkkinallain tarkoittamassa julkisessa kaupankäynnissä, mutta kaupankäynti olisi mahdollista muussa ammattimaisesti järjestetyssä ja yleisön käytettävissä olevassa kaupankäyntimenettelyssä. Tämän kaupankäyntimenettelyn kohteeksi voitaisiin ottaa myös nykyistä joustavammin ulkomaisia arvopapereita.

Ehdotus uudenlaisen, säännellyn kaupankäyntimenettelyn luomisesta ohjaa sen kohteeksi kelpaavilla arvopapereilla käytävää kauppaa nykyistä likvidimmille ja läpinäkyvimmillä ja siten sijoittajien kannalta suojatummille markkinoille. Esityksen tavoitteena ei ole kuitenkaan ohjata nykyisin jo lain tarkoittaman julkisen kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien kauppaa nyt säänneltäväksi ehdotettuun muuhun kaupankäyntimenettelyyn niitä koskevien keskeisten sääntelyerojen vuoksi.

Arvopaperimarkkinallain arvopaperikäsitteeseen ehdotettu muutos aiheuttaa tarpeen rajata kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain soveltamisalaa siten, että kyseistä lakia sovelletaan jatkossa ainoastaan sen tarkoittamassa optioyhteisössä tapahtuvaan toimintaan. Lisäksi muutos joh-

taa kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa olevan muita kuin vakioituja ja niihin rinnastettavia johdannaisopimuksia koskevan tarjontarajoituksen poistumiseen. Esitykseen sisältyvät ehdotukset sijoituspalveluyrityksistä annetun lain muuttamiseksi rajoittavat kuitenkin edelleen tällaisten johdannaisopimusten yleisölle tapahtuvan ammattimaisen tarjoamisen toimiluvanvaraisiin ja laissa sijoittajan suojan kannalta korostetun huolellisuusveloitteen alaisiin palveluntarjoajiin.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi arvopaperimarkkinoilla tapahtuvaa palveluntarjoajien välistä koti- ja ulkomaista kilpailua. Kilpailua edistetään ehdotuksessa paitsi edellä mainitulla arvopaperimarkkinallain arvopaperikäsitteen muutoksella myös etenkin laissa muihinkin julkisen kaupankäynnin järjestäjätahoihin kuin arvopaperipörssiin ulotettavalla mahdollisuudella ottaa laissa tarkoitettun muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi pörssilistalla olevia arvopapereita. Muutos on merkittävä, sillä se avaa luottolaitostoiminnasta annetussa laissa ja sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitetuille toimiluvanvaraisille palveluntarjoajille mahdollisuuden tarjota pörssi-arvopaperien kaupankäyntiä samoin edellytyksin kuin voimassa olevassa laissa annetaan mahdollisuudet arvopaperipörssille. Ehdotuksesta mahdollisesti aiheutuvan julkisen kaupankäynnin likviditeetin hajoamisen haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi esityksessä ehdotetaan tarkennettaviksi säännöksiä julkisen kaupankäynnin kauppatietojen keräämisestä ja julkistamisesta.

Esitykseen sisältyviä kilpailua edistäviä toimenpiteitä on myös ehdotus arvopaperipörssiin ja optioyhteisön osapuolia koskevien säännösten muuttamiseksi. Mainitut ehdotuk-

set antavat etenkin arvopaperien julkisen kaupankäynnin järjestäjille nykyistä joustavammat mahdollisuudet ottaa uusia kaupankäyntiosapuolia. Osapuolia koskevat muutokset antavat mahdollisuuden hyväksyä kaupankäyntiosapuoliksi nykyistä joustavammin myös suoria osapuolia. Kaupankäynnin osapuolia koskevat ehdotukset noudattavat sisällöltään arvopaperikaupan selvitystoiminnan ja arvopaperien arvo-osuusmuotoisen säilytyksen puolella selvitysosapuolten ja tilinhoitajayhteisöjen osalta jo aikaisemmin omaksuttuja säännöksiä.

Esitykseen sisältyvien arvopaperien julkisen kaupankäynnin järjestämisedellytysten parantamista ja osapuolioikeuksien myöntämistä koskevien uudistusten lisäksi esitykseen sisältyy ehdotuksia arvopaperi- ja johdannaismarkkinoilla toimijoiden itsensä harjoittaman valvonnan tehostamiseksi. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi siitä, että arvopaperipörssin, muun julkisen kaupankäynnin järjestäjän, selvitysyhteisön ja arvopaperikeskuksen on otettava viranomaisvahvistuksiin sääntöihinsä määräykset niistä järjestelyistä, joita se käyttää laissa säädetyn valvontatehtävänsä toteuttamiseksi. Esitystä valmisteltaessa oli esillä myös muun muassa kurinpitolautakuntia koskeva tarkempi laintasoinen sääntely, mutta esityksessä päädyttiin ehdottamaan säännöksiä omaehtoista valvontaa koskevien tarkempien määräysten ottamisesta mainittujen yhteisöjen itsesääntelyyn. Lain tasoisella sääntelyllä voisi tässä vaiheessa olla valvontajärjestelyjen kehittämistä kangistavia vaikutuksia. Kehitystä seurataan mahdollisia myöhempiä lainsäädäntötoimenpiteitä varten.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Esityksessä ehdotettujen muutosten merkittävimmät vaikutukset liittyvät arvopaperimarkkinoiden kansainvälisen kilpailukyvyyn ja sisäisten kilpailuolosuhteiden edistämiseen, jotka parantavat edellytyksiä arvopaperimarkkinoiden tehokkaammalle toimivuudelle. Ehdotukset eivät aiheuta merkittäviä mitattavissa olevia suoria kustannuksia toimijoille tai viranomaisille. Vaikutusarvioita hankaloittaa se, että kokemuksia vastaavista muissa maissa tehdyistä uudistuksista ei voida suoraan hyödyntää kansallisten sääntelyerojen ja rahoitusjärjestelmien välisten erojen vuoksi.

Esitykseen sisältyvillä markkinoiden sisäistä kilpailua edistävillä toimilla voidaan yleisesti arvioida olevan sijoittamisen kustannuksia vähentäviä vaikutuksia kilpailun lisääntymisen kautta. Tästä hyötyisivät niin liikkeeseenlaskijat, ammattimaiset sijoittajat kuin piensijoittajatkin. Kilpailuvaikutusten toteutuminen toivotulla tavalla edesauttaisi vaihdantaa, mikä voi alentaa sijoittamiseen liittyviä niin sanottuja likviditeettikustannuksia.

Ehdotuksen lähtökohtana on, että monipuolistuvat toimintamahdollisuudet parantaisivat yritysten toimintaedellytyksiä ja edellytyksiä taloudellisen aseman vahvistamiseen. Tästä aiheutuvien hyötyjen voidaan arvioida koituvan kaikkien toimijoiden, rahoitusta markkinoilta hankkivien liikkeeseenlaskijoiden, sijoituspalveluja tarjoavien yritysten, markkinapaikkojen sekä sijoittajien eduksi. Näitä vaikutuksia on kuitenkin hyvin vaikea arvioida, kun otetaan huomioon markkinoilla muutoinkin käynnissä oleva rakennemuutos. Nämä vaikutukset riippuvat keskeisesti markkinaosapuolten omista toimista lainsäädännön voimaantulon jälkeen. Esitys ainoas-

taan luo kilpailuedellytyksiä, ei synnytä sitä. Ehdotukset, jotka liittyvät itsesääntelyprosessin muuttamiseen vähentävät arvopaperipörssin, muun julkisen kaupankäynnin järjestäjän, selvitysyhteisön, optioyhteisön ja arvopaperikeskuksen kustannuksia siltä osin, kun niiden itsesääntelyyn liittyvä viranomaisprosessi vähenee. Ehdotuksesta välittömästi johtuva itsesääntelyn kehittämistarve voi kuitenkin aiheuttaa lyhytaikaisesti lisääntyviä sääntelykustannuksia itsesääntelyyhteisöille.

Arvopaperikäsitteen muutos tuo arvopaperimarkkinalain soveltamisalan piiriin muun muassa yksityiset osakeyhtiöt. Tämä merkitsee sitä, että niiden on tarjotessaan arvopapereitaan yleisölle pääsääntöisesti julkistettava lain tarkoittama tarjousesite. Tarjousesitteen julkistaminen ilman liityntää arvopaperien listaamiseen ei kuitenkaan itsessään ole sijoittajien suoja huomioon ottaen merkittävä menoerä, mitä vaikutusta vähentää edelleen esitteen julkistamisesta säädetty poikkeukset. Esityksessä ehdotetaan lisäksi listalleottoesitteen julkistamisvelvollisuuden laajentamista koskemaan kaikkia niitä tilanteita, joissa arvopaperi otetaan julkisen kaupankäynnin kohteeksi. Nykyisin laaditaan arvopaperista ja sen liikkeeseenlaskijasta pääsääntöisesti listalleottoesite tai listalleottoesitteen vaatimukset täyttävä tarjousesite otettaessa arvopaperi kaupankäynnin kohteeksi pörssilistalle tai muuhun julkiseen kaupankäyntiin. Tilanteita, joissa esitteitä ei tarvitsisi laatia ja joissa niitä ei myöskään ole laadittu, on ollut harvoin. Voidaan siis todeta, ettei mainittu vaatimus ei juuri lisää listautumisesta aiheutuvia kuluja.

Ehdotettujen muutosten markkinoita tehostavien vaikutusten kannalta on tärkeää, että samaan aikaan edellytykset rahoitusjärjes-

telmän vakauden säilymiselle ja ylläpitämiselle eivät vaarannu. Erityisesti esitykseen sisältyvät ehdotukset viranomaisten mahdollisuuksista vaatia sääntömuutoksia itsesääntely-yhteisöjen sääntöihin ja valvontaviranomaisten toimivaltuuksien osittainen laajeneminen lakien soveltamisalojen laajetessa ovat omiaan tehostamaan viranomaisten toimintamahdollisuuksia mahdollisten vakavien häiriöiden aikana ja käytännössä turvaamaan edellytykset tehokkaalle valvonnalle.

Esitykseen sisältyvät ehdotukset muuksi ammattimaisesti järjestetyksi ja yleisön käytettävissä olevaksi kaupankäyntimenettelyksi, arvopaperimarkkinalain uudeksi arvopaperin käsitteeksi ja sijoituspalveluyrityksistä annetun lain muuttamisesta voivat markkinaosapuolten toiminnasta riippuen lisätä rahoitustarkastuksen työtä, mutta sen kustannusvaikutuksia on vaikea arvioida. Näin siksi, että uudistuksiin liittyvä valvonta on osa toimintaan kohdistuvaa muuta valvontaa. Näitä rahoitustarkastuksen valvottavien ja arvopaperien liikkeeseenlaskijoiden itsensä maksettaviksi tulevia lisäkustannuksia ei kuitenkaan arvioida näin ollen merkittäviksi.

Esityksellä ei juuri ole välittömiä vaikutuksia julkiseen talouteen. Valtiontaloudellisia vaikutuksia liittyy markkinoiden itsesääntelyn vahvistamisprosessiin, jota ehdotetaan esityksessä kevennettäväksi nykyisestä. Esityksellä ei ole vaikutusta kunnallistalouteen.

4.2. Muut vaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä organisaatio- tai henkilöstövaikutuksia mukaan lukien työvoimapoliittiset vaikutukset. Esityksellä ei ole ympäristövaikutuksia eikä vaikutuksia eri

kansalaisryhmien asemaan tai tasa-arvoon.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä. Virkatyön aikana on koontunut kaksi valtiovarainministeriön sisäistä virkamiestyöryhmää, jotka kuuluivat työnsä aikana oikeusministeriötä, Suomen Pankkia, rahoitustarkastusta, Arvopaperinvälittäjien Yhdistys r.y:tä, HEX Oyj:tä sekä Suomen Pankkiyhdistys r.y:tä.

Esityksestä on pyydetty lausuntoa kauppaja- ja teollisuusministeriöltä, oikeusministeriöltä, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöltä, Suomen Pankilta, valtiokonttorilta, rahoitustarkastukselta, vakuutusvalvontavirastolta, kilpailuvirastolta, kuluttajavirastolta, energiamarkkinavirastolta, Kuntarahoitus Oyj:ltä, Arvopaperinvälittäjien Yhdistys r.y:ltä, Keskuskauppakamarilta, KHT-yhdistys r.y:ltä, Osakesäästäjien keskusliitto r.y:ltä, Osuuspankkikeskus – OPK Osuuskunnalta, Paikallisosuuspankkiliitolta, Suomen Asianajajaliitto r.y:ltä, Suomen Pankkiyhdistys r.y:ltä, Suomen Sijoitusrahastoyhdistys r.y:ltä, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto r.y:ltä, Suomen Yrittäjät r.y:ltä, Säästöpankkiliitolta, Teollisuuden ja työnantajain keskusliitto r.y:ltä ja HEX Oyj:ltä. Näistä kaikki muut paitsi kauppaja- ja teollisuusministeriö, Kuntarahoitus Oyj, Osakesäästäjien keskusliitto r.y, Paikallisosuuspankkiliitto ja Suomen Yrittäjät r.y. myös antoivat lausuntonsa. Lisäksi asiassa ovat antaneet lausuntonsa Lähivakuutus-ryhmän Keskusliitto, Vakuutuskassojen yhdistys ja Energia-alan Keskusliitto Finergy ja Espoon Sähkö Oyj. Saaduissa lausunnoissa on pääosin

yhdytty esityksen pääasiallisiin tavoitteisiin ja keinoihin. Valtiovarainministeriö on pitänyt asiassa myös kaksi kuulemistilaisuutta kesäkuussa 2001.

Esityksessä on lisäksi otettu huomioon eduskunnan perustuslakivaliokunnan mietinnössään (PeVM 10/1998 vp) eduskunnalle ehdottama ja eduskunnan vastauksessaan hallituksen esitykseen uudeksi Suomen Hallitusmuodoksi (EV 262/1998 vp) edellyttämä lainvalmistelukäytäntö, jossa lakiesityksissä osoitetaan ministeriön toimivaltaisuus mainitsemalla ministeriö nimeltä eikä epäselvällä käsitteellä ”asianomainen ministeriö”.

6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Eduskunnalle annetaan esitys varainsiirtovelolain (931/1996) muuttamisesta, jossa ehdotetaan muutettavaksi arvopaperikaupasta perittävää varainsiirtoveroa koskevia säännöksiä. Mainittu esitys ja tämä esitys on kuitenkin laadittu siten, että ne voidaan käsitellä ja niissä ehdotetut lait saattaa voimaan toisistaan riippumatta.

Lisäksi Eduskunnalle annetaan esitys luottolaitostoiminnasta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta, johon sisältyy muutoksia myös sijoituspalveluyrityksistä annettuun lakiin, etenkin sen 16 §:ään. Mainittu esitys ja tämä esitys on kuitenkin laadittu siten, että ne voidaan käsitellä ja niissä ehdotetut lait saattaa voimaan toisistaan riippumatta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki arvopaperimarkkinalain muuttamisesta

1 luku. Yleisiä säännöksiä

2 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi. Ehdotetun 1 momentin johtolauseeseen on nykyisestä poiketen otettu arvopaperimarkkinalain soveltamisalaan kuuluvan arvopaperin yleiset tunnusmerkit. Arvopaperimarkkinalakia ehdotetaan sovellettavaksi arvopaperiin, joka on vaihdantakelpoinen ja saatettu tai saatetaan yleisen liikkeeseen useiden samansisältöisistä oikeuksista annettujen arvopaperien kanssa edellytyksenä arvopaperimarkkinalain soveltamiselle olisi edelleen, että kysymyksessä oleva todiste täyttää arvopaperin yleiset tunnusmerkit. Yksityisoikeudessa arvopaperilla ymmärretään vakiintuneesti asiakirjaa, jonka hallinta on sen osoittaman oikeuden käyttämisen edellytys. Tällä ei kuitenkaan ole tarkoitus rajata lain soveltamista ainoastaan arvopapereihin, jotka ovat fyysisesti omistajiensa hallussa. Lain soveltamisen kannalta riittää, että omistajalla on mahdollisuus saada hänen omistuksensa osoittava todiste, kuten osakekirja tai tiliote tai muu sellainen todiste hänen arvo-osuustilistään tai sellaisesta muusta säilytysjärjestelmästä, johon hänen omistuksiaan on kirjattu. Tällainen todiste voi olla myös esimerkiksi arvo-osuustilille merkittävä väliaikaistodistus, joka muunnetaan esimerkiksi osakkeeksi osakepääoma rekisteröitäessä. Ehdotuksen mukaan arvopaperimarkkinalaki koskisi arvopapereita, jotka ovat vaihdantakelpoisia. Tällä ehdotuksessa tarkoitetaan lähinnä sitä, että arvopaperin luovutuksensaajaa suojataan velkakirjalain (622/1947) 2 luvun juoksevia velkakirjoja koskevien säännösten tai muiden niitä vastaavien säännösten nojalla. Esimerkiksi osakekirjan luovutukseen sovelletaan osakeyhtiölain 3 luvun 9 §:n mukaan mitä velkakirjalain 13, 14 ja 22 §:ssä on säädetty juoksevista velkakirjoista. Kuten jo arvopaperimarkkinalain alkuperäisissä esi-

töissä on todettu, velkakirjalain 2 luvun säännökset voivat myös tulla analogisesti sovellettaviksi muun muassa lailla sääntelemättömiin arvopaperimarkkinoilla kehittyneisiin arvopaperityyppeihin.

Yleiseen liikkeeseen saattamisella, johon edellä käsitelty vaihdantakelpoisuuskin käytännössä liittyy, tarkoitettaisiin, että arvopaperin mahdollisten luovutuksensaajien joukkoa ei ole ennalta määrätty. Pelkästään liikkeeseenlaskijan subjektiivisella tarkoituksella ilman vaihdantakelpoisuutta rajoittavaa ehtoa ei tältä kannalta olisi merkitystä.

Ehdotuksen mukaan arvopaperimarkkinalain soveltuvuuden edellytyksenä on, että arvopaperi on saatettu tai saatetaan yleiseen liikkeeseen useiden samansisältöisistä oikeuksista annettujen arvopaperien kanssa. Voidakseen olla sellaisen markkinaluonteisen vaihdannan kohteena, jota arvopaperimarkkinalaissa on tarkoitettu säännellä, on arvopaperin oltava luonteeltaan lajiesineen kaltainen. Tällä tarkoitetaan, että yleiseen liikkeeseen saatetut tai saatettavat arvopaperit eivät ole eroteltavissa toisistaan kaupallisten ominaisuuksiensa puolesta ja sijoittajalle on siten samantekevää, mikä mainituista todisteista on hänen hallussaan. Edelleen, jotta tällaisille arvopapereille voisi syntyä markkinat ja etenkin markkinahinta, on niitä oltava useita.

Ehdotettuun 1 momenttiin sisältyy lisäksi voimassa olevaan määritelmään pohjautuva esimerkkiluettelo erilaisista oikeuksista, joista annetut todisteet voivat kuulua lain piiriin. Luettelossa mainittaisiin nykyisen arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n tapaan osakkeet tai muut osuudet yhteisön omaan pääomaan, joukkovelkakirjalainan osuudet tai niihin rinnastuvat velallisen sitoumukset sekä edellä mainittuihin liittyvät osinko-, korko-, tuotto- tai merkintä-oikeudet samoin kuin rahasto-osuudet tai niihin rinnastettavat yhteissijoitusyrityksen osuudet. Tämän lisäksi esimerkiksi luetteloon ehdotetaan otettavaksi muita oikeuksia koskevat osto- ja myyntioikeudet (4 kohta) sekä muut sitoumukseen tai sopimukseen perustuvat oikeudet (6 kohta). Silloin, kun näissä annetuissa todisteissa on kysymys arvopapereista, jotka täyttävät edellä käsitel-

lyt lain yleiset soveltamisedellytykset, kuuluvat ne lain soveltamisalaan. Ottaen huomioon siviilioikeudellisen velan käsitteen laaja ulottuvuus erilaisiin velvoitetyyppeihin, on esimerkiksi erilaisten osto- ja myyntioikeuksien saatettu jo nykyisin tulkita kuuluvan lain soveltamisalaan. Ehdotusten voidaankin ainakin osittain pikemminkin katsoa hälventävän aikaisemmin vallinnutta oikeudellista epävarmuutta kuin laajentavan arvopaperimarkkinalain soveltamisalaa.

Ehdotetun 2 momentin mukaan eräisiin arvopapereihin ei sovellettaisi arvopaperimarkkinalain säännöksiä. Kysymys on arvopapereista, joita hankkivan asema ja erityisesti tiedonsaanti ensimarkkinoilla on yleisesti ottaen järjestetty muussa lainsäädännössä, kuten kuluttajansuojalaissa (38/1978) ja asuntokauppalaisissa (843/1994).

Lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät ensiksikin arvopaperit, jotka yksin tai yhdessä muiden arvopaperien kanssa tuottavat oikeuden hallita määrättyä huoneistoa, muuta tilaa tai kiinteistöä taikka kiinteistön osaa. Toiseksi momentti rajaisi lain soveltamisalan ulkopuolelle arvopaperit, jotka tuottavat oikeuden käyttää tai saada muita kuluttajansuojalain tarkoittamia kulutushyödykkeitä, jos arvopaperien arvo perustuu pääasiassa tällaiseen oikeuteen. Esimerkkeinä voidaan mainita erilaiset puhelin-, sähkö-, golf- ja tennisosakkeet tai -osuudet, joiden hallinnan pääasiallinen tarkoitus on saada käyttää niiden liikkeenlaskijan tarjoamia palveluja tai muita kulutushyödykkeitä. Jos tällaisten arvopaperien arvon pääasiallinen määräytyminen kuitenkin objektiivisesti katsoen irtautuisi kulutushyödykkeen käytöstä, olisi muun muassa kyseisten arvopaperien tarjoamiseen yleisölle ja niillä käytävään julkiseen kauppaan sovellettava arvopaperimarkkinalakia. Säännöksen

mukaan esimerkiksi tilanteessa, jossa puhelin-yhtiö ilmoittaa aikeestaan hakeutua kaupankäynnin kohteeksi arvopaperipörssin pörssilistalla tai muussa arvopaperimarkkinalain tarkoittamassa julkisessa kaupankäynnissä, kyseiseen listautumiseen ja sen kanssa mahdollisesti samanaikaisesti toteutettavaan arvopaperien tarjoamiseen olisi yleensä sovellettava arvopaperimarkkinalain vaatimuksia.

Ehdotetulla 3 momentilla selvennettäisiin arvopaperimarkkinalain ja kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain suhdetta sekä säilytettäisiin nykyisin voimassa olevat arvopaperimarkkinalaista johtuvat myös johdannais-kauppaa koskevat menettelytapa- ja muut säännökset. Kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitettuun vakioituun optioon ja termiiniin, lain 10 luvun 1 a §:ssä tarkoitettuun niihin rinnastettavaan johdannais-sopimukseen ja muuhun lain 10 luvun 1 b §:ssä tarkoitettuun johdannais-sopimukseen sovellettaisiin momentin mukaan edelleenkin vain niitä arvopaperimarkkinalain säännöksiä, jotka on määritelty lain 10 luvussa. Lain 10 luvun 1 b §:ssä tarkoitettujen johdannais-sopimusten osalta on huomattava, että niiden kohdalla olisi arvioitava 1 momentissa säädettyjä yleisiä edellytyksiä. Jos kyseiset yleiset edellytykset täyttyisivät, olisi ne katsottava arvopapereiksi, jolloin arvopaperimarkkinalaki tulisi niihin yleisesti sovellettavaksi. Viimeksi sanottu voisi tulla kyseeseen lähinnä kun kysymys on sellaisista johdannais-sopimuksista, joita ei ole vakioitu suomalaisessa tai ulkomaisessa optioyhteisössä mutta jotka kuitenkin ovat vakioehtoisia. Jos tällaisiin johdannais-sopimuksiin perustuvista oikeuksista on annettu arvopapereiksi katsottavia, edellä tarkoitettussa mielessä vaihdanta-

kelpoisia todistuksia, kuuluisivat ne arvopaperimarkkinallain yleisen soveltamisalan piiriin. Esimerkiksi sopimuspuolten kesken räätilöidyt yksilöllisiä sopimusehtoja sisältävät johdannaissopimukset tai johdannaissopimukset, jotka eivät ole vapaasti siirrettävissä, eivät sen sijaan kuuluisi arvopaperimarkkinallain yleiseen soveltamisalaan, mutta niiden tarjoamiseen ja niihin liittyvään muuhun toimintaan sovellettaisiin edelleen lain 10 luvun 1 b §:n perusteella tiettyjä arvopaperimarkkinallaisia johtuvia velvollisuuksia.

Voimassa olevan lain mukaan arvopaperimarkkinallakia ei sovelleta yksityisten osakeyhtiöiden arvopapereihin tai sellaisten keskinäisten vakuutusyhtiöiden arvopapereihin, jotka eivät ole julkisia keskinäisiä vakuutusyhtiöitä. Nämä liikkeeseenlaskijan yhteisömuotoon perustuvat soveltamisalapoikkeukset poistuisivat. Kyseisten liikkeeseenlaskijoiden arvopaperit saattaisivat kuitenkin jatkossakin jäädä arvopaperimarkkinallain soveltamisalan ulkopuolelle samoin edellä mainituin edellytyksin kuin muiden liikkeeseenlaskijoiden arvopaperit.

Arvopaperimarkkinallain soveltamisesta osuuskuntien arvopapereihin voidaan todeta seuraavaa. Voimassa olevan osuuskuntalain (247/1954) mukaan jäsenyyden saaminen edellyttää vähintään yhden osuuden ottamista ja sitä vastaavan osuismaksun maksamista osuuskunnalle (velvoiteosuudet). Käytännössä velvoiteosuuksien ottaminen on jäsenetujen saamisen edellytys. Esimerkiksi osuiskaupan jäsenen maksamaa osuismaksua voidaan tässä yhteydessä verrata muun vähittäiskaupan etukortista perimään maksuun. Tuottaja-, hankinta- ja työosuuskunnassa velvoiteosuuksien suorittaminen on edellytys sille, että jäsen voi käyttää osuuskunnan tarjoamia palveluita, jotka ovat tarpeen jäsenen

ammatin tai elinkeinon harjoittamista varten. Voimassa olevan osuuskuntalain mukaan jäsenyyttä ei voi luovuttaa ja jäsen voi luovuttaa toiselle ainoastaan oikeuden osuismaksun nimellisarvon palauttamiseen määräajan kuluttua.

Voimassa olevan osuuskuntalain mukaan osuuskunta voi antaa myös sijoituksenluonteisia lisäosuuksia ja sijoitusosuuksia. Lisäosuuden voi luovuttaa vain toiselle jäsenelle. Osuuskunnan säännöissä voidaan periaatteessa määrätä, että esimerkiksi osuuden tai lisäosuuden siirronsaajalla on oikeus päästä jäseneksi, mutta käytännössä tällaisia määräyksiä ei tunneta, joten jäseneksi ottaminen perustuu osuuskunnan elinten harkintaan. Sijoitusosuuksia voidaan antaa myös muille kuin jäsenille ja ne ovat lähtökohtaisesti vapaasti vaihdettavia. Sijoitusosuudesta voidaan antaa osakekirjaa vastaava todiste. Sijoitusosuudet ovat käytössä vain viidessä osuuskunnassa, joista neljässä sijoitusosuuksia on annettu vain sulautumisvastikkeena.

Oikeusministeriössä valmistellaan osuuskuntalain kokonaisuudistusta, jossa osuuskunnan rahoitusvälineitä koskevaa sääntelyä on tarkoitus muuttaa siten, että osuuskunta voisi käyttää pääosin vastaavia rahoituskeinoja kuin osakeyhtiö, joista pitäisi määrätä osuuskunnan säännöissä. Osuuskunnan säännöissä voitaisiin määrätä, että myös muut kuin jäsenet voivat hankkia lisäosuuksia ja sijoitusosuuksia, että osuuksista, lisäosuuksista ja sijoitusosuuksista voidaan antaa osakekirjoja vastaavia todisteita ja että osuuskunta voisi antaa lisäosuuksiin ja sijoitusosuuksiin oikeuttavia optio-oikeuksia ja vaihtovelkakirjoja. Pykälään ehdotetuista arvopaperin tunnusmerkeistä seuraa, että arvopaperimarkkinallakia ei sovellettaisi mittavaan osuuspääoman ja lisäosuuspääoman

hankkimiseen jäseniltä nykyisen osuuskuntakäytännön mukaisesti, koska tällaiset osuudet ja lisäosuudet eivät täytä arvopaperin vaihdettavuutta koskevaa vaatimusta. Jos osuuskuntalain kokonaisuudistus toteutuu edellä esitetyssä muodossa, arvopaperimarkkinalaki voi tulla sovellettavaksi sellaisiin osuuskunnan osuuksiin ja lisäosuuksiin, joiden osalta osuuskunnan säännöissä määrätään, että osuudesta tai lisäosuudesta voidaan antaa arvopaperi. Ehdotettua arvopaperin käsitettä sovellettaisiin vastaavilla edellytyksillä osuuskunnan antamaan sijoitusosuuteen, optio-oikeuteen ja vaihtovelkakirjaan.

2 a §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että lain osakeyhtiötä, osaketta, osakkeeseen osakeyhtiölain mukaan oikeuttavaa arvopaperia ja osakkeenomistajaa koskevia säännöksiä sovellettaisiin soveltuvien osin myös osuuskuntaan, sen vastaaviin arvopapereihin ja arvopaperin omistajiin sekä keskinäisiin vakuutusyhtiöihin, niiden takuuosuuksiin ja takuuosuuksien omistajiin. Osuuskunnan tällaisia arvopapereita voivat olla sijoitusosuskirjat ja sijoitusosuuksiin oikeuttavat optio-oikeudet ja vaihtovelkakirjat sekä valmisteltavana olevassa osuuskuntalain uudistuksessa tarkoitetut osuus- ja lisäosuskirjat ja lisäosuuksiin oikeuttavat optio-oikeudet ja vaihtovelkakirjat.

Osuuskuntalaista kuitenkin johtuu, etteivät lain 2 luvun 9 §:n ja 6 luvun 6—9 §:n säännökset omistusosuuksien ilmoittamisesta ja osakkaan lunastusvelvollisuudesta voi juurikaan tulla sovellettaviksi osuuskuntiin, niiden arvopapereihin tai osuudenomistajiin. Ehdotus on seurausta arvopaperin käsitteen muuttamisesta, jolla voimassa olevassa laissa olevista yksityisiä osakeyhtiöitä ja keskinäisiä vakuutusyhtiöitä, jotka eivät ole julkisia keskinäisiä vakuutusyhtiöitä, koskevista liik-

keeseenlaskijan yhteisömuodon perusteella määräytyvistä soveltamisalapoikkeuksista luovutaan.

Myös säästöpankkien kantarahastosta voidaan laskea liikkeeseen vaihdantakelpoisia kantarahasto-osuuksia, minkä vuoksi ne ehdotetaan sisällytettäväksi muutettavaksi ehdotettuun 2 a §:ään. Vastaavasti vaihdantakelpoisuuden edellytykset voivat täytyä myös säästöpankkien liikkeeseen laskemien vaihtovelkakirjojen ja optiolainojen osalta.

Pykälässä mainittujen keskinäisten vakuutusyhtiöiden takuuosuuksien kanssa vastaavia takuuosuuksia voivat laskea liikkeeseen myös vakuutusyhdistykset ja –kassat. Vakuutuskassat eivät saa vakuutuskassalain (1164/1992) 1 §:n mukaan kuitenkaan harjoittaa liikemäistä vakuutustoimintaa, vaan niiden toimintaan kuuluu ainoastaan sosiaalinen vakuutustoiminta. Lisäksi ne toimivat lain 4 §:n nojalla ainoastaan rajoitetussa toimintapiirissä. Näin ollen arvopaperimarkkinalaki ei ehdoteta sovellettavaksi vakuutuskassoihin, niiden liikkeeseen laskemiin takuuosuuksiin tai niiden omistajiin toisin kuin vakuutusyhdistyksiin, niiden liikkeeseen laskemiin takuuosuuksiin sekä niiden omistajiin.

2 luku. Arvopaperien markkinointi, liikkeeseenlasku ja tiedonantovelvollisuus

3 §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että esitteen julkistamisvelvollisuus koski nykyisestä poiketen myös sitä tilannetta, että arvopaperia ylipäänsä haetaan julkisen kaupankäynnin kohteeksi. Voimassa olevan lain mukaan silloin, kun arvopaperia haetaan muun julkisen kaupankäynnin kuin pörssillä tapahtuvan kaupankäynnin kohteeksi

mutta samanaikaisesti ei tarjota yleisölle arvopapereita, ei esitettä tarvitse laatia. Pykälän muutettavaksi ehdotetun 2 momentin mukaan haettaessa arvopaperia julkisen kaupankäynnin eli pörssilistakaupankäynnin tai lain 3 luvun 12 §:ssä tarkoitetun muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi olisi nimenomaisesti julkistettava tarjousesitettä seikkaperäisempi listalleottoesite. Ehdotus parantaa sijoittajien mahdollisuuksia saada tietoa listautuvista yrityksistä. Lisäksi listalleottoesitteen julkistamisesta tehtävät poikkeukset, jotka perustuvat neuvoston direktiiviin arvopaperien viralliselle pörssilistalle ottamisen yhteydessä julkistettavan listalleottoesitteen laatimista, tarkastusta ja levittämistä koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta 80/390/ETY muutoksineen (jäljempänä listalleottoesitedirektiivi) ja jotka on lueteltu valtiovarainministeriölle laissa annetun valtuutuksen nojalla antamassa listalleottoesitteitä koskevassa päätöksessä, soveltuvat tarjousesitettä tarjousesitedirektiivistä ja laissa olevan valtuutuksen perusteella annetusta valtiovarainministeriön päätöksestä ilmikäyviä poikkeuksia paremmin tilanteeseen, jossa arvopaperi on otettu kaupankäynnin kohteeksi lain tarkoittamassa julkisessa kaupankäynnissä. Listalleottoesitedirektiivin ja edellä mainitun valtiovarainministeriön listalleottoesitteitä koskevan päätöksen sisältämät poikkeukset antavat rahoitustarkastukselle mahdollisuuden myöntää poikkeuksia listalleottoesitteen julkistamisvelvollisuudesta lähinnä silloin, kun arvopaperien liikkeeseenlaskijaa ja liikkeeseen laskettavaa arvopaperia koskevat tiedot on jo annettu laissa ja päätöksessä säädetyn tavoin arvopaperimarkkinoille osallistuvien tietoon. Samalla muutos kuitenkin merkitsee sitä, ettei julkisen kaupankäynnin kohteeksi otettaviin arvopaperei-

hin voida enää soveltaa muun muassa kokonaisuutena alle 250 000 markan suuruisia tarjouksia koskevaa poikkeusta. Momentin 1 ja 2 kohtiin ehdotetaan myös muutoksia siltä osin kuin lain 3 luvun 12 §:ssä tarkoitetun muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi on otettu tai otetaan arvopaperi ilman sen liikkeeseenlaskijan myötävaikutusta. Tällöin esitteen julkistamisvelvollinen on se, joka hakee arvopaperia julkisen kaupankäynnin kohteeksi. Arvopaperipörssin pörssilistalle ei arvopaperia voida ottaa ilman liikkeeseenlaskijan hakemusta muutoin kuin 3 luvun 10 §:n 4 momentissa tarkoitetussa tapauksessa, jossa liikkeeseenlaskija on antanut arvopaperipörssille suostumuksensa ottaa pörssilistalla jo olevien osakkeiden kanssa samanlaiset osakkeet pörssilistalle ilman eri hakemusta. Ehdotus liittyy myös lain 3 luvun 16 §:ään ehdotettuun muuhun ammattimaisesti järjestettyyn ja yleisön käytettävissä olevaan kaupankäyntimenettelyyn siten, että tällaisen kaupankäyntimenettelyn mahdollisesti yleistyessä ei yhtiöiden enää välttämättä tarvitse julkiseen kaupankäyntiin siirryttäessä tarjota arvopapereita sijoittajille laajentaakseen omistajapohjaansa. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan poistettavaksi siinä nykyisin olevat tarjousesitteen julkistamista koskevat poikkeukset. Jatkossa kaikista tarjousesitteen julkistamisesta tehtävistä poikkeuksista säädettäisiin valtiovarainministeriön asetuksella. Valtiovarainministeriön asetuksella voitaisiin säätää Euroopan yhteisön direktiiveihin perustuvista poikkeuksista sekä poikkeuksista silloin, kun arvopapereita tarjotaan yleisesti hyödyllisen, pääasiassa muun kuin voittoa tavoittelevan toiminnan rahoittamiseksi. Voimassa olevassa laissa tarjousesitteen julkistamista koskevat poikkeukset ovat hajal-

laan. Ehdotuksen tarkoituksena on keskittää tarjousesitteiden julkistamista koskevat poikkeukset yhteen säädökseen mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarjousesitedirektiiviin perustuvien poikkeusten huomattavan määrän vuoksi tämä ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista laissa. Tulevaan uuteen valtiovarainministeriön asetukseen tarjousesitteestä on tarkoitus sisällyttää tarjousesitedirektiivin mukaiset poikkeukset mukaan lukien voimassa olevan lain 4 momenttiin sisältyvät poikkeukset.

Momentissa ehdotettu valtiovarainministeriölle annettava mahdollisuus säätää myös poikkeuksesta liittyen yleisesti hyödylliseen ja pääasiassa muuhun kuin voittoa tavoittelevaan toimintaan liittyvä ehdotettuun lain 1 luvun 2 §:n uuteen arvopaperikäsitteeseen. Arvopaperikäsitteen muutos tuo lain soveltamisalan piiriin myös muun muassa yksityiset osakeyhtiöt. Poikkeuksen piiriin kuuluvaa toimintaa olisivat esimerkiksi sellaiset paikalliset hankkeet, joilla pyritään parantamaan paikkakunnan infrastruktuuria ja joissa sijoittajille tehdään jo etukäteen tiettäväksi, ettei liikkeeseenlaskijan toiminnasta ole tiedossa suuria omistuksen arvonnousuja tai jatkuvaa tulovirtaa. Tyypillisimmillään tällaisia hankkeita voisivat olla muun muassa erilaisten paikallisten urheilu- ja muuhun vapaa-ajan toimintaan liittyvien hankkeiden rahoitustilanteet. Tällaisissa tilanteissa sijoittajien osallistuminen hankkeen rahoittamiseen ei tyypillisesti johdu tuotto-odotuksista vaan rahoitettavan hankkeen kannatuksesta. Ehdotettu poikkeus otettaisiin uudessa valtiovarainministeriön asetuksessa niihin poikkeuksiin, jotka edellyttäisivät rahoitustarkastukselle tehtävää hakemusta. Voimassa olevassa valtiovarainministeriön päätöksessä tarjousesitteestä rahoitustarkastuksen yksittäistapa-

uksellisesta harkinnasta tehtävät poikkeukset ovat päätöksen 7 §:ssä. Nyt ehdotetun poikkeuksen sisällyttäminen rahoitustarkastuksen harkinnanvaraisiin poikkeuksiin mahdollistaa sen selvittämisen, täyttääkö hakemuksen kohteena oleva arvopaperien tarjoamistilanne laissa poikkeukselle asetetut vaatimukset. Lisäksi rahoitustarkastuksen hakemuksesta tekemään päätökseen voidaan hakea muutosta siten kuin siitä on erikseen säädetty.

Pykälän 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että termi asianomaisen ministeriön päätöksellä korvataan edus-kunnan edellyttämin tavoin termillä valtiovarainministeriön asetuksella. Lisäksi momenttiin ehdotetaan esitteen sisältöä koskevaa poikkeusta. Pykälän muutettavaksi ehdotettujen 1 ja 2 momentin mukaan julkisen kaupankäynnin eli pörssilistakaupankäynnin tai lain 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettun muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi haettavasta arvopaperista ja sen liikkeeseenlaskijasta on julkistettava listalleottoesite. Muun julkisen kaupankäynnin kuin pörssilistakaupankäynnin kohteeksi voidaan 3 luvun 12 §:n mukaan ottaa arvopaperi myös ilman sen liikkeeseenlaskijan hakemusta. Tällaisissa tilanteissa hakijan tiedot liikkeeseenlaskijasta eivät välttämättä vastaa tilannetta, jossa liikkeeseenlaskija itse toimisi hakijana. Listalleottoesitettä koskeva sisältöpoikkeus vastaisi nykyisin tarjousesitettä koskevaa poikkeusta.

Pykälän 6 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä huomioidaan ehdotetut muutokset pykälän 1 ja 2 momenttiin. Esitteessä oleva virhe olisi siis oikaistava tai puute täydennettävä momentissa tarkoitettuisissa tapauksissa myös silloin, kun arvopaperia oltaisiin ottamassa kaupankäynnin kohteeksi lain 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettuun muuhun julkiseen kaupankäyntiin ilman, että samalla

tarjottaisiin arvopapereita yleisölle. Voimassa olevassa laissa tämä velvollisuus koskee vain tilanteita, joissa arvopaperia ollaan ottamassa pörssilistalle.

Pykälään ehdotetaan uutta 7 momenttia, joka koskisi sijoitusrahastoja ja avoimia yhteissijoitusyrityksiä haettaessa niitä julkisen kaupankäynnin kohteeksi. Sijoitusrahastolaki, joka perustuu suurimmalta osin neuvoston direktiiviin 85/611/ETY arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (jäljempänä sijoitusrahastodirektiivi), sisältää kattavat säännökset sijoitusrahastoista annettavista tiedoista ja sijoitusrahastotoiminnasta. Lisäksi Euroopan yhteisön listalleotto- ja tarjousesitteitä sekä säännöllistä ja jatkuvaa tiedonantovelvollisuutta koskevien direktiivien mukaan, jotka on Suomessa saatettu voimaan yhdessä arvopaperimarkkinain ja sen nojalla annettujen valtiovarainministeriön päätösten säännöksillä, avointen sijoitusrahastojen ja yhteissijoitusyritysten osuuksiin ja osakkeisiin voidaan soveltaa niitä koskevia erityissäännöksiä muihin arvopapereihin sovellettavien säännösten sijasta. Ilman lainsäädännön selventämistä on tulkinnanvaraista, tulisivatko direktiiveistä aiheutuvat velvollisuudet mainituissa tapauksissa sovellettaviksi samanaikaisesti.

Sijoitusrahastojen ja yhteissijoitusyritysten osuuksien ja osakkeiden arvonkehitys riippuu täysin niihin tehdyistä arvopaperisijoituksista, eikä niiden liikkeeseenlaskusta huolehtivan rahastoyhtiön taloudellisella menestyksellä ole suoranaista vaikutusta itse hallinnoitujen rahastojen tai yhteissijoitusyritysten menestykseen. Lisäksi rahastojen ja yhteissijoitusyritysten varat on jo lain perusteella

erotettu niitä hallinnoivien yhtiöiden varoista. Ehdotuksen mukaisesti on perustellumpaa soveltaa avoimia sijoitusrahastoja ja yhteissijoitus-yrityksiä koskevaan tiedonantovelvollisuuteen yksinomaan niitä koskevaa erityissääntelyä eli sijoitusrahastolakia ja sen nojalla annettuja valtiovarainministeriön asetuksia.

Sijoitusrahastolaki koskee sijoitusrahastodirektiivin mukaisten sijoitusrahastojen ja yhteissijoitusyritysten lisäksi myös muita sijoitusrahastoja ja yhteissijoitusyrityksiä. Suomalaisen sijoitusrahastojen osalta tällaisia muita sijoitusrahastoja kutsutaan lain nojalla erikoissijoitusrahastoiksi. Sijoitusrahastolain mukaiset suomalaiset sijoitusrahastot, sijoitusrahastodirektiivin mukaiset sijoitusrahastot ja erikoissijoitusrahastot, ovat voimassa olevan lain mukaan aina avoimia käsitteen laajassa merkityksestä, mutta ulkomaiset yhteissijoitusyritykset saattavat olla myös suljettuja. Suljettuihin yhteissijoitusyrityksiin sovellettaisiin lain muutosten jälkeenkin muita arvopapereita koskevia arvopaperimarkkinain säännöksiä.

Koska sijoitusrahastoihin ja avoimiin yhteissijoitusyrityksiin ei sovellettaisi pykälästä ilmikäyviä esitevelvollisuuksia ja koska sijoitusrahastodirektiivissä, ja siten myös sijoitusrahastolaissa, markkinoinnilla tarkoitetaan osuuksien tai osuuksien pitämistä kaupan, niiden osuuksia tai osakkeita koskeviin esitteisiin, rahastoesitteeseen ja erikoissijoitusrahastojen osalta myös yksinkertaistettuun rahastoesitteeseen, sovellettaisiin sijoitusrahastolain 13 luvun säännöksiä suomalaisten sijoitusrahastojen rahasto-osuuksien markkinoinnista ja 20 luvun säännöksiä ulkomaiden yhteissijoitusyritysten osuuksien markkinoinnista Suomessa. Sijoitusrahastolain 92 §:n mukaan rahastoyhtiön on julkistettava

jokaisesta hallinnoimastaan sijoitusrahastosta rahastoeseite. Erikoissijoitusrahastoista on lain 93 §:n mukaan julkistettava myös yksinkertaistettu rahastoeseite. Lain 128 §:n mukaan Euroopan talousalueella toimiluvan saanut sijoitusrahastodirektiivin mukainen yhteissijoitusyrittäjä voi tietyin edellytyksin markkinoida osuuksiaan Suomessa direktiivistä ilmikäyvän yhden toimiluvan periaatteen nojalla. Muiden yhteissijoitusyrittäjien on lain 129 §:n mukaan haettava osuuksiensa markkinoinnille valtiovarainministeriön lupa (jäljempänä markkinointilupa). Markkinointilupa voidaan myöntää, jos osuudenomistajien voidaan katsoa saavan sijoitusrahastolaissa tarkoitettua suojaa riittävästi vastaavan suojan. Lain 131 §:n mukaan ulkomaisten yhteissijoitusrahastojen on julkistettava rahastoeseiteensä ja tietyt muut tiedot Suomessa suomen tai ruotsin kielellä. Sijoitusrahastojen ottaminen kaupankäynnin kohteeksi katsotaan sijoitusrahaston markkinoinniksi Euroopan unionin jäsenvaltioista ainakin Saksassa, Iso-Britanniassa, Italiassa ja Ranskassa.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi ainoastaan lainsäädäntöteknisistä syistä sen sisältöä muuttamatta.

Muutokset pykälän 1, 2, 4 ja 5 momenttiin aiheuttavat tarpeen muuttaa valtiovarainministeriön voimassa olevan lain nojalla antamia listalleotto- ja tarjousesitteitä koskevia päätöksiä etenkin jatkuvia liikkeeseenlaskuja toteuttavien liikkeeseenlaskijoiden osalta.

4 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan arvopaperikäsitteen muuttamisesta aiheutuvia teknisiä muutoksia. Lain soveltamisalan piiriin tuleviin uusiin rahoitusvälineisiin sovellettaisiin pykälässä tarkoitettua pidempää kymmenen pankkipäivän tarkistusajaa. Näin siksi, että uudet rahoitusvälineet voivat poiketa merkittävästi markkinoilla nykyisin

kaupankäynnin kohteena olevista välineistä. Ehdotetusta 3 §:n uudesta 7 momentista johdettuisi, ettei esitteiden tarkistuttamisvelvollisuus koskisi sijoitusrahastoista ja avoimista yhteissijoitusyrittäjistä julkistettavia esitteitä eli sijoitusrahastolain tarkoittamia rahastoeseitteitä ja yksinkertaistettuja rahastoeseitteitä. Näitä esitteitä koskevat säännökset ovat edellä esitetyin tavoin sijoitusrahastolain 13 ja 20 luvuissa. Sitä vastoin tarkistuttamisvelvollisuus koskisi julkisen kaupankäynnin kohteeksi otettavia suljettuja yhteissijoitusyrittäjiä.

4 a §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi uuteen arvopaperikäsitteeseen liitetyin tavoin, että rahoitustarkastuksen ei tarvitsisi suoraan lain nojalla hyväksyä ulkomaisia, uusia rahoitusvälineitä koskevia listalleottoeseitteitä. Euroopan yhteisön säännökset listalleottoeseitteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta koskevat vain voimassa olevan ja uuden arvopaperikäsitteen 1—3 kohdassa tarkoitettuja arvopapereita. Momenttiin otettavaksi ehdotetun lisäyksen mukaan rahoitustarkastus voisi kuitenkin hyväksyä myös ulkomaisia muita rahoitusvälineitä koskevan esitteen, jos se on toimivaltaisen viranomaisen hyväksymä ja täyttää listalleottoeseitteille asetetut vaatimukset. Ehdotuksen perusteella tällaisten esitteiden tunnustamismenettelystä säädettäisiin muiden tilanteiden tavoin valtiovarainministeriön asetuksella ja pykälän säännöksiä esitteiden täydentämisestä ja esitteissä käytettävästä kielestä sovellettaisiin myös tällaisiin esitteisiin. Lisäksi myös näitä rahoitusvälineitä koskeviin esitteisiin sovellettaisiin pykälän 4 momentin säännöksiä valtiovarainministeriölle annettusta valtuudesta säätää valtiovarainministeriön asetuksella rahoitustarkastuksen oikeudesta tunnustaa listalleottoeseitteeksi viranomaisen Euroopan

talousalueen ulkopuolisessa valtiossa hyväksymä esite.

5 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lain arvopaperikäsitteen muuttamisesta johtuvaa teknistä muutosta. Uusien rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskijoihin sovellettaisiin myös joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskijoita koskevia osavuosikatsauksen julkistamista koskevia säännöksiä. Arvopaperimarkkinain soveltamisalaan tulevien uusien rahoitusvälineiden osittain tuntemattomasta joukosta johtuu, että niitä on ennalta arvioitava niiden todennäköisen luonteen mukaisesti. Tiedossa olevissa tapauksissa ulkomailla kaupankäynnin kohteena olevat rahoitusvälineet ilmaisevat yleensä niiden liikkeeseenlaskijan haltijalle antamaan sitoumukseen suorittaa sen ehtojen mukaisesti tietty varallisuusarvoinen suoritus. Liikkeeseenlaskijan välineen haltijalle oleva suoritusvelvollisuus on riippumaton sen syntysuhteesta. Toisin sanoen liikkeeseenlaskijan suoritusvelvollisuus perustuu itse rahoitusvälineen ehtoihin. Lisäksi rahoitusvälineiden osoittaman suoritusvelvollisuuden määrä on ennalta määrätty tai se on siitä selvästi pääteltävissä ja suoritusvelvollisuus on ehtojen mukaisessa tilanteessa liikkeeseenlaskijan kannalta ehdoton ja usein sidottu tiettyyn sopimusehtojen mukaiseen määräaikaan. Nämä ominaisuudet ovat tyypillisiä velkakirjoille, minkä vuoksi uusiin rahoitusvälineisiin ehdotetaan sovellettavaksi pääsääntöisesti arvopaperimarkkinain myös joukkovelkakirjoja koskevia säännöksiä. Samoin, koska näissä rahoitusvälineissä niiden haltijan eli sijoittajan kantama riski kohdistuu oletettavasti ensisijassa lähinnä liikkeeseenlaskijan taloudelliseen vastuunkantokykyyn, rinnastuu sijoittajan riski joukkovelkakirjan liikkeeseenlaskijaan liittyvään riskiin. Ehdotettu muutos aiheuttaa tar-

peen muuttaa valtiovarainministeriön päätöstiä arvopaperin liikkeeseenlaskijan säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta (390/1999).

10 b §. Lain 2 lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 10 b §, joka koskisi julkisen kaupankäynnin eli pörssilistakaupankäynnin ja lain 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettun muun julkisen kaupankäynnin kohteena olevia sijoitusrahastoja ja avoimia yhteissijoitusyrityksiä. Edellä 3 §:n kohdalla selostettujen periaatteiden mukaisesti näihin liikkeeseenlaskijoihin sovellettaisiin sijoitusrahastolain 13 ja 20 luvun säännöksiä. Poikkeus ei näin ollen koskisi suljettuja yhteissijoitusyrityksiä, joihin sovellettaisiin arvopaperimarkkinain säännöksiä. 11 §. Pykälän 1, 4, 5 ja 6 momentin termit asianomainen ministeriö ehdotetaan muutettavaksi vakuutusvalvontavirastoksi. Pykälässä sosiaali- ja terveysministeriölle aikaisemmin kuuluneet tehtävät on siirretty aikaisemmin 1.4.1999 toimintansa aloittaneelle vakuutusvalvontavirastolle. Lisäksi pykälän 1 momentissa tarkoitettu poikkeusperusteista säätävä ministeriö on valtiovarainministeriö, minkä vuoksi termi asianomainen ministeriö korvataan tältä osin eduskunnan edellyttämällä tavalla valtiovarainministeriöllä. Myös termi päätöksellä on samalla muutettu termiksi asetuksella.

3 luku. **Julkinen kaupankäynti ja muu ammattimaisesti järjestetty kaupankäyntimenettely arvopapereilla**

Luvun otsikko ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan luvun muutettavaksi ehdotettua sisältöä.

2 §. Pykälän 2 momentti ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:ää muutoin kuin muutoksenhakua koskevilta osin. Muutoksenha-

usta ehdotetaan säädettäväksi 10 luvun 3 §:ssä. Ehdotuksen mukaan valtiovarainministeriön on tehtävä arvopaperipörssin toimilupaa koskeva päätös kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun se on ottanut vastaan toimilupaa koskevan hakemuksen. Jos hakemus on puutteellinen, lasketaan kuuden kuukauden määräaika kuitenkin siitä, kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset valtiovarainministeriölle. Toimilupaa koskeva hakemus on kuitenkin aina ratkaistava 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Muutos parantaa arvopaperipörssin toimilupaa hakevan asemaa.

2 a §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi. Voimassa olevassa 1 momentissa edellytetään arvopaperipörssiä käyttämään toiminnissaan sanaa tai yhdysosaa arvopaperipörssi. Säännös voi vaikeuttaa tarpeettomasti arvopaperipörssien toiminimien kehittämistä. Muutoksen myötä pykälän 2 momentista tulee muuttamattomana pykälän ainoa momentti.

3 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että arvopaperipörssi voisi muun toimintansa ohessa järjestää myös ehdotetussa uudessa 16 §:ssä tarkoitettua muuta ammattimaisesti yleisön käytettäväksi järjestettävää kaupankäyntimenettelyä.

4 §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi kokonaisuudessaan. Pykälän 1 momentin 1, 2 ja 4 kohta ja 6 kohta ehdotetaan muutettavaksi ainoastaan lainsäädäntöteknisistä syistä ilman, että niiden sisältöä muutettaisiin. Pykälän 1 momentin 3 kohdassa ehdotetaan otettavaksi huomioon sijoittajien ja arvopaperinvälittäjien lisäksi myös muut arvopaperipörssissä toimivat.

Pykälän 1 momentin 5 kohtaa ehdotetaan selvennettäväksi siten, että siitä ilmenisi ny-

kyistä selvemmin tarve arvioida pörssilistalle otettavien arvopaperien liikkeeseenlaskijoiden kyky täyttää arvopaperimarkkinain velvoitteet. Kohdassa säädettäisiin, että arvopaperipörssin sääntöihin olisi otettava lakia tarkentavat määräykset listalle otettavan tai siellä jo olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijaa koskevista hallinnon järjestelmiin liittyvistä edellytyksistä. Ehdotuksen tarkoituksena on, että pörssi ja emissionjärjestäjät kiinnittäisivät ennakolta riittävää huomiota liikkeeseenlaskijoiden hallinnon seuranta- ja raportointijärjestelmien luotettavuuteen. Vain luotettava hallinto, etenkin taloushallinto, mahdollistaa laissa ja arvopaperipörssin säännöissä tarkoitetun tiedonantovelvollisuuden täyttämisen. Viime aikoina on tullut esiin tilanteita, joissa lain tarkoittaman tiedonantovelvollisuuden täyttämättä jättämisen syyksi on esitetty yhtiön taloushallinnon järjestelmien kykenemättömyyttä toimia listayhtiöltä vaaditulla korkealla tasolla. Julkisen kaupankäynnin kohteeksi otettavan yhtiön taloushallinnon järjestelmien on kyettävä toimimaan listayhtiöltä vaadittavalla tasolla, eivätkä ne saa olla listaushetkellä alimitoitettu ja yhtiön liiketoiminnan kasvuun ja muutosvauhtiin nähden. Tällaisten tilanteiden vastaiseksi torjumiseksi ehdotetaan, että vaatimus liikkeeseenlaskijoiden hallinnon järjestelmien riittävydestä kirjataan nimenomaisesti lakiin ja tällä tavalla korostetaan kyseisen listauksen perusoletuksen merkitystä. Hallinnon järjestelmien tila voidaan todeta esimerkiksi yhtiön erillisellä selvityksellä, josta voivat esimerkiksi yhtiön tilintarkastajat antaa lausunnon. Samoin lausunnon asiasta voi antaa listauksen pääjärjestäjänä toimiva emissionjärjestäjä. Arvopaperipörssi voi myös tarvittaessa esimerkiksi sääntöjensä nojalla vaatia kolmannella osapuolella teetettyjä

erityisiä lisäselvityksiä asiasta. Mahdollisten vastuukysymysten osalta ratkaisevaa on, onko listautumisen yhteydessä pyritty toimimaan riittävän huolellisesti.

Kohtaan ehdotettu vaatimus arvopaperipörssin säännöissä huomioon otettavista liikkeeseenlaskijoiden hallinnon luotettavuudesta on nähtävä muun muassa osakeyhtiölain 8 luvun 6 §:n hallinnon ja toiminnan järjestämistä koskevia säännöksiä täydentävänä säännöksenä. Osakeyhtiölain säännökset liittyvät toiminnan järjestämistä osakeyhtiölain ja osakeyhtiölain perusteella noudatettavien lakien, kuten kirjanpitolain, yhtiöjärjestyksen ja yhtiön sisäisten päätösten edellyttämällä tavalla. Kohtaan ehdotettu vaatimus liittyy nimenomaisesti kykyyn täyttää julkisen kaupankäynnin kohteena olevan yhtiön arvopaperimarkkina-aiheutuvat velvollisuudet, kuten lain 2 luvusta ilmikäyvät jatkuva ja säännöllinen tiedonantovelvollisuus. Arvopaperipörssin sääntöihin otettavien määräysten tulisi vastaavasti ottaa huomioon myös muut liikkeeseenlaskijat kuin osakeyhtiöt.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi myös uusi 7 kohta, jonka mukaan arvopaperipörssin sääntöihin on otettava lakia täydentävät määräykset siitä, miten arvopaperipörssille lain mukaan kuuluvat valvontatehtävät toteutetaan. Tällaisten määräysten tulisi kattaa ne järjestelyt, joita arvopaperipörssi käyttää valvontatehtävänsä suorittamiseksi. Määräyksissä voidaan ottaa huomioon myös muun muassa arvopaperipörssin ja sen osapuolten sekä liikkeeseenlaskijoiden kanssa tehtyihin sopimuksiin perustuvat järjestelyt. Arvopaperipörssin sääntöihin voidaan ottaa siten esimerkiksi säännökset kurinpitolautakunnasta, sen tehtävistä, kokoonpanosta, riippumattomuudesta sekä sen käsiteltäväksi tulevien asioiden vireillepanosta ja käsittely-

tavasta, kuten myös mahdollisista keskinäiseen sopimussuhteeseen perustuvista seuraamuksista. Ehdotus mahdollistaisi kuitenkin myös muunlaiset valvontavelvollisuuksien täyttämiseksi tehtävät järjestelyt ja olisi näin valvontatoiminnan järjestämisen kannalta joustava.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä sidottaisiin nykyisestä poiketen arvopaperipörssin sääntöjen vahvistaminen kohtuulliseen kolmen kuukauden määräaikaan siitä kun hakemus on vastaanotettu tai, jos hakemus on puutteellinen, siitä kun arvopaperipörssi on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Hakemus on ratkaistava kuitenkin joka tapauksessa kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos hakemusta ei ole ratkaistu ehdotetussa kuuden kuukauden määräajassa tai jos hakemus on hylätty, voi arvopaperipörssi tehdä asiassa valituksen valitusviranomaiselle, joka on valtiovaraministeriön päätöksistä korkein hallinto-oikeus. Valitusoikeudesta ehdotetaan säädettäväksi lain 10 luvun 3 §:ssä. Ehdotuksella pyritään nopeuttamaan sääntövahvistusmenettelyä ja parantamaan sen oikeusvarmuutta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan valtiovaraministeriölle annettaisiin nykyistä paremmat mahdollisuudet puuttua vahvistamisessa säännöissä myöhemmin mahdollisesti havaittaviin epäkohtiin määräämällä vahvistamansa arvopaperipörssin säännöt muutettaviksi tai täydennettäväksi. Määräys voitaisiin antaa ainoastaan arvopaperimarkkinoita kohtaan tunnetun luottamuksen vahvistamiseksi tai muusta erityisen painavasta syystä. Tällaisen erityisen painavan syyn on oltava säännöksessä nimenomaisesti ilmaistuun edellytykseen, ar-

vopaperimarkkinoita kohtaan tunnetun luotamuksen vahvistamiseen, rinnastettava syy. Muuttamisen tai täydentämisen tarpeellisuuden arvioinnin vahvistamiseksi momenttiin ehdotetaan valtiovarainministeriölle asetettavaa velvollisuutta pyytää tällaisissa tilanteissa markkinoiden toimintaa valvovan rahoitustarkastuksen lausunto. Ehdotus vastaa voimassa olevassa laissa muun muassa muuta julkista kaupankäyntiä koskevaa ministeriölle annettua valtuutta. Arvopaperipörssi voi valittaa mainitusta valtiovarainministeriön päätöksestä.

5 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että arvopaperipörssin toiminnan keskeyttämisestä päättävä taho olisi valtioneuvoston sijaan valtiovarainministeriö. Valtioneuvostossa pykälässä tarkoitettuja asioita käsittelee valtiovarainministeriö.

Pykälän 2 momentissa tarkoitettu lyhytkestoisempi arvopaperipörssin toiminnan keskeyttämisestä ehdotetaan osoitettavaksi arvopaperipörssin hallituksen sijaan itse arvopaperipörssille. Erinäisten arvopaperipörssin toimintaan liittyvien toimien osoittaminen laissa yhteisön hallitusten tehtäväksi ei ole enää perusteltua. Voimassa olevan lain mukaan arvopaperipörssin on oltava osakeyhtiö. Osakeyhtiölain mukaan osakeyhtiön hallinnon ja toiminnan yleisestä järjestämisestä vastaa sen toimiva johto, hallitus ja toimitusjohtaja. Ehdotus antaa arvopaperipörssille nykyistä joustavammat mahdollisuudet järjestää toimintaansa tarkoituksenmukaisella tavalla vastuun säilyessä kuitenkin sen johdolla.

Arvopaperipörssin tehtävät

6 §. Pykälä ja sitä edeltävä väliotsikko ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän 1 momenttia

ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä arvopaperipörssin hallitukselle osoitetut tehtävät siirretään itse arvopaperipörssin tehtäviksi. Ehdotus mahdollistaa arvopaperipörssin toiminnan järjestämisen nykyistä joustavammin. Samalla ehdotetaan momentista poistettavaksi ne kohdat, joista on säännelty muualla laissa, sillä niiden mainitseminen tässä momentissa ei tehtävien uusjaon myötä ole enää perusteltua, samoin kuin voimassa olevan lain 7 §:ssä arvopaperipörssin toimitusjohtajalle osoitettujen tehtävien yhdistämistä tähän pykälään arvopaperipörssin tehtäviksi.

Edellä mainituilla muutoksilla arvopaperipörssin tässä pykälässä erikseen mainittuja arvopaperipörssin hallitukselta itse arvopaperipörssille siirrettyjä tehtäviä olisivat laista tarkemmin ilmenevillä edellytyksillä huolehtia riittävästä ja luotettavasta valvonnasta arvopaperipörssissä, huolehtia tiettyjen tietojen julkistamisesta, sellaisten menettelyjen saattaminen rahoitustarkastuksen tietoon, jotka ovat ilmeisesti vastoin arvopaperipörssin toiminnasta annettuja säännöksiä, arvopaperipörssin viranomaisvahvisteisia sääntöjä tai määräyksiä sekä ilmoitusten tekeminen rahoitustarkastukselle arvopaperipörssin pörs-silistalle ja sillä käytävän kaupan lopettamisesta sekä pörssivälittäjän, pörssimeklarin ja muun arvopaperipörssissä toimivan oikeuksien myöntämisestä ja peruuttamisesta. Itse arvopaperipörssille siirrettäviä arvopaperipörssin toimitusjohtajan tehtäviä olisi arvopaperilla käytävän kaupan keskeyttäminen voimassa olevan lain kanssa samansisältöisten edellytysten vallitessa.

Koska ehdotetussa 1 momentissa tarkoitettut tehtävät siirretään itse arvopaperipörssin tehtäviksi, ei ole enää syytä säätää hallituksen tehtävien siirrosta hallinto-neuvostolle.

6 a §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi vas-

taamaan sisällöllisesti lain 4 a luvun 8 §:ää. Muutoksella yhtenäistetään eri itsesääntely-yhteisöjen oikeudet myöntää osapuolioikeuksia erilaisille lain ja itsesääntely-yhteisön, tässä arvopaperipörssin, sääntöjen vaatimukset täyttävälle tahoille. Pykälän 1 momentin mukaan arvopaperipörssin olisi voimassa olevan lain tavoin myönnettävä pörssivälittäjän oikeudet hakijalle, joka täyttää laissa ja arvopaperipörssin viranomaisvahvisteisissa säännöissä asetetut vaatimukset ja jolla on kiinteä toimipaikka Suomessa. Pykälän 2 momentin mukaan arvopaperipörssi saisi samoin kuin voimassa olevassa laissa myöntää pörssivälittäjän oikeudet myös sellaiselle Euroopan talousalueella toimivaltaiselta viranomaiselta toimiluvan saaneelle arvopaperinvälittäjälle, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa.

Pykälän 2 momentissa muita kuin edellä mainittuja Suomessa kiinteän toimipaikan omaavia tai Euroopan talousalueelta tulevia arvopaperinvälittäjiä ehdotetaan voitavan ottaa arvopaperipörssin osapuoleksi ainoastaan valtiovarainministeriön määräämin ehdoin. Tällaisia osapuolia olisivat voimassa olevan lain tavoin muusta valtiosta kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta tulevat arvopaperinvälittäjät sekä uutena myös Euroopan talousalueen ulkopuolelta tulevat muut arvopaperipörssissä toimivat. Koska ehdotetusta oikeudesta on määrättävä arvopaperipörssin säännöissä, jotka valtiovarainministeriö vahvistaa, ei ole tarpeen säätää kaikista oikeuden käyttämisen edellytyksistä laissa. Lain 3 luvun 4 §:n mukaisesti arvopaperipörssin säännöt sisältävät lakia täydentäviä määräyksiä.

Momentissa tarkoitettut valtiovarainministeriön määräämät ehdot liittyvät yksittäistapauskelliseen harkintaan. Voimassa olevassa

laissa samankaltaisissa tapauksissa osapuolioikeuksien myöntäminen on sidottu valtioneuvoston lupaan. Ehdotetuilla valtiovarainministeriön määräämillä ehdoilla tarkoitetaan mahdollisuutta asettaa yksittäistapauksessa arvopaperipörssin osapuoleksi hyväksymiselle ehtoja, jotka ovat välttämättömiä toiminnan luotettavuuden ja sijoittajan suojan kannalta. Voimassa olevan lain aikana valtioneuvoston antamissa luvissa on erityisesti kiinnitetty huomiota rahoitustarkastuksen mahdollisuuksiin saada arvopaperimarkkinoiden valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja muualta kuin Suomesta käsin toimivilta arvopaperipörssin osapuolilta.

Ehdotus poikkeaa selvitysosapuolta koskevasta arvopaperimarkkinainlain 4 a luvun 8 §:stä ainoastaan siltä osin, kun on kyse valtiovarainministeriön määräämien ehtojen lisäksi noudatettavista säännöksistä. Näin siksi, että pörssivälittäjäksi eli osapuoleksi, joka voi toimia paitsi omaan myös asiakkaan lukuun, voidaan hyväksyä ainoastaan laissa ja arvopaperipörssin säännöissä arvopaperinvälittäjiä koskevat vaatimukset täyttävä hakija, jota edellä mainitut selvitysosapuolta koskevat säännökset koskevat suoraan lain nojalla, kun taas muu arvopaperipörssissä toimiva voi toimia arvopaperipörssissä ainoastaan omaan lukuunsa. Näin ollen esitys vastaa sisällöllisesti voimassa olevaa selvitysosapuolia koskevaa sääntelyä.

Pykälän 4 momentti ehdotetaan muutettavaksi ainoastaan lainsäädäntöteknisistä syistä sen sisältöä muuttamatta. Momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaukset muutettavaksi ehdotettuun 6 §:n 1 momenttiin.

7 §. Voimassa oleva 7 § ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Voimassa olevassa pykälässä mainitut arvopaperipörssin toimitusjohtajan tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi itse

arvopaperipörssin tehtäväksi ja yhdistettäväksi lain 6 §:ään arvopaperipörssin muiden tehtävien kanssa.

9 §. Pykälän sisältämää kieltoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että se mahdollistaa samaan konserniin kuuluvien tai muutoin taloudellisessa etuyhteydessä olevien arvopaperinvälittäjien toimimisen samanaikaisesti arvopaperipörssissä siitä riippumatta, tarjoavatko ne samaa vai toisistaan poikkeavaa sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettua sijoituspalvelua. Voimassa olevassa laissa oleva tällaista toimintaa koskeva kiello on liittynyt lain 4 luvun 3 §:ään sisältyvän niin sanotun kurssimanipulaatiokiellon vahvistamiseen. Alkuperäisen säännöksen sääntämisaikana markkinoiden kaupankäyntirakenne oli kuitenkin toinen. Tuolloin kauppaa käytiin ilman nykyaikaista sähköistä kaupankäyntijärjestelmää ja sen tuomia mahdollisuuksia selvittää kauppoihin johtaneiden toimeksiantojen ketjua. Markkinoiden kansainväliset yhteydet olivat myös vähäiset. Lisäksi tuolloin eivät olleet voimassa nykyisin rikoslakiin sisältyvät säännökset kurssin vääristämisestä ja sen kriminalisoinnista.

Nykytilanteessa voimassa oleva pykälä estää muun muassa konserneja, varsinkin kansainvälisiä konserneja, joihin kuuluu useampi kuin yksi arvopaperinvälittäjä, järjestämästä toimintaansa joustavasti ja asiakkaan edun mukaisesti kaupankäynnissä. Nykyisellään pykälä voi myös aiheuttaa sekä kotimaisille että ulkomaisille arvopaperinvälittäjille tarpeita turvautua toiminnassaan erinäisiin keinokeinoisiin ulkoistamisratkaisuihin, jotka voivat pahimmillaan vaikuttaa mahdollisuuksiin saada arvopaperimarkkinoiden valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja.

10 §. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentissa tarkoitettu

velvollisuus koskee vain tilanteita, joissa pörssilistalle otetaan osakkeeseen osakeyhtiölain mukaan oikeuttava arvopaperi. Tämä momentin alkuperäinen tarkoitus näkyy tällä hetkellä vain sitä koskeneista aikaisemmista hallituksen esityksen perusteluista.

12 §. Pykälän 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen sisältyvä rinnakkaislistaamista koskeva kiello kumotaan. Voimassa olevassa laissa muu kuin arvopaperipörssi ei saa ottaa pykälässä tarkoitettun muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi pörssilistalla olevia oman pääoman ehtoisia pörssiarvopapereita. Ehdotuksen mukaan myös muu laissa sallittu julkisen kaupankäynnin järjestäjä kuin arvopaperipörssi voisi ottaa muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi myös pörssilistalla olevan oman pääoman ehtoisen arvopaperin. Ehdotus poistaa esteitä muun julkisen kaupankäynnin kauppapaikkojen kehittämiseksi myös muiden kuin arvopaperipörssin toimesta.

Voimassa olevan lain tavoin muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi ottamisen edellytyksenä on, että sen kohteeksi otettavaan arvopaperiin kohdistuu todennäköisesti riittävästi kysyntää ja tarjontaa, jotta luotettavan hinnanmuodostuksen edellytykset täyttyvät. Lisäksi, koska 1 momenttiin ei enää sisältyisi rajoitusta ottaa oman pääoman ehtoista pörssiarvopaperia myös muun kuin arvopaperipörssin ylläpitämään muuhun julkiseen kaupankäyntiin, laajenisi arvopaperin liikkeeselaskijan mahdollisuus vastustaa arvopaperin ottamista mainittuun kaupankäyntiin myös näiden pörssiarvopaperien liikkeeselaskijoihin. Pörssiarvopapereita ovat pörssilistalla kaupankäynnin kohteena olevat arvopaperit. Voimassa olevassa laissa vastaava vastustusmahdollisuus liittyy ainoastaan vain pykälässä tarkoitettun muun julkisen kaupan-

käynnin kohteena olevien markkina-arvopaperien liikkeeseenlaskijoita, eikä pörssi-arvopaperien liikkeeseenlaskijoita. Ehdotuksen mukaisesti myös pörssi-arvopaperin liikkeeseenlaskija voisi siis vastustaa oman pääoman ehtoisen arvopaperinsa ottamista muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi. Säännöksen alkuperäinen tarkoitus on ollut antaa muusta kuin omasta aloitteestaan pykälässä tarkoitettun muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi otettavien arvopaperien liikkeeseenlaskijalle mahdollisuus vastustaa kaupankäynnin aloittamista siksi, että pykälässä tarkoitettun kaupankäynnin kohteeksi ottaminen aiheuttaa liikkeeseenlaskijalle, sen johdolle ja omistajille laista johtuvia velvollisuuksia. Vastaavaa tilannetta ei ole pörssilistakaupankäynnin kohteena arvopaperipörssissä olevien arvopaperien liikkeeseenlaskijoilla, sillä pörssilistalle voidaan ottaa arvopaperi ainoastaan liikkeeseenlaskijan myötävaikutuksella. Ehdotuksella ei laajennettaisi vastustusmahdollisuutta pörssilistakaupankäyntiin, mutta kylläkin tilanteeseen, jossa jo pörssilistakaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskija voisi vastustaa arvopaperinsa rinnakkaislistausta.

Pörssi-arvopaperin liikkeeseenlaskija voisi voimassa olevasta laista poiketen tehdä pykälän 5 momentin mukaisen pyynnön rahoitustarkastukselle sen liikkeeseen laskemalla arvopaperilla käytävän kaupan lopettamiseksi, jos arvopaperi on otettu kaupankäynnin kohteeksi ilman liikkeeseenlaskijan suostumusta. Rahoitustarkastus voisi hylätä liikkeeseenlaskijan pyynnön vain, jos muun julkisen kaupankäynnin järjestäjä osoittaa, että arvopaperi muutoin täyttää 1 momentissa asetetut arvopaperilla käytävän kaupan likviditeettiä koskevat vaatimukset. Voimassa olevassa laissa vastaavat säännökset koskevat ainoas-

taan muun julkisen kaupankäynnin kohteena olevien muiden arvopaperien kuin pörssi-arvopaperien liikkeeseenlaskijoita.

Ehdotus mahdollisuudesta rinnakkaislistata myös oman pääoman ehtoisia pörssi-arvopapereita perustuu tavoitteeseen lisätä markkinoiden edellytyksiä järjestäytyä haluamallaan tavalla ja poistaa laista johtuvat esteet arvopaperien markkinapaikkojen kehittymiselle. Ehdotus voi johtaa oman pääoman ehtoista pörssi-arvopaperilla käytävän kaupan likviditeetin hajautumiseen eri kotimaisten markkinapaikkojen kesken. Likviditeetin hajautuminen voi kasvattaa arvopaperien osto- ja myyntitarjousten hintaeroa heikentäen siten arvopaperilla käytävän kaupan hinnanmuodostusta ja siten markkinan tehokkuutta. Kansainvälisesti vastaavaa hajautumista on nähtävissä pörssilistakaupankäynnin kohteena olevien likvideimpien arvopaperien kohdalla, mikä ei kuitenkaan ole kaupankäyntivolyymiä koskevien tietojen valossa johtanut kotimaassa käytävän kaupankäynnin likviditeetin tai hinnanmuodostuksen heikentymiseen, vaan kaupankäynnin volyyymi on kasvanut merkittävästi sekä Suomessa että ulkomailla. Vastaavia vaikutuksia voidaan ajatella aiheutuvan myös markkinapaikkojen kotimaisella kilpailulla. Kilpailu pakottaa markkinapaikkojen ylläpitäjät tehostamaan toimintaansa tai vähintäänkin pitämään tehokkuutensa nykyisellä tasolla. Lisäksi markkinapaikat itse sekä kaupalliset tiedonvälittäjät julkistavat ja levittävät niillä tehtyjen kauppajen hinta- ja muita tietoja, mikä yhdessä markkinaosapuolten harjoittaman hinta-arbitraasin kanssa on omiaan lieventämään likviditeetin hajautumisesta mahdollisesti aiheutuvia haitallisia vaikutuksia lisäämällä markkinapaikkojen välillä käytävää kauppaa.

Ehdotuksen tosiasialliset vaikutukset riippuvat laissa sallittujen muun julkisen kaupankäynnin järjestäjien, sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten, ja oman pääoman ehtoisten pörssi-arvopaperien liikkeeseenlaskijoiden sekä rahoitustarkastuksen toimenpiteistä. Ehdotukseen liittyy myös ehdotus lain 4 luvun 7 §:n muuttamiseksi.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan korvattavaksi termi asianomainen ministeriö momentissa tarkoitettuja asioita tosiasiasa käsittelevällä valtiovarainministeriöllä.

12 a §. Voimassa oleva pykälä ehdotetaan muutettavaksi arvopaperipörssin osapuolia koskevaa 6 a §:ää ja arvopaperinvälittäjien riippumattomuutta koskevaa 9 §:ää sisällöllisesti vastaavaksi viittauksin mainittuihin pykäliin. Ehdotuksella yhtenäistetään arvopaperipörssiä ja muita julkisen kaupankäynnin järjestäjiä sekä kaupankäynnin osapuolia koskevia oikeuksia ja velvoitteita.

13 §. Pykälän 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi. Momentin 3—5 kohtaan ehdotetaan pääasiassa 12 a §:n muuttamisesta johtuvia teknisiä muutoksia. Lisäksi momentin 5 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi 12 §:ssä tarkoitettun muun julkisen kaupankäynnin sääntömääräisenä asiana 4 §:n 1 momentin 5 kohtaa vastaavasti muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi otettavien tai sen kohteena jo olevien arvopaperien liikkeeseenlaskijoiden hallinnon vaatimuksista. Asiaa koskevissa sääntömääräyksissä on luonnollisesti otettava huomioon muun muassa listallehakijan mahdollisuudet saada tietoa liikkeeseenlaskijan hallinnosta silloin, kun liikkeeseenlaskija ei ole myötävaikuttamassa listautumiseen. Momentin 1, 2, 6 ja 7 kohdat ehdotetaan muutettaviksi lainsäädäntöteknisistä syistä niiden sisältöä muuttamatta.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan myös lisät-

täväksi uusi 8 kohta, jonka mukaan muun julkisen kaupankäynnin sääntöihin on otettava lakia täydentävät määräykset siitä, miten muun julkisen kaupankäynnin järjestäjälle lain mukaan kuuluvat valvontatehtävät toteutetaan. Tällaisten määräysten tulisi kattaa ne järjestelyt, joita järjestäjä käyttää valvontatehtävänsä suorittamiseksi. Määräyksissä voidaan ottaa huomioon myös muun muassa järjestäjän ja sen osapuolten sekä liikkeeseenlaskijoiden kanssa tehtyihin sopimuksiin perustuvat järjestelyt. Sääntöihin voidaan ottaa siten esimerkiksi säännökset kurinpitolautakunnasta, sen tehtävistä, kokoonpanosta, riippumattomuudesta sekä sen käsiteltäväksi tulevien asioiden vireillepanosta ja käsittelytävasta, kuten myös mahdollisista keskinäiseen sopimussuhteeseen perustuvista seuraamuksista. Ehdotus mahdollistaisi kuitenkin myös muunlaiset valvontavelvollisuuksien täyttämiseksi tehtävät järjestelyt ja olisi näin valvontatoiminnan järjestämisen kannalta joustava.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi arvopaperipörssiä koskevaa 6 §:ää sisältönsä vastaavaksi. Ehdotuksen mukaan 12 §:ssä tarkoitettun muun julkisen kaupankäynnin säännöt voitaisiin vahvistaa ainoastaan silloin, jos kaupankäynnissä noudatettavat säännöt tarjoaisivat riittävän suojan sijoittajille ja jos niiden sekä muun julkisen kaupankäynnin järjestämisestä annettujen säännösten ja määräysten ja hyvän tavan noudattamisen riittävästä ja luotettavasta valvonnasta on huolehdittu asianmukaisesti. Lisäksi ehdotetaan luovuttavaksi arvopaperinvälittäjien yhteisön oikeudesta järjestää muuta julkista kaupankäyntiä. Tällaista yhteisöä eivät koske muita pykälän sallimia muun julkisen kaupankäynnin järjestäjätahoja koskevat lain säännökset niiden muun, helposti myös julki-

sen kaupankäynnin järjestämiseen vaikuttavan toiminnan järjestämisestä, eikä varsinkaan toiminnan vakavaraisuudesta. Lisäksi mainitulla taholla voimassa olevassa laissa oleva oikeus kuvastaa säännöksen valmisteluajankohdan tilannetta, jossa Arvopaperinvälittäjien yhdistys ry piti yllä OTC- ja meklarilistoja. Sittemmin näiden listojen ylläpito on siirtynyt Helsingin Pörssille.

Ehdotukseen pykälän 3 momentiksi sisältyy myös ehdotus muuta julkista kaupankäyntiä koskevan sääntövahvistushakemuksen käsittelemisestä arvopaperipörssin sääntövahvistushakemusta vastaavasti kohtuullisessa kolmen kuukauden ajassa siitä kun hakemus on vastaanotettu tai, jos hakemus on puutteellinen, siitä kun muun julkisen kaupankäynnin järjestäjä on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Hakemus on ratkaistava kuitenkin joka tapauksessa kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos hakemusta ei ole ratkaistu ehdotetussa kuuden kuukauden määräajassa tai jos hakemus on hylätty, voi muun julkisen kaupankäynnin järjestäjä tehdä asiassa valituksen valitusviranomaiselle, joka on valtiovarainministeriön päätöksistä korkein hallinto-oikeus. Valitusoikeudesta ehdotetaan säädettäväksi lain 10 luvun 3 §:ssä. Pykälän 3 momenttiin, kuten myös muutettavaksi ehdotettuun 4 momenttiin, sisältyy myös ehdotus Suomen Pankin lausunosta silloin, kun sääntövahvistushakemus tai sääntöjen muuttamista tai täydentämistä koskeva valtiovarainministeriön määräys koskisi lain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla käytävää kauppaa. Ehdotus on yhteydessä ehdotukseen uudeksi 14 §:ksi ja muutetuksi 15 §:ksi, millä muutoksilla ehdotetaan luovuttavaksi Suomen Pankilla voimassa olevassa laissa olevista erityisvaltuuksista koskien muun

vista erityisvaltuuksista koskien muun julkisen kaupankäynnin järjestämistä vieraan pääoman ehtoisilla arvopapereilla ja muun julkisen kaupankäynnin ilmoittamista Euroopan komission pitämään listaan sijoituspalveludirektiivin tarkoittamista säännellyistä markkinoista. Muutoksilla Suomen Pankin asema rinnastuu lainsäädännössä lausunnonantajana Rahoitustarkastuksen asemaan. Muun julkisen kaupankäynnin järjestäjä voi valittaa mainitusta valtiovarainministeriön päätöksestä.

Pykälän 1, 3, 4 ja 5 momentissa ehdotetaan lisäksi muutettavaksi termi asianomainen ministeriö momenteissa tarkoitettuja asioita tosiasiaassa käsittelevällä valtiovarainministeriöllä.

14 §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi. Ehdotuksella esitetään luovuttavaksi voimassa olevassa laissa olevasta Suomen Pankin esitysvaatimuksesta silloin, kun laissa tarkoitetuilla vieraan pääoman ehtoisilla arvopapereilla halutaan järjestää 12 §:ssä tarkoitettua muuta julkista kaupankäyntiä muun kuin arvopaperipörssin toimesta. Ehdotuksella ei puututa Suomen Pankin oikeuteen itse määrätä ne edellytykset, joilla se käy vieraan pääoman ehtoisilla arvopapereilla kauppaa rahapoliittisten tehtäviensä hoitamiseksi jonkin laissa tarkoitettun muun julkisen kaupankäynnin järjestäjän ylläpitämässä kaupankäyntimenettelyssä. Tämä käy ilmi pykälän 1 momentista. Käytännössä tämän oikeuden käyttö ajankohtaistuu silloin, kun Suomen Pankki antaa lausuntonsa valtiovarainministeriölle 13 §:n mukaisesti tehtyyn sääntövahvistushakemukseen. Lisäksi ehdotetaan voimassa olevan 4 momentin kanssa samansisällöisen säännöksen ottamista pykälän 2 momentiksi.

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevalla arvopaperilla käytävän kaupan keskeyttäminen

14 a §. Lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 14 a § ja sen sisältöä kuvaava väliotsikko. Pykälä liittyy 12 §:ää koskevaan ehdotukseen rinnakkaislistaamisen kiellon kumoamiseksi. Jos julkisen kaupankäynnin kohteena olevalla arvopaperilla, lähinnä osakkeella, käytävä kauppa keskeytetään jonkin julkisen kaupankäynnin järjestäjän toimesta arvopaperin liikkeeseenlaskijan pyynnöstä tai muusta siitä johtuvasta syystä, on kauppa keskeytettävä myös muiden kaupankäynnin järjestäjien toimesta. Yksittäisellä arvopaperilla käytävän kaupan keskeyttäminen liittyy tilanteisiin, jossa pyritään turvaamaan kaikkien sijoittajien mahdollisuudet käydä kauppaa liikkeeseenlaskijaa koskevin tasapuolisin tiedoin. Yleensä kaupankäynti keskeytetään liikkeeseenlaskijan itsensä pyynnöstä, jotta se voisi tiedottaa sen liikkeeseen laskeman arvopaperin arvoon todennäköisesti vaikuttavasta seikasta. Joissakin tapauksissa keskeyttäminen tapahtuu kuitenkin myös silloin, kun markkinoilla on vahva epäily liikkeeseenlaskijan kykenemättömyydestä kyseeseen tulevalle hetkellä vastata lainmukaisesta tiedonantovelvollisuudestaan. Ehdotuksella pyritään estämään tilanteet, joissa jonkin julkisen kaupankäynnin järjestäjän ylläpitämässä kaupassa jatkettaisiin kauppaa ilmeisen epätasaisen tiedon vallitessa.

Pykälän mukaisesti kaupankäynti olisi keskeytettävä ainoastaan, jos keskeytys johtuisi arvopaperin liikkeeseenlaskijasta johtuvasta syystä. Näin ollen yleistä keskeytysvelvollisuutta ei olisi esimerkiksi silloin, jos kaupankäynti keskeytyisi jonkin kaupankäynnin yl-

läpitäjästä itsestään johtuvasta syystä, kuten sen kaupankäyntiympäristöä kohdanneesta virheestä johtuen.

Pykälän mukaisesti kaupankäyntiä voidaan jatkaa heti liikkeeseenlaskijasta johtuvan syyn poistuttua. Esteen voidaan katsoa poistuneen ainakin silloin, kun liikkeeseenlaskija on antanut tiedon sen tekemän keskeyttämisspyyntönsä perusteena olleesta asiasta tiedotteella tai muutoin, ja silloin, kun se on tiedotteella tai muutoin reagoinut tilanteessa, jossa sen liikkeeseen laskemalla arvopaperilla käytävä kauppa on keskeytetty epäiltäessä sen kykyä suoriutua lainmukaisesta tiedonantovelvollisuudestaan. Keskeytysten onnistumiseksi pykälässä ehdotetaan, että kaupankäynnin järjestäjän on ilmoitettava välittömästi kaupankäynnin keskeytyksestä, keskeytyksen lopettamisesta ja näiden toimenpiteiden perusteista muille kaupankäynnin järjestäjille, joiden ylläpitämässä julkisessa kaupankäynnissä käydään kauppaa samalla arvopaperilla.

Ilmoitukset muille jäsenvaltioille ja komissiolle

15 §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi ja sen edelle lisättäväksi uusi väliotsikko. Pykälän 1 momentin termi asianomainen ministeriö ehdotetaan muutettavaksi momentissa tarkoitettuja asioita tosiasiaassa käsitteleväksi valtiovarainministeriöksi.

Pykälän 2 ja 3 momentit käyvät tarpeettomiksi edellä selostettujen 13 ja 14 §:ää koskevien muutosehdotusten vuoksi. Ehdotuksella kumoutuu osa Suomen Pankilla voimassa olevasta laista ilmikäyvistä erityisoikeuksista.

Kaupankäynnin ammattimainen järjestäminen

16 §. Pykälä ja sitä edeltävä väliotsikko ehdotetaan muutettavaksi. Pykälässä säädettäisiin lain tarkoittaman julkisen kaupankäynnin eli pörssilistakaupankäynnin ja 12 §:ssä tarkoitettun muun julkisen kaupankäynnin rinnalle mahdollistettavasta muusta ammattimaisesti järjestetystä ja yleisön käytettävissä olevasta kaupankäyntimenettelystä, jonka kohteena olevien kotimaisten arvopaperien liikkeeseenlaskijoita ja tiettyjä muita tahoja koskevia velvoitteita tiukennettaisiin nykyisestä.

Pykälän 1 momenttiin ehdotettua muuta ammattimaisesti järjestettyä ja yleisön käytettävissä olevaa kaupankäyntimenettelyä eivät koskisi lain 2, 5 tai 6 luvun velvoitteet julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijan jatkuvasta ja säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta, osakkaan liputusvelvollisuudesta, arvopaperimarkkinalain sisäpiirisääntely eikä lain säännökset julkisista osto- ja lunastustarjouksista. Tämä ei kuitenkaan merkitsisi sijoittajansuojan heikkenemistä suhteessa nykyiseen tilanteeseen, sillä nykyisellään tällaisen kaupankäyntimenettelyn kohteilla, pääasiassa kotimaisten yksityisten osakeyhtiöiden ja ulkomaisten yhtiöiden arvopapereilla käytävään kauppaan ei sovelleta näitä velvollisuuksia. Ehdotus pikemminkin parantaa sijoittajan suojaa, sillä se mahdollistaa kotimaisen organisoidun kaupankäynnin sijoittajien tällaisissa yhtiöissä olevilla omistuksilla. Ehdotus lisää yksityisten osakeyhtiöiden arvopaperien omistajien mahdollisuuksia määrätä omaisuudestaan. Lisäksi yhtenä sijoittajansuojaa parantavana lisäelementtinä on otettava huomioon edellä selostettu arvopaperikäsitteen muuttaminen ja siitä nykyistä laajemmalle liikkeeseenlaskijajoukolle, mu-

kaan lukien tietynlaiset yksityiset osakeyhtiöt, aiheutuva tarjousesitteen julkistamisvelvollisuus silloin, kun yleisölle tarjotaan arvopapereita.

Ehdotettua uutta kaupankäyntimenettelyä eivät koskisi yksityisen osakeyhtiön pakko muuttua julkiseksi osakeyhtiöksi eikä pakko liittää osakkeet arvo-osuusjärjestelmään, mitkä seikat ovat omiaan parantamaan varsinkin pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuuksia tulla ammattimaisesti organisoidun kaupankäyntimenettelyn kohteeksi ja siten monipuolistamaan niiden rahoitusvaihtoehtoja. Edelleen, varsinkin kun on kyse ulkomaisista, ulkomailla arvopaperimarkkinalain julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin kohteena olevista yhtiöistä ja niiden arvopapereista, on sijoittajilla nykytiedonvälitystä hyödyntäen ja arvopaperinvälittäjiä laissa koskevat tiedonantovelvollisuudet huomioon ottaen usein hyvät mahdollisuudet saada näistä yhtiöistä vastaavat tiedot, kuin mitä ne joutuisivat julkistamaan noudattamalla Suomen arvopaperimarkkinalakia. Tämän varmistamiseksi kaupankäyntimenettelyn kohteena voisi kuitenkin olla ainoastaan arvopaperi, jonka liikkeeseenlaskijaa ja jolla käytävää kauppaa koskevien tietojen saatavuus Suomessa olisi riittäväällä tavalla turvattu. Tämä on mahdollista toteuttaa monin eri tavoin, kuten kaupankäyntimenettelyn järjestäjän itsesääntelyn kautta. Lisäksi esimerkiksi ulkomaisten arvopaperien osalta kaupankäyntimenettelyn järjestäjä voi itse sitoutua julkistamaan ilman viivytystä ulkomailla direktiivienkin mukaisesti julkistetut tiedot.

Pykälässä tarkoitettu kaupankäyntimenettely itsessään olisi säännelty siten, että se takaisi riittävän sijoittajan suojan tällaiseen menettelyyn osallistuville sallittuja järjestäjätahoja

koskevien menettelytapa- ja muiden velvoitteiden ja itse menettelyä ja sen markkinointia koskevien rangaistussäännösten kautta. Ehdotuksen mukaisesti kaupankäyntimenettelyä voisivat järjestää ammattimaisesti arvopaperimarkkina- ja arvopaperipörssi ja arvopaperinvälittäjät eli toimiluvan saaneet luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset. Järjestäjätahoja ehdotetaan näin rajoitettaviksi, sillä mainittuihin tahoihin sovelletaan laissa niiden toiminnan luotettavuutta koskevia ehtoja mukaan lukien niiden omistajia ja johtoa koskevia luotettavuuden ja hyvämaineisyyden toimilupaedellytyksiä sekä toiminnan riittäviä resursseja koskevia edellytyksiä. Lisäksi arvopaperinvälittäjiä koskevat arvopaperimarkkinalain 4 luvun menettelytapasäännökset suhteessa niiden asiakkaisiin. Silloin kun kaupankäyntimenettelyn järjestäjänä toimisi arvopaperipörssi, ei mainittuja menettelytapasäännöksiä kuitenkaan sovellettaisi. Kyseisillä menettelytapasäännöksillä on saatettu voimaan sijoituspalveludirektiivin 11 artiklan vaatimukset ja ne koskevat direktiivin mukaan ainoastaan arvopaperinvälittäjiä. Lain 4 luvun menettelytapasäännöt edellyttävät välittäjiltä muun muassa sitä, että ne eivät käytä palveluja tarjotessaan hyvän vastaista menettelyä ja hoitavat saamansa toimeksiannot huolellisesti asiakkaan eduksi ilman aiheetonta viivytystä. Lisäksi arvopaperinvälittäjien on annettava asiakkailleen sijoituspalvelusta ja sen kohteesta ne tiedot, joilla voi olla olennaista vaikutusta asiakkaan päätöksentekoon. Yksi tällainen olennainen seikka on se, että välittäjän on saatettava sijoittajien tietoon kaupankäyntimenettelyn kohteena olevia arvopaperien liikkeeseenlaskijoita koskevien tiedonanto- ja muiden velvollisuuksien poikkeaminen laissa tarkoitettua varsinaisen julkisen kaupankäynnin koh-

teena olevien arvopaperien liikkeeseenlaskijoiden vastaavista velvollisuuksista. Kaupankäyntimenettelyn järjestäjän vastuuta tiedonjakelijana korostavat myös ehdotukset kaupankäyntimenettelyn harhaanjohtavan markkinoinnin kriminalisoinnista lain 8 luvussa.

Uuden kaupankäyntimenettelyn edellä esitettyjen keskeisten sijoittajansuojaelementtien, sen kohteena olevien arvopaperien kaupankäynnin lisääntyvän kotimaisen likviditeetin ja kaupankäyntimenettelyn järjestäjiä koskevien vaatimusten lisäksi ehdotuksen 2 momentti sisältää myös vähintäänkin yhtä tärkeän suojaelementin eli sen, että kaupankäyntimenettelyn järjestäjän on laadittava ja julkistettava kaupankäyntimenettelyään koskevat säännöt, jotka ovat muutoksineen aina menettelyyn osallistuvien tiedossa. Näihin sääntöihin on ehdotuksen mukaisesti otettava määräykset ainakin siitä, miten arvopaperi otetaan kaupankäyntimenettelyn kohteeksi, miten ja millä perusteilla oikeudet kaupankäyntiin myönnetään ja peruutetaan ja miten, milloin ja missä laajuudessa tarjouksia tai tarjouskehotuksia ja kauppvoja koskevat tiedot saatetaan sijoittajien ja muiden kaupankäyntiin osallistuvien tietoon, kuten soveltuvin osin myös muut luvun 13 §:n 1 momentissa tarkoitettut määräykset. Säännöistä on käytävä myös ilmi, miten kaupat selvitetään ja kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita säilytetään. Lisäksi säännöistä on käytävä ilmi, miten niitä muutetaan ja miten muutoksista tiedotetaan ainakin kaupankäyntimenettelyn osapuolille ennen niiden voimaantuloa. Kaupankäyntimenettelyn ylläpitäjän laatimia sääntöjä ei tarvitse vahvistuttaa valtiovainministeriöllä tai muulla viranomaisella. Sääntöjen vähimmäissisällön lisäksi ehdotus pykälän 1 momentiksi sisältää viittauksin lain 4 lukuun rahoitustarkastuksella jo voi-

massa olevaan lakiin perustuvat määräyksenantovaltuudet suhteessa myös pykälässä tarkoitetun muun kaupankäyntimenettelyn järjestäjään. Lain 4 luvun 4 §:n 5 momentin perusteella rahoitustarkastus voi antaa sijoituspalveludirektiivin vaatimusten täyttämiseksi lakia täydentäviä määräyksiä osapuolia kohtaan noudatettavista menettelytavoista. Tällaisia määräyksiä voi olla tarpeen antaa sijoituspalveludirektiivin 11 artiklan mukaisesti ottaen huomioon osapuolten sijoittamiseen liittyvä kokemus. Alueisiin, joissa määräykset voivat olla tarpeen, voivat sisältyä määräykset ainakin toimeksiantojen toteuttamisesta, osapuolten tasapuolisesta kohtelusta, kaupankäyntiin liittyvien intressiristiriitojen välttämisestä, kaupankäyntimenettelyn läpinäkyvyydestä ja sen valvonnasta. Määräyksenantovaltuutta täydentää pykälän 3 momenttiin ehdotettu kaupankäyntimenettelyn järjestäjää koskeva velvollisuus ilmoittaa rahoitustarkastukselle etukäteen kaupankäyntimenettelyä koskevat säännöt ja niiden muutokset. Ilmoitusmenettely antaa rahoitustarkastukselle soveliaan tavan toiminnan ja sääntöjen lainmukaisuuden valvomiseksi. Tarkoitettua kaupankäyntimenettelyä koskemaan ehdotetusta sääntelystä johtuisi, ettei mainittu kaupankäyntimenettely olisi sijoituspalveludirektiivin tarkoittama säännelty markkina, eikä sitä siten voitaisi ilmoittaa Euroopan komissiolle sen tuon direktiivin 16 artiklan mukaisesti ylläpitämään säänneltyjen markkinoiden listaan. Useissa eri sijoittajaryhmiä koskevissa laeissa ja niiden nojalla annetuissa viranomaisnormeissa on rajoituksia sen suhteen, millaisiin arvopapereihin kulloiseenkin sijoittajaryhmään kuuluvat sijoittajat voivat sijoittaa. Tällaisia säännöksiä on sijoitusrahastolain 69 §, jonka perusteella lain 73 ja 75—77 §:n

mukaisia sijoitusrajoituksia voidaan soveltaa ainoastaan arvopapereihin, joilla käydään julkisesti kauppaa arvopaperipörssin pörssilistalla tai joilla käydään kauppaa muulla säännellyllä, säännöllisesti toimivalla, tunnustetulla ja yleisölle avoimella markkinapaikalla. Vaikka tässä pykälässä tarkoitetulla kaupankäyntimenettelyllä onkin sen ylläpitäjän laatimat säännöt, sen voitaneen usein katsoa toimivan säännöllisesti ja vaikka se onkin määritelmän omaisesti avoin yleisölle, ei sitä voida pitää tunnustettuna markkinana. Tämä ei kuitenkaan aiheuta sitä, etteikö sijoitusrahasto voisi ostaa tai myydä arvopapereitaan pykälässä tarkoitetussa kaupankäyntimenettelyssä, jos kyseiset arvopaperit ovat kuitenkin kaupankäynnin kohteena myös sijoitusrahastolaisissa tarkoitetulla markkinalla. Sijoitusrahastolaki tai sen taustalla oleva sijoitusrahastodirektiivi eivät edellytä sen sijoituskohteiksi sallittujen arvopaperien ostoa tai myyntiä laissa ja direktiivissä määrätyn kaltaisilta markkinoilta.

Pykälässä tarkoitetun muun ammattimaisesti järjestetyn ja yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn kohteena ei saisi olla lain tarkoittaman julkisen kaupankäynnin eli pörssilistakaupankäynnin tai 12 §:ssä tarkoitetun muun julkisen kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita, millä pyritään estämään se, ettei tästä sääntelyrakenteeltaan keveämmästä kaupankäyntimenettelystä tulisi kaupankäynnin pääasiallista järjestämistapa. Ehdotuksen nimenomainen tarkoitus on mahdollistaa nykyistä paremmin organisoitu ja nykyistä läpinäkyvämpi kotimainen kaupankäyntimenettely sellaisilla arvopapereilla, joilla ei lainsäädännön esteiden tai muun tosiasiallisen syyn vuoksi voida käydä tällä hetkellä organisoitua kauppaa Suomessa. Kaupankäyntimenettelyn järjestäjälle asetet-

taisiin pykälän 3 momentissa velvollisuus valvoa toimintaa menettelyn piirissä. Valvonta kohdistuisi ensisijassa menettelyn sopimusperusteisten sääntöjen noudattamiseen, mutta myös sisäpiirintiedon väärinkäyttöön ja kurssimanipulaatioon tähtäävän toiminnan havaitsemiseen ja ehkäisemiseen, sen mukaan kuin se kaupankäyntimenettelyn järjestäjän toimin on mahdollista. Lisäksi järjestäjän olisi annettava tiedot valvontajärjestelmästä ja -toiminnasta sekä valvonnan kannalta ensiarvoisen tärkeistä kauppätietojen keräämis- ja säilyttämisjärjestelyistä rahoitustarkastukselle.

Pykälää koskevaan ehdotukseen liittyy edellä tämän luvun 3 pykälää koskeva arvopaperipörssin toimialalajennus. Arvopaperinvälittäjät voisivat harjoittaa pykälässä tarkoitettua toimintaa niitä koskevan erityislainsäädännön nojalla, luottolaitokset luottolaitostoiminnasta annetun lain 20 §:n nojalla ja sijoituspalveluyritykset sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 3 §:n 1 momentin 1 kohdan arvopaperinvälityksenä tai 3 kohdan arvopaperikaupintana. Ulkomaisia palveluntarjoajia koskevat erityislait, joissa on otettu huomioon ulkomaisten luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten toimintaa toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa koskevat neuvoston direktiivit. Lisäksi ehdotusta täydentävät ehdotukset muutetuiksi lain 7 luvun 1 §:n 1—2 momentiksi ja 8 luvun 2 §:ksi sekä rikoslain 51 luvun 1 ja 3 §:ksi.

Ehdotuksella ei ole tarkoitus vaikeuttaa sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettua toimintaa. Tuossa pykälässä tarkoitettua arvopaperinvälitystä ja arvopaperikaupintaa on jatkossakin voitava harjoittaa sijoituspalveludirektiivin mukaisesti ilman tästä pykälästä ilmikäyviä lisävelvollisuuksia. Arvioitaessa sitä, olisiko laissa sallitun

järjestäjätahon laadittava pykälässä edellytetyt säännöt ja olisiko sen noudatettava muita pykälän vaatimuksia, olisi ratkaisevaa se, pitääkö se yllä automatisoitua järjestelmää, joka ottaa vastaan monenkeskisiä osto- ja myyntitarjouksia ja yhdistää niitä järjestelmän sisällä tämän johtaessa kaupan osapuolia sitovaan ja peruuttamattomaan arvopaperikauppaan tämän muodostaessa kyseeseen tulevalle arvopaperille kyseisessä järjestelmässä kulloisellakin hetkellä vallitsevan hintatason. Olennaista on myös se, että tarjousten yhtyessä sitovaan ja peruuttamattomaan arvopaperikauppaan tarjoukset ovat ainakin parhaiden tarjousten osalta julkisia ainakin kaupankäyntimenettelyyn osallistuville.

Tavanomaisessa arvopaperinvälityksessä arvopaperinvälittäjä toimii omissa nimissä toisen lukuun osallistuen tarjousten vastaanottajana yleensä siitä irralliseen kaupankäyntimenettelyyn tarjousten ja niiden perusteella syntyvien kauppajen ollessa osa tuon kaupankäyntimenettelyn hinnanmuodostusta. Tavanomaista arvopaperinvälitystä voidaan harjoittaa myös siten, että arvopaperinvälittäjä myös toteuttaa kaupan asiakkaidensa puolesta ilman, että kauppaan liittyy julkista hinnanmuodostusprosessia.

Tavanomainen arvopaperikaupinta on osto- ja myyntitarjousten antamista, julkistamista, markkinointia tai muutoin antamista sijoittajien tietoon sekä niihin perustuvaa kaupankäyntiä omaan lukuun. Arvopaperikaupintaa harjoittava laissa tarkoitettu arvopaperinvälittäjä siis saattaa sijoittajien tietoon osto- ja myyntitarjouksia ja käy niiden perusteella kauppaa omaan lukuunsa. Arvopaperikaupinnassa arvopaperinvälittäjä ei toimi toisen arvopaperinvälittäjän kautta sen asiakkaana, vaikka sopimuksen vastapuoli voikin toimia toisen arvopaperinvälittäjän asiakkaana tai

suoraan itse. Toisin kuin arvopaperinvälityksessä, arvopaperikaupinnassa arvopaperinvälittäjä saa tuottonsa sijoittajien tietoon saatamiensa osto- ja myyntitarjousten hinnanerotuksesta, kun taas arvopaperinvälityksessä tuotto muodostuu välityspalkkiosta. Arvopaperikaupinnalle on tyypillistä, että siinä annetaan useita arvopapereita koskevia tarjouksia kerrallaan laajalle joukolle sijoittajia.

Erotuksena edellä kuvaillusta tavanomaisesta arvopaperikaupinnasta tässä pykälässä tarkoitettua kaupankäyntimenettelyn järjestäminen arvopaperikaupintana edellyttää toiminnan järjestämistä käyttäen hyväksi automatisoitua järjestelmää, joka ottaa vastaan monenkeskisiä osto- ja myyntitarjouksia ja yhdistää niitä järjestelmän sisällä tämän johtaessa kaupan osapuolia sitovaan ja peruuttamattomaan arvopaperikauppaan tämän muodostaessa kyseeseen tulevalle arvopaperille kyseisessä järjestelmässä kulloisellakin hetkellä vallitsevan hintatason. Erotuksena arvopaperinvälityksenä järjestetystä kaupankäyntimenettelystä arvopaperikaupintana järjestetyssä kaupankäyntimenettelyssä järjestäjä antaa mainitussa järjestelmässä omaan lukuunsa osto- ja myyntitarjouksia sen tullessa samoin omaan lukuunsa jokaisen sitovan ja peruuttamattoman kaupankäyntimenettelyn ei estä pääomasijoitustoimintaa. Ehdotuksella ei muuteta suppealle henkilöpiirille tarjoamista koskevia säännöksiä eikä lain tarkoittamia ammattimaisia sijoittajia ja heille tarjottavia palveluja koskevia säännöksiä.

Ehdotettu uusi kaupankäyntimenettely ei olisi laissa tarkoitettua julkista kaupankäyntiä. Näin ollen sitä eivät koskisi verolainsäädännön julkista kauppaa tai sen kohteena olevien arvopaperien omistajia koskevat verosäännökset, kuten vapautus arvopaperikaupasta

aiheutuvasta varainsiirtoverosta tai arvopaperipörssin pörssilistalla olevien osakkeiden omistajia koskevat osinkoverosäännökset.

Ammattimaisesti järjestetyn kaupankäyntimenettelyn markkinointi

17 §. Lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 17 §, joka vastaa voimassa olevan lain 16 §:n 1 momenttia siten täydennettynä, että se kattaa myös ehdotetun uuden 16 §:n sisältämän muun ammattimaisesti järjestetyn ja yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn. Lisäksi ehdotetaan pykälän edelle lisättäväksi uusi pykälän sisältöä vastaava väliotsikko.

4 luku. Arvopaperikauppa ja sijoituspalvelun tarjoaminen

4 §. Pykälän 3 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen lisättäisiin rahoitustarkastukselle valtuus antaa määräyksiä menettelyistä eturistiriitatilanteiden välttämiseksi. Ehdotuksessa rahoitustarkastuksen määräyksenantovaltuudella tarkoitetaan rahoitustarkastuslain 4 §:n 2 kohdassa tarkoitettua toimintatapaa antaa määräyksiä sen valvottaville niitä koskevien säännösten noudattamisesta. Momentissa tarkoitettua määräyksiä ovat käytössä myös kansainvälisesti ja sisältävät määräyksiä siitä, ettei esimerkiksi monia eri sijoituspalveluja tarjoavien sijoituspalveluyritysten tai luottolaitosten luottamukselliset asiakastiedot leviä esimerkiksi emissioita järjestävästä yksiköstä arvopaperinvälitystä harjoittavaan yksikköön tai asiakkaiden puolesta arvopaperikauppaa käyvästä yksiköstä sen omaa sijoitustoimintaa harjoittavaan yksikköön. Tyypillisesti määräykset koskevat eri toimintojen fyysisistä e-

rottamista toisistaan ja valvottavien sisäisen tiedonkulun omaehtoista valvontaa.

Asiasta on tällä hetkellä voimassa rahoitustarkastuksen arvopaperinvälittäjille antama ohje 201.12 arvopaperitoimintojen erottamisesta. Ehdotus liittyy osittain myös ehdotuksiin 3 luvun 9 §:n muuttamisesta ja 4 luvun 6 §:n 2 momentin kumoamisesta. Määräyksillä pyritään ehkäisemään sisäpiirintiedon väärinkäyttöä ja kurssin vääristämistä. Rahoitustarkastuksen momentin perusteella valvottavilleen antamassa määräyksessä on syytä ottaa huomioon myös valvottavan konserniin mahdollisesti kuuluvat muut yhteisöt.

6 §. Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Samoin kuin lain 3 luvun 9 § momentti myös tämä momentti liittyy kurssimanipulaation ehkäisemiseen. Alkuperäisen säännöksen säätämisaikana markkinoiden kaupankäyntirakenne oli kuitenkin toinen. Tuolloin kauppaa käytiin ilman nykyaikaista sähköistä kaupankäyntijärjestelmää ja sen tuomia mahdollisuuksia selvittää kauppoihin johtaneiden toimeksiantojen ketjua. Markkinoiden kansainväliset yhteydet olivat myös vähäiset. Lisäksi tuolloin eivät olleet voimassa nykyisin rikoslakiin sisältyvät säännökset kurssin vääristämisestä ja sen kriminalisoinnista.

7 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi rahoitustarkastuksen määräyksenantovaltuutta koskevalta osin. Voimassa olevan lain mukaan laissa tarkoitettun arvopaperinvälittäjän on tehtävä pykälän 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus kaikista arvopapereilla tekemistään kaupoista ja muista luovutuksista rahoitustarkastuksen määräämällä tavalla joko sille arvopaperipörssille tai 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettun muun julkisen kaupankäynnin järjestäjälle, minkä kaupankäynnin kohteena arvopaperi on, tai erityisestä syystä

muulle rahoitustarkastuksen valvottavalle ja sen tätä varten hyväksymälle yhteisölle taikka rahoitustarkastukselle tai Suomen Pankille. Momentin säätämisaikana vuonna 1996 kaikkea laissa tarkoitettua julkista kaupankäyntiä järjesti Helsingin Pörssi, kuten nykyisinkin. Vaikka tuolloinkaan ei rajoitettu pelkästään lain 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettun muun julkisen kaupankäynnin kohteena olevien markkina-arvopaperien rinnakkaislistauksista eikä pörssi-arvopapereistakaan muiden kuin oman pääoman ehtoisten arvopaperien rinnakkaislistaus, ei rinnakkaislistaus ollut todennäköistä. Arvopaperinvälittäjien yhdistys ry:n ylläpitämät OTC- ja meklarilista olivat juuri siirtyneet Helsingin Pörssin hoitotaviksi.

Tämän hallituksen esityksen keskeinen tavoite on lisätä markkinoiden edellytyksiä järjestäytyä haluamallaan tavalla ja poistaa laista johtuvat esteet arvopaperien markkina- paikkojen kehittymiselle, mikä lisää kilpailumahdollisuuksia myös julkisen kaupankäynnin järjestämisessä. Keskeisiä keinoja tämän tavoitteen saavuttamisessa on pörssilistalla kaupankäynnin kohteena olevia oman pääoman ehtoisia arvopapereita koskevan rinnakkaislistauskiellon kumoaminen tietyin ehdotetuista 12 §:n muutoksista ilmikäyvin rinnakkaislistauksista koskevin edellytyksin. Kuten edellä muutettavaksi ehdotettun 3 luvun 12 §:n 1 momentin perusteluissa todetaan, voi arvopaperin rinnakkaislistaus johtaa arvopaperilla käytävän kaupan likviditeetin hajautumiseen eri julkisen kaupan kaupankäyntijärjestelmien kesken. Likviditeetin hajautuminen voi kasvattaa arvopaperien ostaja myyntitarjousten hintaeroa heikentäen siten arvopaperilla käytävän kaupan hinnanmuodostusta ja siten markkinan tehokkuutta sekä helpottaa markkinoilla vallitsevien kurs-

sien vääristämistä. Vaikka markkinapaikat itse sekä muut kaupalliset tiedonvälittäjät julkistavat ja levittävät niillä tehtyjen kauppohen hinta- ja muita tietoja, mikä yhdessä markkinaosapuolten harjoittaman hinta-arbitraasin kanssa on omiaan lieventämään likviditeetin hajautumisesta mahdollisesti aiheutuvia haitallisia vaikutuksia, on rinnakkaislistauskiellon kumoamisen vuoksi muutettava myös rahoitustarkastuksen pykälän 2 momentin mukaista määräyksenantovaltuutta.

Ehdotuksen mukaan rahoitustarkastus voisi määrätä momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekotavasta arvopaperimarkkinoiden toimivuuden ja valvonnan turvaavalla tavalla. Tällä tarkoitettaisiin sitä, että varsinkin tilanteissa, jossa arvopaperien rinnakkaislistaus olisi alkamassa, olisi rahoitustarkastuksen tämän valtuutuksen nojalla antamassa määräyksessä otettava huomioon markkinoilla toimivien markkinaosapuolten ja muiden toimijoiden mahdollisuudet saada tietoonsa ja yhdistellä eri markkinapaikoilla tehtyjen kauppohen ja ilmoitettujen muiden luovutusten hintatasoja. Tämä voi johtaa myös siihen, että määräyksellä on tarpeen muodostaa kaupankäyntitietojen yhteinen ja ajantasainen ilmoitus- ja keräysjärjestely kaupoista, jotka toteutetaan eri markkinapaikoilla samoilla arvopapereilla. Momentin mukaisesti rahoitustarkastus voi edelleen muutoin määrätä ilmoitukset tehtäväksi määräämällään tavalla arvopaperipörssille, 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettun muun julkisen kaupankäynnin järjestäjälle, muulle valvottavalleen ja sen tätä tarkoitusta varten hyväksymälle yhteisölle, itselleen tai Suomen Pankille.

Kurssin vääristäminen on kriminalisoitu rikoslain 51 luvussa.

8 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Säännös poikkeaa kansainvälisestä kauppapor-

tointia koskevasta sääntelystä, eikä se pohjaudu asiasta annettuihin direktiiveihin. Lisäksi säännöksen nykyinen soveltamiskäytäntö on johtanut siihen, ettei omien kauppohen erillisraportoinnilla ole valvonnan tai muun syyn kannalta merkitystä. Säännös pikemminkin estää kansainvälisistä malleista poikkeavuutensa vuoksi markkinoiden kehitystä.

4 a luku. **Selvitystoiminta**

2 §. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:ää muutoin kuin muutoksenhakua koskevilta osin. Muutoksenhausta ehdotetaan säädettäväksi 10 luvun 3 §:ssä. Ehdotuksen mukaan valtiovarainministeriön on tehtävä selvitysyhteisön toimilupaa koskeva päätös kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun se on ottanut vastaan toimilupaa koskevan hakemuksen. Jos hakemus on puutteellinen, lasketaan kuuden kuukauden määräaika kuitenkin siitä, kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset valtiovarainministeriölle. Toimilupaa koskeva hakemus on kuitenkin aina ratkaistava 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Muutos parantaa selvitysyhteisön toimilupaa hakevan asemaa.

4 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi julkisen kaupankäynnin järjestämistä koskevia sääntökohtia vastaavasti. Ehdotuksen mukaan selvitysyhteisön sääntöjen on sisällettävä lakia täydentävät määräykset selvitysyhteisön toiminnan harjoittamisesta ja säännöt ja niiden muutokset on vahvistettava, jos ne täyttävät luotettavan selvitysyhteisön toiminnan vaatimukset ja jos niiden sekä selvitysyhteisön toiminnasta annettujen säännösten ja määräysten ja hyvän tavan noudat-

tamisen riittävästä ja luotettavasta valvonnasta on huolehdittu asianmukaisesti.

Lisäksi pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi arvopaperipörssiä ja muuta julkista kaupankäyntiä vastaavat säännökset selvitysyhteisön sääntöjä koskevan hakemuksen sitomisesta kohtuulliseen kolmen kuukauden määräaikaan siitä kun hakemus on vastaanotettu tai, jos hakemus on puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Hakemus on ratkaistava kuitenkin joka tapauksessa kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos hakemusta ei ole ratkaistu ehdotetussa kuuden kuukauden määräajassa tai jos hakemus on hylätty, voi hakija tehdä asiassa valituksen valitusviranomaiselle, joka on valtiovarainministeriön päätöksistä korkein hallinto-oikeus. Valitus-oikeudesta ehdotetaan säädettäväksi lain 10 luvun 3 §:ssä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi lainsäädäntöteknisistä syistä kokonaisuudessaan voimassa olevien momentinkohtien sisältöä muuttamatta. Momenttiin ehdotetaan kuitenkin lisättäväksi uusi 14 kohta, jonka mukaan selvitysyhteisön sääntöihin olisi otettava määräykset myös siitä, miten selvitysyhteisölle lain mukaan kuuluvat valvontatehtävät toteutetaan. Tällaisten sääntömääräysten tulisi kattaa ne järjestelyt, joita selvitysyhteisö käyttää valvontatehtävänsä suorittamiseksi. Määräyksissä voidaan ottaa huomioon myös muun muassa selvitysyhteisön ja sen osapuolten kanssa tehtyihin sopimuksiin perustuvat järjestelyt. Sääntöihin voidaan ottaa siten esimerkiksi säännökset kurinpitolautakunnasta, sen tehtävistä, kokoonpanosta, riippumattomuudesta sekä sen käsiteltäväksi tulevien asioiden vireillepanosta ja käsittelytavasta, kuten myös mahdolli-

sista keskinäiseen sopimussuhteeseen perustuvista seuraamuksista. Ehdotus mahdollistaisi kuitenkin myös muunlaiset valvontavollisuuksien täyttämiseksi tehtävät järjestelyt ja olisi näin valvontatoiminnan järjestämisen kannalta joustava.

Pykälän 4 momentin säännökset vahvistettujen sääntöjen muuttamisesta ja täydentämisestä ehdotetaan muutettaviksi ehdotettuja arvopaperipörssiä ja muuta julkista kaupankäyntiä koskevia säännöksiä vastaavasti. Valitus-oikeudesta ehdotetaan säädettäväksi lain 10 luvun 3 §:ssä. Samalla ehdotetaan muutettavaksi pykälässä käytetty termi asianomainen ministeriö pykälässä tarkoitettuja asioita tosiasiaassa käsitteleväksi valtiovarainministeriöksi.

5 §. Pykälän 1 momentin 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että selvitysyhteisössä voitaisiin selvittää myös ehdotetussa 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettussa muussa ammattimaisesti järjestetyssä ja yleisön käytettävissä olevassa kaupankäyntimenettelyssä tehtyjä kauppvoja.

5 luku. Sisäpiiriä koskevat säännökset

2 §. *Omistuksen julkisuus.* Pykälän otsikko ja 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että uusien rahoitusvälineiden omistus olisi julkista, jos sen kohteena olevan arvopaperin omistus olisi kyseisen henkilön osalta voimassa olevan lain mukaan julkista. Tällaisiin rahoitusvälineisiin sovellettaisiin myös muita lain 5 luvun sisäpiirisäännöksiä. Tämä on perusteltua siksi, että kaikilla julkisen kaupankäynnin kohteena oleviin osakkeisiin ja niihin osakeyhtiölain mukaan oikeutaviin arvopapereihin kohdistuvilla arvopaperin ominaisuudet täyttävillä oikeuksilla voi-

daan käyttää lainvastaisesti hyväksi julkistamatonta, julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen tai siihen osakeyhtiölain mukaan oikeuttavan arvopaperin liikkeeseenlaskijaa koskevaa merkityksellistä tietoa. Samalla ehdotetaan tarkennettavaksi lain suhdetta neuvoston direktiiviin 89/592/ETY sisäpiirikauppoja koskevien säännösten ja määräysten yhteensovittamisesta. Direktiivillä ja lain säännöksillä suojataan julkisen kaupankäynnin eheyttä ja loukkaamattomuutta. Näin ollen sisäpiiriä arvopaperimarkkinalaisia koskevat säännökset on syytä rajata sellaisiin arvopapereihin, jotka ovat julkisen kaupankäynnin kohteena, sekä arvopapereihin, jotka oikeuttavat mainittuihin arvopapereihin.

Lisäksi 1 momentin 3 kohdasta ehdotetaan poistettavaksi viittaus arvopaperinvälittäjien yhteisöön kaupankäynnin järjestäjänä. Poisto liittyy lain 3 luvun 13 §:n 3 momenttiin ehdotettuun muutokseen, jolla poistetaan tällaisen yhteisön oikeus järjestää 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettua muuta julkista kaupankäyntiä.

3 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi 2 §:n muutosta vastaavasti. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi maininta holhouksessa olevasta henkilöstä ja holhottavasta vastaamaan holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) käytettyjä käsitteitä vajaanvaltaisen ja vajaanvaltaisen edunvalvoja. Holhoustoimesta annetussa laissa vajaanvaltaisella tarkoitetaan alle 18 vuoden ikäistä alaikäistä sekä sellaista 18 vuotta täyttänyttä täysi-ikäistä henkilöä, joka on julistettu vajaanvaltaiseksi. Täysi-ikäisen taloudellisia asioita hoitaa edunvalvoja sen mukaan, miten hänen omaa oikeustoimikelpoisuuttaan on rajoitettu. Tuomioistuimien voi päättää, että täysi-ikäinen voi tehdä tiettyjä oikeustoimia tai vallita tiettyä omaisuuttaan ainoastaan yhdessä edunvalvo-

jan kanssa, hänellä ei ole kelpoisuutta tehdä tiettyjä oikeustoimia tai oikeutta vallita tiettyä omaisuuttaan taikka että hänet julistetaan vajaanvaltaiseksi, jolloin hän ei voi määrätä omaisuudestaan. Lain mukaan ensisijaista on, ettei täysi-ikäistä julistettaisi vajaanvaltaiseksi. Ilmoitusvelvollisuutta koskevilla säännöksillä pyritään kattamaan myös ne tahot, joiden päätöksentekoon ilmoitusvelvollisilla henkilöillä on mahdollisuus oleellisesti vaikuttaa. Ilmoitusvelvollisuuteen liittyy kuitenkin myös tehtyjen ilmoitusten julkisuus. Tilanteissa, joissa täysi-ikäisen henkilön toimintakelpoisuutta on rajoitettu mutta häntä ei ole julistettu vajaanvaltaiseksi, voi henkilö edelleen määrätä omaisuudestaan sen mukaan kuin tuomioistuimien on päättänyt. Hänen voidaan siis katsoa pystyvän edelleen valitsemaan omaisuuttaan tuomioistuimen päätöksessä asetetuilla rajoituksilla. Ottaen huomioon ilmoitusvelvollisten tekemien ilmoitusten julkisuus ja tällaisen täysi-ikäisen henkilön kyky edelleen määrätä rajoitetusti omaisuudestaan, ei ole tarkoituksenmukaista laajentaa ilmoitusvelvollisuutta kaikkiin niihin henkilöihin, joiden edunvalvoja hän on, vaan säilyttää ilmoitusvelvollisuuden laajuus niihin hänen edunvalvontansa piiriin kuuluviin henkilöihin, jotka on julistettu vajaanvaltaiseksi tai jotka ovat vajaanvaltaisia alaikäisyytensä vuoksi.

Pykälässä tarkoitettujen henkilöiden olisi tehtävään tullessaan ilmoitettava omat, edunvalvonnassaan olevien vajaanvaltaisten ja määräysvallassa olevien yhteisöjen ja säätiöiden omistukset ja niiden muutokset työnantajansa liikkeeseen laskemisissa ja julkisen kaupankäynnin kohteena olevissa osakkeissa ja niihin oikeuttavissa arvopapereissa.

4 §. Pykälän 1 ja 2 momentissa käytetty termi holhouksessa olevasta henkilöstä ehdote-

taan muutettavaksi edellä 3 §:ssä olevan ilmaisun tavoin ilmaisuksi vajaavaltaisesta, jonka edunvalvoja ilmoitusvelvollinen henkilö on. Lisäksi pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaukset arvopaperinvälittäjien yhteisöön, sillä se ei voisi ehdotetun lain 3 luvun 13 §:n 3 momentin mukaan enää järjestää pykälässä tarkoitettua muuta julkista kaupankäyntiä.

7 luku. Arvopaperimarkkinoiden valvonta

1 §. Pykälän 1 ja 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että rahoitustarkastus valvoo myös lain 3 luvun 16 §:n tarkoittamaa muuta kaupankäyntimenettelyä ja että sillä on oikeus saada tietoa myös sen kohteena olevien arvopaperien liikkeeseenlaskijoilta ja muilta momentissa tarkoitetuilta tahoilta. Rahoitustarkastuksen valvonnan on tarkoitettu 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettua muun kaupankäyntimenettelyn osalta kohdistuvan ensisijassa siihen, että kaupankäyntimenettelyn järjestäjä noudattaa laista johtuvia velvollisuuksiaan, ja siihen, syyllistytäänkö menettelyssä laissa kriminalisoituihin tekoihin.

Koska pörssilistakaupankäynnin ja lain 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettua muun julkisen kaupankäynnin osapuoleksi voidaan niitä koskevien ehdotusten mukaisesti ottaa nykyistä joustavammin myös muita suoria osapuolia kuin arvopaperinvälittäjiä, ehdotetaan lisäksi, että rahoitustarkastuksella olisi oikeus saada myös näiltä valvonnan edellyttämät tiedot sekä saada näiltä jäljennöksiä valvonnan kannalta tarpeelliseksi katsomistaan asiakirjoista. Rahoitustarkastuksella olisi oikeus myös tehdä valvonnan kannalta välttämätön tarkastus näiden yhteisöjen luona.

Muutokset ovat tarpeen ehdotetun uuden kaupankäyntimenettelyn ja sen osapuolten

valvomiseksi ja laissa tarkoitettua julkisen kaupankäynnin osapuolten valvomiseksi. Ehdotus koskien julkisen kaupankäynnin muita suoria osapuolia vastaa kaupankäynnistä vaikioiduilla optioilla ja termeineillä annetun lain 4 luvun 3 §:n säännöksiä.

3 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistetaan maininta 3 luvun 13 §:n 3 momentissa tarkoitettua arvopaperinvälittäjien yhteisöstä tarpeettomana viitattua momenttia koskevan muutosehdotuksen vuoksi.

8 luku. Rangaistussäännökset

Luvaton kaupankäyntimenettelyn järjestäminen arvopapereille

2 §. Pykälää edeltävä väliotsikko ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan 2 §:n muutettua sisältöä ja pykälän sisältö vastaamaan ehdotettuja muutoksia lain 3 luvun 16 §:ssä. Ehdotuksella kriminalisoidaan vastoin 16 §:n uutta sisältöä yleisön käytettäväksi ammattimaisesti järjestetty kaupankäyntimenettely. Kriminalisoinnin laajennusta lukuun ottamatta pykälän sisältö vastaa rangaistusasteikkoineen voimassa olevaa lakia. Samalla ehdotetaan poistettavaksi viittaus 3 luvun 14 §:ään siihen ehdotettujen muutosten vuoksi.

3 §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että julkisen kaupankäynnin ja ehdotetun lain 3 luvun 16 §:n mukaisen muun ammattimaisesti järjestetyn ja yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn totuudenvastainen, harhaanjohtava tai hyvän tavan vastainen markkinointi säädetään rangaistavaksi. Tällaisesta markkinoinnista tuomittavan rangaistuksen rangaistusasteikko on perustellusti sama kuin voimassa olevassa laissa eri tavoin epärehellisestä arvopaperien markkinoinnista

tuomittavan rangaistuksen rangaistusasteikko. Lisäksi pykälästä ehdotetaan poistettavaksi voimassa olevan lain 3 kohdan viittaus 4 luvun 8 §:ään ja 6 kohta viitattuja säännöksiä koskevien kumoamishdotusten vuoksi.

10 luku. **Erinäisiä säännöksiä**

3 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan siinä viitattujen säännösten muutoksia. Ehdotuksen mukaan voimassa olevaan lakiin sisältyvät lupaa arvopaperipörssi-toiminnan harjoittamiseksi, arvopaperipörssin sääntöjen ja niiden muutosten vahvistamista, muun julkisen kaupankäynnin sääntöjen ja niiden muutosten vahvistamista, lupaa selvitysyhteisön toiminnan harjoittamiseksi ja selvitysyhteisön sääntöjen ja niiden muutosten vahvistamista koskevaa valtiovarainministeriön päätöstä koskevat muutoksenhakukiellot kumotaan. Ehdotuksen mukaan, jos päätöstä ei ole annettu mainituissa lainkohdissa säädetyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu.

Ehdotuksen mukaan valtiovarainministeriön on ilmoitettava valitusviranomaiselle mainituissa asioissa antamastaan päätöksestä, jos päätös on annettu hakijan tekemän valituksen jälkeen. Valituksen tekemisestä ja käsittelystä olisi muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annettussa laissa (154/1950) säädetään. Ehdotus vastaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 4 momenttia. Ilmaukset valtioneuvosto ja asianomainen ministeriö ehdotetaan korvattavaksi momenttissa tarkoitettuja asioita tosiasiallisesti käsittelevällä valtiovarainministeriöllä.

nisteriöllä.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset. Lakiehdotukseen on otettu tavanomainen voimaantulosäännös. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Sen 2 luvun 3 §:n 1—6 momentti ehdotetaan kuitenkin tulemaan voimaan vasta kuuden kuukauden kuluttua lain voimaantulosta. Siirtymäaika antaa mahdollisuuden toteuttaa muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi aiottujen arvopaperien listaamisen jo tehtyjen suunnitelmien mukaisesti. Se myös mahdollistaa valtiovarainministeriön tarjous- ja listalleottoesitteitä koskevien päätösten muuttamisen ennen muutettavien säännösten voimaantuloa.

Siirtymäsäännöksenä 2 momentissa ehdotetaan, että ehdotuksen mukaan arvopaperimarkkinalain soveltamisalan piiriin tuleviin yksityisiin osakeyhtiöihin ja muihin keskinäisiin vakuutusyhtiöihin kuin julkisiin keskinäisiin vakuutusyhtiöihin sekä vakuutusyhdistyksiin sovellettaisiin ensimmäisen kerran vasta kuuden kuukauden kuluttua lain voimaantulosta voimaantulevia tämän lain 2 luvun 3 §:n 1—6 momentin säännöksiä. Velvollisuus laatia ja julkistaa esite koskisi siinä näitä yhteisöjä vasta tämän lain 2 luvun 3 §:n 1—6 momentin tullessa voimaan.

Siirtymäsäännöksenä 3 momentissa ehdotetaan, että lain 3 luvun 2, 4 ja 13 §:n sekä 4 a luvun 2 ja 4 §:n uusia säännöksiä niissä tarkoitettujen hakemusten käsittelyajoista ei sovellettaisi ennen lain voimaantuloa tehtyihin hakemuksiin vaan että niihin sovellettaisiin edelleen ennen ehdotusten voimaantuloa voimassa ollutta lakia. Lakiehdotuksen tarkoituksena on nopeuttaa pykälissä tarkoitettujen hakemusasioiden käsittelyä ja parantaa hakijan asemaa. On kuitenkin otettava hu-

mioon, että ennen hallituksen esityksen valmistumista on tullut uusia hakemuksia pykälissä tarkoitetuista asioista. Näitä hakemuksia käsiteltäessä ei ole välttämättä pystytty vaurautumaan ennalta lain muuttumiseen. Lisäksi eduskuntakäsittelyn aikana ja ennen lain voimaantuloa saattaa tulla myös uusia hakemuksia, jolloin eduskuntakäsittelyn pituudesta ja voimaantuloajankohdasta riippuen voi pykälissä tarkoitettu hakemusten käsittelyaika umpeutua ennen lain voimaantuloa.

Siirtymäsäännöksenä 4 momentissa ehdotetaan, että arvopaperipörssille, lain 3 luvun 12 §:ssä tarkoitetun muun julkisen kaupankäynnin järjestäjälle ja selvitysyhteisölle annettaisiin kuusi kuukautta lain voimaantulosta aikaa tehdä hakemus sääntöjensä täydentämiseksi tämän lain vaatimusten mukaisiksi. Mainittua aikaa voidaan pitää asian tärkeyden huomioon ottaen riittävänä.

Siirtymäsäännöksen 5 momentissa ehdotetaan, että lain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettua muuta ammattimaisesti järjestettyä ja yleisön käytettävissä olevaa kaupankäyntimenettelyä järjestävän olisi laadittava pykälässä tarkoitettujen säännöt ja saatettava ne osapuoltensa sekä rahoitustarkastuksen tietoon 12 kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Voimassa olevaa arvopaperimarkkinalakia ei sovelleta yksityisen osakeyhtiön arvopaperiin eikä tiettyihin muihin arvopapereihin. Voimassa olevassa osakeyhtiölain 1 luvun 2 §:ssä kielletään yksityisen osakeyhtiön oman ja vieraan pääoman ehtoisen arvopaperin sekä niiden yhdistelmän ottaminen julkisen kaupankäynnin tai sitä vastaavan menettelyn kohteeksi. Voi kuitenkin olla, että arvopaperinvälittäjät ovat sijoituspalveluyrityksistä annetun lain tai luottolaitoksista annetun lain mukaisen toimilupansa nojalla harjoittaneet pykälässä tarkoitettua toimintaa toimilupansa mukaise-

na arvopaperinvälityksenä tai arvopaperikaupintana. Näin ollen tällaisille yhtiöille on annettava riittävä aika sääntöjen laatimiseen ja tiedoksiantoon. Ehdotettu 12 kuukauden aika vastaa ehdotuksessa muun muassa arvopaperipörssin sääntövahvistushakemuksen säädettyä enimmäiskäsittelyaikaa yhdessä 3 momentissa ehdotetun siirtymäajan kanssa.

Ehdotuksen 6 momenttiin otettaisiin siirtymäsäännös, jonka mukaan ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä sen täytäntönnöpanon edellyttämiin toimenpiteisiin. Säännöksen perusteella arvopaperipörssi, muu julkisen kaupankäynnin järjestäjä ja selvitysyhteisö voisivat tehdä hakemuksen sääntöjensä täydentämiseksi ehdotuksen mukaisella tavalla ja valtiovarainministeriö voisi alkaa käsitellä niitä. Tällöin ei mainittujen hakemusten käsittelyyn sovellettaisi kuitenkaan nyt ehdotettuja enimmäiskäsittelyaikoja.

1.2. Laki kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain muuttamisesta

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. *Soveltamisala.* Pykälän 2 ja 3 momentit ehdotetaan kumottavaksi, mikä johtaa lain soveltamisalan supistumiseen ainoastaan optioyhteisössä tapahtuvaan toimintaan. Ehdotuksella pyritään poistamaan arvopaperimarkkinalain ja kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain mahdolliset päällekkäiset soveltumistilanteet. Samalla poistuu laissa nykyisellään oleva tarjontarajoitus. Muutos liittyy arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:ään ehdotettuun uuteen arvopaperin käsitteeseen.

2 §. *Johdannaisopimukset.* Pykälän 1 ja 2

kohta ehdotetaan muutettaviksi. Lain 1 luvun 2 §:n 1 kohdassa ja 3 luvun 2 §:ssä tarkoituksilla, varsin väljästi määritellyillä kohde-etuuksilla on alunperin ollut tarkoitus kattaa kaikenlaiset johdannaissopimusten kohde-etuuksiksi soveltuvat varallisuudet. Tällaista varallisuutta ovat muun muassa arvopaperimarkkinalain tarkoittaman julkisen kaupankäynnin kohteena olevat osakkeet, erilaiset joukkovelkakirjat ja muut pääomasitoumukset sekä raaka-aineet ja muut hyödykkeet. Lisäksi kohde-etuuksiksi on kelpuutettu tietyt erilaiset arvopaperi-indeksit.

Säännösten voimaan tulon jälkeen arvopaperi- ja johdannaismarkkinat ovat kehittyneet siten, etteivät nykyiset kohde-etuusluokat enää välttämättä kata kaikkia markkinoilla kehittyneitä mahdollisuuksia. Esimerkkinä voidaan todeta viime aikoina suositaan lisänneet sääjohdannaiset, joiden yleisen kohde-etuuden, jonkin tarkasteluajanjakson keskimääräisen lämpötilan, ei voida sopimuksen rakenteesta riippuen välttämättä tulkita kuuluvan mihinkään edellä mainituista kohde-etuusluokista. Tämä voi estää erilaisten uudentyyppisten johdannaissopimusten ottamisen kaupankäynnin kohteeksi optioyhteisössä samanaikaisesti kuin niillä voidaan käydä kauppaa optioyhteisön ulkopuolella. Samoin, ottaen huomioon ehdotukset arvopaperin käsitteen muuttamiseksi, tällaisilla uusilla sopimuksilla, joiden täytyisi kuitenkin täyttää arvopaperilta vaadittavat ominaisuudet, saatettaisiin voida käydä kauppaa arvopaperipörssissä muttei optioyhteisössä. Näin ollen optioyhteisössä kaupankäynnin kohteena olevien johdannaissopimusten kohde-etuuksia koskevia lain määräyksiä ehdotetaan muutettaviksi siten, että tuotekehittely olisi markkinoilla olevien johdannaissopimusten kehityksessä mahdollista myös optioyhteisössä.

Ehdotetut muutokset liittyvät ehdotettuun uuteen lain 3 luvun 2 §:ään.

3 §. *Optioyhteisö*. Pykälän 2 momentti ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan arvopaperimarkkinalain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa arvopaperipörssistä säädettyä vastaavaksi. Ehdotuksen mukaan optiopörssi-toiminnalla tarkoitetaan vakioitujen optioiden ja termiinien kaupankäynnin edellytysten järjestämistä ja ylläpitoa. Ehdotus mahdollistaa uudenlaisten kaupankäyntitapojen käyttöönoton optiopörssi-toiminnassa.

2 luku. **Optioyhteisö ja markkinaosapuolet**

2 §. *Toimiluvan myöntäminen*. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi arvopaperimarkkinalain 3 luvun 2 §:n 2 momenttia vastaavasti ja vastaamaan luotto-laitostoinnasta annetun lain 10 §:ää muutoin kuin muutoksenhakua koskevilta osin. Muutoksenhausta ehdotetaan säädettäväksi 5 luvun 8 §:ssä. Ehdotuksen mukaan valtiovarainministeriön on tehtävä optioyhteisön toimilupaa koskeva päätös kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun se on ottanut vastaan toimilupaa koskevan hakemuksen. Jos hakemus on puutteellinen, lasketaan kuuden kuukauden määräaika kuitenkin siitä, kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset valtiovarainministeriölle. Toimilupaa koskeva hakemus on kuitenkin aina ratkaistava 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Muutos parantaa optioyhteisön toimilupaa hakevan asemaa.

4 §. *Optioyhteisön toiminta*. Pykälän 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että selvittävien takaisinosto- ja lainaussopimusten ehdot voitaisiin ottaa sääntöjen sijaan

sääntöjen liitteeksi.

6 §. *Optioyhteisön säännöt.* Pykälä ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi arvopaperimarkkina- laissa säänneltyjä arvopaperipörssiä, muun julkisen kaupankäynnin järjestäjää ja selvitys yhteisöä koskevia säännöksiä vastaavasti. Ehdotuksen mukaan optioyhteisöllä olisi ol- tava säännöt, jotka sisältäisivät lakia täyden- tävät määräykset optiopörssitoiminnasta ja optiokauppojen selvityksestä sekä selven- nyksenä myös siitä, miten optioyhteisölle lain mukaan kuuluvat valvontatehtävät toteu- tetaan. Tällaisten sääntömääräysten tulisi kat- ta ne järjestelyt, joita optioyhteisö käyttää valvontatehtävänsä suorittamiseksi. Määrä- yksissä voidaan ottaa huomioon myös muun muassa optioyhteisön ja sen osapuolten kans- sa tehtyihin sopimukseen perustuvat järjeste- lyt. Sääntöihin voidaan ottaa siten esimerkik- si säännökset kurinpitolautakunnasta, sen tehtävistä, kokoonpanosta, riippumattomuus- desta sekä sen käsiteltäväksi tulevien asioi- den vireillepanosta ja käsittelytavasta, kuten myös mahdollisista keskinäiseen sopimus- suhteeseen perustuvista seuraamuksista. Ehdotus mahdollistaisi kuitenkin myös muun- laiset valvontavelvollisuuksien täyttämiseksi tehtävät järjestelyt ja olisi näin valvontatoi- minnan järjestämisen kannalta joustava.

Pykälän 2 ja 3 momentti ehdotetaan muutet- tavaksi sekä luovuttavaksi 4 momentin sään- telystä. Muutoksilla optioyhteisön sääntö- vahvistusmenettely sidotaan kohtuulliseen kolmen kuukauden määräaikaan siitä, kun hakemus on vastaanotettu, tai, jos hakemus on puutteellinen, siitä, kun optioyhteisö on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Hakemus on ratkais- tava kuitenkin joka tapauksessa kuuden kuu- kauden kuluessa hakemuksen vastaanottami-

sesta. Jos hakemusta ei ole ratkaistu ehdote- tussa kuuden kuukauden määräajassa tai jos hakemus on hylätty, voi hakija tehdä asiassa valituksen valitusviranomaiselle, joka on val- tiovarainministeriön päätöksistä korkein hal- linto-oikeus. Valitusoikeudesta ehdotetaan säädettäväksi lain 5 luvun 8 §:ssä. Ehdotus vastaa muutoksia, jotka ehdotetaan tehtäviksi arvopaperimarkkinalakiin. Samalla sähkö- markkinaviranomaisen asema suhteessa säh- köllä käytävään kauppaan muutetaan vas- taamaan Suomen Pankin asemaa suhteessa joukkovelkakirjoilla ja muilla pääomasitou- muksilla käytävään kauppaan. Lisäksi valtio- varainministeriölle annetaan muita tapauksia vastaava oikeus määrätä optioyhteisön sään- töjä muutettaviksi tai täydennettäväksi, mihin liittyvästä muutoksenhakuoikeudesta ehdote- taan säädettäväksi 5 luvun 8 §:ssä.

Edellä mainittu sähkömarkkinaviranomaisen lausunto liittyy aiemmin toteutettuun sähkö- markkinoiden avaamiseen. Sähkömarkki- noiden avaaminen on saanut jatkoa maakaasumarkkinoilta, kun sähkömarkkinalainsäädännön periaatteita vastaava maakaasumark- kinalaki (508/2000) tuli voimaan 1.8.2000. Lain tavoitteena on edistää maakaasun vaihdantaa ja avata maakaasumarkkinat kilpailul- le samalla tavalla kuin sähkömarkkinoilla on aiemmin tapahtunut. Laki luo mahdollisuus- den myös maakaasupörssin syntymiselle. Maakaasupörssin seurannaisena saattaa syn- tyä myös sellaisten maakaasuun perustuvien johdannaissopimusten kauppaa, joka kuuluu tämän lain soveltamisalaan. Tämän vuoksi tässä laissa ehdotetaan varauduttavaksi maa- kaasuun perustuvien johdannaissopimusten kaupan syntymiseen vastaavilla säännöksillä kuin ehdotuksessa ehdotetaan sovellettavaksi koskien sähköön perustuvien johdannaissopimusten kauppaa.

Lisäksi ehdotetaan, ettei optioyhteisön sääntöjen liitteitä, jotka sisältävät vain säännöissä vakioituihin johdannaisopimukseen liittyviä teknisiä määräyksiä, kuten niiden kohde-etuusosakkeet tai muut kohde-etuudet, kohde-etuuksina olevien indeksien tunnusluvut ja niiden laskentamenetelmät, ei enää vahvistettaisi ministeriössä eikä niiden vahvistaminen näin ollen olisi enää edellytys johdannaisopimuksilla käytävän kaupan aloittamiselle. Ehdotus liittyy ehdotukseen lain 3 luvun 1 §:n muuttamiseksi. Samalla ehdotetaan termin asianomainen ministeriö muuttamista pykälässä tarkoitettuja asioita tosiasiallisesti käsitteleväksi valtiovarainministeriöksi.

8 §. *Optioyhteisön tehtävät.* Pykälän otsikkoa ja sen sisältöä ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan arvopaperimarkkinalain 3 luvun 6 §:n arvopaperipörssiä koskevaksi ehdotettua sääntelyä. Muutoksella optioyhteisön hallitukselle osoitetut tehtävät osoitetaan optioyhteisön tehtäviksi. Muutos mahdollistaa toiminnan nykyistä joustavammin toiminnan tarkoituksenmukaisen järjestämisen. Samalla ehdotetaan pykälän 1 momentista poistettavaksi ne kohdat, joista on säännelty muualla laissa.

Pykälän 2 ja 3 momenttien sääntelystä, joka liittyy muutettavaksi ehdotettavaan luvun 10 §:ään, ehdotetaan luovuttavaksi. Ehdotettavalla luvun 10 §:n sääntelyllä muutetaan optioyhteisön osapuolisäännökset vastaamaan muun muassa arvopaperipörssin osapuolista säädettäväksi ehdotettua.

10 §. *Välittäjä, markkinatakaaja ja muu optioyhteisössä toimiva.* Pykälä ehdotetaan muutettavaksi. Ehdotuksen mukaan optioyhteisön osapuoliin, välittäjiin, markkinatakaajiin ja muihin optioyhteisössä toimiviin, sovellettaisiin edellä arvopaperi-markkinalain 3 luvun 6 a §:n ja 12 a §:n kohdalla ehdotettuja

säännöksiä vastaavia säännöksiä. Ehdotus mahdollistaa uudentyyppisten osapuolten hyväksymisen optioyhteisön osapuoliksi ja samalla yhtenäistää arvopaperipörssin, arvopaperien muun julkisen kaupankäynnin ja optioyhteisön osapuolia koskevaa sääntelyä.

11 §. *Välittäjän ja markkinatakaajan riippumattomuus.* Optioyhteisössä toimivien välittäjien ja markkinatakaajien riippumattomuutta koskevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi arvopaperipörssin ja muun arvopaperien julkisen kaupankäynnin osapuolia koskevaksi ehdotettua sääntelyä vastaavaksi. Ehdotetun pykälän mukaisesti samaan konserniin tai keskenään taloudellisessa riippuvuussuhteessa olevien välittäjien ja markkinatakaajien on järjestettävä toimintansa siten, että optioyhteisön luotettava toiminta vaarannu.

3 luku. Optioyhteisön toiminta

1 §. *Kaupattavat johdannaisopimukset.* Pykälän 1 ja 2 momenttia ehdotetaan muutettaviksi siten, ettei optioyhteisön sääntöjen liitteitä, jotka sisältävät ainoastaan pykälässä mainittuja sääntöjä täydentäviä teknisiä määräyksiä, vahvistettaisi enää valtiovarainministeriössä. Samalla ehdotetaan, että tunnuslukujen laskentamenetelmät voitaisiin ottaa muiden teknisten määräysten tavoin optioyhteisön sääntöjen liitteisiin. Pykälässä käytetty termi asianomainen ministeriö ehdotetaan myös korvattavaksi pykälässä tarkoitettuja asioita tosiasiallisesti käsittelevällä valtiovarainministeriöllä.

2 §. *Kohde-etuudet ja tunnusluvut.* Pykälä ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän 1 momenttia koskeva ehdotus mahdollistaa kaikkien arvopaperimarkkinalain soveltamisalaan kuuluvien arvopaperien ottamisen optioyhteisössä vakioitun johdannaisopimuksen

kohde-etuudeksi, jos kyseiset arvopaperit ovat kaupankäynnin kohteena arvopaperimarkkina-alueella tarkoitettu julkisessa kaupankäynnissä tai sitä vastaavassa ulkomaisessa, säännellyssä ja viranomaisen valvonnassa olevassa vaihdantajärjestelmässä taikka sellaisessa muussa vaihdantajärjestelmässä, jossa arvopaperilla käytävän kaupan laajuus, arvopaperin liikkeeseenlaskijan tiedonantovelvollisuutensa perusteella julkistamien tietojen saatavuus Suomessa ja käyvän hintatason vahvistamisessa tai julkisessa ilmoittamisessa noudatettava menettely mahdollistavat luotettavan kurssin muodostumisen sopimukselle. Luotettava kohde-etuuden käteismarkkina luo edellytyksiä myös niihin perustuvien johdannaissopimusten luotettavalle vaihdannalle.

Ehdotus pykälän 1 momentiksi merkitsee sitä, ettei pelkästään arvopaperimarkkina-alueella 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettua muun ammattimaisesti järjestetyn ja yleisön käytettävissä olevan arvopaperien kaupankäyntimenettelyn kohteena olevia, lähinnä oman pääoman ehtoisia arvopapereita voida välttämättä ottaa vakioidun option tai termiin kohde-etuudeksi. Arvopaperimarkkina-alueella 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen joukkovelkakirjojen ja niihin rinnastettavien velallisten sitoumusten kohde-etuudeksi ottamisen osalta tilanne voi olla toinen. Tällaisilla arvopapereilla käydään institutionaalisten sijoittajien kesken yleisesti kauppaa yksittäisten vaihdantajärjestelmien ulkopuolella tämän kuitenkin vaarantamatta kaupankäynnin likviditeetin vuoksi niihin perustuvilla optioilla ja termiineillä käytävän kaupan luotettavuutta. Institutionaalisten sijoittajien tällaisilla arvopapereilla käymän kaupan hintataso on lisäksi yleisesti saatavilla eri informaationtuottajien ylläpitämistä palveluista.

Sama koskee usein myös raaka-aineilla ja muilla hyödykkeillä käytävää kauppaa.

Jos arvopaperimarkkina-alueella 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettua kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan oman pääoman ehtoisen arvopaperin likviditeetti on kuitenkin riittävä tai sen kohteena oleva ulkomainen arvopaperi on samanaikaisesti myös kaupankäynnin kohteena kotimaista julkista kaupankäyntiä vastaavassa ulkomaisessa, säännellyssä ja viranomaisen valvonnassa olevassa vaihdantajärjestelmässä, ei ehdotus pykälän 1 momentiksi estä sen ottamista vakioidun option tai termiin kohde-etuudeksi.

Pykälän 2 momentin ehdotukset raaka-ainetta, muuta hyödykettä tai muuta etuutta koskeviksi johdannaissäännöksiksi vastaavat suurelta osin voimassa olevan pykälän 4 momentin sääntelyä. Momentti antaa kuitenkin nykyistä joustavammalla mahdollisuudet ottaa kohde-etuudeksi myös muita etuuksia kuin raaka-aineita, kuten jalometalleja, tai muita hyödykkeitä, kuten sähköä ja maakaasua.

Indeksiopioita ja –termiinejä koskemaan ehdotettu 3 momentti mahdollistaa kohde-etuudeksi muutkin tunnusluvut kuin arvopaperien hintakehityksen muutoksiin perustuvat tunnusluvut. Eräänä esimerkkinä voidaan mainita säätilan muutosta kuvaaviin tunnuslukuihin perustuvat johdannaissopimukset. Lisäksi ehdotus mahdollistaa voimassa olevaa lakia monipuolisemmat arvopaperiindekseihin perustuvat johdannaissopimukset. Voimassa oleva 3 momentti estää käytännössä ottamasta kaupankäynnin kohteeksi esimerkiksi sellaisiin indekseihin perustuvia johdannaissopimuksia, jotka koostuvat osittain tai kokonaan Euroopan talousalueen ulkopuolella julkista kaupankäyntiä vastaavan kaupankäynnin kohteena olevista arvopape-

reista. Tämä estää osittain muun muassa tarkoituksenmukaisten toimialaindekseihin perustuvien indeksijohdannaissopimusten tuotekehittelyä. Optioyhteisössä ei voida ottaa kohde-etuudeksi esimerkiksi sellaisia maailmanlaajuisia toimialaindeksejä, jotka koskivat rahoitus-, telekommunikaatio- taikka metsä-, metalli- tai lääketeollisuustoimialaa. Näin ollen 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että indeksijohdannaissopimuksen kohde-etuutena voi olla indeksi, joka koostuu yleensä säännellyillä ja viranomaisen valvonnassa olevilla markkinoilla kaupankäynnin kohteena olevista arvopapereista ilman rajoitusta Euroopan talousalueeseen. Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan yhdistettäväksi voimassa olevassa 2 §:ssä olevat eri tahojen kuulemismenettelyt sääntövahvistusprosessissa lukuun ottamatta kohde-etuusosakkeen liikkeeseen laskenutta yhtiötä. Tästä ehdotetaan luovuttavan, sillä osakkeen ottamisella johdannaissopimuksen kohde-etuudeksi on lähinnä tuon osakkeen vaihtoa lisäävä vaikutus. Lisäksi osakkeen ottaminen kohde-etuudeksi ei rajoita osakkeen liikkeeseenlaskijan mahdollisuuksia toteuttaa osakkeeseen liittyviä operaatioitaan käteismarkkinoilla saati laskea liikkeeseen osakkeeseen osakeyhtiölain mukaan oikeuttavia optio-oikeuksia. Samalla poistetaan Suomen Pankilla ja sähkömarkkinaviranomaisella oleva oikeus estää tietynlaisilla johdannaissopimuksilla aloitettava kaupankäynti optioyhteisössä. Nämä tahot voivat rahoitustarkastuksen tavoin ilmaista riittävästi kantansa sääntövahvistamista koskevassa lausuntonmenettelyssä, sillä niiden lausunnot ovat olennainen tekijä arvioitaessa optioyhteisön sääntöjen sisältöä niitä vahvistettaessa. Momenttia koskevalla muutoksilla pyritään osittain vähentämään optioyhteisön sääntöjen vahvistamis-

prosessiin liittyvää hallinnollista työtä siltä osin, kun se on perusteltua. Ehdotuksessa otetaan 2 luvun 6 §:ää koskevan ehdotuksen tavoin huomioon maakaasumarkkinoita koskevan lainsäädännön muutokset.

3 §. *Kaupankäynnin keskeyttäminen.* Pykälän 2 ja 3 momentissa optioyhteisön hallituksen tehtäviksi osoitetut tehtävät ehdotetaan siirrettäviksi itse optioyhteisön tehtäviksi. Muutos edesauttaa optioyhteisön toiminnan nykyistä joustavampaa järjestämistä vastuun toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä säilyessä yhtiön johdolla. Ehdotus vastaa arvopaperimarkkina-lakiin ehdotettua arvopaperipörssin toimintaa koskevaa tehtäväsiirtoa. Lisäksi pykälän 4 momentissa ehdotetaan otettavaksi huomioon maakaasumarkkinoita koskevan lainsäädännön muutokset.

5 §. *Optiokauppojen selvitys.* Pykälän 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että optioyhteisö voisi selvittää siinä tai toisessa optioyhteisössä tehtyjen optio-kauppojen lisäksi myös sille ilmoitettuja optiokauppoja. Muutos antaa optioyhteisölle mahdollisuuden selvittää optiokaupan osapuolten pyynnöstä myös optioyhteisöjen ulkopuolella tehtyjä kauppoja ja optioyhteisön toimenpiteistä riippuen antaa osapuolille mahdollisuuden antaa kauppansa keskitetysti selvitettäväksi, vaikka ne olisi tehty kahdenvälisesti organisoitujen markkinapaikkojen ulkopuolella. Käteismarkkinoilla vastaava mahdollisuus on myös selvitysyhteisössä.

Samalla ehdotetaan luovuttavaksi ulkomaisen optioyhteisön ja muun optioyhteisössä toimivan selvitettäväksi antamien kauppojen selvitystä koskevasta edellytyksestä, että ne voidaan selvittää optioyhteisössä ainoastaan rahoitustarkastuksen määräämin ehdoin. Optioyhteisöllä on itsellään oltava riittävät re-

surssit arvioida mahdollisuutensa selvittää tällaisia optiokauppoja luotettavalla ja sen toiminnan vaarantamattomalla tavalla. Optiokauppojen selvityksestä on lisäksi oltava lain 2 luvun 6 §:n 1 momentin mukaisesti määräykset optioyhteisön viranomaisvahvisteisissa säännöissä.

11 §. *Tiedonantovelvollisuus.* Pykälän 3 momentissa ehdotetaan otettavaksi huomioon maakaasumarkkinoita koskevan lainsäädännön muutokset. Ehdotuksen mukaan myös maakaasuun perustuvien optioiden ja termiinien kauppaan osallistuvien olisi ilmoitettava optioyhteisölle poikkeukselliset tai muutoin olennaisesti maakaasun tuotantoon, siirtoon ja kulutukseen vaikuttavat rajoitukset siten kuin optioyhteisön säännöissä määrättäisiin. Ehdotus on tarpeen muun muassa sen vuoksi, että optioyhteisössä voi olla osapuolena paitsi sähkön tuottajia myös maakaasun tuottajia optioyhteisön osapuolia koskevien säännösten mukaisesti.

12 §. *Välittäjän velvollisuudet.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Muutos vastaa arvopaperimarkkinalain 4 luvun 6 §:n 2 momentista esitettyä. Kurssin vääristäminen on kriminalisoitu rikoslain 51 luvussa myös johdannaiskaupan osalta.

4 luku. Johdannaismarkkinoiden valvonta

1 §. *Valvonta.* Pykälän 4 momentissa ehdotetaan otettavaksi huomioon maakaasumarkkinoita koskevan lainsäädännön muutokset. Ehdotuksen mukaan rahoitustarkastuksen olisi ennen maakaasuun perustuvien optioiden ja termiinien kaupankäyntiä koskeviin pykälän mukaisiin toimenpiteisiin tai tällaisen päätöksen tekoa kuultava sähkö- ja maakaasumarkkinaviranomaista, jos päätöksellä olisi ilmeisesti olennaista vaikutusta maakaasu-

markkinoiden toimintaan, toimitusvarmuuteen tai maakaasumarkkinalain nojalla järjestelmävastuuseen määrätyn yhteisön toimintaan, jollei asian kiireellisyydestä muuta johdu.

3 §. *Tiedonsaantioikeus.* Pykälän 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä olevat viittaukset lain 2 luvun 8 §:n kumottavaan 3 momenttiin ja lailla 969/1999 kumottuun 3 luvun 13 §:ään ja siinä tarkoitettuihin tahoihin poistetaan. Muusta optioyhteisössä toimivasta optioyhteisön osapuolena ehdotetaan säädettäväksi 2 luvun 10 §:ssä.

Pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Sähkömarkkinoiden järjestelmävastaavan tehtäviin kuuluvat sähkökauppojen selvittämistä ja säätötehtävät koskevat fyysisiä sähkötoimituksia eikä järjestelmävastaavan toimintaan liity tarvetta rahoitusmarkkinoilla tapahtuvia kauppia koskevien tietojen keräämiseen. Sähkömarkkinalaissa ei ole myöskään asetettu pykälässä tarkoitettua tietojen luovutusvelvollisuutta.

5 luku. Erinäiset säännökset

1 a §. *Muun johdannais sopimuksen tarjoaminen.* Lain 1 luvun 1 §:n 2 ja 3 momentin kumoamista koskevan ehdotuksen vuoksi pykälä jää tarpeettomaksi, joten se ehdotetaan kumottavaksi. Pykälän sisältämä poikkeus tarjontarajoituksesta ei ole tarpeen tarjontarajoituksen poistumisen vuoksi.

3 §. *Johdannaismarkkinarikos.* Pykälän 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi siltä osin kuin on kyse lain 1 luvun 1 §:n 2 momentin mukaisen tarjontarajoituksen rikkomisen määräämisestä rangaistavaksi. Mainittu tarjontarajoitus on ehdotettu kumottavaksi. Koska ehdotus johtaa samalla 1 momentin muuttamiseen yksikohtaiseksi, ehdotetaan

kohtien luetteloinnista luovuttavaksi.

4 §. *Johdannaismarkkinarikkomus.* Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siltä osin kuin on kyse lain 3 luvun 12 §:n mukaisen kiellon rikkomisen määräämisestä rangaistavaksi. Mainittu kielto on ehdotettu kumottavaksi. Koska ehdotus johtaa samalla pykälän muuttamiseen yksikohtaiseksi, ehdotetaan kohtien luetteloinnista luovuttavaksi.

8 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kaikkiin valtiovarainministeriön lain perusteella antamiin päätöksiin voisi hakea muutosta valittamalla. Optioyhteisön toimilupaa sekä sääntöjen ja niiden muutosten vahvistamista koskeviin päätöksiin voisi hakea muutosta myös silloin, jos päätöstä ei olisi tehty niiden tekemiselle säädettyssä määräajassa. Valituksen katsottaisiin tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voisi tehdä, kunnes päätös on annettu.

Ehdotuksen mukaan valtiovarainministeriön olisi ilmoitettava valitusviranomaiselle edellä mainituissa asioissa antamastaan päätöksestä, jos päätös olisi annettu hakijan tekemän valituksen jälkeen. Valituksen tekemisestä ja käsittelystä olisi muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Ehdotus vastaa arvopaperimarkkinalain 10 luvun 3 §:ää koskevaa ehdotusta sekä luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 4 momenttia.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että rahoitustarkastuksen päätökseen optioyhteisössä tapahtuvan kaupankäynnin keskeyttämisestä ja lisävakuuksien edellyttämisestä voisi hakea muutosta valittamalla. Muutoksen hakemisesta myös näissä tapauksissa sovellettaisiin, mitä rahoitustarkastuslaissa on säädetty. Rahoitustarkastuslain 24 §:n mukaan rahoitustarkastuksen pää-

töksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen niin kuin säädetään valituksen tekemisestä valtioneuvoston ja ministeriön päätökseen. Rahoitustarkastuksen antama päätös, josta on valitettu, on valituksesta huolimatta kuitenkin toistaiseksi voimassa, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää tai asiasta ole muualla toisin säädetty. Samalla termi pankkitarkastusvirasto muutettaisiin entisen pankkitarkastusviraston tehtäviä hoitavaksi rahoitustarkastukseksi.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset. Lakiehdotukseen on otettu tavanomainen voimaantulosäännös. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Siirtymäsäännöksenä 2 momentissa ehdotetaan, että lain 2 luvun 2 §:n 3 momentin ja 6 §:n 2 momentin uusia säännöksiä niissä tarkoitettujen hakemusten käsittelyajoista ei sovellettaisi ennen lain voimaantuloa tehtyihin hakemuksiin vaan että niihin sovellettaisiin edelleen ennen ehdotusten voimaantuloa voimassa ollutta lakia. Lakiehdotuksen tarkoituksena on nopeuttaa pykälissä tarkoitettujen hakemusasioiden käsittelyä ja parantaa hakijan asemaa. On kuitenkin otettava huomioon, että ennen hallituksen esityksen valmistumista on tullut uusia hakemuksia pykälissä tarkoitetuista asioista. Näitä hakemuksia käsiteltäessä ei ole välttämättä pystytty varautumaan ennalta lain muuttumiseen. Lisäksi eduskuntakäsittelyn aikana ja ennen lain voimaantuloa saattaa tulla myös uusia hakemuksia, jolloin eduskuntakäsittelyn pituudesta ja voimaantuloajankohdasta riippuen voi pykälissä tarkoitettu hakemusten käsittelyaika umpeutua ennen lain voimaantuloa.

Siirtymäsäännöksenä 3 momentissa ehdotetaan, että optioyhteisölle annettaisiin kuusi kuukautta lain voimaantulosta täyden-

tää sääntöjään tämän lain mukaisiksi. Ehdotus vastaa arvopaperimarkkinalakiin samassa asiassa ehdotettua siirtymäaika.

Ehdotuksen 4 momenttiin otettaisiin siirtymäsäännös, jonka mukaan ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin. Säännöksen perusteella optioyhteisö voisi tehdä hakemuksen sääntöjensä täydentämiseksi ehdotuksen mukaisella tavalla ja valtiovarainministeriö voisi alkaa käsitellä sitä. Tällöin ei mainittujen hakemusten käsittelyyn sovellettaisi kuitenkaan nyt ehdotettuja enimmäiskäsittelyaikoja.

1.3. Laki arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

4 §. *Luettelot.* Pykälän 1 ja 2 momenttiin ehdotetaan arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:ään ehdotetusta uudesta arvopaperin käsitteestä johtuvaa teknistä muutosta. Pykälän 1 momentin viittaus mainitun arvopaperimarkkinalain pykälän 1 momentin 4 kohtaan muutetaan viittaukseksi 5 kohtaan ja 2 momenttiin lisätään viittaukset mainitun arvopaperimarkkinalain pykälän uusiin 4 ja 6 kohtiin.

12 §. *Arvopaperikeskuksen toimilupa.* Pykälän 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistetaan edellytys kyvystä selvittää laissa tarkoitetuilla arvo-osuuksilla tehtyjä kauppvoja ja muita luovutuksia. Arvopaperien ja siten myös arvo-osuuksien selvityksestä ja selvitystoiminnasta sekä selvitysyhteisön toiminnasta säädetään arvopaperimarkkinalaissa, erityisesti sen 4 a luvussa.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan myös muutettavaksi arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettua arvopaperipörssin ja selvitysyhteisön toimilupaa koskevia säännöksiä vastaa-

vasti siten, että valtioneuvoston olisi annettava arvopaperikeskuksen toimilupaa koskeva päätös kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta tai, jos hakemus olisi puutteellinen, siitä, kun hakija olisi antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Toimilupaa koskeva päätös olisi kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos päätöstä ei olisi annettu mainitussa 12 kuukauden määräajassa, hakija voisi tehdä valituksen. Valituksen katsottaisiin tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkävään päätökseen. Tällaisen valituksen voisi tehdä, kunnes päätös olisi annettu. Valtioneuvoston olisi ilmoitettava päätöksen antamisesta valitusviranomaiselle, jos päätös olisi annettu valituksen tekemisen jälkeen. Tässä momentissa tarkoitettua valituksen tekemisestä ja käsittelystä olisi muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

15 §. *Arvopaperikeskuksen säännöt ja valvonta.* Pykälän 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi lainsäädäntöteknisistä syistä kokonaisuudessaan siinä voimassa olevassa laissa olevien kohtien sisältöä muuttamatta. Momenttiin ehdotetaan myös lisättäväksi uusi 6 kohta, jonka mukaan arvopaperikeskuksen sääntöihin olisi otettava määräykset siitä, miten arvopaperikeskukselle lain mukaan kuuluvat valvontatehtävät toteutetaan. Tällaisten määräysten tulisi kattaa ne järjestelyt, joita arvopaperikeskus käyttää valvontatehtävänsä suorittamiseksi. Määräyksissä voidaan ottaa huomioon myös muun muassa arvopaperikeskuksen ja tilinhoitajayhteisöjen sekä näiden asiamiesten kanssa tehtyihin sopimuksiin perustuvat järjestelyt. Sääntöihin voidaan ottaa siten esimerkiksi säännökset kurinpitolautakunnasta, sen tehtävistä, kokoonpanosta,

riippumattomuudesta sekä sen käsiteltäväksi tulevien asioiden vireillepanosta ja käsittelytavasta, kuten myös mahdollisista keskinäiseen sopimussuhteeseen perustuvista seuraamuksista. Ehdotus mahdollistaisi kuitenkin myös muunlaiset valvontavelvollisuuksien täyttämiseksi tehtävät järjestelyt ja olisi näin valvontatoiminnan järjestämisen kannalta joustava.

Pykälän 2 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että arvopaperikeskuksen sääntöjen vahvistusmenettely vastaisi sisällöltään arvopaperimarkkina-laissa arvopaperipörssin, muun julkisen kaupankäynnin ja selvitysyhteisön sekä kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa optioyhteisön sääntöjen vahvistusmenettelyä. Ehdotuksessa sääntövahvistushakemuksen käsittely on sidottu kohtuulliseen kolmen kuukauden määräaikaan siitä kun hakemus on vastaanotettu tai, jos hakemus on puutteellinen, siitä kun arvopaperikeskus on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Hakemus on ratkaistava kuitenkin joka tapauksessa kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos hakemusta ei ole ratkaistu ehdotetussa kuuden kuukauden määräajassa tai jos hakemus on hylätty, voi arvopaperikeskus tehdä asiassa valituksen valitusviranomaiselle, joka on valtiovarainministeriön päätöksistä korkein hallinto-oikeus.

Ehdotuksen mukaan, jos sääntövahvistushakemusta koskevaa päätöstä ei olisi annettu momentissa mainitussa kuuden kuukauden määräajassa, hakija voisi tehdä valituksen. Valituksen katsottaisiin tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voisi tehdä, kunnes päätös on annettu. Valtiovarainministeriön olisi ilmoitettava valitusviranomaiselle mainituissa asi-

oissa antamastaan päätöksestä, jos päätös on annettu hakijan tekemän valituksen jälkeen. Valituksen tekemisestä ja käsittelystä olisi muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Ehdotus vastaa samansisältöisiä muutoksia arvopaperimarkkina-lakiin ja kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annettuun lakiin sekä luottolaitostoinnasta annetun lain 10 §:n 3 ja 4 momenttia.

Toisin kuin arvopaperi- ja johdannaiskaupankäynnin osalta momentista ei ehdoteta poistettavaksi Suomen Pankilla sääntövahvistusasioissa olevaa käytännön kieltäoikeutta, silloin kun sen lausunto on kielteinen sen lakisääteisistä tehtävistä johtuvasta syystä. Näin siksi, että arvo-osuusjärjestelmä varsinkin keskuspankin toimintaan liittyvän vakuusmateriaalin luotettavana säilyttämiskeinona on sen kannalta erityisen tärkeä. Lisäksi ehdotetaan momenttiin lisättäväksi muita itsesääntely-yhteisöjä koskevien ehdotusten kanssa samansisältöisesti valtiovarainministeriön oikeuden vaatia arvopaperikeskuksen sääntöjä muutettavaksi tai täydennettäväksi ja tähän liittyvästä lausuntomenettelyyn. Valtiovarainministeriön päätökseen vaatia arvopaperikeskuksen sääntöjä muutettavaksi tai täydennettäväksi voisi hakea muutosta valittamalla.

Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan arvopaperimarkkina-laissa arvopaperipörssiä ja kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa optioyhteisöä koskevia muutosehdotuksia. Ehdotetulla muutoksella arvopaperikeskuksen hallitukselle osoitettu tehtävä valvoa arvo-osuusjärjestelmän ja sen osapuolten toimintaa on osa itse arvopaperikeskuksen tehtäviä.

25 §. *Osakkeet ja niihin rinnastuvat arvo-osuudet.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:ään ehdotetusta uudesta arvopaperin käsitteestä johtuvaa teknistä muutosta. Sijoitusrahastojen ja yhteissijoitusyritysten osuudet ovat uuden arvopaperin käsitteen 5 kohdassa.

26 §. *Joukkolainaosuudet ja muut arvo-osuudet.* Pykälän otsikkoon ja 1 momenttiin ehdotetaan arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:ään ehdotetusta uudesta arvopaperin käsitteestä johtuvaa teknistä muutosta.

26 a §. *Velkakirjan ja muun arvopaperin liittäminen arvo-osuusjärjestelmään.* Pykälän otsikkoon ja 1 momenttiin ehdotetaan arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:ään ehdotetusta uudesta arvopaperin käsitteestä johtuvaa teknistä muutosta.

27 §. *Liikkeeseenlaskutili.* Arvo-osuusjärjestelmän liikkeeseenlaskutilijä koskevan pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi teknisesti siten, että erityiset vaatimukset liikkeeseenlaskutilin sisällöstä kohdistuvat jatkossakin joukkovelkakirjalainoihin ja niihin rinnastuviin arvo-osuuksiin. Muutos johtuu 4 §:n 2 momenttiin ehdotetusta muutoksesta sekä arvopaperin käsitteen muuttamisesta.

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset. Lakiehdotukseen on otettu tavanomainen voimaantulosäännös. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Siirtymäsäännöksenä 2 momentissa ehdotetaan, että lain 12 ja 15 §:n uusia säännöksiä niissä tarkoitettujen hakemusten käsittelyajoista ei sovellettaisi ennen lain voimaantuloa tehtyihin hakemuksiin vaan että niihin sovellettaisiin edelleen ennen ehdotusten voimaantuloa voimassa ollutta lakia. Lakiehdotuksen tarkoituksena on nopeuttaa pykälis-

sä tarkoitettujen hakemusasioiden käsittelyä

ja parantaa hakijan asemaa. On kuitenkin otettava huomioon, että ennen hallituksen esityksen valmistumista on tullut uusia hakemuksia pykälissä tarkoitetuista asioista. Näitä hakemuksia käsiteltäessä ei ole välttämättä pystytty varautumaan ennalta lain muuttumiseen. Lisäksi eduskuntakäsittelyn aikana ja ennen lain voimaantuloa saattaa tulla myös uusia hakemuksia, jolloin eduskuntakäsittelyn pituudesta ja voimaantuloajan kohdasta riippuen voi pykälissä tarkoitettu hakemusten käsittelyaika umpeutua ennen lain voimaantuloa.

Siirtymäsäännöksenä 3 momentissa ehdotetaan, että arvopaperikeskukselle annettaisiin kuusi kuukautta lain voimaantulosta aikaa tehdä hakemus sääntöjensä täydentämiseksi tämän lain mukaisiksi.

Siirtymäsäännöksen 4 momentissa ehdotetaan, että ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin. Säännöksen perusteella arvopaperikeskus voisi esimerkiksi tehdä hakemuksen sääntöjensä täydentämiseksi ehdotuksen mukaisella tavalla ja valtiovarainministeriö voisi alkaa käsitellä niitä. Tällöin ei mainittujen hakemusten käsittelyyn sovellettaisi kuitenkaan nyt ehdotettuja enimmäiskäsittelyaikoja.

1.4. Laki arvo-osuustileistä annetun lain 5 a §:n muuttamisesta

5 a §. Pykälän 3 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain 16 §:ssä tarkoitettua ulkomaisen laitoksen hallitsemalle omaisuudenhoitotilille saadaan pykälän 1 momentin estämättä kirjata myös Suomen kansalaisen tai suomalaisen yhteisön tai säätiön omistamat arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain 4 §:n 2 mo-

mentissa tarkoitettua arvo-osuudet. Muutoksella omaisuudenhoitotiliä koskeva sääntely saatettaisiin vastaamaan arvopaperikeskusten kansainvälistä yhteistyötä koskevaa sääntelyä.

Voimaantulo. Lakiehdotukseen on otettu tavomainen voimaantulosäännös. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

1.5. Laki sijoituspalveluyrityksistä annetun lain muuttamisesta

2 §. *Sijoituskohteet.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että lain tarkoittamia sijoituskohteita voivat olla kaikki johdannaissovimukset niiden kohde-etuudesta riippumatta sekä kaikki arvopaperimarkkina- ja laissa tarkoitettua arvopaperit.

Euroopan unionin jäsenvaltioissa sijoituspalveluyritykset voivat tarjota sijoituspalveludirektiiviin kuulumattomia sijoituspalveluja tai sijoituskohteita kansallisen lainsäädännön nojalla. Esimerkiksi vakioimattomat hyödykejohdannaissovimukset eivät kuulu direktiivin liitteen B-osassa lueteltuihin sijoituskohteisiin eikä niitä näin ollen voi tarjota rajan yli niin sanotun yhden toimiluvan eli europassin nojalla. Suomessa on saatettu voimaan sijoituspalveludirektiivin mukainen sijoituskohteen määritelmä siten, että se kattaa kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettua johdannaissovimuksia, joiden kohde-etuutena voi olla myös hyödykkeitä. Määritelmän piiriin kuuluu lisäksi muu johdannaissovimus, jonka kohteena on jokin lainkohdassa mainittu kohde-etuus. Muun johdannaissovimuksen kohde-etuutena ei voi kuitenkaan olla muun muassa hyödyke.

Voimassa olevaa tilannetta ei voida pitää tyydyttävänä. Sijoituspalveluyrityksistä annetun lain ja luottolaitostoiminnasta annetun lain toimialaa koskevien säännösten erilainen lainsäädäntötapa on johtanut siihen, että sijoituspalveluyrityksille sallittu sijoituspalvelutoiminta on rajoitetumpaa kuin vastaava luottolaitoksille sallittu toiminta. Luottolaitos voi harjoittaa luottolaitostoimintoihin verrattavaa muuta toimintaa, jolloin muun muassa sijoituspalvelun tarjoaminen vakioimattomilla hyödykejohdannaisilla on sallittu sijoituspalvelujen tarjoamista harjoittaville luottolaitoksille. Muutos merkitsee samalla myös sitä, että hyödykejohdannaisopimuksilla ammattimaisesti tarjottavat lain 3 §:ssä tarkoitetut palvelut ovat ehdotetun 3 §:n 3 momentin rajoituksin sijoituspalveluja.

Johdannaissopimusten kohde-etuuksia koskevien muutosten lisäksi pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että sijoituskohteita olisivat myös kaikki arvopaperimarkkina- ja laissa tarkoitetut arvopaperit. Arvopaperimarkkinalakiin ehdotetussa arvopaperin käsitteessä ei ole enää pelkästään liikkeeseenlaskijan yhteisömuodosta riippuvia arvopaperimarkkinalain soveltamisalapoikkeuksia, kuten yksityisiä osakeyhtiöitä koskevaa soveltamisalapoikkeusta. Muutos johtaa siihen, että myös tällaisten liikkeeseenlaskijoiden arvopapereilla ammattimaisesti varsinaisena elinkeinotoimintana muille kuin samaan konserniin kuuluville kirjanpitovelvolliselle tarjottavat lain 3 §:ssä tarkoitetut palvelut ovat sijoituspalveluja. Tähän liittyy kuitenkin lisäksi ehdotus 3 §:n 3 momentin muuttamiseksi.

Ehdotetut muutokset sijoituskohteen määrittelmään merkitsevät myös muutosta ulkomaisten sijoituspalveluyritysten oikeuteen tarjota sijoituspalvelua Suomessa. Ulkomaisten sijoituspalveluyritysten oikeudesta tarjota

sijoituspalvelua Suomessa annetun lain (580/1996) 2 §:n mukaan ulkomaisella sijoituspalveluyrityksellä tarkoitetaan sijoituspalveludirektiivissä tarkoitettua palvelua ammattimaisesti tarjoavaa luonnollista tai oikeushenkilöä, joka on saanut laissa tarkoitettua toimilupaa vastaavan toimiluvan muussa valtiossa kuin Suomessa. Sijoituspalvelulla tarkoitetaan tuon lain 2 §:n 2 kohdassa tämän lain 3 ja 16 §:ssä tarkoitettuja palveluja. Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta tulevat sijoituspalveluyritykset voivat tarjota mainittuja palveluja niin sanotun yhden toimiluvan periaatteen mukaisesti, mutta Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa tarjoamiselle lupa valtiovarainministeriöltä. Sijoituskohteen määrittelmän muuttaminen kattamaan myös muut kuin vakioidut hyödykejohdannaisopimukset laajentaa ulkomaisten sijoituspalveluyritysten mahdollisuutta tarjota näihin sopimuksiin liittyviä tuossa laissa tarkoitettuja sijoituspalveluja Suomessa edellä mainitun yhden toimiluvan periaatteen mukaisesti tai edellytyksin, että yritys hakee tuossa laissa tarkoitetun toimiluvan. Ulkomaisten sijoituspalveluyritysten oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa annettusta laista kuitenkin johtuu, että Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneella sijoituspalveluyrityksellä täytyy olla tähän kuitenkin oikeus saamansa toimiluvan perusteella. Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa toimiluvan saaneita koskee tuossa laissa tarkoitettu toimilupavaatimus myös näihin sijoituskohteisiin liittyvässä palveluntarjonnassa. Vastaava tilanne on voimassa olevassa laissa niiden sijoitus- ja oheispalvelujen osalta, jotka eivät sisälly sijoituspalveludirektiiviin tai sen liitteeseen.

3 §. *Sijoituspalvelut.* Pykälän 1 momentin 1 ja 5 ehdotetaan poistettavaksi erilliset maininnat yksityisen osakeyhtiön arvopapereilla tarjottavista palveluista. Ehdotetun 2 §:ää koskevan muutoksen myötä myös nämä arvopaperit ovat sijoituskohteita. Ehdotuksen myötä myös yksityisten osakeyhtiöiden arvopapereilla harjoitettu pykälän 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu arvopaperikaupinta sekä 4 kohdassa tarkoitettu emissiointakaaminen ja 6 kohdassa tarkoitettu emissiojärjestäminen ovat sijoituspalvelun tarjoamista 3 momentin rajoituksin. Momentin 2 kohdan markkinatakausta voidaan tarjota ainoastaan arvopaperimarkkinalain 3 luvussa tarkoitetussa pörssilistakaupankäynnissä ja tuon luvun 12 §:ssä tarkoitettussa muussa julkisessa kaupankäynnissä, joiden kohteeksi ei voida ottaa yksityisen osakeyhtiön arvopaperia, sekä kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitetussa optioyhteisössä. Näin ollen sijoituskohteen määritelmän muutoksella ei ole tältä osin vaikutusta markkinatakaukseen.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että toimiluvanvaraisena ja sijoittajien korvausrahastoon kuulumista edellyttävänä sijoituspalvelun tarjoamisena ei pidettäisi ammattimaisesti tarjottuja palveluja pelkästään arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla arvopapereilla. Mainittu ehdotettu lainkohta koskee arvopapereita, joiden hallinnan pääasiallinen tarkoitus on kulutushyödykkeiden käyttö. Näitä ovat arvopaperit, jotka tuottavat oikeuden hallita yksin tai yhdessä muiden arvopaperien kanssa määrättyä huoneistoa, muuta tilaa tai kiinteistöä taikka kiinteistön osaa tai tuottavat oikeuden käyttää tai saada liikkeesenlaskijan tarjoamia muita kuluttajansuojalaissa tarkoitettuja kulutushyödykkeitä, jos

arvopaperin arvo perustuu pääasiassa sanottuun oikeuteen. Ehdotuksella vältytään siltä, että muun muassa asunnon- ja kiinteistönvälittäjiin tulisi sovellettavaksi sijoituspalveluyrityksistä annettu laki toimilupa- ja muine vaatimuksineen. Ehdotus merkitsee kuitenkin sitä, että palvelun tarjoajat, joihin sijoituspalveluyrityksistä annettu laki tulee muilla kuin tässä tarkoitetuilla arvopapereilla ammattimaisesti tarjottavien palvelujen vuoksi sovellettaviksi, voivat tarjota palvelujaan myös tässä tarkoitetuilla arvopapereilla. Tällöin on näiden palvelun tarjoajien osalta kyse sijoituspalvelun tarjoamisesta.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan myös muutettavaksi koskien yksinomaan hyödykejohdannaissopimuksilla tarjottavia palveluja. Hyödykejohdannaismarkkinoilla on tavallista, että hyödykkeiden, kuten metallien ja sähkön, päiväkauppaa tukee samoihin hyödykkeisiin perustuvien hyödykejohdannaissopimusten kauppa. Esimerkiksi sähkömarkkinoilla sähköntuottajien, sähkönjakelijoiden ja muiden markkinaosapuolten sähköjohdannaiskaupan volyyymi on yli viisinkertainen käytettyyn fyysiseen sähkөөn nähden. Hyödykejohdannaiskauppa on suurelta osin syrjäyttänyt nykyaikaisella tavalla aikaisemmat kahdenväliset ja kiinteähintaiset hyödykkeen toimitussopimukset. Tästä markkinoiden toimintatavasta johtuen ehdotetaan, että yksinomaan hyödykkeisiin perustuvilla johdannaissopimuksilla tapahtuvaa pykälän 1 momentin tarkoittamien palvelujen tarjontaa sellaisten yhteisöjen toimesta, jotka harjoittavat näillä johdannaissopimuksilla kauppaa omaan lukuunsa optioyhteisössä tai toisten samanlaisten yhteisöjen kesken taikka sellaisten hyödykkeiden tuottajien tai ammattimaisten käyttäjien kanssa, ei katsottaisi sijoituspalvelun tarjoamiseksi. Ehdotus mahdol-

listaa siinä tarkoitettujen yhteisöjen keskinäisen kaupan hyödykkeisiin perustuvilla johdannaissopimuksilla. Lisäksi se mahdollistaa tällaisten yhteisöjen omaan lukuun tapahtuvan toiminnan myös optioyhteisössä. Ehdotuksella ei siis ole tarkoitus estää esimerkiksi sähköntuottajia osallistumasta omaan lukuunsa sähköön perustuvilla johdannaissopimuksilla käytävään kauppaan optioyhteisössä. EL-EX Sähköpörssi Oy:ssä, joka toimi 1990-luvulla ja joka oli kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitettu optioyhteisö, oli osapuolina muita kuin sijoituspalveluyrityksiä tai luottolaitoksia.

Ehdotuksen mukaan sijoituspalvelujen tarjoamiseksi ei katsottaisi myöskään yksinomaan hyödykejohdannaissopimusten tarjoamista muille kuin edellä mainituille hyödykejohdannaiskaupankäynnin aktiivisille osapuolille silloin, kun hyödykejohdannaissopimuksia tarjottaisiin tällaisille muille tahoille yksinomaan johdannaissopimusten kohde-etuutena olevan hyödykkeen kauppaan liittyvänä hinansuojaamismekanismina.

10 §. *Toimiluvan myöntäminen.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 3 ja 4 momenttia. Valtiovarainministeriön olisi annettava sijoituspalveluyrityksen toimilupaa koskeva päätös kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta tai, jos hakemus olisi ollut puutteellinen, siitä, kun hakija olisi antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Toimilupaa koskeva päätös olisi kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos päätöstä ei olisi annettu mainitussa 12 kuukauden määräajassa, hakija voisi tehdä valituksen. Valituksen katsottaisiin tällöin kohdistuvan ha-

kemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voisi tehdä, kunnes päätös olisi annettu. Valtiovarainministeriön olisi ilmoitettava päätöksen antamisesta valitusviranomaiselle, jos päätös olisi annettu valituksen tekemisen jälkeen. Tässä momentissa tarkoitettun valituksen tekemisestä ja käsittelystä olisi muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset. Lakiehdotukseen on otettu tavanomainen voimaantulosäännös. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Siirtymäsäännöksenä ehdotetaan 2 momentissa, että yhteisöjen, jotka harjoittaisivat lain voimaantullessa sellaista toimiluvanvaraista toimintaa, joihin niillä ei olisi tämän lain mukaista toimilupaa, olisi haettava tämän lain mukaista toimilupaa kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta tai kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta lopetettava toimintansa, ellei valtiovarainministeriö erityisestä syystä myöntäisi lopettamiselle pitempää määräaika. Ehdotus vastaa voimassa olevan lain 60 §:n 1 momenttia. Toimilupaa koskevaan hakemukseen ja siitä annettavaan päätökseen liittyvään muutoksenhakuun sovellettaisiin ehdotettuja 10 §:n 2 momentin määräaikoja, muutoksenhakuoikeutta ja -menettelyä. Toimiluvan edellytyksiin ja toimiluvan hakemisen yhteydessä annettaviin tietoihin sovellettaisiin voimassa olevia säännöksiä. Uusia lain 10 §:n 2 momentin määräaikoja ei kuitenkaan sovellettaisi ennen lain voimaantuloa vireille pantuihin toimilupahakemuksiin.

Ehdotuksen 3 momenttiin otettaisiin siirtymäsäännös, jonka mukaan ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä sen täytäntöön-

panon edellyttämiin toimenpiteisiin. Säännöksen perusteella lain voimaan tullessa toimiluvanvaraista toimintaa harjoittava yhteisö voisi tehdä toimilupaa koskevan hakemuksen ja valtiovarainministeriö voisi alkaa käsitellä sitä. Tällaisiin hakemuksiin sovellettaisiin kuitenkin voimassa olevan lain säännöksiä, eikä ehdotettuja 10 §:n 2 momentin määräaikoja.

1.6. Laki sijoitusrahastolain muuttamisesta

53 §. Pykälän 2 momentti ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan paremmin tilannetta, jossa sijoitusrahasto otetaan arvopaperimarkkinalaisissa tarkoitettun julkisen kaupankäynnin eli pörssilistakaupankäynnin tai lain 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettun muun julkisen kaupankäynnin taikka lain 3 luvun 16 §:ään ehdotettun muun ammattimaisesti järjestetyn ja yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn kohteeksi. Ehdotuksen mukaan rahasto-osuuden merkintähinta olisi maksettava rahassa taikka antamalla sijoitusrahastolle merkintähintaa vastaava määrä lain 69 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja arvopapereita siten, että merkintähinnan määrityshetkellä annettavien eri arvopaperien jakauma vastaa sijoitusrahaston säännöissä arvopaperilajikohtaisesti yksilöityä sijoitustoimintaa ja annettavien arvopaperien yhteenlaskettu markkina-arvo vastaa niitä vastaan annettavan rahasto-osuuden arvoa.

Kaupankäynnin kohteeksi otettujen sijoitusrahastojen yleinen toimintaperiaate on kansainvälisesti se, että rahasto-osuuksien ja osakkeiden merkinnät ja lunastukset tehdään sijoitusrahaston sijoituspolitiikan mukaista arvopaperikoria vastaan. Koska kaupankäynnin

kohteena ovat sijoitusrahastot ovat yleensä jotain tiettyä arvopaperi-indeksiä seuraavia rahastoja, käytetään merkintä- ja lunastusvastikkeena yleensä kyseisen indeksin mukaisia arvopaperikoreja. Näin merkintä kaupankäynnin kohteena olevissa sijoitusrahastoissa voidaan tehdä kustannustehokkaasti, sillä sijoitusrahastolle ei aiheudu kuluja rahavastikkeen muunnosta rahaston sijoituspolitiikan mukaiseksi arvopaperisalkuksi. Tästä kustannussäästöstä hyötyvät myös sijoitusrahastoon sijoittavat ja se sekä tehostaa osuuksien markkinoita että varmistaa osaltaan, että esimerkiksi kaupankäynnin kohteena olevan indeksirahaston arvo seuraa mahdollisimman tarkasti sen vertailuindeksin arvoa.

81 §. Pykälän 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että sijoitusrahastojen varojen hoidossa voitaisiin käyttää myös ulkomaisissa optio- tai selvitysyhteisössä selvitettäviä arvopaperien lainaus- ja takaisinostosopimuksia sekä myös muutoin selvitettäviä sopimuksia, jos niiden vastapuolena on arvopaperimarkkinalaisissa tarkoitettu arvopaperinvälittäjä. Arvopaperimarkkinalaisen 1 luvun 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa arvopaperinvälittäjällä tarkoitetaan sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettua sijoituspalveluyritystä, ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen toiminnasta Suomessa annetussa laissa tarkoitettua ulkomaista sijoituspalveluyritystä, luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua luottolaitosta sekä ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetussa laissa (1608/1993) tarkoitettua luotto- ja rahoituslaitosta. Tällaisissa tilanteissa sopimusten ehtojen on kuitenkin oltava markkinoille tavanomaiset ja yleisesti tunnetut. Tällaisina sopimuksina voidaan ainakin pitää kansainvälisesti yleisesti käytettyjä

mallisopimuksia kansallisine liitteineen.

Muutos on tarpeen erityisesti kansainvälisesti sijoittavien sijoitusrahastojen kannalta. Muutoksella annetaan kansainvälisesti sijoittaville sijoitusrahastoille mahdollisuus tehostaa varainhoitoaan huolehtien kuitenkin riittävästi siitä, että pykälässä tarkoitetut sopimukset eivät sisällä rahaston kannalta yllättäviä ehtoja. Lisäksi pykälän 6 momentissa ehdotetaan pysytettäväksi laissa rahoitustarkastuksen valtuus antaa tarkempia määräyksiä lainaus- ja takaisinostosopimusten käytöstä.

Voimaantulo. Lakiehdotukseen on otettu tavanomainen voimaantulosäännös. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

1.7. Laki rahoitustarkastuslain 2 §:n 10 kohdan kumoamisesta

1 §. Rahoitustarkastuslain 2 §:n 10 kohta ehdotetaan kumottavaksi. Arvopaperimarkkinalain 3 luvun 13 §:ää koskevan muutosehdotuksen mukaan arvopaperinvälittäjien yhteisö ei voisi enää järjestää lain 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettua muuta julkista kaupankäyntiä, joten tällaisesta yhteisöstä ei voisi enää lain voimaantullessa tulla rahoitustarkastuksen valvottavaa.

Voimaantulo. Lakiehdotukseen on otettu tavanomainen voimaantulosäännös. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

1.8. Laki osakeyhtiölain muuttamisesta

1 luku. Yleisiä säännöksiä

2 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan teknisiä muutoksia, jotka johtuvat arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:ään ehdotetusta arvopaperin käsitteen muutoksista sekä tuon lain 3 luvun 16 §:ssä julkisen kaupankäynnin rinnalle säädettäväksi ehdotetusta mahdollisuudesta järjestää muuta ammattimaisesti järjestettyä ja yleisön käytettävissä olevaa kaupankäyntimenettelyä. Muutoksen myötä yksityisen osakeyhtiön arvopaperit voidaan ottaa arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun uuden kaupankäyntimenettelyn kohteeksi, mikä parantaa tällaisiin arvopapereihin sijoittavien tai jo sijoittaneiden mahdollisuuksia määrätä omistuksestaan. Muutoksen kautta sijoittajille voi tarjoutua mahdollisuus luopua niin halutessaan omistuksestaan nykyisiä kaupankäyntitapoja järjestäytyneemmässä ja läpinäkyvämmässä kaupankäyntimenettelyssä.

Pykälän 2 momentti ehdotetaan arvopaperimarkkinalain ja pykälän 1 momentin ehdotettujen muutosten vuoksi kumottavaksi tarpeettomana. Pykälän 3 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen sisältyvästä tarjontasäännöksestä luovuttaisiin. Arvopaperimarkkinalaki sisältää riittävät säännökset arvopaperien tarjoamisesta.

16 luku. Erinäisiä säännöksiä

8 §. Pykälän 1 momentin 7 kohtaan ehdotetaan teknisiä muutoksia, jotka johtuvat arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n arvopaperin käsitteeseen ehdotetuista muutoksista sekä tuon lain 3 luvun 16 §:ssä julkisen kaupankäynnin rinnalle säädettäväksi ehdotetusta mahdollisuudesta järjestää muuta ammattimaisesti järjestettyä ja yleisön käytettävissä olevaa kaupankäyntimenettelyä. Yksityisen

osakeyhtiön arvopaperi voitaisiin ehdotusten mukaan ottaa tällaisen muun kaupankäyntimenettelyn kohteeksi. Arvopaperimarkkinlaki ei myöskään itsessään kiellä myös tuossa laissa tarkoitettua julkista kaupankäyntiä yksityisen osakeyhtiön arvopapereilla.

Voimaantulo. Lakiehdotukseen on otettu tavanomainen voimaantulosäännös. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

1.9. Laki vakuutusyhdistyslain muuttamisesta

3 luku. Takuupääoma

2 a §. Lain 3 lukuun ehdotetaan lisättäväksi osakeyhtiölain 1 luvun 2 §:ää vastaava säännös siitä, ettei vakuutusyhdistyksen arvopapereita saisi ottaa kaupankäynnin kohteeksi arvopaperimarkkinain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettua julkisessa kaupassa. Kyseinen rajoitus ehdotetaan otettavaksi pykälän 1 momenttiin. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi mainittua osakeyhtiölain pykälää vastaavasti, että tarjottaessa yleisölle vakuutusyhdistyksen arvopapereita on ilmoitettava, että arvopapereita ei voida ottaa arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettua julkisen kaupankäynnin kohteeksi.

Ehdotetulla sääntelyllä vakuutusyhdistyksiä koskeva sääntely muutetaan vastaamaan muita kuin julkisia keskinäisiä vakuutusyhtiöitä koskevaa sääntelyä.

16 luku. Erinäisiä säännöksiä

8 §. Pykälän 1 momentti ehdotetaan lainsäädäntöteknisistä syistä muutettavaksi kokonai-

suudessaan siihen lisättäväksi ehdotetun uuden 8 kohdan vuoksi. Muutoin momenttiin ei ehdoteta sisällöllisiä muutoksia. Lisättäväksi ehdotettu säännös koskee ehdotetun uuden 3 luvun 2 a §:n 1 momentin rikkomista. Ehdotetun osakeyhtiölain 16 luvun 8 §:n 1 momentin 7 kohtaa vastaavasti ehdotetaan, että se, joka olisi rikkonut 3 lukuun lisättäväksi ehdotetun 2 a §:n 1 momentin kieltoa vakuutusyhdistyksen arvopaperien ottamisesta arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettua julkisen kaupankäynnin kohteeksi, olisi tuomittava, jollei teko olisi vähäinen tai siitä olisi muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, vakuutusyhdistysrikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Ehdotetulla sääntelyllä vakuutusyhdistyksiä koskeva sääntely muutetaan vastaamaan muita kuin julkisia keskinäisiä vakuutusyhtiöitä koskevaa sääntelyä.

Voimaantulo. Lakiehdotukseen on otettu tavanomainen voimaantulosäännös. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

1.10. Laki rikoslain 51 luvun muuttamisesta

51 luku. Arvopaperimarkkinarikoksista

1 §. *Sisäpiirintiedon väärinkäyttö.* Pykälässä ehdotetaan siinä tarkoitettua sisäpiirintiedon väärinkäyttö –rikoksen ulottamista myös arvopaperimarkkinain 3 luvun 16 §:ssä ehdotettuun julkisen kaupankäynnin rinnalla salittuun muuhun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteen saattamiseksi ammattimaisesti järjestettyyn ja yleisön käytettävissä olevaan kaupankäyntimenettelyyn. Samalla tavalla kuin julkisessa kaupankäynnissä

myös tällaisessa kaupankäynnissä arvopapereista tai niiden liikkeeseenlaskijoista muita enemmän tietävät, kuten yrityksen johto ja suuret osakkeenomistajat, saattavat pyrkiä hyödyntämään näitä tietoja toisten osapuolten vahingoksi vahingoittaen samalla myös koko tällaisen kaupankäyntimenettelyn luotettavuutta.

Rikoslain tunnusmerkistöt ovat itsenäisiä suhteessa arvopaperimarkkinalakiin. Vaikka sisäpiirintiedon väärinkäyttöön liittyy yhtenä elementtinä julkisen kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien liikkeeseenlaskijoille arvopaperimarkkinalaissa asetetut tiedonantovelvollisuudet, voidaan henkilö tuomita sisäpiirintiedon väärinkäytöstä riippumatta siitä, onko arvopaperin liikkeeseenlaskija kyennyt noudattamaan arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettuja tiedonantovelvollisuuksia. Näin ollen ei ole estettä sille, etteikö sisäpiirintiedon väärinkäyttöä voitaisi asettaa rangaistavaksi myös arvopaperimarkkinalain uuden 3 luvun 16 §:n tarkoittamassa kaupankäyntimenettelyssä, jonka kohteena olevien arvopaperien liikkeeseenlaskijoita eivät suoraan lain nojalla koske arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettut tiedonantovelvollisuudet. Ehdotus on myös omiaan myötävaikuttamaan tällaisia kaupankäyntimenettelyjä koskevan itsesääntelyn kehittämiseen.

Ehdotus lisää tarvetta kiinnittää mainitussa kaupankäyntimenettelyssä huomiota sen kohteena olevien arvopaperien liikkeeseenlaskijoiden tiedonantovelvollisuuteen, varsinkin jatkuvaan tiedonantovelvollisuuteen. Se myös lisää kaupankäyntimenettelyn kohteeksi otettujen arvopaperien liikkeeseenlaskijoiden itsensä tarvetta tiedottaa niitä koskevista vielä julkistamattomista ja arvopaperin arvoon vaikuttavista tiedoista. Muutoin näitä tietoja omaavat tahot, kuten näiden liikkeeseenlaskijoiden johto, eivät voisi juurikaan käydä kauppaa kyseeseen tulevilla arvopapereilla. Ehdotus johtaa samalla siihen, että tässä tarkoitettuun muuhun ammattimaisesti järjestettyyn ja yleisön käytettävissä olevaan kaupankäyntimenettelyyn sovelletaan myös luvun 2 §:ssä tarkoitettua säännöstä sisäpiirin väärinkäytön törkeästä tekemuodosta.

3 §. *Kurssin vääristäminen.* Samoin kuin sisäpiirintiedon väärinkäytön osalta ehdotetaan pykälässä tarkoitettua kurssin vääristämisrikkoksen ulottamista myös arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä ehdotettuun julkisen kaupankäynnin rinnalla sallittuun muuhun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteen saattamiseksi ammattimaisesti järjestettyyn ja yleisön käytettävissä olevaan kaupankäyntimenettelyyn. Kurssin vääristäminen tässä tarkoitettussa kaupankäyntimenettelyssä vahingoittaa sen kohteena olevien arvopaperien markkinaa samalla tavoin kuin se vahingoittaa julkista kaupankäyntiä siinä toteutettuna.

Ehdotus on myös samoin kuin sisäpiirintiedon väärinkäytön osalta omiaan myötävaikuttamaan tällaisia kaupankäyntimenettelyjä koskevan itsesääntelyn kehittämiseen. Ehdotus johtaa samalla siihen, että tässä tarkoitettuun muuhun ammattimaisesti järjestettyyn ja yleisön käytettävissä olevaan kaupankäyntimenettelyyn sovelletaan myös luvun 4 §:ssä tarkoitettua säännöstä kurssin vääristämisen törkeästä tekemuodosta.

6 §. *Määritelmät.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan teknistä muutosta, joka johtuu arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:ään sisältyvän arvopaperin käsitteen muutoksista. Koska kyseisen pykälän 2 momentissa tarkoitettuja arvopapereita ei voida ottaa edellä esitetyillä rikoslain säännöksillä suojattujen kaupankäyntimenettelyjen kohteeksi, ehdotetaan ne selvyuden vuoksi suljettavaksi myös tä-

män pykälän sisältämän arvopaperin määritelmän ulkopuolelle. Lisäksi ehdotetaan pykälän 2 ja 3 momentissa otettavaksi huomioon ehdotukset uudeksi arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ksi. Arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:n tarkoittama muu ammatillisesti järjestetty ja yleisön käytettävissä oleva kaupankäyntimenettely saattaa täyttää kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain 3 luvun 2 §:n 1 momentin vaatimukset.

7 §. *Rajoitussäännös.* Pykälään ehdotetaan teknistä muutosta, mikä johtuu arvopaperimarkkinalain 3 luvun 14 §:ään ehdotetuista muutoksista. Ehdotetussa uudessa arvopaperimarkkinalain 3 luvun 14 §:ssä voimassa olevan pykälän 4 momentti on ehdotettu otettavaksi muuttumattomana pykälän 2 momentiksi.

Voimaantulo. Lakiehdotukseen on otettu tavanomainen voimaantulosäännös. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Arvopaperimarkkinalain 2 lukuun ehdotetut muutokset aiheuttavat välittömiä tarpeita muuttaa valtiovarainministeriön tuon luvun valtuutussäännösten nojalla antamia päätöksiä listalleotto- ja tarjousesitteistä sekä arvopaperin liikkeeseenlaskijan säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta. Valtiovarainministeriön on tarkoitus aloittaa mainittujen ministeriön päätösten muuttamistyö heti hallituksen esityksen antamisen jälkeen niiden korvaamiseksi uusilla valtiovarainministeriön asetuksilla.

3. Voimaantulo

Lait ovat tarkoitettujen tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Ehdotetuissa siirtymäsäännöksissä on pyritty huolehtimaan siitä, että yhteisöt voivat joustavasti sopeutua muutettujen säännösten mukaisiin vaatimuksiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

*Lakiehdotukset***1.****Laki****arvopaperimarkkinalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 26 päivänä toukokuuta 1989 annetun arvopaperimarkkinalain (495/1989) 3 luvun 7 § sekä 4 luvun 6 §:n 2 momentti ja 8 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 luvun 7 § ja 4 luvun 8 § laissa 581/1996 sekä 4 luvun 6 §:n 2 momentti laissa 522/1998,

muutetaan 1 luvun 2 ja 2 a §, 2 luvun 3 §, 4 §:n 1 momentti, 4 a §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti sekä 11 §:n 1 ja 4—6 momentti, 3 luvun otsikko, 2 §:n 2 momentti, 2 a §, 3 §:n 1 momentti, 4 ja 5 §, 6 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 6 a §:n 1, 2 ja 4 momentti, 9 §, 10 §:n 3 momentti, 12 §:n 1, 4 ja 5 momentti, 12 a §, 13 §:n 1 ja 3—5 momentti, 14 ja 15 § sekä 16 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 4 luvun 4 §:n 3 momentti ja 7 §:n 2 momentti, 4 a luvun 2 §:n 3 momentti, 4 §:n 1, 2 ja 4 momentti sekä 5 §:n 1 momentin 1 kohta, 5 luvun 2 §:n otsikko ja 1 momentti, 3 §:n 1 momentti ja 4 §, 7 luvun 1 §:n 1 ja 2 momentti sekä 3 §:n 1 momentti, 8 luvun 2 § ja sen edellä oleva väliotsikko sekä 3 § ja 10 luvun 3 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 2 § osaksi laeissa 614/1997 ja 51/1999 sekä 2 a § mainitussa laissa 614/1997, 2 luvun 3 § laeissa 740/1993 ja 105/1999, 2 luvun 4 §:n 1 momentti, 4 a §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti sekä 11 §:n 1 ja 4—6 momentti mainitussa laissa 105/1999, 3 luvun 2 §:n 2 momentti ja 4 a luvun 2 §:n 3 momentti, 4 §:n 1, 2 ja 4 momentti sekä 5 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 970/1999, 3 luvun 2 a ja 5 §, 6 a §:n 1, 2 ja 4 momentti, 9 §, 12 §:n 1, 4 ja 5 momentti, 12 a §, 13 §:n 3—5 momentti, 15 § sekä 16 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 4 luvun 7 §:n 2 momentti, 5 luvun 2 §:n otsikko ja 3 §:n 1 momentti sekä 7 luvun 1 §:n 1 momentti mainitussa laissa 581/1996, 3 luvun 3 §:n 1 momentti laissa 797/2000, 3 luvun 4 § ja 13 §:n 1 momentti mainitussa laissa 581/1996 ja laissa 146/1997, 3 luvun 6 § osaksi mainitussa laissa 581/1996, 3 luvun 10 §:n 3 momentti mainitussa laissa 740/1993, 3 luvun 14 § mainitussa laissa 581/1996 ja laissa 476/1999, 4 luvun 4 §:n 3 momentti mainitussa laissa 522/1998, 5 luvun 2 §:n 1 momentti mainitussa laissa 581/1996 ja laissa 1076/1996, 5 luvun 4 § mainitussa laissa 1076/1996, 7 luvun 1 §:n 2 momentti, 3 §:n 1 momentti ja 10 luvun 3 §:n 1 momentti laissa 321/1998 ja 8 luvun 2 § ja sen edellä oleva väliotsikko sekä 3 § mainitussa laissa 476/1999, sekä

lisätään 2 lukuun uusi 10 b § sekä 3 lukuun uusi 14 a § ja sen edelle uusi väliotsikko, 15 §:n

edelle uusi väliotsikko sekä uusi 17 § ja sen edelle uusi väliotsikko seuraavasti:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

2 §

Tätä lakia sovelletaan arvopaperiin, joka on vaihdantakelpoinen ja joka on saatettu tai saatetaan yleiseen liikkeeseen useiden samansisältöisistä oikeuksista annettujen arvopaperien kanssa. Tällainen voi olla esimerkiksi todiste, joka annetaan

- 1) osakkeesta tai muusta osuudesta yhteisön omaan pääomaan tai siihen liittyvästä osinko-, korko- tai muusta tuotto-oikeudesta taikka merkintäoikeudesta;
- 2) osuudesta joukkovelkakirjalainaan tai siihen rinnastuvasta velallisen sitoumuksesta taikka sanottuun osuuteen tai sitoumukseen liittyvästä korko- tai muusta tuotto-oikeudesta;
- 3) 1 ja 2 kohdissa mainittujen oikeuksien yhdistelmästä;
- 4) edellä mainittuja oikeuksia koskevasta osto- tai myyntioikeudesta;
- 5) rahasto-osuudesta tai siihen rinnastettavasta yhteissijoitusyrityksen osuudesta; sekä
- 6) muusta kuin edellä mainitusta oikeudesta, joka perustuu sopimukseen tai sitoumukseen. Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta arvopaperiin, joka yksin tai yhdessä muiden arvopaperien kanssa tuottaa
 - 1) oikeuden hallita määrättyä huoneistoa, muuta tilaa tai kiinteistöä taikka kiinteistön osaa; taikka
 - 2) oikeuden käyttää tai saada liikkeeseenlaskijan tarjoamia muita kuluttajansuojalaissa (38/1978) tarkoitettuja kulutushyödykkeitä

kuin arvopapereita, jos arvopaperin arvo perustuu pääasiassa sanottuun oikeuteen.

Tätä lakia sovelletaan kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain (772/1988) mukaiseen vakioituun optioon ja termiiniin, niihin rinnastettavaan johdannais-sopimukseen sekä muuhun johdannais-sopimukseen siten kuin jäljempänä 10 luvussa säädetään.

Mitä tässä laissa säädetään arvopaperista, sovelletaan vastaavasti arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa (826/1991) tarkoitettuun arvo-osuuteen.

2 a §

Tämän lain säännöksiä osakeyhtiöstä, osakkeesta, osakkeeseen osakeyhtiölain (734/1978) mukaan oikeuttavasta arvopaperista ja osakkeenomistajasta sovelletaan soveltuvin osin osuuskuntaan ja säästöpankkiin, niiden liikkeeseen laskemaan arvopaperiin ja tällaisen arvopaperin omistajaan sekä keskinäiseen vakuutusyhtiöön ja vakuutus-yhdistykseen, niiden liikkeeseen laskemaan takuuosuuteen ja takuuosuuden omistajaan.

2 luku

Arvopaperien markkinointi, liikkeeseenlasku ja tiedonantovelvollisuus

Velvollisuus laatia esite

3 §

Joka tarjoaa yleisölle arvopapereita tai hakee arvopaperin ottamista julkisen kaupankäyn-

nin kohteeksi, on velvollinen julkistamaan arvopapereita koskevan esitteen ennen tarjouksen voimaantuloa ja pitämään sen yleisön saatavilla tarjouksen voimassaoloajan siten kuin 2—7 momentissa on säädetty. Tarjouksen tekijän ja liikkeeseenlaskijan ohella esitteen laatimisesta vastaa se, joka toimeksianton nojalla huolehtii tarjouksesta tai liikkeeseenlaskusta.

Arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai sen, joka hakee arvopaperia 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettua muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi, on julkistettava listalleottoesite, jos

1) liikkeeseenlaskija tai edellä tässä momentissa mainittu muu taho tarjoaa yleisölle julkisen kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita tai niiden kanssa samanlaisia arvopapereita taikka julkisen kaupankäynnin kohteeksi tarjouksen voimassaoloaikana tai kolmen kuukauden kuluessa tarjouksen voimassaoloajan alkamisesta haettavia arvopapereita,

2) liikkeeseenlaskija tai edellä tässä momentissa mainittu muu taho hakee julkisen kaupankäynnin kohteeksi otettavaksi aikaisemmin liikkeeseen laskettuja arvopapereita; tai

3) arvopaperit otetaan julkisen kaupankäynnin kohteeksi ilman liikkeeseenlaskijan hakemusta 3 luvun 10 §:n 4 momentin tai 12 §:n 2 momentin nojalla.

Liikkeeseenlaskijan tai muun arvopapereita yleisölle tarjoavan on muissa kuin 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa julkistettava *tarjousesite*. Tarjousesitteen asemesta voidaan julkistaa listalleottoesite.

Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään lisäksi Euroopan yhteisön direktiiveihin perustuvista tapauksista, joissa esitteen laatimisvelvollisuutta ei ole. Valtiovarainministeriön asetuksella voidaan lisäksi säätää poikkeuksista velvollisuuteen laatia esite sil-

loin, kun arvopapereita tarjotaan yleisesti hyödyllisen, pääasiassa muun kuin voittoa tavoittelevan toiminnan rahoittamiseksi.

Tarjous- tai listalleottoesitteessä on annettava sijoittajalle riittävät tiedot perustellun arvion tekemiseksi arvopapereista ja niiden liikkeeseenlaskijasta. Esitteessä on oltava olennaiset ja riittävät tiedot liikkeeseenlaskijan varoista, vastuista, taloudellisesta asemasta, tuloksesta ja tulevaisuudennäkymistä sekä tilauskannasta, jos sitä koskeva tieto on tärkeä liikkeeseenlaskijan toiminnan kannalta, sekä arvopapereihin liittyvistä oikeuksista ja muista arvopaperien arvoon olennaisesti vaikuttavista seikoista. Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään tarkemmin tarjous- ja listalleottoesitteen sisällöstä ja siitä, miten esitteessä olevat tiedot esitetään. Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään lisäksi Euroopan yhteisön direktiiveihin perustuvista esitteen sisältöä koskevista poikkeuksista. Valtiovarainministeriön asetuksella voidaan säätää myös esitteen sisältöä koskevista poikkeuksista tilanteissa, joissa arvopaperin ottamista julkisen kaupankäynnin kohteeksi hakee muu kuin arvopaperin liikkeeseenlaskija.

Esitteessä oleva virhe tai puute, joka käy ilmi ennen tarjouksen voimassaoloajan päättymistä tai arvopaperin ottamista julkisen kaupankäynnin kohteeksi ja jolla saattaa olla olennaista merkitystä sijoittajalle, on viivytyksetä saatettava yleisön tietoon julkistamalla oikaisu tai täydennys samalla tavalla kuin esite. Sijoitusrahastoista ja avoimista yhteissijoitusyrityksistä julkistettavista rahastoesitteistä säädetään sijoitusrahastolaissa.

Esitteen julkistaminen

4 §

Tarjous- ja listalleottoesitteen saa julkistaa,

kun rahoitustarkastus on hyväksynyt sen. Rahoitustarkastuksen on päätettävä viiden pankkipäivän kuluessa siitä, kun 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja arvopapereita koskeva esite, ja kymmenen pankkipäivän kuluessa siitä, kun 1 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuja muita arvopapereita koskeva esite on annettu sen hyväksyttäväksi, voidaanko esite julkistaa. Julkistaminen on sallittava, jollei esite ole ilmeisen virheellinen tai puutteellinen. Jos esitteessä tarkoitettun arvopaperin kanssa samanlaisella tai siihen oikeuttavalla arvopaperilla käydään julkisesti kauppaa, rahoitustarkastuksen on viivytyksettä ilmoitettava päätöksestään asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle. Sijoitusrahastoja koskevista rahastoesteistä ja avointen yhteissijoitusyritysten markkinoinnista Suomessa säädetään sijoitusrahastolaissa.

Ulkomaisten esitteiden tunnustaminen

4 a §

Rahoitustarkastuksen on tunnustettava listalleottoesitteeksi 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetuista arvo-papereista laadittu esite, jonka toimivaltainen viranomaisena Euroopan talous-alueella on hyväksynyt. Rahoitustarkastus voi tunnustaa listalleottoesitteeksi myös 1 luvun 2 §:n 1 momentin 4—6 kohdassa tarkoitetuista arvopapereista laaditun esitteen, jonka toimivaltainen viranomaisena Euroopan talous-alueella on hyväksynyt ja joka täyttää listalleottoesitteille asetetut vaatimukset. Tunnustamismenetelmästä säädetään tarkemmin valtiovarainministeriön asetuksella.

Osavuositarkastus

5 §

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeselaskijan on laadittava osavuositarkastus kultakin yli kuuden kuukauden pituiselta tilikaudeltaan. Osavuositarkastus on laadittava tilikauden kolmelta, kuudelta ja yhdeksältä ensimmäiseltä kuukaudelta, jos kyseessä on 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 tai 3 kohdassa tarkoitettu arvopaperi, ja kuudelta ensimmäiseltä kuukaudelta, jos kyseessä on 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2, 4 tai 6 kohdassa tarkoitettu arvopaperi. Tämä velvollisuus ei koske valtiota, sen keskuspankkia, kuntaa, kuntayhtymää eikä sellaista kansainvälistä julkisyhteisöä, jonka jäsenenä on vähintään kaksi Euroopan talousalueeseen kuuluvaa valtiota.

10 b §

Edellä 5—10 a §:ssä tarkoitettu tiedonantovelvollisuus ei koske julkisen kaupankäynnin kohteena olevaa sijoitusrahastoa eikä avointa yhteissijoitusyritystä. Sijoitusrahastoja ja avoimia yhteissijoitusyrityksiä koskevasta tiedonantovelvollisuudesta säädetään sijoitusrahastolaissa.

Poikkeusten myöntäminen

11 §

Tässä luvussa ja 6 luvussa säädetystä tiedonantovelvollisuudesta voidaan hakemuksesta myöntää poikkeus, joka ei vaaranna sijoittajien asemaa. Poikkeuksen myöntää rahoitustarkastus, kirjanpitolautakunta tai vakuutusvalvontavirasto, sen mukaan kuin 2—5 momentissa säädetään. Muista poikkeusperusteista säädetään tarkemmin valtiovarainministeriön asetuksella.

Kirjanpitolautakunta voi myöntää poikkeuksen osavuosikatsauksen, vuosikatsauksen ja tilinpäätöksen sisällöstä, jollei laissa toisin säädetä. Rahoitustarkastuslain 2 §:ssä tarkoitettujen yhteisöjen osalta poikkeuksen voi kuitenkin myöntää rahoitustarkastus ja vakuutusyhtiöiden osalta vakuutusvalvontavirasto. Kirjanpitolautakunnan ja vakuutusvalvontaviraston on välittömästi ilmoitettava poikkeuksen saamiseksi tehtyyn hakemukseen annetusta päätöksestä rahoitustarkastukselle. Katsaukseen ja tilinpäätökseen on sisällytettävä maininta poikkeuksesta.

Rahoitustarkastus voi myöntää poikkeuksen listalleotto- ja tarjousesitteen sekä 6 luvussa tarkoitettun tarjousasiakirjan sisällöstä ja julkistamisesta sekä osavuosikatsauksen, vuosikatsauksen ja tilinpäätöksen julkistamisesta. Vakuutusyhtiöiden osalta poikkeuksen osavuosikatsauksen, vuosikatsauksen ja tilinpäätöksen julkistamisesta voi kuitenkin myöntää vakuutusvalvontavirasto. Vakuutusvalvontaviraston on välittömästi ilmoitettava poikkeuksen saamiseksi tehtyyn hakemukseen annetusta päätöksestä rahoitustarkastukselle. Rahoitustarkastuksen, kirjanpitolautakunnan ja vakuutusvalvontaviraston on välittömästi ilmoitettava poikkeuksen saamiseksi tehdystä hakemuksesta ja siihen annetusta päätöksestä asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle.

3 luku

Julkinen kaupankäynti ja muu ammattimaisesti järjestetty kaupankäyntimenettely arvopapereilla

2 §

Valtiovarainministeriön on annettava arvopaperipörssin toimilupaa koskeva päätös kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Toimilupaa koskeva päätös on kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta.

Toiminimi

2 a §

Muu kuin arvopaperipörssitoimintaan luvan saanut yhteisö ei saa toiminimessään tai muuten toimintaansa kuvaamaan käyttää sanaa tai yhdysosaa arvopaperipörssi.

Arvopaperipörssin toiminta

3 §

Arvopaperipörssi saa arvopaperipörssitoiminnan lisäksi järjestää muuta julkista kaupankäyntiä sekä muuta 16 §:ssä tarkoitettua kaupankäyntimenettelyä ja tarjota arvopapereiden vaihdantaan ja säilytykseen liittyviä tietojenkäsittelypalveluja sekä arvopaperi- ja rahoitusmarkkinoiden kehittämiseen liittyviä koulutus- ja tiedotuspalveluja. Arvopaperipörssi saa toimia selvitysosapuolena ja harjoittaa selvitysyhteisön toimintaa sen mukaan kuin 4 a luvussa säädetään ja toimia tilinhoitajayhteisönä tai tilinhoitajayhteisön asiamiehenä sen mukaan kuin siitä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa. Arvopaperipörssi saa lisäksi, sen mukaan kuin siitä säädetään kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa, harjoittaa optioyhteisön toimintaa.

Arvopaperipörssin säännöt

4 §

Arvopaperipörssillä on oltava säännöt, jotka sisältävät tätä lakia täydentävät määräykset ainakin siitä,

- 1) miten ja millä perusteilla arvopaperi otetaan kaupankäynnin kohteeksi,
- 2) miten ja milloin kaupankäynti pörssilistalla tapahtuu,
- 3) miten, milloin ja missä laajuudessa tarjouksia tai tarjouskehotuksia ja kauppvoja koskevat tiedot saatetaan sijoittajien ja kaupankäyntiin osallistuvien arvopaperinvälittäjien ja muiden arvopaperipörssissä toimivien tietoon,
- 4) miten ja millä perusteilla pörssivälittäjän, muun arvopaperipörssissä toimivan ja pörssimeklararin oikeudet myönnetään ja peruutetaan,
- 5) millaisia vaatimuksia, oikeuksia ja velvollisuuksia pörssiyrityksille ja niiden hallinnolle, pörssi-arvopaperien muille liikkeeseenlaskijoille ja niiden hallinnolle, pörssivälittäjille, muille arvopaperipörssissä toimiville ja pörssimeklareille tähän lakiin ja arvopaperipörssin sääntöihin perustuvien velvollisuuksien täyttämiseksi tai muutoin asetetaan,
- 6) miten osakkeenomistajien yhdenvertaisuus turvataan, jos osakeyhtiö saa pörssin sääntöjen mukaan käydä arvopaperipörssissä kauppaa omilla osakkeillaan, sekä
- 7) miten arvopaperipörssille lain mukaan kuuluvat valvontatehtävät toteutetaan.

Säännöissä on otettava huomioon kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien ja niillä käytävän kaupan erityispiirteet sekä kaupankäyntiin osallistuvat sijoittajat. Arvopaperipörssin säännöt ja niiden muutokset vahvistaa hakemuksesta valtiovarainministeriö. Hakemus on ratkaistava kolmen kuukau-

den kuluessa sen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Päätös on kuitenkin aina tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Valtiovarainministeriön on ennen sääntöjen vahvistamista pyydettävä rahoitustarkastuksen lausunto.

Valtiovarainministeriö voi arvopaperimarkkinoita kohtaan tunnetun luottamuksen vahvistamiseksi tai muusta erityisen painavasta syystä määrätä vahvistamisessaan säännöissä olevien määräysten sisältöä muutettavaksi tai täydennettäväksi. Valtiovarainministeriön on ennen määräyksen antamista pyydettävä asiassa rahoitustarkastuksen lausunto.

Arvopaperipörssin toiminnan keskeyttäminen

5 §

Valtiovarainministeriö voi määrätä arvopaperipörssin toiminnan keskeytettäväksi määräajaksi tai toistaiseksi, jos arvopaperipörssi on toiminut vastoin lakia tai asetuksia tai viranomaisten niiden nojalla antamia määräyksiä tai arvopaperipörssin sääntöjä taikka jos arvopaperipörssissä kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien vaihdanta on häiriintynyt siten, että arvopaperipörssin toiminnan jatkamisesta aiheutuu vakavaa uhkaa sijoittajille tai arvopaperimarkkinoiden toiminnalle. Arvopaperipörssi voi erityisestä syystä keskeyttää pörssin toiminnan enintään viikon ajaksi silloin, kun toiminnan jatkaminen olisi vastoin sijoittajien etua. Keskeytyksestä ja toiminnan aloittamisesta on välittömästi ilmoitettava rahoitustarkastukselle.

Arvopaperipörssin tehtävät

6 §

Arvopaperipörssin on, sen lisäksi mitä sen tehtävistä on muutoin säädetty ja määrätty:

- 1) huolehdittava riittävän ja luotettavan valvonnan järjestämisestä arvopaperipörssin toiminnasta annettujen säännösten ja määräysten, arvopaperipörssin sääntöjen ja hyvän tavan noudattamisen turvaamiseksi arvopaperipörssin piirissä;
- 2) huolehdittava niiden tietojen saattamisesta julkisuuteen, jotka arvopaperipörssin on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten taikka arvopaperipörssin sääntöjen mukaan julkistettava;
- 3) saatettava rahoitustarkastuksen tietoon menettely, joka ilmeisesti on vastoin arvopaperipörssin toiminnasta annettuja säännöksiä, sääntöjä ja määräyksiä, jollei menettelyä viipymättä oikaista tai asiointila muutoin korjaannu. Menettelystä, jossa säännöksiä, sääntöjä tai määräyksiä on rikottu olennaisesti tai toistuvasti on kuitenkin aina ilmoitettava;
- 4) ilmoitettava rahoitustarkastukselle arvopaperin ottamisesta pörssilistalle ja sillä käytävän kaupan lopettamisesta sekä pörssivälittäjän, pörssimeklarin ja muun arvopaperipörssissä toimivan oikeuksien myöntämisestä ja peruuttamisesta; sekä
- 5) keskeytettävä arvopaperilla käytävä kauppa, kun se on tarpeen arvopaperipörssin toiminnasta annettujen säännösten ja määräysten, arvopaperipörssin sääntöjen tai hyvän tavan vastaisen menettelyn taikka muun arvopaperin hinnanmuodostukseen olennaisesti vaikuttavan seikan vuoksi.

6 a §

Arvopaperipörssin on myönnettävä pörssivälittäjän oikeudet hakijalle, joka täyttää laissa ja arvopaperipörssin säännöissä asetetut vaa-

timukset ja jolla on kiinteä toimipaikka Suomessa.

Arvopaperipörssi saa lisäksi myöntää pörssivälittäjän oikeudet arvopaperinvälittäjältä Suomessa edellytettyä toimilupaa vastaavan toimiluvan viranomaiselta Euroopan talousalueella saaneelle ulkomaiselle arvopaperinvälittäjälle, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa. Valtiovarainministeriön määräämin ehdoin voidaan myös muulle ulkomaiselle arvopaperinvälittäjälle myöntää pörssivälittäjän oikeudet, jos hakija täyttää laissa ja arvopaperipörssin säännöissä asetetut vaatimukset. Valtiovarainministeriön määräämin ehdoin voidaan myös muulle yhteisölle myöntää muun arvopaperipörssissä toimivan oikeudet käydä kauppaa omaan lukuunsa arvopaperipörssissä, jos hakija täyttää laissa ja arvopaperipörssin säännöissä asetetut sekä riittävät vakavaraisuutta ja riskien hallintaa koskevat edellytykset.

Pörssivälittäjällä, pörssimeklarilla ja muulla arvopaperipörssissä toimivalla on oikeus saattaa arvopaperipörssin päätös, jolla hakemus sille myönnettävistä oikeuksista on hylätty tai jolla sen oikeudet on peruutettu, rahoitustarkastuksen käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksestä.

Arvopaperinvälittäjän riippumattomuus

9 §

Arvopaperipörssissä samaa arvopaperia tai samaan arvopaperiin oikeuttavaa arvopaperia koskevaa sijoituspalvelua tarjoavien arvopaperinvälittäjien, jotka kuuluvat samaan konserniin tai ovat keskenään taloudellisessa riippuvuussuhteessa, on järjestettävä toimintansa arvopaperipörssissä siten, ettei arvopa-

peripörssin luotettava toiminta vaarannu.

Arvopaperin ottaminen pörssilistalle

10 §

Osakkeeseen osakeyhtiölain mukaan oikeut-
tava arvopaperi voidaan ottaa pörssilistalle
vain, jos julkisen kaupankäynnin kohteeksi
on otettu tai samanaikaisesti otetaan saman-
lajinen osake kuin se, mihin arvopaperi oike-
uttaa.

Muu julkinen kaupankäynti arvopapereilla

12 §

Muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi saa-
daan ottaa suomalainen tai ulkomainen arvo-
paperi, jos arvopaperiin todennäköisesti koh-
distuu riittävästi kysyntää ja tarjontaa, jos ar-
vopaperin hinnanmuodostuksen voidaan sit-
ten arvioida olevan luotettavaa ja jollei arvo-
paperin liikkeeseenlaskija ole kirjallisesti il-
moittanut vastustavansa arvopaperilla käytä-
vän kaupan aloittamista.

Rahoitustarkastus voi määrätä muun julkisen
kaupankäynnin keskeytettäväksi, jos 13 §:ssä
tarkoitettuja valtiovarainministeriön vahvis-
tamia sääntöjä ei ole noudatettu taikka jos
toiminnan jatkamisesta voi aiheutua vakavaa
uhkaa sijoittajille tai rahoitusmarkkinoiden
toiminnalle. Rahoitustarkastus voi myös kiel-
tää aloittamasta kaupankäyntimenettelyn jär-
jestämistä, jollei valtiovarainministeriö ole
vahvistanut 13 §:n mukaisesti sitä koskevia
sääntöjä.

Rahoitustarkastus voi liikkeeseenlaskijan
pyynnöstä määrätä kaupankäynnin arvopape-

rilla lopetettavaksi, jos arvopaperi on otettu
muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi il-
man liikkeeseenlaskijan suostumusta tai il-
man, että liikkeeseenlaskija on tarjonnut
kaupankäynnin kohteeksi otettuja tai niiden
kanssa samanlaisia arvopapereita yleisölle.
Rahoitustarkastuksen on pyydettävä lausunto
asianomaiselta muun julkisen kaupankäynnin
järjestäjältä. Rahoitustarkastus voi hylätä
liikkeeseenlaskijan pyynnön, jos muun julki-
sen kaupankäynnin järjestäjä osoittaa, että
arvopaperi muutoin täyttää 1 momentissa
asetetut vaatimukset.

12 a §

Mitä 6 a §:ssä säädetään pörssivälittäjästä,
muusta arvopaperipörssissä toimivasta ja
pörssimeklarista sovelletaan vastaavasti
myös muuhun julkiseen kaupankäyntiin osal-
listuvaan arvopaperinvälittäjään, muuhun
osapuoleen ja meklariin.

Mitä 9 §:ssä säädetään arvopaperinvälittäjän
riippumattomuudesta arvopaperipörssissä,
sovelletaan vastaavasti muuhun julkiseen
kaupankäyntiin.

Muun julkisen kaupankäynnin säännöt

13 §

Valtiovarainministeriö vahvistaa hakemuk-
sesta arvopaperien muun julkisen kaupan-
käynnin säännöt, jotka sisältävät tätä lakia
täydentävät määräykset ainakin siitä,

- 1) miten ja millä perusteilla arvopaperi ote-
taan kaupankäynnin kohteeksi,
- 2) miten ja milloin kaupankäynti tapahtuu,
- 3) miten, milloin ja missä laajuudessa tarjo-
uksia tai tarjouskehotuksia ja kauppvoja kos-
kevat tiedot saatetaan sijoittajien ja kaupan-

käyntiin osallistuvien arvopaperinvälittäjien ja muiden osapuolten tietoon,

4) miten ja millä perusteilla arvopaperinvälittäjän, muun osapuolen ja meklarin oikeudet myönnetään ja peruutetaan,

5) millaisia vaatimuksia, oikeuksia ja velvollisuuksia arvopaperien liikkeeseenlaskijoille ja niiden hallinnolle, arvopaperinvälittäjille, muille osapuolille ja meklareille tähän lakiin ja muun julkisen kaupankäynnin sääntöihin perustuvien velvollisuuksien täyttämiseksi tai muutoin asetetaan,

6) kuka vastaa tai ketkä vastaavat kaupankäynnin järjestämisestä,

7) miten osakkeenomistajien yhdenvertaisuus turvataan, jos osakeyhtiö saa muussa julkisessa kaupankäynnissä käydä kauppaa omilla osakkeillaan, sekä

8) miten muun julkisen kaupankäynnin järjestäjälle lain mukaan kuuluvat valvontatehtävät toteutetaan.

Valtiovarainministeriö on vahvistettava 1 momentissa tarkoitetut säännöt, jos kaupankäynti on järjestetty ja säännelty luotettavasti ja tasapuolisesti, jos kaupankäynnissä noudatettavat säännöt tarjoavat riittävän suojan sijoittajille ja jos niiden sekä muun julkisen kaupankäynnin järjestämisestä annettujen säännösten ja määräysten ja hyvän tavan noudattamisen riittävästä ja luotettavasta valvonnasta on huolehdittu asianmukaisesti. Oikeus hakea sääntöjen vahvistamista on arvopaperipörssillä ja arvopaperinvälittäjällä. Säännöissä on otettava huomioon kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien ja niillä käytävän kaupan erityispiirteet sekä kaupankäyntiin osallistuvat sijoittajat. Sääntöjen vahvistamista koskeva hakemus on ratkaistava kolmen kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut

puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Päätös on kuitenkin aina tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Valtiovarainministeriön on ennen sääntöjen vahvistamista pyydettävä rahoitustarkastuksen lausunto ja, jos säännöt koskevat 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla käytävää kauppaa, myös Suomen Pankin lausunto.

Valtiovarainministeriö voi arvopaperimarkkinoita kohtaan tunnetun luottamuksen vahvistamiseksi tai muusta erityisen painavasta syystä määrätä vahvistamisessa säännöissä olevien määräysten sisältöä muutettavaksi tai täydennettäväksi. Valtiovarainministeriön on ennen määräyksen antamista pyydettävä asiassa rahoitustarkastuksen lausunto ja, jos säännöt koskevat 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla käytävää kauppaa, myös Suomen Pankin lausunto. Valtiovarainministeriö voi peruuttaa 1 momentissa tarkoitetuille säännöille antamansa vahvistamisen, jos arvopaperien julkisessa kaupankäynnissä on olennaisesti rikottu lakia, asetuksia tai viranomaisten niiden nojalla antamia määräyksiä tai julkisen kaupankäynnin sääntöjä taikka jos sääntöjen vahvistamiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa.

14 §

Sen estämättä, mitä 13 §:ssä säädetään, Suomen Pankki voi ilmoittaa edellytykset, joiden mukaan se käy kauppaa 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla rahapoliittisten tehtäviensä hoitamiseksi.

Suomen Pankin 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla käymään kauppaan ei sovelleta, mitä 2 luvun 7

§:n 3 momentissa, 5 luvun 1 §:ssä tarkoitetuissa rikoslain säännöksissä tai 9 luvun 2 §:ssä säädetään. Sama koskee tällaisilla arvopapereilla käytävää kauppaa, jonka säännöissä on määrätty, ettei yleisöllä ole oikeutta suoraan tai välillisesti osallistua kaupankäyntiin.

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevilla arvopapereilla käytävän kaupan keskeyttäminen

14 a §

Jos arvopaperipörssi tai muu julkisen kaupankäynnin järjestäjä on keskeyttänyt arvopaperilla käytävän kaupan arvopaperin liikkeeseenlaskijasta johtuvasta syystä, on samalla arvopaperilla käytävä kauppa keskeytettävä kaikilla arvopaperipörssien pörssilistoilla ja kaikessa muussa julkisessa kaupankäynnissä. Kaupankäyntiä voidaan jatkaa heti keskeyttämiseen johtaneen syyn poistuttua. Keskeytyksestä ja sen lopettamisesta sekä näiden toimenpiteiden perusteista on ilmoitettava välittömästi kaikille niille julkisen kaupankäynnin järjestäjille, jotka järjestävät julkista kauppaa toimenpiteiden kohteena olevalle arvopaperille.

Ilmoitukset muille jäsenvaltioille ja komissiolle

15 §

Valtiovarainministeriön on laadittava sijoituspalveluista arvopaperimarkkinoilla annettun neuvoston direktiivin 93/22/ETY mukaisesti luettelo arvopaperien julkisesta kaupankäynnistä, jolle tämän lain mukaisesti on vahvistettu säännöt. Valtiovarainministeriön on annettava tämä luettelo ja siinä tarkoitettujen markkinoiden toimintaa koskevat säännöt

tiedoksi muille jäsenvaltioille ja komissiolle, jos sääntöjen vahvistamista koskevassa hakemuksessa on valtiovarainministeriöltä pyydetty tällaisen ilmoituksen tekemistä ja sääntöjä vahvistettaessa on voitu varmistua siitä, että säännöt täyttävät ilmoituksen tekemiselle asetetut vaatimukset. Samalla tavalla on ilmoitettava luetteloon tai sääntöihin tehdyistä muutoksista.

Kaupankäynnin ammattimainen järjestäminen

16 §

Vain arvopaperipörssi tai arvopaperinvälittäjä saa ammattimaisesti järjestää arvopaperien ostajien ja myyjien yhteen saattamiseksi kaupankäyntimenettelyn, joka on yleisön käytettävissä. Milloin kysymyksessä on muu kuin 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettu julkinen kaupankäynti, tällaista kaupankäyntiä järjestävää arvopaperinvälittäjää ja tämän palveluksessa olevaa henkilöä koskee soveltuvin osin, mitä 4 luvussa säädetään arvopaperinvälittäjästä, meklarista ja arvopaperinvälittäjän palveluksessa olevasta henkilöstä ja rahoitustarkastuksen määräyksenantovaltuudesta. Muussa ammattimaisesti järjestetyssä kaupankäyntimenettelyssä voidaan käydä kauppaa arvopapereilla, joiden liikkeeseenlaskijaa ja joilla käytävää kauppaa koskevien tietojen saatavuus on turvattu riittävällä tavalla. Muussa ammattimaisesti järjestetyssä kaupankäyntimenettelyssä ei voida kuitenkaan käydä kauppaa tässä laissa tarkoitettun julkisen kaupankäynnin kohteena olevilla arvopapereilla. Milloin kysymyksessä on muu kuin 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettu julkinen kaupankäynti, tällaisen kaupankäynnin järjestäjän on julkistettava kaupankäyntimenettelynsä säännöt, jotka sisältävät määräykset ainakin niistä sei-

koista, mistä säädetään 13 §:n 1 momentissa, sekä siitä, miten kaupankäyntimenettelyn kohteena olevilla arvopapereilla tehtyjen kauppojen selvitys ja arvopaperien säilytys tapahtuu. Lisäksi säännöistä on käytävä ilmi, miten kaupankäynnin sääntöjä muutetaan ja miten sääntöjen muutoksista tiedotetaan kaupankäyntimenettelyn osapuolille ennen niiden voi-maantuloa. Tässä momentissa tarkoitettun kaupankäyntimenettelyn järjestäjän on ilmoitettava rahoitustarkastukselle kaupankäyntimenettelynsä säännöt ja niiden muutokset ennen niiden voimaantuloa.

Kaupankäyntimenettelyn järjestäjän on huolehdittava riittävän ja luotettavan valvonnan järjestämisestä toiminnasta annettujen säännösten ja määräysten, kaupankäyntimenettelyn sääntöjen ja hyvän tavan noudattamisen turvaamiseksi kaupankäyntimenettelyn piirissä. Kaupankäyntimenettelyn järjestäjän on toimitettava rahoitustarkastukselle kuvaus valvonta- sekä kauppätietojen keräys- ja säilyttämisjärjestelmästä.

Ammattimaisesti järjestetyn kaupankäyntimenettelyn markkinointi

17 §

Arvopaperien julkista kaupankäyntiä tai muuta 16 §:ssä tarkoitettua kaupankäyntimenettelyä ei saa markkinoida antamalla totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja taikka käyttämällä hyvän tavan vastaista tai muuten sopimatonta menettelyä.

4 luku

Arvopaperikauppa ja sijoituspalvelun tarjoaminen

Arvopaperinvälittäjän toiminta

4 §

Arvopaperinvälittäjän on pyrittävä välttämään eturistiriitatilanteita ja niiden syntyessä kohdeltava asiakasta hyvän tavan mukaisesti. Arvopaperinvälittäjän on kohdeltava asiakastaan tasapuolisesti. Arvopaperinvälittäjä ei saa antaa toisen asiakkaan, arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai oman etunsa vaikuttaa asiakkaalle antamaansa ohjeeseen tai neuvon taikka toimeksiannon suorittamistaan. Rahoitustarkastus voi antaa arvopaperinvälittäjille tarkempia määräyksiä menettelyistä eturistiriitatilanteiden välttämiseksi.

Arvopapereita koskevien luovutusten ilmoittaminen

7 §

Arvopaperinvälittäjän on tehtävä edellä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus rahoitustarkastuksen määräämällä arvopaperimarkkinoiden toimivuuden ja valvonnan turvaavalla tavalla joko asianomaiselle arvopaperipörs-sille, julkisen kaupankäynnin muulle järjestäjälle, erityisestä syystä muulle rahoitustarkastuksen valvottavalle ja sen tätä tarkoitusta varten hyväksymälle yhteisölle taikka rahoitustarkastukselle tai Suomen Pankille. Jos tiedot saadaan suoraan kaupankäyntijärjestelmästä, ei ilmoitusta tarvitse tehdä.

4 a luku

Selvitystoiminta

Toimiluvan myöntäminen

2 §

Hakemus on ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Toimilupaa koskeva päätös on kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta.

Selvitysyhteisön säännöt

4 §

Selvitysyhteisöllä on oltava säännöt, jotka sisältävät tätä lakia täydentävät määräykset selvitysyhteisön toiminnan harjoittamisesta. Säännöt ja niiden muutokset vahvistaa hakemuksesta valtiovarainministeriö, jos ne täyttävät luotettavan selvitysyhteisön toiminnan vaatimukset ja jos niiden sekä selvitysyhteisön toiminnasta annettujen säännösten ja määräysten ja hyvän tavan noudattamisen riittävästä ja luotettavasta valvonnasta on huolehdittu asianmukaisesti. Hakemus on ratkaistava kolmen kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Päätös on kuitenkin aina tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Valtiovarainministeriön on ennen sääntöjen tai niiden muutosten vahvistamista pyydyttävä asiasta lausunto Suomen Pankilta ja rahoitustarkastukselta. Jos yhteisön toimintaan tulee kuulumaan arvoisuusjärjestelmään liitettyjen arvopaperien

selvitystoimintaa, on lausunto tarvittaessa pyydyttävä myös arvopaperikeskukselta sekä asianomaiselta arvopaperipörssiltä tai muun julkisen kaupankäynnin järjestäjältä sääntöjen yhteensopivuuden varmistamiseksi ja arvopaperimarkkinoita kohtaan tunnetun luotatuksen vahvistamiseksi.

Säännöt voidaan vahvistaa, jos ne sisältävät sijoittajan ja selvitysosapuolen suojan kannalta riittävät määräykset siitä,

- 1) millaisia arvopaperikauppoja tai muita luovutuksia otetaan selvitysyhteisön harjoittaman selvitystoiminnan kohteeksi,
- 2) miten ja milloin selvitystoiminta järjestetään,
- 3) miten ja millä perusteilla selvitysosapuoleksi hyväksyminen ja oikeuksien peruuttaminen tapahtuu,
- 4) miten arvopaperikaupasta tai muusta luovutuksesta johtuvat velvoitteet määritellään selvitystoiminnassa,
- 5) miten velvoitteet vahvistetaan kaupan osapuolia ja selvitysosapuolia sitoviksi,
- 6) millä tavalla selvitysyhteisö vastaa velvoitteiden täyttämisestä,
- 7) kuinka nopeasti ja miten velvoitteet on täytettävä,
- 8) miten selvitysyhteisön maksuvalmius turvataan,
- 9) miten 7 §:ssä tarkoitettut selvitystoimintaa turvaavat vakuudet asetetaan,
- 10) miten selvitystoiminnasta aiheutuva tapionvaara katetaan,
- 11) miten selvitystoiminta järjestetään häiriötilanteissa tai silloin, jos selvitysosapuoli laiminlyö selvitystoimintaan kuuluvia velvoitteitaan,
- 12) miten selvitysosapuolet vastaavat selvitystoiminnasta,

13) miten sääntöjä täydentävien päätösten antaminen on jaettu hallituksen ja toimitusjohtajan kesken, sekä

14) miten selvitysyhteisölle lain mukaan kuuluvat valvontatehtävät toteutetaan.

Valtiovarainministeriö voi selvitysyhteisön toimintaa kohtaan tunnetun luottamuksen vahvistamiseksi tai muusta erityisen painavasta syystä määrätä vahvistamiensa sääntöjen sisältöä muutettavaksi tai täydennettäväksi. Valtiovarainministeriön on ennen määräyksen antamista pyydettävä asiassa rahoitustarkastuksen ja Suomen Pankin lausunto. Jos tärkeä yleinen etu vaatii selvitystoiminnan järjestämistä, eikä selvitysyhteisön sääntöjä tai niiden muutosta ole hakemuksen hylkäämisen takia tai muusta syystä vahvistettu, voi valtiovarainministeriö määrätä selvitystoiminnan järjestämisestä.

Selvitysyhteisön liiketoiminta

5 §

Selvitysyhteisö saa 1 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun selvitysyhteisön toiminnan lisäksi toimiluvassa määrätyn edellytyksin

1) harjoittaa 4 luvun 5 a §:n 3 momentissa määriteltyjen arvopaperien lainaus- ja takaisinostosopimusten selvitystoimintaa, jos rahoitustarkastus on hyväksynyt sopimusten ehdot, sekä harjoittaa 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettussa muussa ammattimaisesti järjestetyssä ja yleisön käytettävissä olevassa kaupankäyntimenettelyssä tehtyjä kauppojen selvitystoimintaa;

5 luku

Sisäpiiriä koskevat säännökset

2 §

Omistuksen julkisuus

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden ja osakkeeseen oikeuttavien arvopaperien sekä tällaisiin arvopapereihin oikeuttavien muiden arvopaperien omistus on julkista, jos arvopaperin omistaja on:

1) tällaisen osakkeen liikkeeseen laskeneen yhtiön, arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin tai arvopaperinvälittäjän hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja tai toimitusjohtajan varamies taikka tilintarkastaja, varatilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, jolla on päävastuu yhtiön tilintarkastuksesta;

2) meklari ja arvopaperinvälittäjän palveluksessa oleva henkilö, jonka tehtävänä on tällaisia arvopapereita koskevien toimeksiantojen käsittely tai niitä koskeva sijoitustutkimus;

3) arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin tai muuta julkista kaupankäyntiä tällaisilla arvopapereilla järjestävän arvopaperinvälittäjän muu kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu toimihenkilö; sekä

4) yhteisö tai säätiö, jossa tässä pykälässä tarkoitetulla henkilöllä yksin tai yhdessä perheenjäsentensä tai toisen tässä pykälässä tarkoitetun henkilön tai tämän perheenjäsenten kanssa on määräysvalta.

Ilmoitettavat tiedot

3 §

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseen laskeneeseen yhtiöön 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön on tehtävään tullessaan ilmoitettava yhtiölle

- 1) vajaavaltainen, jonka edunvalvoja hän on;
- 2) 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö;
- 3) yhteisö tai säätiö, jossa hänellä on 2 momentissa tarkoitettu huomattava vaikutusvalta;
- 4) omistamansa, 1 kohdassa tarkoitettun vajaavaltaisen sekä 2 kohdassa tarkoitettun yhteisön tai säätiön omistamat yhtiön osakkeet ja osakkeisiin oikeuttavat arvopaperit; sekä tehtävässä ollessaan
- 5) edellä 4 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla tehdyt kaupat ja muut luovutukset; sekä
- 6) muut tässä pykälässä tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuvat muutokset.

4 §

Arvopaperikeskukseen, arvopaperipörssiin ja muuta julkista kaupankäyntiä järjestävään arvopaperinvälittäjään 2 §:n 1 momentin 1 tai 3 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön on tehtävään tullessaan ilmoitettava arvopaperikeskukselle, arvopaperipörssille tai, arvopaperinvälittäjälle vajaavaltainen, jonka edunvalvoja hän on, sekä 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö sekä tiedoissa tapahtuvat muutokset. Tällaisen henkilön on liitettävä ilmoitukseensa 3 §:n 1 momentin 4—6 kohdassa tarkoitettut tiedot.

Arvopaperinvälittäjään 2 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön on tehtävään tullessaan ilmoitettava välittäjälle vajaavaltainen, jonka edunvalvoja hän on, sekä 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö sekä tiedoissa

tapahtuvat muutokset. Ilmoitukseen on liitettävä 3 §:n 1 momentin 4—6 kohdassa tarkoitettut tiedot.

7 luku

Arvopaperimarkkinoiden valvonta

Valvontaviranomainen

1 §

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten niiden nojalla antamien määräysten sekä arvopapereilla käytävää julkista kauppaa ja muuta 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettua kaupankäyntimenettelyä koskevien sääntöjen, ohjeiden ja sopimusehtojen noudattamista valvoo rahoitustarkastus.

Rahoitustarkastuksella on oikeus saada julkisen kaupankäynnin ja muun 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijalta, muulta arvopaperipörssissä toimivalta ja muun julkisen kaupankäynnin muulta osapuolelta, 2 luvun 3 §:ssä tarkoitettun esitteen julkistamiseen velvolliselta, 2 luvun 9 ja 10 §:ssä tarkoitettulta ilmoitusvelvolliselta, 4 a luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettulta selvitysyhteisön omistuksessa olevalta tai selvitystoimintaan kuuluvia tehtäviä hoitavalta, 5 luvun 2, 3 ja 4 §:ssä tarkoitettulta ilmoitusvelvolliselta, yhteisöltä ja säätiöltä sekä 6 luvun 1 §:ssä tarkoitettulta ostotarjouksen tekijältä ja 6 luvun 6 §:ssä tarkoitettulta osakkeenomistajalta tai muulta lunastusvelvolliselta valvonnan edellyttämät tiedot sekä saada näiltä jäljennökset valvonnan kannalta tarpeelliseksi katsomistaan asiakirjoista. Rahoitustarkastuksella on lisäksi oikeus suorittaa valvonnan kannalta välttämätön tarkastus

edellä mainituissa lainkohdissa tarkoitettujen yhteisöjen ja säätiöiden luona.

Vaitiolovelvollisuus

3 §

Joka tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan tai arvopaperipörssin, arvopaperinvälittäjän, selvitysyhteisön, selvitysosapuolen tai 4 a luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettun yhteisön toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai toimihenkilönä on saanut tietää arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan tahti liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa sitä ilmaista tai muuten paljastaa eikä käyttää hyväksi, jos siitä ei ole säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmaista tai ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

8 luku

Rangaistussäännökset

Luvaton kaupankäyntimenettelyn järjestämisen arvopapereille

2 §

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta järjestää julkista kaupankäyntiä tai muuta ammattimaisesti järjestettyä kaupankäyntimenettelyä arvopapereilla vastoin 3 luvun 1 §:ää, 5 §:n 1 momenttia, 10 §:n 1—3 momenttia, 12 §:ää tai 13 §:ää taikka 16 §:ää,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *luvattomasta kaupankäyntimenettelyn järjestämisestä arvopapereille* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Arvopaperimarkkinarikkomus

3 §

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

- 1) rikkoo 2 luvun 1, 2—4, 4 a, 5, 5 a, 6 tai 6 a §:n taikka 3 luvun 17 §:n säännöksiä,
- 2) laiminlyö 2 luvun 7—10 tai 10 a §:ssä taikka 11 §:n 3 momentissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden,
- 3) laiminlyö 4 luvun 7 §:ssä tai 5 luvun 2—4 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden taikka 5 luvun 5 §:ssä tarkoitettun velvollisuuden pitää rekisteriä,
- 4) rikkoo 6 luvun 1 §:ää tai laiminlyö 6 luvun 2 §:n 1 momentissa, 3 §:n 1 momentissa, 4 §:ssä tai 6 §:n 4 momentissa säädetyn julkistamisvelvollisuuden tai
- 5) julkistaa tarjous- tai listalleottoesitteen tai tarjousasiakirjan ennen kuin rahoitustarkastus on hyväksynyt sen,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *arvopaperimarkkinarikkomuksesta* sakkoon.

10 luku

Erinäisiä säännöksiä

Muutoksenhaku

3 §

Valtiovarainministeriön tämän lain perusteella antamiin päätöksiin saa hakea muutosta

valittamalla. Jos 3 luvun 2 §:n 1 momentissa, 4 §:n 2 momentissa tai 13 §:n 3 momentissa taikka 4 a luvun 2 §:ssä tai 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöstä arvopaperipörssin toiminnan harjoittamiseen oikeuttavan luvan myöntämisestä, arvopaperipörssin sääntöjen tai niiden muutosten vahvistamisesta, muun julkisen kaupankäynnin sääntöjen tai niiden muutosten vahvistamisesta, selvitysyhteisön toimiluvan myöntämisestä tai selvitysyhteisön sääntöjen tai niiden muutosten vahvistamisesta ei ole annettu niiden antamiselle säädetyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. Valtiovarainministeriön on ilmoitettava päätöksen antamisesta valitusviranomaiselle, jos päätös on annettu valituksen tekemisen jälkeen. Tässä momentissa tarkoitettua valituksen tekemistä ja käsittelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/1950) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 2 luvun 3 §:n 1—6 momentit tulevat

kuitenkin voimaan vasta päivänä kuuta 20 .

Yksityisiin osakeyhtiöihin, muihin keskinäisiin vakuutusyhtiöihin kuin julkisiin keskinäisiin vakuutusyhtiöihin ja vakuutusyhdistyksiin sovelletaan ensi kerran tämän lain 2 luvun 3 §:n 1—6 momentin säännöksiä.

Tämän lain 3 luvun 2 §:n 3 momentin, 4 §:n 2 momentin, 13 §:n 3 momentin ja 4 a luvun 2 §:n 3 momentin ja 4 §:n 1 momentin mukaisten päätösten tekemiselle asetettuja määräaikoja ei sovelleta lain voimaantullessa viireillä oleviin hakemuksiin.

Arvopaperipörssin, muun julkisen kaupankäynnin järjestäjän ja selvitysyhteisön on täydennettävä sääntönsä tämän lain vaatimusten mukaisiksi. Sääntöjen täydentämistä koskeva hakemus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Tämän lain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettua kaupankäyntimenettelyä järjestävän on laadittava kaupankäyntimenettelynsä säännöt ja annettava ne tiedoksi rahoitustarkastukselle 12 kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä 26 päivänä elokuuta 1988 annetun lain (772/1988) 1 luvun 1 §:n 2 ja 3 momentti, 3 luvun 12 §, 4 luvun 3 §:n 3 momentti ja 5 luvun 1 a §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 1 §:n 2 ja 3 momentti sekä 5 luvun 1 a § laissa 969/1999, 3 luvun 12 § laissa 477/1999 ja 4 luvun 3 §:n 3 momentti laissa 599/1997,

muutetaan 1 luvun 2 §:n 1 ja 2 kohta sekä 3 §:n 2 momentti, 2 luvun 2 §:n 3 momentti, 4 §:n 1 momentti, 6, 8, 10 ja 11 §, 3 luvun 1 ja 2 §, 3 §:n 2—4 momentti, 5 §:n 1 momentti ja 11 §:n 3 momentti, 4 luvun 1 §:n 4 momentti ja 3 §:n 1 momentti, 5 luvun 3 §:n 1 momentti sekä 4 ja 8 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 2 §:n 3 momentti mainitussa laissa 969/1999, 2 luvun 4 §:n 1 momentti laissa 323/1998, 2 luvun 6 § ja 3 luvun 1 § osaksi mainitussa laissa 599/1997, 2 luvun 8 § osaksi laeissa 741/1993 ja 582/1996, 2 luvun 10 § mainituissa laeissa 582/1996 ja 599/1997, 2 luvun 11 § ja 3 luvun 5 §:n 1 momentti mainitussa laissa 582/1996, 3 luvun 2 § mainituissa laeissa 741/1993 ja 599/1997, 3 luvun 3 §:n 3 ja 4 momentti ja 11 §:n 3 momentti sekä 4 luvun 1 §:n 4 momentti ja 3 §:n 1 momentti mainitussa laissa 599/1997, 5 luvun 3 §:n 1 momentti ja 4 § mainitussa laissa 477/1999 sekä 5 luvun 8 §:n 2 momentti mainitussa laissa 741/1993 seuraavasti:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

2 §

Johdannaispimukset

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *optiolla* sopimusta, jossa toinen osa-puoli (*optionsaaja*) saa toiselta osapuolelta (*optionasettaja*) vastiketta (*premio*) vastaan oi-

keuden sovitusta lunastushinnasta tulevaisuudessa ostaa (*osto-optio*) tai myydä (*myyntioptio*) tietyn määrän arvopapereita tai hyödykkeitä tai muuta varallisuutta (*kohde-etuus*) taikka oikeuden saada kohde-etuuden hinnan tai muun etuuden arvon kehitystä kuvaavan tunnusluvun muutoksen perusteella laskettavan suorituksen (*indeksi-optio*);

2) *termiinillä* kohde-etuutta koskevaa kauppasopimusta, jossa sovitaan hinnasta sekä määräpäivästä, jolloin suoritusta tai suorituksen korvaavaa hyvitystä on viimeistään

vaadittava tai jolloin suoritus tai hyvitys ilman erillistä vaatimusta käy tehtäväksi, tai vastaavaa kohde-etuuden hinnan tai muun etuuden arvon kehityksen nojalla laskettavaan suoritukseen molemminpuolisesti oikeuttavaa sopimusta (*indeksitermiini*);

3 §

Optioyhteisö

Optiopörssitoiminnalla tarkoitetaan tässä laissa vakioitujen optioiden ja termiinien kaupankäynnin edellytysten järjestämistä ja ylläpitoa.

2 luku

Optioyhteisö ja markkinaosapuolet

2 §

Toimiluvan myöntäminen

Hakemus on ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Toimilupaa koskeva päätös on kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta.

4 §

Optioyhteisön toiminta

Optioyhteisö saa optioyhteisön toiminnan lisäksi tarjota johdannais-, rahoitus- ja arvopaperimarkkinoiden kehittämiseen liittyviä tieto-, tiedotus- ja tietojenkäsittelypalveluja sekä harjoittaa arvopaperimarkkinalain 4 luvun 5 a §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen arvopaperien lainaus- ja takaisinostosopimusten selvitystoimintaa, jos rahoitustarkastus on hyväksynyt sopimusten ehdot tai jos ehdot on hyväksytty osana optioyhteisön sääntöjä tai ne on otettu sääntöjen liitteeksi. Optioyhteisö saa tarjota myös arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettuun selvitystoimintaan liittyviä palveluja siinä laajuudessa kuin se on tarpeen johdannaissopimusten toteuttamiseksi. Optioyhteisö saa toimia selvitysosapuolena ja harjoittaa selvitysyhteisön toimintaa siten kuin siitä säädetään arvopaperimarkkinalain 4 a luvussa. Optioyhteisö saa toimia tilinhoitajayhteisönä tai tilinhoitajayhteisön asiamiehenä sen mukaan kuin siitä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa (826/1991). Optioyhteisön oikeudesta harjoittaa arvopaperipörssitoimintaa säädetään arvopaperimarkkinalaissa.

6 §

Optioyhteisön säännöt

Optioyhteisöllä on oltava säännöt, jotka sisältävät tätä lakia täydentävät määräykset optiopörssitoiminnasta, optiokauppojen selvityksestä ja siitä, miten optioyhteisölle lain mukaan kuuluvat valvontatehtävät toteute-

taan.

Optioyhteisön säännöt vahvistaa hakemuksesta valtiovarainministeriö. Hakemus on ratkaistava kolmen kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Päätös on kuitenkin aina tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Option ja termiinin kurssin vahvistamista ja niillä käytävää kauppaa ei saa aloittaa, ennen kuin optiota ja termiiniä koskevat sääntöjen määräykset on vahvistettu.

Valtiovarainministeriö voi johdannaismarkkinoita kohtaan tunnetun luottamuksen vahvistamiseksi tai muusta erityisen painavasta syystä määrätä vahvistamissaan optioyhteisön säännöissä olevien määräysten sisältöä muutettavaksi tai täydennettäväksi. Valtiovarainministeriön on ennen määräyksen antamista pyydettävä asiassa rahoitustarkastuksen lausunto ja, jos säännöt koskevat sähköön tai maakaasuun perustuvaa optiokauppaa, myös sähkö- ja maakaasumarkkinoita valvovan viranomaisen (sähkö- ja maakaasumarkkinaviranomaisen) lausunto.

8 §

Optioyhteisön tehtävät

Optioyhteisön on sen lisäksi, mitä sen tehtävistä on muutoin säädetty ja määrätty:

1) huolehdittava riittävän ja luotettavan valvonnan järjestämisestä optioyhteisön toiminnasta annettujen säännösten ja määräysten sekä yhteisön sääntöjen noudattamisen turvaamiseksi yhteisön piirissä;

2) huolehdittava niiden tietojen saattamisesta julkisuuteen, jotka optioyhteisön on tämän lain, sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten taikka yhteisön sääntöjen mukaan julkistettava;

3) saatettava rahoitustarkastuksen tietoon menettely, joka ilmeisesti on vastoin optioyhteisön toiminnasta annettuja säännöksiä, sääntöjä tai määräyksiä, jollei menettelyä viipymättä oikaista tai asiointi muutoin korjattu. Menettelystä, jossa säännöksiä, sääntöjä tai määräyksiä on rikottu olennaisesti tai toistuvasti on kuitenkin aina ilmoitettava; sekä

4) ilmoitettava rahoitustarkastukselle päätöksensä option ja termiinin kurssin ottamisesta vahvistettavaksi ja sillä käytän kaupan aloittamisesta ja lopettamisesta sekä välittäjän, markkinatakaajan, meklarin ja muun optioyhteisössä toimivan oikeuksien myöntämisestä ja peruuttamisesta.

10 §

Välittäjä, markkinatakaaja ja muu optioyhteisössä toimiva

Optioyhteisön on myönnettävä välittäjän ja markkinatakaajan oikeudet hakijalle, joka täyttää laissa ja optioyhteisön säännöissä asetetut vaatimukset ja jolla on kiinteä toimipaikka Suomessa.

Optioyhteisö saa lisäksi myöntää välittäjän ja markkinatakaajan oikeudet arvopaperinvälittäjältä Suomessa edellytettyä toimilupaa vastaan toimiluvan viranomaiselta Euroopan talousalueella saaneelle ulkomaiselle arvopaperinvälittäjälle, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa. Valtiovarainministeriön

määrämin ehdoin voidaan myös muulle ulkomaiselle arvopaperinvälittäjälle myöntää välittäjän ja markkinatakaajan oikeudet, jos hakija täyttää laissa ja optioyhteisön säännöissä asetetut vaatimukset. Valtiovarainministeriön määräämin ehdoin voidaan myös muulle yhteisölle myöntää muun optioyhteisössä toimivan oikeudet käydä kauppaa omaan lukuunsa, jos hakija täyttää laissa ja optioyhteisön säännöissä asetetut sekä riittävät vakavaraisuutta ja riskien hallintaa koskevat edellytykset.

Optioyhteisön on peruutettava määräajaksi tai kokonaan välittäjän, markkinatakaajan ja muun optioyhteisössä toimivan oikeudet, jos rahoitustarkastus optioyhteisöä kuultuaan niin painavasta syystä vaatii. Rahoitustarkastuksen on välittömästi ilmoitettava vaatimuksesta ja sen perusteista optioyhteisölle sekä sille, jota vaatimus koskee.

Välittäjällä, markkinatakaajalla ja muulla optioyhteisössä toimivalla on oikeus saattaa optioyhteisön päätös, jolla hakemus sille myönnettävistä oikeuksista on hylätty tai jolla sen oikeudet on peruutettu, rahoitustarkastuksen käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksestä.

11 §

Välittäjän ja markkinatakaajan riippumattomuus

Optioyhteisössä samaa johdannais sopimusta koskevaa sijoituspalvelua tarjoavien välittäjien ja markkinatakaajien, jotka kuuluvat samaan konserniin tai ovat keskenään taloudellisessa riippuvuussuhteessa, on järjestettävä toimintansa optioyhteisössä siten, ettei optio-

yhteisön luotettava toiminta vaarannu.

3 luku

Optioyhteisön toiminta

1 §

Kaupattavat johdannais sopimukset

Optioyhteisössä saadaan käydä kauppaa vain yhteisön säännöissä määritellyillä optioilla ja termiineillä. Tiedot kohde-etuuksista, tunnusluvuista ja tunnuslukujen laskentamenetelmistä voidaan antaa myös optioyhteisön sääntöjen liitteenä.

Valtiovarainministeriön on vahvistettava optiota ja termiiniä koskevat yhteisön sääntöjen määräykset, jos ne ovat tämän lain mukaisia eikä ole erityistä syytä kieltää niiden ottamista kurssin vahvistuksen ja kaupankäynnin kohteeksi optioyhteisössä.

2 §

Kohde-etuudet ja tunnusluvut

Arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettua arvopaperia koskeva optio ja termiini saadaan ottaa kurssin vahvistuksen ja kaupankäynnin kohteeksi, jos arvopaperi on kaupankäynnin kohteena arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettussa julkisessa kaupankäynnissä tai sitä vastaavalla ulkomaisella säännellyllä ja viranomaisen valvonnassa olevalla markkinalla taikka sellaisessa muussa vaihdantajärjestelmässä, jossa arvopaperilla käytävän kaupan laajuus, arvopaperin liikkeeseenlaskijan tie-

donantovelvollisuutensa perusteella julkistamien tietojen saatavuus Suomessa ja käyvän hintatason vahvistamisessa tai julkisessa ilmoittamisessa noudatettava menettely mahdollistavat luotettavan kurssin muodostumisen sopimukselle.

Raaka-ainetta, muuta hyödykettä tai muuta etuutta koskeva optio ja termiini saadaan ottaa kurssin vahvistuksen ja kaupankäynnin kohteeksi, jos sopimuksella käytävän kaupan riittävä laajuus mahdollistaa luotettavan kurssin muodostumisen sille. Sopimuksen kohde-etuuden hinnan tai muun etuuden arvon määräytyminen tulee yksiselitteisesti määritellä optioyhteisön säännöissä tai niiden liitteessä.

Kurssin vahvistuksen ja kaupankäynnin kohteena olevien indeksioptioiden ja indeksitermiinien tulee kohdistua 1 momentissa tarkoitetuissa vaihdantajärjestelmissä kaupankäynnin kohteeksi otettujen arvopaperien hintakehityksen, raaka-aineen tai muun hyödykkeen hintakehityksen tai muun etuuden arvon muutosten perusteella laskettavaan tunnusluukuun. Tunnusluvun laskemismenetelmän tulee olla yksiselitteisesti määritelty optioyhteisön säännöissä tai niiden liitteessä.

Valtiovarainministeriön on pyydettävä rahoitustarkastukselta lausunto ennen 1 momentissa tarkoitettua arvopaperia koskevaa 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöstä. Jos päätös koskee arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua arvopaperia, lausunto on pyydettävä myös Suomen Pankilta. Jos päätös koskee

sähköön tai maakaasuun perustuvaa optiota tai termiiniä, lausunto on pyydettävä myös sähkö- ja maakaasumarkkinaviranomaiselta.

3 §

Kaupankäynnin keskeyttäminen

Optioyhteisö saa lisäksi erityisestä syystä keskeyttää option ja termiinin kurssin vahvistamisen ja sillä käytävän kaupan. Kurssin vahvistamisen ja kaupankäynnin keskeytystä ei saa tarpeettomasti jatkaa. Päätös kurssin vahvistamisen ja kaupankäynnin keskeyttämisestä ja uudelleen aloittamisesta on julkistettava välittömästi.

Optioyhteisö voi 2 luvun 3 §:n 3 momentissa mainittujen edellytysten täytyessä keskeyttää yhteisön toiminnan korkeintaan yhden viikon ajaksi. Päätöksestä on välittömästi ilmoitettava rahoitustarkastukselle.

Optioyhteisö voi keskeyttää sähköön tai maakaasuun perustuvan option tai termiinin kurssin vahvistuksen ja kaupankäynnin, jos kaupankäynti vaarantaa sähkö- tai maakaasuhuoltoa tai on vahingoksi sähkö- tai maakaasumarkkinoille tai jos sähkö- tai maakaasujärjestelmän toiminta on muusta optioyhteisön säännöissä mainitusta painavasta syystä häiriintynyt. Keskeyttämisestä on välittömästi ilmoitettava sähkö- ja maakaasumarkkinaviranomaiselle ja rahoitustarkastukselle.

5 §

Optiokauppojen selvitys

Optioyhteisö saa hyväksyä selvitykseen option ja termiinin, jonka välittäjä, markkinatakaaja, ulkomainen optioyhteisö tai muu optioyhteisössä toimiva on antanut selvittä-

väksi ja joka perustuu optioyhteisössä tai toisessa sellaisessa optioyhteisössä, jonka optiokaupat yhteisö selvittää, tehtyyn tai sille ilmoitettuun optiokauppaan.

11 §

Tiedonantovelvollisuus

Sähköön tai maakaasuun perustuvien optioiden ja termiinien kauppaan osallistuvien on ilmoitettava optioyhteisölle poikkeukselliset tai muutoin olennaisesti sähkön tai maakaasun tuotantoon, siirtoon ja kulutukseen vaikuttavat rajoitukset siten kuin optioyhteisön säännöissä määrätään.

4 luku

Johdannaismarkkinoiden valvonta

1 §

Valvonta

Rahoitustarkastuksen on ennen ryhtymistä sähköön tai maakaasuun perustuvien optioiden ja termiinien kaupankäyntiä koskeviin toimenpiteisiin tai tällaisen päätöksen tekoa kuultava sähkö- ja maakaasumarkkinaviranomaista, jos päätöksellä olisi ilmeisesti olennaista vaikutusta sähkö- tai maakaasumarkkinoiden toimintaan, toimitusvarmuuteen tai sähkömarkkinalain (386/1995) tai maakaasumarkkinalain (508/2000) nojalla järjestelmävastuuseen määrätyn yhteisön toimintaan, jollei asian kiireellisyydestä muuta johdu

sumarkkinalain (508/2000) nojalla järjestelmävastuuseen määrätyn yhteisön toimintaan, jollei asian kiireellisyydestä muuta johdu

3 §

Tiedonsaantioikeus

Rahoitustarkastuksella on oikeus saada muulta optioyhteisössä toimivalta valvonnan edellyttämät tiedot sekä jäljennökset valvonnan kannalta tarpeellisiksi katsomistaan asiakirjoista.

5 luku

Erinäiset säännökset

3 §

Johdannaismarkkinarikos

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta harjoittaa vastoin 2 luvun 1 §:n 1 momenttia taikka 3 §:n 2 tai 3 momenttia optioyhteisön toimintaa, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *johdannaismarkkinarikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

4 §

Johdannaismarkkinarikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö noudattaa 3 luvun 11 §:ssä mainittua tiedonanto- tai julkistamisvelvollisuutta tai

14 §:ssä tarkoitettua ilmoitusvelvollisuutta, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *johdannaismarkkinarikkomuksesta* sakkoon.

8 §

Muutoksenhaku

Valtiovarainministeriön tämän lain perusteella antamiin päätöksiin saa hakea muutosta valittamalla. Jos 2 luvun 2 §:n 1 momentissa tai 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöstä optioyhteisön toiminnan harjoittamiseen oikeuttavan luvan myöntämisestä tai optioyhteisön sääntöjen tai niiden muutosten vahvistamisesta ei ole annettu niiden antamiselle säädettyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. Valtiovarainministeriön on ilmoitettava päätöksen antamisesta valitusviranomaiselle, jos päätös on annettu valituksen tekemisen jälkeen. Tässä momentissa tarkoi-

tetun valituksen tekemisestä ja käsittelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/1950) säädetään.

Muutoksen hakemisesta rahoitustarkastuksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen sovelletaan, mitä rahoitustarkastuslaissa (503/1993) on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Lain 2 luvun 2 §:n 1 momentin ja 6 §:n 2 momentin mukaisten päätösten tekemiselle tämän lain 2 luvun 2 §:n 3 momentissa ja 6 §:n 2 momentissa asetettuja määräaikoja ei sovelleta lain voimaantullessa vireillä oleviin hakemuksiin.

Optioyhteisön on täydennettävä sääntönsä tämän lain vaatimusten mukaisiksi. Sääntöjen täydentämistä koskeva hakemus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki

arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan arvo-osuusjärjestelmästä 17 päivänä toukokuuta 1991 annetun lain (826/1991) 4 §, 12 §:n 1 momentti, 15 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 25 §:n 2 momentti, 26 §:n otsikko ja

1 momentti, 26 a §:n otsikko ja 1 momentti sekä 27 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 1 momentti, 12 §:n 1 momentti, 25 §:n 2 momentti ja 26 §:n otsikko laissa 1073/1996, 4 §:n 2 momentti, 15 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 26 §:n 1 momentti sekä 26 a §:n otsikko ja 1 momentti laissa 795/2000 sekä 27 §:n 2 momentti laissa 1386/1995 seuraavasti:

4 §

Luettelot

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1, 3 ja 5 kohdassa tarkoitettujen arvo-osuuksien omistajista pidetään liikkeeseenlaskijoiden lukuun liikkeeseenlaskijakohtaiset osakasluettelot ja muut vastaavat omistajaluettelot arvopaperikeskuksessa.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2, 4 ja 6 kohdassa tarkoitettujen arvo-osuuksien omistajista pidetään luettelot arvopaperikeskuksessa. Arvopaperikeskuksessa on myös pidettävä luetteloa näiden arvo-osuuksien lukumääristä.

12 §

Arvopaperikeskuksen toimilupa

Valtioneuvosto voi hakemuksesta myöntää arvopaperikeskuksen toimiluvan suomalaiselle osakeyhtiölle, jos yhtiö tekee todennäköiseksi, että se pystyy käsittelemään kaikkia arvo-osuusjärjestelmään liitettynä arvo-osuuksia ja huolehtimaan kaikista 13 §:ssä säädettyistä tehtävistä luotettavasti ja arvo-osuusjärjestelmän tarkoituksenmukaisen kehityksen turvaavalla tavalla. Toimilupa voi-

daan myöntää vain, jos hakijan taloudelliset ja tekniset toimintaedellytykset voidaan arvioida riittäviksi arvopaperikeskuksen tehtävien hoitamiseen, hallinto on järjestetty luotettavasti ja hakijan vastuunkantokyky on turvattu riittävästi. Hakemus on ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Toimilupaa koskeva päätös on kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos päätöstä ei ole annettu säädettyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. Valtioneuvoston on ilmoitettava päätöksen antamisesta valitusviranomaiselle, jos päätös on annettu valituksen tekemisen jälkeen. Tässä momentissa tarkoitettun valituksen tekemisestä ja käsittelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/1950) säädetään. Valtioneuvoston on pyydettävä toimilupahakemuksesta Suomen Pankin ja rahoitustarkastuksen lausunto. Valtioneuvosto voi asettaa hakijaa kuultuaan toimilupaan ehtoja ja rajoituksia.

15 §

Arvopaperikeskuksen säännöt ja valvonta

Arvopaperikeskuksen säännöissä on määrätävä:

- 1) arvopaperikeskuksen ja tilinhoitajayhteisöjen keskinäistä konekielistä tiedonvaihtoa koskevista säännöistä ja periaatteista sekä arvo-osuuksien ja oikeudenhaltijoiden yksilöimisessä käytettävistä tunnuksista ja muista arvo-osuusjärjestelmän edellyttämistä yhteisistä käytännöistä;
- 2) tilinhoitajayhteisöjen vähimmäisaukioloajoista;
- 3) kirjaustoiminnassa tapahtuneiden virheiden ja epäselvyyksien selvityksessä noudatettavasta menettelystä;
- 4) tilinhoitajayhteisöjen toiminnassa noudatettavista tieto- ja rekisteriturvallisuuden edellyttämistä menettelytavoista sekä tilinhoitajayhteisöjen tekemiä päätöksiä koskevien asiakirjojen tai niiden jäljennösten säilyttämisestä;
- 5) tilinhoitajayhteisön oikeuksia haettaessa edellytettävistä tiedoista; sekä
- 6) siitä, miten arvopaperikeskukselle lain mukaan kuuluvat valvontatehtävät toteutetaan.

Arvopaperikeskuksen säännöt vahvistaa hakemuksesta valtiovarainministeriö. Hakemus on ratkaistava kolmen kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Päätös on kuitenkin aina tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos päätöstä ei ole annettu kuuden kuukauden määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkää-

vään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. Valtiovarainministeriön on ilmoitettava päätöksen antamisesta valitusviranomaiselle, jos päätös on annettu valituksen tekemisen jälkeen. Valituksen tekemisestä ja käsittelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Valtiovarainministeriön on ennen vahvistamista pyydettävä hakemuksesta Suomen Pankin ja rahoitustarkastuksen lausunto. Jos Suomen Pankin lausunto on pankin lakisääteisiin tehtäviin kuuluviissa kysymyksissä kielteinen, ei sääntöjä tule tältä osin vahvistaa. Valtiovarainministeriö voi arvo-osuusjärjestelmää kohtaan tunnetun luottamuksen vahvistamiseksi tai muusta erityisen painavasta syystä määrätä vahvistamisensa säännöissä olevien määräysten sisältöä muutettavaksi tai täydennettäväksi. Valtiovarainministeriön on ennen määräyksen antamista pyydettävä asiassa Suomen Pankin ja rahoitustarkastuksen lausunto.

Arvopaperikeskuksen on huolehdittava riittävän ja luotettavan valvonnan järjestämisestä arvopaperikeskuksen sääntöjen, määräysten ja ohjeiden noudattamisen turvaamiseksi arvopaperikeskuksen piirissä. Lisäksi arvopaperikeskuksen on huolehdittava riittävän ja luotettavan valvonnan järjestämisestä sen turvaamiseksi, että tilinhoitajayhteisöt ja niiden asiamiehet noudattavat arvopaperikeskuksen toiminnasta annettuja säännöksiä sekä niiden nojalla annettuja sääntöjä, määräyksiä ja ohjeita. Arvopaperikeskuksen on saatettava rahoitustarkastuksen tietoon tilinhoitajayhteisön tai sen asiamiehen menettely, joka on ilmeisesti vastoin mainittuja säännöksiä, sääntöjä tai määräyksiä, jollei menettelyä viipymättä oikaista tai asiointila muu-

toin korjaannu. Menettelystä, jossa säännöksiä, sääntöjä tai määräyksiä on rikottu olenaisesti tai toistuvasti on kuitenkin aina ilmoitettava. Tilinhoitajayhteisöjen, niiden asiamiesten ja muiden arvopaperikeskuksen palveluja käyttävien on pyynnöstä annettava arvopaperikeskukselle tämän pykälän mukaisen valvontavelvollisuuden täyttämiseksi tarvittavat yksilöidyt tiedot.

25 §

Osakkeet ja niihin rinnastuvat arvo-osuudet

Arvopaperikeskus voi liikkeeseenlaskijan hakemuksesta hyväksyä arvo-osuusjärjestelmään liitettäväksi muut kuin 1 momentissa mainitut osakkeet sekä muut arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1, 3 ja 5 kohdassa tarkoitetut arvo-osuudet. Osaketta tai osuutta, joka yksin tai yhdessä muiden osakkeiden tai osuuksien kanssa tuottaa oikeuden hallita määrättyä huoneistoa tai kiinteistön osaa, ei kuitenkaan saa liittää arvo-osuusjärjestelmään.

26 §

Joukkolainaosuudet ja muut arvo-osuudet

Muun kuin edellä 25 §:ssä tarkoitetun arvopaperin liittämistä arvo-osuusjärjestelmään päättää liikkeeseenlaskijan hakemuksesta arvopaperikeskus. Arvopaperikeskuksen on ennen päätöksen tekemistä ilmoitettava Suomen Pankille sen lakisääteisten tehtävien hoitamisen kannalta merkittävästä hakemuksesta.

26 a §

Velkakirjan ja muun arvopaperin liittäminen arvo-osuusjärjestelmään

Jos liikkeeseenlaskijan hakemus koskee muuta kuin 25 §:ssä tarkoitettua arvopaperia, on arvopaperikeskuksen 26 §:ssä tarkoitettua päätöksessään määrättävä se ajankohta, josta lukien arvopaperi voidaan liittää arvo-osuusjärjestelmään. Arvopaperikeskus voi antaa päätöksessään tarkempia määräyksiä arvo-osuusjärjestelmään kirjattavista tiedoista ja kirjaamismenettelystä silloin, kun arvopaperi liitetään arvo-osuusjärjestelmään. Ennen päätöksen tekemistä arvopaperikeskuksen on tarkastettava, että liikkeeseenlaskija on varmistanut yhden tai useamman tilinhoitajayhteisön kanssa tekemässään sopimuksessa tai muuten sen, että kaikilla arvopaperin omistajilla on mahdollisuus saada oikeutensa kirjatuiksi arvo-osuusjärjestelmään.

27 §

Liikkeeseenlaskutili

Liikkeeseenlaskutilille on kirjattava ne tiedot, jotka olisi lain mukaan merkittävä asianomaisesta arvo-osuudesta annettavaan arvopaperiin, sekä liikkeeseen laskettava lukumäärä. Arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista arvo-osuuksista on liikkeeseenlaskutilille merkittävä lisäksi eräpäivät, lainan mahdollinen vakuus, lainasta maksettava korko tai mahdollinen muu hyvitys, lainan takaisinmaksu-

ja muut olennaiset ehdot sekä se, miten lainaehdotja pidetään yleisesti saatavissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 12 ja 15 §:n mukaisten päätösten tekemiselle tässä laissa asetettuja määräaikoja ei sovelleta lain voimaantullessa vireillä oleviin

hakemuksiin.

Arvopaperikeskuksen on täydennettävä sääntönsä tämän lain vaatimusten mukaisiksi. Sääntöjen täydentämistä koskeva hakemus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki

arvo-osuustileistä annetun lain 5 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan arvo-osuustileistä 17 päivänä toukokuuta 1991 annetun lain (827/1991) 5 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 796/2000 seuraavasti:

5 a §

OmaisuuDENHOITOTILIN tilinhaltijana voi toimia arvopaperikeskus, keskuspankki tai tilinhoitajayhteisö. Arvopaperikeskus voi hyväksyä tilinhaltijaksi myös luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen, jolla on oikeus tarjota arvo-osuuksia koskevia säilytys- ja hoitopalveluja, arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain (826/1991) 16 §:ssä

tarkoitettun ulkomaisen laitoksen tai sellaisen muun ulkomaisen yhteisön, joka on riittävän julkisen valvonnan alainen ja jonka taloudelliset toimintaedellytykset ja hallinto täyttävät tehtävän luotettavalle hoidolle asetettavat vaatimukset. Arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain 16 §:ssä tarkoitettun ulkomaisen laitoksen hallitsemalle omaisuudenhoitotilille saadaan 1 momentin estämättä kirjata myös Suomen kansa-

laisen tai suomalaisen yhteisön tai säätiön omistamat arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetut arvo-osuudet.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 20__.

5.

Laki**sijoituspalveluyrityksistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoituspalveluyrityksistä 26 päivänä heinäkuuta 1996 annetun lain (579/1996) 2 §, 3 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohta sekä 3 momentti ja 10 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohta laissa 156/1997 seuraavasti:

2 §

Sijoituskohteet

Sijoituspalvelun kohteena (*sijoituskohde*) voi olla arvopaperimarkkinalaissa (495/1989) tarkoitettu arvopaperi sekä kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain (772/1988) 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettu vakioitu johdannais-sopimus, siihen rinnastettava johdannais-sopimus tai muu johdannaissopimus.

3 §

Sijoituspalvelut

Sijoituspalvelulla tarkoitetaan

1) omissa nimissä toisen lukuun harjoitettavaa sijoituskohteiden ostoa, myyntiä, vaihtoa ja merkintää sekä sijoituskohteita koskevien toimeksiantojen välittämistä tai toteuttamista (*arvopaperinvälitys*);

5) sijoituskohteiden hoitamista sellaisen asiakaskohtaisen sopimuksen nojalla, jossa

toimeksisaajalle on annettu päätösvalta (*omaisuudenhoito*);

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna sijoituspalvelun tarjoamisena ei pidetä toimintaa, jota harjoitetaan satunnaisesti muun laissa tunnustetun liike- tai ammattitoiminnan ohessa ja jossa noudatetaan tuota toimintaa koskevaa lainsäädäntöä tai sitä täydentäviä säännöksiä ja määräyksiä. Edellä 1 momentissa tarkoitettuna sijoituspalvelun tarjoamisena ei pidetä myöskään toimintaa, jota harjoitetaan laissa tunnustettuna liike- tai ammattitoimintana yksinomaan arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla arvopapereilla. Edellä 1 momentissa tarkoitettuna sijoituspalvelun tarjoamisena ei pidetä myöskään yksinomaan hyödykkeisiin perustuvien johdannaissopimusten tarjoamista sellaisten yhteisöjen toimesta, jotka harjoittavat tällaisilla johdannaissopimuksilla kauppaa omaan lukuunsa optioyhteisössä tai toisten samanlaisten yhteisöjen kanssa taikka näiden hyödykkeiden tuottajien tai ammattimaisten käyttäjien kanssa, eikä hyödykkeisiin perustuvien johdannaissopimusten tar-

joamista yksinomaan muussa kuin sijoitus-
tarkoituksessa.

10 §

Toimiluvan myöntäminen

Hakemus on ratkaistava kuuden kuukau-
den kuluessa hakemuksen vastaanottami-
sesta tai, jos hakemus on ollut puutteelli-
nen, siitä kun hakija on antanut asian rat-
kaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja
selvitykset. Toimilupaa koskeva päätös on
kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kulu-
essa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos
päättöä ei ole annettu säädettyssä määrä-
ajassa, hakija voi tehdä valituksen. Vali-
tuksen katsotaan tällöin kohdistuvan ha-
kemuksen hylkäävään päätökseen. Tällai-
sen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on
annettu. Valtiovarainministeriön on ilmoi-
tettava päätöksen antamisesta valitusviran-
omaiselle, jos päätös on annettu valituksen
tekemisen jälkeen. Tässä momentissa tar-

koitetun valituksen tekemisestä ja käsitte-
lystä on muutoin soveltuvin osin voimassa,
mitä muutoksenhausta hallintoasioissa an-
netussa laissa (154/1950) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Lain 9 §:ssä tarkoitetun toimiluvan myön-
tämiselle tämän lain 10 §:n 2 momentissa
asetettuja määräaikoja ei sovelleta lain
voimaantullessa vireillä oleviin hakemuk-
siin. Yhteisön, joka tämän lain voimaan
tullessa tarjoaa 3 §:ssä tarkoitettua sijoi-
tuspalvelua, on kolmen kuukauden kules-
sa lain voimaantulosta haettava toimilupaa
tai kuuden kuukauden kuluessa lain voi-
maantulosta lopetettava tämän lain vastai-
nen toimintansa, ellei valtiovarainministe-
riö erityisestä syystä myönnä lopettamisel-
le pitempää määräaika.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan
ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin
toimenpiteisiin.

6.

Laki

sijoitusrahastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä tammikuuta 1999 annetun sijoitusrahastolain (48/1999) 53 §:n 2 mo-
mentti sekä 81 §:n 1 ja 6 momentti seuraavasti:

53 §

Rahasto-osuusrekisteriin voidaan tehdä merkintä vasta, kun rahasto-osuuden merkintähinta on kokonaisuudessaan maksettu. Rahasto-osuuden merkintähinta on maksettava rahassa tai antamalla sijoitusrahastolle merkintähintaa vastaava määrä 69 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja arvopapereita siten, että merkintähinnan määräytymishetkellä eri arvopaperilajien jakauma vastaa sijoitusrahaston säännöissä arvopaperilajikohtaisesti yksilöityä sijoitustoimintaa ja arvopaperien yhteenlaskettu markkina-arvo vastaa niitä vastaan annettavan rahasto-osuuden arvoa.

81 §

Tehokkaan omaisuudenhoidon edistämiseksi rahastoyhtiö voi tehdä sijoitusrahas-

ton varoihin kuuluvista arvopapereista lainaus- ja takaisinostosopimuksia, jos ne selvitetään arvopaperimarkkina- laissa tarkoitettussa selvitysyhteisössä, kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitettussa optioyhteisössä tai niitä vastaavassa ulkomaisessa yhteisössä taikka, jos selvitys tapahtuu muualla, jos niiden vastapuolena on arvopaperimarkkina- laissa tarkoitettu arvopaperinvälittäjä ja niiden ehdot ovat markkinoille tavanomaiset ja yleisesti tunnetut.

Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä rahastoyhtiön oikeudesta tehdä lainaus- tai takaisinostosopimuksia sijoitusrahaston varoihin kuuluvista arvopapereista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki**rahoitustarkastuslain 2 §:n 10 kohdan kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Tällä lailla kumotaan 11 päivänä kesäkuuta
1993 annetun rahoitustarkastuslain
(503/1993) 2 §:n 10 kohta, sellaisena kuin

se on laissa 572/1996.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta
20 _____.

8.

Laki**osakeyhtiölain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 29 päivänä syyskuuta 1978 annetun osakeyhtiölain (734/1978) 1 luvun 2 §:n
2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 145/1997, sekä
muutetaan 1 luvun 2 §:n 1 ja 3 momentti sekä 16 luvun 8 §:n 7 kohta sellaisina kuin ne ovat
mainitussa laissa 145/1997 seuraavasti:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

2 §

Yksityisen osakeyhtiön arvopapereita ei saa
ottaa arvopaperimarkkinalain (495/1989) 1
luvun 3 §:ssä tarkoitetun julkisen kaupan-

käynnin kohteeksi.

Tarjottaessa yleisölle yksityisen osake-yhtiön
arvopapereita on ilmoitettava, että arvopape-
reita ei voida ottaa arvopaperimarkkinalaissa
tarkoitettuna julkisen kaupankäynnin kohteek-
si.

16 luku

Erinäisiä säännöksiä

Rangaistussäännöksiä

8 §

Joka tahallaan

7) rikkoo 1 luvun 2 §:n 1 momentin kieltoa yksityisen osakeyhtiön arvopaperien ottami-

sesta arvopaperimarkkina-
laissa tarkoitettua
julkisen kaupankäynnin kohteeksi,
on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *osakeyhtiörikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__ .

9.

Laki**vakuutusyhdistyslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1987 annetun vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 16 luvun 8 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on laissa 340/2000, sekä
lisätään 3 lukuun, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1207/1998 ja 340/2000, uusi 2 a § seuraavasti:

3 luku

Takuupääoma

2 a §

Vakuutusyhdistyksen arvopapereita ei saa ottaa arvopaperimarkkinalain (495/1989) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitetun julkisen kaupankäynnin kohteeksi.

Tarjottaessa yleisölle vakuutusyhdistyksen arvopapereita on ilmoitettava, että arvopapereita ei voida ottaa arvopaperimarkkinalaissa tarkoitetun julkisen kaupankäynnin kohteeksi.

16 luku

Erinäisiä säännöksiä*Rangaistussäännöksiä*

8 §

Joka tahallaan

1) toimii toisen välikätenä ääniöikeuden rajoittamista koskevan tämän lain säännöksen tai yhdistysjärjestyksen määräyksen kiertämiseksi,

2) rikkoo tämän lain säännöksiä tilintarkastuskertomuksen laatimisesta,

3) Vakuutusvalvontaviraston 12 luvun 6 c §:n nojalla määräämän kiellon vastaisesti luovuttaa tai panttaa yhdistyksen hallinnassa olevaa omaisuutta,

4) rikkoo säännöksiä riippumattomana asiantuntijana toimivan hyväksytyt tilintarkastajan lausunnon laatimisesta,

5) rikkoo säännöksiä pääomalainan palauttamisesta, koron tai muun hyvityksen maksamisesta tai vakuuden asettamisesta,

6) jakaa yhdistyksen varoja tämän lain säännösten vastaisesti,

7) antaa rahalainan tai vakuuden 11 luvun 7 tai 10 §:n säännösten vastaisesti, taikka

8) rikkoo 3 luvun 2 a §:n 1 momentin kieltä vakuutusyhdistyksen arvopapereiden ottamisesta arvopaperimarkkinalaissa tarkoitetun julkisen kaupankäynnin kohteeksi,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vakuutusyhdistysrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdek-

si vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 .

10.

Laki**rikoslain 51 luvun muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 51 luvun 1 §:n 1 momentti sekä 3, 6 ja 7 §, sellaisina kuin niistä ovat 51 luvun 1 §:n 1 momentti, 3 ja 7 § sekä 6 §:n 1 ja 2 momentti laissa 475/1999 ja 6 §:n 3 momentti laissa 973/1999 seuraavasti:

51 luku

Arvopaperimarkkinarikoksista

1 §

Sisäpiirintiedon väärinkäyttö

Joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta käyttää julkisen kaupankäynnin tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaan arvopaperiin liittyvää sisäpiirintietoa hyväksi

1) luovuttamalla tai hankkimalla sellaisen arvopaperin omaan tai toisen lukuun tai
2) neuvomalla suoraan tai välillisesti toista sellaista arvopaperia koskevassa kaupassa, on tuomittava *sisäpiirintiedon väärinkäytöstä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

3 §

Kurssin vääristäminen

Joka

1) tekee julkisen kaupankäynnin tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaa arvopaperia koskevan harhaanjohtavan osto- tai myyntitarjouksen tai näennäiskaupan tai antaa sellaista tarjousta tai kauppaa koskevan toimeksiannon taikka ryhtyy muuhun niihin rinnastettavaan harhaanjohtavaan toimenpiteeseen tai

2) antaa sellaiseen arvopaperiin liittyviä tuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja tarkoituksenaan vääristää julkisen kaupankäynnin tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn ja yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin hintataso ja sitä hyväksikäyttäen hankkia itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä, on tuomittava *kurssin vääristämisestä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

6 §

Määritelmät

Arvopaperilla tarkoitetaan tässä luvussa sellaista arvopaperia, johon sovelletaan arvopaperimarkkinalakia.

Sisäpiirintiedolla tarkoitetaan tässä luvussa sellaista julkisen kaupankäynnin tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn ja yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaan arvopaperiin liittyvää tietoa, jota ei ole julkistettu tai joka muuten ei ole ollut markkinoilla saatavissa ja joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun arvopaperin arvoon tai hintaan. Sisäpiirintietona ei pidetä julkisesti saatavissa olevia tietoja yhdistämällä yksityisesti käytettäväksi tuotettua tietoa.

Mitä tässä luvussa säädetään arvopaperista, sovelletaan myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain (772/1988) mukaiseen vakioituun optioon tai termiiniin sekä arvopaperimarkkinalain 10 luvun 1 a §:ssä tarkoitettuun vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavaan johdannaissopimukseen, jonka kohde-etuutena on julkisen kaupankäynnin tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn ja yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn kohteena oleva arvopaperi. Mitä tässä luvussa säädetään arvopaperin luovuttamisesta tai hankkimisesta, sovelletaan myös vakioitujen johdannaissopimuksen tekemiseen ja sellai-

sen vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavan johdannaissopimuksen tekemiseen, jonka kohde-etuutena on julkisen kaupankäynnin tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn ja yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn kohteena oleva arvopaperi. Luvun 1 ja 2 §:ää sovelletaan vakioituun optioon tai termiiniin sekä vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavaan johdannaissopimukseen, jonka kohde-etuutena on julkisen kaupankäynnin tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn ja yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn kohteena oleva arvopaperi, siitä riippumatta, onko sovittu johdannaissopimuksen kohde-etuuden luovutuksesta vai suorituksen korvaavasta hyvityksestä.

7 §

Rajoitussäännös

Tämän luvun 1 ja 2 §:n säännöksiä ei sovelleta sellaiseen julkiseen kaupankäyntiin arvopapereilla, johon arvopaperimarkkinalain 3 luvun 13 §:n 2 momentin nojalla vahvistettujen sääntöjen tai saman luvun 14 §:n 2 momentin mukaan ei sovelleta sisäpiirintiedon väärinkäyttöä koskevia arvopaperimarkkinalain säännöksiä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri Suvi-Anne Siimes

Liite

Rinnakkaistekstit

1.

Laki

arvopaperimarkkinalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 26 päivänä toukokuuta 1989 annetun arvopaperimarkkinalain (495/1989) 3 luvun 7 § sekä 4 luvun 6 §:n 2 momentti ja 8 §,

sellaisina kuin niistä ovat 3 luvun 7 § ja 4 luvun 8 § laissa 581/1996 sekä 4 luvun 6 §:n 2 momentti laissa 522/1998,

muutetaan 1 luvun 2 ja 2 a §, 2 luvun 3 §, 4 §:n 1 momentti, 4 a §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti sekä 11 §:n 1 ja 4—6 momentti, 3 luvun otsikko, 2 §:n 2 momentti, 2 a §, 3 §:n 1 momentti, 4 ja 5 §, 6 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 6 a §:n 1, 2 ja 4 momentti, 9 §, 10 §:n 3 momentti, 12 §:n 1, 4 ja 5 momentti, 12 a §, 13 §:n 1 ja 3—5 momentti, 14 ja 15 § sekä 16 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 4 luvun 4 §:n 3 momentti ja 7 §:n 2 momentti, 4 a luvun 2 §:n 3 momentti, 4 §:n 1, 2 ja 4 momentti sekä 5 §:n 1 momentin 1 kohta, 5 luvun 2 §:n otsikko ja 1 momentti, 3 §:n 1 momentti ja 4 §, 7 luvun 1 §:n 1 ja 2 momentti sekä 3 §:n 1 momentti, 8 luvun 2 § ja sen edellä oleva väliotsikko sekä 3 § ja 10 luvun 3 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 2 § osaksi laeissa 614/1997 ja 51/1999 sekä 2 a § mainitussa laissa 614/1997, 2 luvun 3 § laeissa 740/1993 ja 105/1999, 2 luvun 4 §:n 1 momentti, 4 a §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti sekä 11 §:n 1 ja 4—6 momentti mainitussa laissa 105/1999, 3 luvun 2 §:n 2 momentti ja 4 a luvun 2 §:n 3 momentti, 4 §:n 1, 2 ja 4 momentti sekä 5 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 970/1999, 3 luvun 2 a ja 5 §, 6 a §:n 1, 2 ja 4 momentti, 9 §, 12 §:n 1, 4 ja 5 momentti, 12 a §, 13 §:n 3—5 momentti, 15 § sekä 16 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 4 luvun 7 §:n 2 momentti, 5 luvun 2 §:n otsikko ja 3 §:n 1 momentti sekä 7 luvun 1 §:n 1 momentti mainitussa laissa 581/1996, 3 luvun 3 §:n 1 momentti laissa 797/2000, 3 luvun 4 § ja 13 §:n 1 momentti mainitussa laissa 581/1996 ja laissa 146/1997, 3 luvun 6 § osaksi mainitussa laissa 581/1996, 3 luvun 10 §:n 3 momentti mainitussa laissa 740/1993, 3 luvun 14 § mainitussa laissa 581/1996 ja laissa 476/1999, 4 luvun 4 §:n 3 momentti mainitussa laissa 522/1998, 5 luvun 2 §:n 1 momentti mainitussa laissa 581/1996 ja laissa 1076/1996, 5 luvun 4 § mainitussa laissa 1076/1996, 7 luvun 1 §:n 2 momentti, 3 §:n 1 momentti ja 10 luvun 3 §:n 1 momentti laissa 321/1998 ja 8 luvun 2 § ja sen edellä oleva väliotsikko sekä 3 § mainitussa laissa 476/1999, sekä

lisätään 2 lukuun uusi 10 b § sekä 3 lukuun uusi 14 a § ja sen edelle uusi väliotsikko, 15 §:n edelle uusi väliotsikko sekä uusi 17 § ja sen edelle uusi väliotsikko seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 luku

Yleisiä säännöksiä

2 §

Tätä lakia sovelletaan *todistukseen (arvopaperi)*, joka annetaan

1) osakkeesta tai muusta osuudesta yhteisön omaan pääomaan tai siihen liittyvästä osinko-, korko- tai merkintäoikeudesta;

2) osuudesta joukkovelkakirjalainaan tai siihen rinnastuvasta velallisen sitoumuksesta, *joka on tarkoitettu yleiseen liikkeeseen saatettavaksi useiden samansisältöisten sitoumusten kanssa*, taikka sanottuun osuuteen tai sitoumukseen liittyvästä korko- tai tuotto-oikeudesta;

3) 1 ja 2 kohdissa mainittujen oikeuksien yhdistelmästä; *sekä*

4) rahasto-osuudesta tai siihen rinnastettavasta yhteissijoitusyrityksen osuudesta.

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta *yksityisen osakeyhtiön arvopaperiin eikä myöskään sellaisen keskinäisen vakuutusyhtiön arvopaperiin, joka ei ole julkinen keskinäinen yhtiö.*

Ehdotus

1 luku

Yleisiä säännöksiä

2 §

Tätä lakia sovelletaan *arvopaperiin, joka on vaihdantakelpoinen ja joka on saatettu tai saatetaan yleiseen liikkeeseen useiden samansisältöisistä oikeuksista annettujen arvopaperien kanssa. Tällainen voi olla esimerkiksi todiste, joka annetaan*

1) osakkeesta tai muusta osuudesta yhteisön omaan pääomaan tai siihen liittyvästä osinko-, korko- tai *muusta tuotto-oikeudesta taikka* merkintäoikeudesta;

2) osuudesta joukkovelkakirjalainaan tai siihen rinnastuvasta velallisen sitoumuksesta taikka sanottuun osuuteen tai sitoumukseen liittyvästä korko- tai *muusta* tuotto-oikeudesta;

3) 1 ja 2 kohdissa mainittujen oikeuksien yhdistelmästä;

4) *edellä mainittuja oikeuksia koskevasta osto- tai myyntioikeudesta;*

5) rahasto-osuudesta tai siihen rinnastettavasta yhteissijoitusyrityksen osuudesta; *sekä*
6) *muusta kuin edellä mainitusta oikeudesta, joka perustuu sopimukseen tai sitoumukseen.*

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta *arvopaperiin, joka yksin tai yhdessä muiden arvopaperien kanssa tuottaa*

1) *oikeuden hallita määrättyä huoneistoa, muuta tilaa tai kiinteistöä taikka kiinteistön*

osaa; taikka

2) oikeuden käyttää tai saada liikkeeseenlaskijan tarjoamia muita kuluttajansuojalaissa (38/1978) tarkoitettuja kulutushyödykkeitä kuin arvopapereita, jos arvopaperin arvo perustuu pääasiassa sanottuun oikeuteen.

Tätä lakia sovelletaan kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain (772/1988) mukaiseen vakioituun optioon ja termiiniin, niihin rinnastettavaan johdannaisoppimukseen sekä muuhun johdannaisoppimukseen siten kuin jäljempänä 10 luvussa säädetään.

Mitä tässä laissa säädetään arvopaperista, sovelletaan vastaavasti arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa (826/1991) tarkoitettuun arvo-osuuteen.

2 a §

Tämän lain säännöksiä osakeyhtiöstä, osakkeesta ja osakkeenomistajasta sovelletaan soveltuvien osin *julkiseen* keskinäiseen vakuutusyhtiöön, takuuosuuteen ja takuuosuuden omistajaan.

2 a §

Tämän lain säännöksiä osakeyhtiöstä, osakkeesta, *osakkeeseen osakeyhtiölain (734/1978) mukaan oikeuttavasta arvopaperista* ja osakkeenomistajasta sovelletaan soveltuvien osin *osuuskuntaan ja säästöpankkiin, niiden liikkeeseen laskemaan arvopaperiin ja tällaisen arvopaperin omistajaan sekä keskinäiseen vakuutusyhtiöön ja vakuutusyhdistykseen, niiden liikkeeseen laskemaan takuuosuuteen ja takuuosuuden omistajaan.*

2 luku

Arvopaperien markkinointi, liikkeeseenlasku ja tiedonantovelvollisuus

2 luku

Arvopaperien markkinointi, liikkeeseenlasku ja tiedonantovelvollisuus

Velvollisuus laatia esite

3 §

Joka tarjoaa yleisölle arvopapereita tai hakee arvopaperin ottamista *pörssilistalle*, on velvollinen julkistamaan arvopapereita koskevan esitteen ennen tarjouksen voimaantuloa ja pitämään sen yleisön saatavilla tarjouksen voimassaoloajan siten kuin 2—6 momentissa on säädetty. Tarjouksen tekijän ja liikkeeseenlaskijan ohella esitteen laatimisesta vastaa se, joka toimeksiannon nojalla huolehtii tarjouksesta tai liikkeeseenlaskusta.

Arvopaperin liikkeeseenlaskijan on julkistettava listalleottoesite, jos

1) liikkeeseenlaskija tarjoaa yleisölle *pörssilistalla* olevia arvopapereita tai niiden kanssa samanlaisia arvopapereita taikka *pörssilistalle* tarjouksen voimassaoloaikana tai kolmen kuukauden kuluessa tarjouksen voimassaoloajan alkamisesta haettavia arvopapereita,

2) liikkeeseenlaskija hakee *pörssilistalle* otettavaksi aikaisemmin liikkeeseen laske-
miaan arvopapereita; tai

3) arvopaperit otetaan *pörssilistalle* ilman liikkeeseenlaskijan hakemusta 3 luvun 10 §:n 4 momentin nojalla.

Liikkeeseenlaskijan tai muun arvopapereita yleisölle tarjoavan on muissa kuin 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa julkistettava *tarjousesite*. Tarjousesitteen asemesta

Velvollisuus laatia esite

3 §

Joka tarjoaa yleisölle arvopapereita tai hakee arvopaperin ottamista *julkisen kaupankäynnin kohteeksi*, on velvollinen julkistamaan arvopapereita koskevan esitteen ennen tarjouksen voimaantuloa ja pitämään sen yleisön saatavilla tarjouksen voimassaoloajan siten kuin 2—7 momentissa on säädetty. Tarjouksen tekijän ja liikkeeseenlaskijan ohella esitteen laatimisesta vastaa se, joka toimeksiannon nojalla huolehtii tarjouksesta tai liikkeeseenlaskusta.

Arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai sen, joka hakee arvopaperia 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettua muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi, on julkistettava listalleottoesite, jos

1) liikkeeseenlaskija tai edellä tässä momentissa mainittu muu taho tarjoaa yleisölle julkisen kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita tai niiden kanssa samanlaisia arvopapereita taikka *julkisen kaupankäynnin kohteeksi* tarjouksen voimassaoloaikana tai kolmen kuukauden kuluessa tarjouksen voimassaoloajan alkamisesta haettavia arvopapereita,

2) liikkeeseenlaskija tai edellä tässä momentissa mainittu muu taho hakee julkisen kaupankäynnin kohteeksi otettavaksi aikaisemmin liikkeeseen laskettuja arvopapereita; tai

3) arvopaperit otetaan *julkisen kaupankäynnin kohteeksi* ilman liikkeeseenlaskijan hakemusta 3 luvun 10 §:n 4 momentin tai 12 §:n 2 momentin nojalla.

Liikkeeseenlaskijan tai muun arvopapereita yleisölle tarjoavan on muissa kuin 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa julkistettava *tarjousesite*. Tarjousesitteen asemesta voidaan julkistaa listalleottoesite.

voidaan julkistaa listalleottoesite. *Velvollisuutta julkistaa tarjousesite ei kuitenkaan ole, kun lasketaan liikkeeseen velkasitoumuksia, jotka erääntyvät alle vuoden kuluessa niiden liikkeeseenlaskusta. Velvollisuutta julkistaa tarjousesite ei myöskään ole, kun yleisölle tarjottujen pörssilistalla olevien osakkeiden tai niihin osakeyhtiölain mukaan oikeuttavien arvopaperien yhteenlaskettu nimellisarvo tai, jos osakkeilla tai arvopapereilla ei ole nimellisarvoa, kirjanpitoarvo on vähemmän kuin yksi kymmenesosa kyseisen osakelajin vastaavasta kokonaismäärästä.*

Tarjous- tai listalleottoesitteessä on annettava sijoittajalle riittävät tiedot perustellun arvion tekemiseksi arvopapereista ja niiden liikkeeseenlaskijasta. Esitteessä on oltava olennaiset ja riittävät tiedot liikkeeseenlaskijan varoista, vastuista, taloudellisesta asemasta, tuloksesta ja tulevaisuudennäkymistä sekä tilauskannasta, jos sitä koskeva tieto on tärkeä liikkeeseenlaskijan toiminnan kannalta, sekä arvopapereihin liittyvistä oikeuksista ja muista arvopaperien arvoon olennaisesti vaikuttavista seikoista. *Asianomaisen ministeriön päätöksellä* säädetään tarkemmin tarjous- ja listalleottoesitteen sisällöstä ja siitä, miten esitteessä olevat tiedot esitetään. *Asianomaisen ministeriön päätöksellä* säädetään lisäksi Euroopan yhteisön direktiiveihin perustuvista esitteen sisältöä koskevista poikkeuksista sekä tapauksista, joissa velvollisuutta esitteen laatimiseen ei ole.

Esitteessä oleva virhe tai puute, joka käy ilmi ennen tarjouksen voimassaoloajan päättymistä tai arvopaperin ottamista *pörssilis-*

Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään lisäksi Euroopan yhteisön direktiiveihin perustuvista tapauksista, joissa esitteen laatimisvelvollisuutta ei ole. Valtiovarainministeriön asetuksella voidaan lisäksi säätää poikkeuksista velvollisuuteen laatia esite silloin, kun arvopapereita tarjotaan yleisesti hyödyllisen, pääasiassa muun kuin voittoa tavoittelevan toiminnan rahoittamiseksi.

Tarjous- tai listalleottoesitteessä on annettava sijoittajalle riittävät tiedot perustellun arvion tekemiseksi arvopapereista ja niiden liikkeeseenlaskijasta. Esitteessä on oltava olennaiset ja riittävät tiedot liikkeeseenlaskijan varoista, vastuista, taloudellisesta asemasta, tuloksesta ja tulevaisuudennäkymistä sekä tilauskannasta, jos sitä koskeva tieto on tärkeä liikkeeseenlaskijan toiminnan kannalta, sekä arvopapereihin liittyvistä oikeuksista ja muista arvopaperien arvoon olennaisesti vaikuttavista seikoista. *Valtiovarainministeriön asetuksella* säädetään tarkemmin tarjous- ja listalleottoesitteen sisällöstä ja siitä, miten esitteessä olevat tiedot esitetään. *Valtiovarainministeriön asetuksella* säädetään lisäksi Euroopan yhteisön direktiiveihin perustuvista esitteen sisältöä koskevista poikkeuksista. *Valtiovarainministeriön asetuksella voidaan säätää myös esitteen sisältöä koskevista poikkeuksista tilanteissa, joissa arvopaperin ottamista julkisen kaupankäynnin kohteeksi hakee muu kuin arvopaperin liikkeeseenlaskija.*

Esitteessä oleva virhe tai puute, joka käy ilmi ennen tarjouksen voimassaoloajan päättymistä tai arvopaperin ottamista *julkisen kaupankäynnin kohteeksi* ja jolla saattaa olla olennaista merkitystä sijoittajalle, on viivvy-

talle ja jolla saattaa olla olennaista merkitystä sijoittajalle, on viivytyksettä saatettava yleisön tietoon julkistamalla oikaisu tai täydennys samalla tavalla kuin esite.

tyksettä saatettava yleisön tietoon julkistamalla oikaisu tai täydennys samalla tavalla kuin esite.

Sijoitusrahastoista ja avoimista yhteissijoitusyrityksistä julkistettavista rahastoesitteistä säädetään sijoitusrahastolaissa.

Esitteen julkistaminen

4 §

Tarjous- ja listalleottoesitteen saa julkistaa, kun rahoitustarkastus on hyväksynyt sen. Rahoitustarkastuksen on päätettävä *kymmenen* pankkipäivän kuluessa siitä, kun 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja arvopapereita koskeva esite, ja *viiden* pankkipäivän kuluessa siitä, kun 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettuja arvopapereita koskeva esite on annettu sen hyväksyttäväksi, voidaanko esite julkistaa. Julkistaminen on sallittava, jollei esite ole ilmeisen virheellinen tai puutteellinen. Jos esitteessä tarkoitettun arvopaperin kanssa samanlaisella tai siihen oikeuttavalla arvopaperilla käydään julkisesti kauppaa, rahoitustarkastuksen on viivytyksettä ilmoitettava päätöksestään asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle.

Esitteen julkistaminen

4 §

Tarjous- ja listalleottoesitteen saa julkistaa, kun rahoitustarkastus on hyväksynyt sen. Rahoitustarkastuksen on päätettävä *viiden* pankkipäivän kuluessa siitä, kun 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja arvopapereita koskeva esite, ja *kymmenen* pankkipäivän kuluessa siitä, kun 1 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuja *muuta* arvopapereita koskeva esite on annettu sen hyväksyttäväksi, voidaanko esite julkistaa. Julkistaminen on sallittava, jollei esite ole ilmeisen virheellinen tai puutteellinen. Jos esitteessä tarkoitettun arvopaperin kanssa samanlaisella tai siihen oikeuttavalla arvopaperilla käydään julkisesti kauppaa, rahoitustarkastuksen on viivytyksettä ilmoitettava päätöksestään asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle. *Sijoitusrahastoja koskevista rahastoesitteistä ja avointen yhteissijoitusyritysten markkinoinnista Suomessa säädetään sijoitusrahastolaissa.*

Ulkomaisten esitteiden tunnustaminen

4 a §

Rahoitustarkastuksen on tunnustettava listal-

Ulkomaisten esitteiden tunnustaminen

4 a §

Rahoitustarkastuksen on tunnustettava listal-

leottoesitteeksi esite, jonka toimivaltainen viranomainen Euroopan talousalueella on hyväksynyt. Tunnustamismenettelystä säädetään tarkemmin *asianomaisen ministeriön päätöksellä*.

leottoesitteeksi *1 luvun 2 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetuista arvo-papereista laadittu* esite, jonka toimivaltainen viranomainen Euroopan talousalueella on hyväksynyt. *Rahoitustarkastus voi tunnustaa listalleottoesitteeksi myös 1 luvun 2 §:n 1 momentin 4—6 kohdassa tarkoitetuista arvopapereista laaditun esitteen, jonka toimivaltainen viranomainen Euroopan talousalueella on hyväksynyt ja joka täyttää listalleottoesitteille asetetut vaatimukset.* Tunnustamismenettelystä säädetään tarkemmin *valtiovarainministeriön asetuksella*.

Osavuosikatsaus

5 §

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijan on laadittava osavuosikatsaus kultakin yli kuuden kuukauden pituiselta tilikaudeltaan. Osavuosikatsaus on laadittava tilikauden kolmelta, kuudelta ja yhdeksältä ensimmäiseltä kuukaudelta, jos kyseessä on 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 tai 3 kohdassa tarkoitettu arvopaperi, ja kuudelta ensimmäiseltä kuukaudelta, jos kyseessä on 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu arvopaperi. Tämä velvollisuus ei koske valtiota, sen keskuspankkia, kuntaa, kuntayhtymää eikä sellaista kansainvälistä julkisyhteisöä, jonka jäsenenä on vähintään kaksi Euroopan talousalueeseen kuuluvaa valtiota.

Osavuosikatsaus

5 §

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijan on laadittava osavuosikatsaus kultakin yli kuuden kuukauden pituiselta tilikaudeltaan. Osavuosikatsaus on laadittava tilikauden kolmelta, kuudelta ja yhdeksältä ensimmäiseltä kuukaudelta, jos kyseessä on 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 tai 3 kohdassa tarkoitettu arvopaperi, ja kuudelta ensimmäiseltä kuukaudelta, jos kyseessä on 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2, 4 tai 6 kohdassa tarkoitettu arvopaperi. Tämä velvollisuus ei koske valtiota, sen keskuspankkia, kuntaa, kuntayhtymää eikä sellaista kansainvälistä julkisyhteisöä, jonka jäsenenä on vähintään kaksi Euroopan talousalueeseen kuuluvaa valtiota.

10 b §

Edellä 5—10 a §:ssä tarkoitettu tiedonantovelvollisuus ei koske julkisen kaupankäynnin

Poikkeusten myöntäminen

11 §

Tässä luvussa ja 6 luvussa säädetystä tiedonantovelvollisuudesta voidaan hakemuksesta myöntää poikkeus, joka ei vaaranna sijoittajien asemaa. Poikkeuksen myöntää rahoitustarkastus, kirjanpitolautakunta tai *asianomainen ministeriö*, sen mukaan kuin 2—5 momentissa säädetään. Muista poikkeuserusteista säädetään tarkemmin *asianomaisen ministeriön päätöksellä*.

Kirjanpitolautakunta voi myöntää poikkeuksen osavuosikatsauksen, vuosikatsauksen ja tilinpäätöksen sisällöstä, jollei laissa toisin säädetä. Rahoitustarkastuslain 2 §:ssä tarkoitettujen yhteisöjen osalta poikkeuksen voi kuitenkin myöntää rahoitustarkastus ja vakuutusyhtiöiden osalta *asianomainen ministeriö*. Kirjanpitolautakunnan ja *asianomaisen ministeriön* on välittömästi ilmoitettava poikkeuksen saamiseksi tehtyyn hakemukseen annetusta päätöksestä rahoitustarkastukselle. Katsaukseen ja tilinpäätökseen on sisällytettävä maininta poikkeuksesta.

Rahoitustarkastus voi myöntää poikkeuksen listalleotto- ja tarjousesitteen sekä 6 luvussa tarkoitetun tarjousasiakirjan sisällöstä ja julkistamisesta sekä osavuosikatsauksen, vuosikatsauksen ja tilinpäätöksen julkistamisesta. Vakuutusyhtiöiden osalta poikkeuksen osavuosikatsauksen, vuosikatsauksen ja ti-

kohteena olevaa sijoitusrahastoa eikä avointa yhteissijoitusyritystä. Sijoitusrahastoja ja avoimia yhteissijoitusyrityksiä koskevasta tiedonantovelvollisuudesta säädetään sijoitusrahastolaissa.

Poikkeusten myöntäminen

11 §

Tässä luvussa ja 6 luvussa säädetystä tiedonantovelvollisuudesta voidaan hakemuksesta myöntää poikkeus, joka ei vaaranna sijoittajien asemaa. Poikkeuksen myöntää rahoitustarkastus, kirjanpitolautakunta tai *vakuutusvalvontavirasto*, sen mukaan kuin 2—5 momentissa säädetään. Muista poikkeuserusteista säädetään tarkemmin *valtiovainministeriön asetuksella*.

Kirjanpitolautakunta voi myöntää poikkeuksen osavuosikatsauksen, vuosikatsauksen ja tilinpäätöksen sisällöstä, jollei laissa toisin säädetä. Rahoitustarkastuslain 2 §:ssä tarkoitettujen yhteisöjen osalta poikkeuksen voi kuitenkin myöntää rahoitustarkastus ja vakuutusyhtiöiden osalta *vakuutusvalvontavirasto*. Kirjanpitolautakunnan ja *vakuutusvalvontaviraston* on välittömästi ilmoitettava poikkeuksen saamiseksi tehtyyn hakemukseen annetusta päätöksestä rahoitustarkastukselle. Katsaukseen ja tilinpäätökseen on sisällytettävä maininta poikkeuksesta.

Rahoitustarkastus voi myöntää poikkeuksen listalleotto- ja tarjousesitteen sekä 6 luvussa tarkoitetun tarjousasiakirjan sisällöstä ja julkistamisesta sekä osavuosikatsauksen, vuosikatsauksen ja tilinpäätöksen julkistamisesta. Vakuutusyhtiöiden osalta poikkeuksen osavuosikatsauksen, vuosikatsauksen ja ti-

linpäättökseen julkistamisesta voi kuitenkin myöntää *asianomainen ministeriö*. *Asianomaisen ministeriön* on välittömästi ilmoitettava poikkeuksen saamiseksi tehtyyn hakemukseen annetusta päätöksestä rahoitustarkastukselle.

Rahoitustarkastuksen, kirjanpitolauslautakunnan ja *asianomaisen ministeriön* on välittömästi ilmoitettava poikkeuksen saamiseksi tehdystä hakemuksesta ja siihen annetusta päätöksestä asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle.

3 luku

Julkinen kaupankäynti arvopapereilla

Hakemus on ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa *sen* vastaanottamisesta. *Jos valtiovarainministeriö tänä aikana pyytää hakijalta hakemuksesta lisäselvitystä, sanottu määräaika lasketaan siitä päivästä, jona valtiovarainministeriö vastaanottaa lisäselvityksen.*

Toiminimi

2 a §

Arvopaperipörssi-toimintaan luvan saaneella

linpäättökseen julkistamisesta voi kuitenkin myöntää *vakuutusvalvontavirasto*. *Vakuutusvalvontaviraston* on välittömästi ilmoitettava poikkeuksen saamiseksi tehtyyn hakemukseen annetusta päätöksestä rahoitustarkastukselle.

Rahoitustarkastuksen, kirjanpitolauslautakunnan ja *vakuutusvalvontaviraston* on välittömästi ilmoitettava poikkeuksen saamiseksi tehdystä hakemuksesta ja siihen annetusta päätöksestä asianomaiselle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle.

3 luku

Julkinen kaupankäynti ja muu ammattimaisesti järjestetty kaupankäyntimenettely arvopapereilla

2 §

Valtiovarainministeriön on annettava arvopaperipörssin toimilupaa koskeva päätös kuuden kuukauden kuluessa *hakemuksen* vastaanottamisesta tai, *jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Toimilupaa koskeva päätös on kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta.*

Toiminimi

2 a §

yhteisöllä on velvollisuus käyttää toiminimessään sanaa tai yhdysosaa arvopaperipörssi.

Muu kuin arvopaperipörssitoimintaan luvan saanut yhteisö ei saa toiminimessään tai muuten toimintaansa kuvaamaan käyttää sanaa tai yhdysosaa arvopaperipörssi.

Arvopaperipörssin toiminta

3 §

Arvopaperipörssi saa arvopaperipörssitoiminnan lisäksi järjestää muuta julkista kaupankäyntiä sekä tarjota arvopaperien vaihdantaan ja säilytykseen liittyviä tietojenkäsittelypalveluja sekä arvopaperi- ja rahoitusmarkkinoiden kehittämiseen liittyviä koulutus- ja tiedotuspalveluja. Arvopaperipörssi saa toimia selvitysosapuolena ja harjoittaa selvitysyhteisön toimintaa sen mukaan kuin 4 a luvussa säädetään ja toimia tilinhoitajayhteisönä tai tilinhoitajayhteisön asiamiehenä sen mukaan kuin siitä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa. Arvopaperipörssi saa lisäksi, sen mukaan kuin siitä säädetään kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa, harjoittaa optioyhteisön toimintaa.

Arvopaperipörssin säännöt

4 §

Arvopaperipörssillä on oltava säännöt, jotka sisältävät tätä lakia täydentävät määräykset ainakin siitä,

1) miten ja millä perusteilla arvopaperi ote-

Muu kuin arvopaperipörssitoimintaan luvan saanut yhteisö ei saa toiminimessään tai muuten toimintaansa kuvaamaan käyttää sanaa tai yhdysosaa arvopaperipörssi.

Arvopaperipörssin toiminta

3 §

Arvopaperipörssi saa arvopaperipörssitoiminnan lisäksi järjestää muuta julkista kaupankäyntiä sekä *muuta 16 §:ssä tarkoitettua kaupankäyntimenettelyä* ja tarjota arvopaperien vaihdantaan ja säilytykseen liittyviä tietojenkäsittelypalveluja sekä arvopaperi- ja rahoitusmarkkinoiden kehittämiseen liittyviä koulutus- ja tiedotuspalveluja. Arvopaperipörssi saa toimia selvitysosapuolena ja harjoittaa selvitysyhteisön toimintaa sen mukaan kuin 4 a luvussa säädetään ja toimia tilinhoitajayhteisönä tai tilinhoitajayhteisön asiamiehenä sen mukaan kuin siitä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa. Arvopaperipörssi saa lisäksi, sen mukaan kuin siitä säädetään kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa, harjoittaa optioyhteisön toimintaa.

Arvopaperipörssin säännöt

4 §

Arvopaperipörssillä on oltava säännöt, jotka sisältävät tätä lakia täydentävät määräykset ainakin siitä,

1) miten ja millä perusteilla arvopaperi ote-

taan kaupankäynnin kohteeksi,

2) miten ja milloin kaupankäynti pörssilistalla tapahtuu,

3) miten, milloin ja missä laajuudessa tarjouksia tai tarjouskehotuksia ja kauppvoja koskevat tiedot saatetaan sijoittajien ja kaupankäyntiin osallistuvien arvopaperinvälittäjien tietoon,

4) miten ja millä perusteilla pörssivälittäjän, muun arvopaperipörssissä toimivan ja pörssimeklararin oikeudet myönnetään ja peruutetaan,

5) millaisia vaatimuksia, oikeuksia ja velvollisuuksia pörssiyhtiöille, pörssiarvopaperien muille liikkeeseenlaskijoille, pörssivälittäjille, muille arvopaperipörssissä toimiville ja pörssimeklareille muutoin asetetaan, *sekä*

6) miten osakkeenomistajien yhdenvertaisuus turvataan, jos osakeyhtiö saa pörssin sääntöjen mukaan käydä arvopaperipörssissä kauppaa omilla osakkeillaan.

Säännöissä on otettava huomioon kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien ja niillä käytävän kaupan erityispiirteet sekä kaupankäyntiin osallistuvat sijoittajat. Arvopaperipörssin säännöt ja niiden muutokset vahvistaa *asianomainen ministeriö, jonka* on ennen sääntöjen vahvistamista pyydettävä rahoitustarkastuksen lausunto.

taan kaupankäynnin kohteeksi,

2) miten ja milloin kaupankäynti pörssilistalla tapahtuu,

3) miten, milloin ja missä laajuudessa tarjouksia tai tarjouskehotuksia ja kauppvoja koskevat tiedot saatetaan sijoittajien ja kaupankäyntiin osallistuvien arvopaperinvälittäjien *ja muiden arvopaperipörssissä toimivien* tietoon,

4) miten ja millä perusteilla pörssivälittäjän, muun arvopaperipörssissä toimivan ja pörssimeklararin oikeudet myönnetään ja peruutetaan,

5) millaisia vaatimuksia, oikeuksia ja velvollisuuksia pörssiyhtiöille *ja niiden hallinnolle*, pörssiarvopaperien muille liikkeeseenlaskijoille *ja niiden hallinnolle*, pörssivälittäjille, muille arvopaperipörssissä toimiville ja pörssimeklareille *tähän lakiin ja arvopaperipörssin sääntöihin perustuvien velvollisuuksien täyttämiseksi tai* muutoin asetetaan,

6) miten osakkeenomistajien yhdenvertaisuus turvataan, jos osakeyhtiö saa pörssin sääntöjen mukaan käydä arvopaperipörssissä kauppaa omilla osakkeillaan, *sekä*

7) *miten arvopaperipörssille lain mukaan kuuluvat valvontatehtävät toteutetaan.*

Säännöissä on otettava huomioon kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien ja niillä käytävän kaupan erityispiirteet sekä kaupankäyntiin osallistuvat sijoittajat. Arvopaperipörssin säännöt ja niiden muutokset vahvistaa *hakemuksesta valtiovarainministeriö. Hakemus on ratkaistava kolmen kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Päätös on kuitenkin aina tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanotta-*

misesta. Valtiovarainministeriön on ennen sääntöjen vahvistamista pyydettävä rahoitustarkastuksen lausunto.

Valtiovarainministeriö voi arvopaperimarkkinoita kohtaan tunnetun luottamuksen vahvistamiseksi tai muusta erityisen painavasta syystä määrätä vahvistamissaan säännöissä olevien määräysten sisältöä muutettavaksi tai täydennettäväksi. Valtiovarainministeriön on ennen määräyksen antamista pyydettävä asiassa rahoitustarkastuksen lausunto.

Arvopaperipörssin toiminnan keskeyttäminen

5 §

Valtioneuvosto voi määrätä arvopaperipörssin toiminnan keskeytettäväksi määräajaksi tai toistaiseksi, jos arvopaperipörssi on toiminut vastoin lakia tai asetuksia tai viranomaisten niiden nojalla antamia määräyksiä tai arvopaperipörssin sääntöjä taikka jos arvopaperipörssissä kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien vaihdanta on häiriintynyt siten, että arvopaperipörssin toiminnan jatkamisesta aiheutuu vakavaa uhkaa sijoittajille tai arvopaperimarkkinoiden toiminnalle.

Arvopaperipörssin hallitus voi erityisestä syystä keskeyttää pörssin toiminnan enintään viikon ajaksi silloin, kun toiminnan jatkaminen olisi vastoin sijoittajien etua. Keskeytyksestä ja toiminnan aloittamisesta on välittömästi ilmoitettava rahoitustarkastukselle.

Arvopaperipörssin johto

6 §

Arvopaperipörssin *hallituksen tehtävänä* on, sen lisäksi mitä sen tehtävistä on muutoin säädetty ja määrätty:

- 1) päättää arvopaperin ottamisesta pörssilistalle ja sillä käytävän kaupan lopettamisesta;
- 2) myöntää ja peruuttaa pörssivälittäjän oikeudet;
- 3) myöntää ja peruuttaa pörssimeklarin oikeudet;
- 4) myöntää ja peruuttaa muiden arvopaperipörssissä toimivien oikeudet;
- 5) valvoa arvopaperipörssin toiminnasta an-

Arvopaperipörssin toiminnan keskeyttäminen

5 §

Valtiovarainministeriö voi määrätä arvopaperipörssin toiminnan keskeytettäväksi määräajaksi tai toistaiseksi, jos arvopaperipörssi on toiminut vastoin lakia tai asetuksia tai viranomaisten niiden nojalla antamia määräyksiä tai arvopaperipörssin sääntöjä taikka jos arvopaperipörssissä kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien vaihdanta on häiriintynyt siten, että arvopaperipörssin toiminnan jatkamisesta aiheutuu vakavaa uhkaa sijoittajille tai arvopaperimarkkinoiden toiminnalle.

Arvopaperipörssi voi erityisestä syystä keskeyttää pörssin toiminnan enintään viikon ajaksi silloin, kun toiminnan jatkaminen olisi vastoin sijoittajien etua. Keskeytyksestä ja toiminnan aloittamisesta on välittömästi ilmoitettava rahoitustarkastukselle.

Arvopaperipörssin tehtävät

6 §

Arvopaperipörssin on, sen lisäksi mitä sen tehtävistä on muutoin säädetty ja määrätty:

- 1) huolehdittava riittävän ja luotettavan

nettujen säännösten ja määräysten, arvopaperipörssin sääntöjen ja hyvän tavan *noudattamista* arvopaperipörssin piirissä;

6) *huolehtia* niiden tietojen saattamisesta julkisuuteen, jotka arvopaperipörssin on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten taikka arvopaperipörssin sääntöjen mukaan julkistettava;

7) *saattaa* rahoitustarkastuksen tietoon menettely, joka ilmeisesti on vastoin arvopaperipörssin toiminnasta annettuja säännöksiä ja määräyksiä; *sekä*

8) *ilmoittaa* rahoitustarkastukselle 1—4 kohdassa tarkoitetusta päätöksestään.

Jos arvopaperipörssillä on hallintoneuvosto, edellä 1 momentin 2 ja 4 kohdassa mainituista oikeuksista päättäminen ja niistä ilmoittaminen 1 momentin 8 kohdan mukaisesti voidaan arvopaperipörssin yhtiöjärjestyksessä tai säännöissä siirtää hallintoneuvostolle

valvonnan järjestämisestä arvopaperipörssin toiminnasta annettujen säännösten ja määräysten, arvopaperipörssin sääntöjen ja hyvän tavan *noudattamisen turvaamiseksi* arvopaperipörssin piirissä;

2) *huolehdittava* niiden tietojen saattamisesta julkisuuteen, jotka arvopaperipörssin on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten taikka arvopaperipörssin sääntöjen mukaan julkistettava;

3) *saatettava* rahoitustarkastuksen tietoon menettely, joka ilmeisesti on vastoin arvopaperipörssin toiminnasta annettuja säännöksiä, *sääntöjä* ja määräyksiä, jollei menettelyä viipymättä oikaista tai asiointi muutoin korjaannu. Menettelystä, jossa säännöksiä, sääntöjä tai määräyksiä on rikottu olennaisesti tai toistuvasti on kuitenkin aina ilmoitettava;

4) *ilmoitettava* rahoitustarkastukselle *arvopaperin ottamisesta pörssilistalle ja sillä käytävän kaupan lopettamisesta sekä pörs-sivälittäjän, pörssimeklarin ja muun arvopaperipörssissä toimivan oikeuksien myöntämisestä ja peruuttamisesta; sekä*

5) *keskeytettävä* *arvopaperilla käytävä kauppa, kun se on tarpeen arvopaperipörssin toiminnasta annettujen säännösten ja määräysten, arvopaperipörssin sääntöjen tai hyvän tavan vastaisen menettelyn taikka muun arvopaperin hinnanmuodostukseen olennaisesti vaikuttavan seikan vuoksi.*

6 a §

Arvopaperipörssin on myönnettävä pörssivälittäjän ja muun arvopaperipörssissä toimivan oikeudet hakijalle, joka täyttää laissa ja arvopaperipörssin säännöissä asetetut vaatimukset ja jolla on kiinteä toimipaikka Suomessa.

Arvopaperipörssi saa lisäksi myöntää pörssivälittäjän oikeudet arvopaperinvälittäjältä Suomessa edellytettyä toimilupaa vastaavan toimiluvan viranomaiselta Euroopan talousalueella saaneelle ulkomaiselle arvopaperinvälittäjälle, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa. *Valtioneuvoston luvalla* voidaan myös muulle ulkomaiselle arvopaperinvälittäjälle myöntää pörssivälittäjän oikeudet.

Pörssivälittäjällä, pörssimeklarilla ja muulla arvopaperipörssissä toimivalla on oikeus saattaa arvopaperipörssin 6 §:n 1 momentin 2—4 kohdassa tarkoitettu päätös, jolla hakemus sille myönnettävistä oikeuksista on hylätty tai jolla sen oikeudet on peruutettu, rahoitustarkastuksen käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksestä.

7 §

Arvopaperipörssillä on oltava toimitusjohtaja. Toimitusjohtajan on sen lisäksi, mi-

6 a §

Arvopaperipörssin on myönnettävä pörssivälittäjän oikeudet hakijalle, joka täyttää laissa ja arvopaperipörssin säännöissä asetetut vaatimukset ja jolla on kiinteä toimipaikka Suomessa.

Arvopaperipörssi saa lisäksi myöntää pörssivälittäjän oikeudet arvopaperinvälittäjältä Suomessa edellytettyä toimilupaa vastaavan toimiluvan viranomaiselta Euroopan talousalueella saaneelle ulkomaiselle arvopaperinvälittäjälle, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa. *Valtiovarainministeriön määräämin ehdoin* voidaan myös muulle ulkomaiselle arvopaperinvälittäjälle myöntää pörssivälittäjän oikeudet, *jos hakija täyttää laissa ja arvopaperipörssin säännöissä asetetut vaatimukset. Valtiovarainministeriön määräämin ehdoin* voidaan myös muulle yhteisölle myöntää muun arvopaperipörssissä toimivan oikeudet käydä kauppaa omaan lukuunsa arvopaperipörssissä, *jos hakija täyttää laissa ja arvopaperipörssin säännöissä asetetut sekä riittävät vakavaraisuutta ja riskien hallintaa koskevat edellytykset.*

Pörssivälittäjällä, pörssimeklarilla ja muulla arvopaperipörssissä toimivalla on oikeus saattaa arvopaperipörssin päätös, jolla hakemus sille myönnettävistä oikeuksista on hylätty tai jolla sen oikeudet on peruutettu, rahoitustarkastuksen käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksestä.

7 §

(kumotaan)

tä hänen tehtävistään on muutoin säädetty tai määrätty, huolehdittava arvopaperilla käytävän kaupan keskeyttämisestä arvopaperipörssissä, milloin siihen antaa aihetta arvopaperipörssin toiminnasta annettujen säännösten ja määräysten, arvopaperipörssin sääntöjen tai hyvän tavan vastainen menettely taikka muu arvopaperin hinnannuodostumiseen olennaisesti vaikuttava seikka.

Arvopaperinvälittäjän riippumattomuus

9 §

Arvopaperinvälittäjät ja muut arvopaperipörssissä toimivat, jotka kuuluvat samaan konserniin tai ovat keskenään sellaisessa taloudellisessa riippuvuussuhteessa, joka saattaa vaarantaa arvopaperipörssitoiminnan luotettavuuden, eivät saa toteuttaa samaa arvopaperia tai samaan arvopaperiin oikeuttavaa arvopaperia koskevaa samaa sijoituspalvelua samassa arvopaperipörssissä.

Arvopaperinvälittäjän riippumattomuus

9 §

Arvopaperipörssissä samaa arvopaperia tai samaan arvopaperiin oikeuttavaa arvopaperia koskevaa sijoituspalvelua tarjoavien arvopaperinvälittäjien, jotka kuuluvat samaan konserniin tai ovat keskenään taloudellisessa riippuvuussuhteessa, on järjestettävä toimintansa arvopaperipörssissä siten, ettei arvopaperipörssin luotettava toiminta vaarannu.

Arvopaperin ottaminen pörssilistalle

10 §

Osakkeeseen oikeuttava arvopaperi voidaan ottaa pörssilistalle vain, jos julkisen kaupankäynnin kohteeksi on otettu tai samanaikaisesti otetaan samanlainen osake kuin se, mihin arvopaperi oikeuttaa.

Osakkeeseen *osakeyhtiölain* mukaan oikeuttava arvopaperi voidaan ottaa pörssilistalle vain, jos julkisen kaupankäynnin kohteeksi on otettu tai samanaikaisesti otetaan samanlainen osake kuin se, mihin arvopaperi oikeuttaa.

Muu julkinen kaupankäynti arvopapereilla

12 §

Muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi *muualla kuin arvopaperipörssissä* saadaan ottaa 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua *pörssi*arvopaperia lukuun ottamatta suomalainen tai ulkomainen arvopaperi, jos arvopaperiin todennäköisesti kohdistuu *muualla kuin arvopaperipörssin pörssilistalla* riittävästi kysyntää ja tarjontaa, jos arvopaperin hinnanmuodostuksen voidaan siten arvioida olevan luotettavaa ja jollei arvopaperin liikkeeseenlaskija ole kirjallisesti ilmoittanut vastustavansa arvopaperilla käytävän kaupan aloittamista.

Rahoitustarkastus voi määrätä muun julkisen kaupankäynnin keskeytettäväksi, jos 13 §:ssä tarkoitettuja *asianomaisen ministeriön* vahvistamia sääntöjä ei ole noudatettu taikka jos toiminnan jatkamisesta voi aiheutua vakavaa uhkaa sijoittajille tai rahoitusmarkkinoiden toiminnalle. Rahoitustarkastus voi myös kieltää aloittamasta kaupankäyntinettelyn järjestämistä, jollei *asianomainen ministeriö* ole vahvistanut 13 §:n mukaisesti

Muu julkinen kaupankäynti arvopapereilla

12 §

Muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi saadaan ottaa suomalainen tai ulkomainen arvopaperi, jos arvopaperiin todennäköisesti kohdistuu riittävästi kysyntää ja tarjontaa, jos arvopaperin hinnanmuodostuksen voidaan siten arvioida olevan luotettavaa ja jollei arvopaperin liikkeeseenlaskija ole kirjallisesti ilmoittanut vastustavansa arvopaperilla käytävän kaupan aloittamista.

Rahoitustarkastus voi määrätä muun julkisen kaupankäynnin keskeytettäväksi, jos 13 §:ssä tarkoitettuja *valtiovarainministeriön* vahvistamia sääntöjä ei ole noudatettu taikka jos toiminnan jatkamisesta voi aiheutua vakavaa uhkaa sijoittajille tai rahoitusmarkkinoiden toiminnalle. Rahoitustarkastus voi myös kieltää aloittamasta kaupankäyntinettelyn järjestämistä, jollei *valtiovarainministeriö* ole vahvistanut 13 §:n mukaisesti

sitä koskevia sääntöjä.

Rahoitustarkastus voi liikkeeseenlaskijan pyynnöstä määrätä kaupankäynnin *markkina*-arvopaperilla lopetettavaksi, jos arvopaperi on otettu muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi ilman liikkeeseenlaskijan suostumusta tai ilman, että liikkeeseenlaskija on tarjonnut kaupankäynnin kohteeksi otettuja tai niiden kanssa samanlaisia arvopapereita yleisölle. Rahoitustarkastuksen on pyydettävä lausunto asianomaiselta muun julkisen kaupankäynnin järjestäjältä. Rahoitustarkastus voi hylätä liikkeeseenlaskijan pyynnön, jos muun julkisen kaupankäynnin järjestäjä osoittaa, että arvopaperi muutoin täyttää 1 momentissa asetetut vaatimukset.

12 a §

Muuhun julkiseen kaupankäyntiin on myönnettävä arvopaperinvälittäjän oikeudet hakijalle, joka täyttää laissa ja 13 tai 14 §:ssä tarkoitetuissa säännöissä asetetut vaatimukset ja jolla on kiinteä toimipaikka Suomessa. Muuhun julkiseen kaupankäyntiin saadaan osapuoleksi hyväksyä arvopaperinvälittäjältä Suomessa edellytettyä toimilupaa vastaan toimiluvan viranomaiselta Euroopan talousalueella saanut ulkomainen arvopaperinvälittäjä, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa. Valtioneuvoston luvalla voidaan myös muu ulkomainen arvopaperinvälittäjä hyväksyä osapuoleksi muuhun julkiseen kaupankäyntiin.

Rahoitustarkastus voi arvopaperimarkkinoita kohtaan tunnetun luottamuksen vahvistamiseksi tai muusta erityisen painavasta syystä peruuttaa arvopaperinvälittäjän ja meklarin oikeudet osallistua arvopapereiden muuhun julkiseen kaupankäyntiin. Päätök-

sitä koskevia sääntöjä.

Rahoitustarkastus voi liikkeeseenlaskijan pyynnöstä määrätä kaupankäynnin arvopaperilla lopetettavaksi, jos arvopaperi on otettu muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi ilman liikkeeseenlaskijan suostumusta tai ilman, että liikkeeseenlaskija on tarjonnut kaupankäynnin kohteeksi otettuja tai niiden kanssa samanlaisia arvopapereita yleisölle. Rahoitustarkastuksen on pyydettävä lausunto asianomaiselta muun julkisen kaupankäynnin järjestäjältä. Rahoitustarkastus voi hylätä liikkeeseenlaskijan pyynnön, jos muun julkisen kaupankäynnin järjestäjä osoittaa, että arvopaperi muutoin täyttää 1 momentissa asetetut vaatimukset.

12 a §

Mitä 6 a §:ssä säädetään pörssivälittäjästä, muusta arvopaperipörssissä toimivasta ja pörssimeklarista sovelletaan vastaavasti myös muuhun julkiseen kaupankäyntiin osallistuvaan arvopaperinvälittäjään, muuhun osapuoleen ja meklariin.

sestä ja sen perusteista on välittömästi ilmoitettava muun julkisen kaupankäynnin järjestäjälle sekä sille, jota päätös koskee. Arvopaperinvälittäjällä ja meklarilla on muussa kuin 3 momentissa tarkoitetussa tapauksessa oikeus saattaa päätös, jolla hakemus sen oikeudesta osallistua arvopaperien julkiseen kaupankäyntiin on hylätty tai jolla sen oikeus on 13 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla peruutettu, rahoitustarkastuksen käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksestä.

Mitä 9 §:ssä säädetään arvopaperinvälittäjän riippumattomuudesta arvopaperipörssissä, sovelletaan vastaavasti muuhun julkiseen kaupankäyntiin.

Mitä 9 §:ssä säädetään arvopaperinvälittäjän riippumattomuudesta arvopaperipörssissä, sovelletaan vastaavasti muuhun julkiseen kaupankäyntiin.

Muun julkisen kaupankäynnin säännöt

13 §

Asianomainen ministeriö vahvistaa hakemuksesta arvopaperien muun julkisen kaupankäynnin säännöt, jotka sisältävät tätä lakia täydentävät määräykset ainakin siitä,

- 1) miten ja millä perusteilla arvopaperi otetaan kaupankäynnin kohteeksi,
- 2) miten ja milloin kaupankäynti tapahtuu,
- 3) miten, milloin ja missä laajuudessa tarjoksia tai tarjouskehotuksia ja kauppvoja koskevat tiedot saatetaan sijoittajien ja kaupankäyntiin osallistuvien arvopaperinvälittäjien tietoon,
- 4) miten ja millä perusteilla arvopaperinvälittäjän ja meklarin oikeudet myönnetään ja peruutetaan,
- 5) millaisia vaatimuksia, oikeuksia ja velvollisuuksia arvopaperien liikkeeseenlaskijoille, arvopaperinvälittäjille ja meklareille muutoin asetetaan,

6) kuka vastaa tai ketkä vastaavat kaupankäynnin järjestämisestä, *sekä*

7) miten osakkeenomistajien yhdenvertaisuus turvataan, jos osakeyhtiö saa muussa julkisessa kaupankäynnissä käydä kauppaa omilla osakkeillaan.

Asianomainen ministeriö voi vahvistaa 1 momentissa tarkoitetut säännöt vain, jos kaupankäynti on järjestetty ja säännelty luotettavasti ja tasapuolisesti, jos kaupankäynnissä noudatettavat säännöt tarjoavat

Muun julkisen kaupankäynnin säännöt

13 §

Valtiovarainministeriö vahvistaa hakemuksesta arvopaperien muun julkisen kaupankäynnin säännöt, jotka sisältävät tätä lakia täydentävät määräykset ainakin siitä,

- 1) miten ja millä perusteilla arvopaperi otetaan kaupankäynnin kohteeksi,
- 2) miten ja milloin kaupankäynti tapahtuu,
- 3) miten, milloin ja missä laajuudessa tarjoksia tai tarjouskehotuksia ja kauppvoja koskevat tiedot saatetaan sijoittajien ja kaupankäyntiin osallistuvien arvopaperinvälittäjien *ja muiden osapuolten* tietoon,

4) miten ja millä perusteilla arvopaperinvälittäjän, *muun osapuolen* ja meklarin oikeudet myönnetään ja peruutetaan,

5) millaisia vaatimuksia, oikeuksia ja velvollisuuksia arvopaperien liikkeeseenlaskijoille *ja niiden hallinnolle*, arvopaperinvälittäjille, *muille osapuolille* ja meklareille *tähän lakiin ja muun julkisen kaupankäynnin sääntöihin perustuvien velvollisuuksien täyttämiseksi tai* muutoin asetetaan,

6) kuka vastaa tai ketkä vastaavat kaupankäynnin järjestämisestä,

7) miten osakkeenomistajien yhdenvertaisuus turvataan, jos osakeyhtiö saa muussa julkisessa kaupankäynnissä käydä kauppaa omilla osakkeillaan, *sekä*

8) *miten muun julkisen kaupankäynnin järjestäjälle lain mukaan kuuluvat valvontatehtävät toteutetaan.*

Valtiovarainministeriö on vahvistettava 1 momentissa tarkoitetut säännöt, jos kaupankäynti on järjestetty ja säännelty luotettavasti ja tasapuolisesti, jos kaupankäynnissä noudatettavat säännöt tarjoavat riittävän

riittävän suojan sijoittajille ja jos kaupankäyntiin osallistuu riittävä määrä arvopaperinvälittäjiä. Oikeus hakea sääntöjen vahvistamista on arvopaperipörssillä, arvopaperinvälittäjien yhteisöllä ja arvopaperinvälittäjällä. Säännöissä on otettava huomioon kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien ja niillä käytävän kaupan erityispiirteet sekä kaupankäyntiin osallistuvat sijoittajat. *Asianomaisen ministeriön* on ennen sääntöjen vahvistamista pyydettävä rahoitustarkastuksen ja Suomen Pankin lausunto.

Asianomainen ministeriö voi rahoitustarkastuksen esityksestä ja arvopaperimarkkinoita kohtaan tunnetun luottamuksen vahvistamiseksi tai muusta erityisen painavasta syystä *vaatia* vahvistamisensa säännöissä olevien määräysten sisältöä muutettavaksi tai täydennettäväksi.

Asianomainen ministeriö voi peruuttaa 1 momentissa tarkoitetuille säännöille antamansa vahvistamisen, jos arvopaperien julkisessa kaupankäynnissä on olennaisesti ri-

suojan sijoittajille ja jos niiden sekä muun julkisen kaupankäynnin järjestämisestä annettujen säännösten ja määräysten ja hyvän tavan noudattamisen riittävästä ja luotettavasta valvonnasta on huolehdittu asianmukaisesti. Oikeus hakea sääntöjen vahvistamista on arvopaperipörssillä ja arvopaperinvälittäjällä. Säännöissä on otettava huomioon kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien ja niillä käytävän kaupan erityispiirteet sekä kaupankäyntiin osallistuvat sijoittajat. *Sääntöjen vahvistamista koskeva hakemus on ratkaistava kolmen kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Päätös on kuitenkin aina tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Valtiovarainministeriön* on ennen sääntöjen vahvistamista pyydettävä rahoitustarkastuksen lausunto ja, jos säännöt koskevat 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla käytävää kauppaa, myös Suomen Pankin lausunto.

Valtiovarainministeriö voi arvopaperimarkkinoita kohtaan tunnetun luottamuksen vahvistamiseksi tai muusta erityisen painavasta syystä *määrätä* vahvistamisensa säännöissä olevien määräysten sisältöä muutettavaksi tai täydennettäväksi. *Valtiovarainministeriön* on ennen määräyksen antamista pyydettävä asiassa rahoitustarkastuksen lausunto ja, jos säännöt koskevat 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla käytävää kauppaa, myös Suomen Pankin lausunto.

Valtiovarainministeriö voi peruuttaa 1 momentissa tarkoitetuille säännöille antamansa vahvistamisen, jos arvopaperien julkisessa kaupankäynnissä on olennaisesti rikottu la-

kottu lakia, asetuksia tai viranomaisten niiden nojalla antamia määräyksiä tai julkisen kaupankäynnin sääntöjä taikka jos sääntöjen vahvistamiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa.

14 §

Valtioneuvosto vahvistaa Suomen Pankin johtokunnan esityksestä säännöt 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen arvopaperien muussa julkisessa kaupankäynnissä muualla kuin arvopaperipörssissä arvopaperinvälittäjien ja muiden ammattimaisten sijoittajien kesken noudatettavista menettelytavoista, jos kaupankäynti on järjestetty ja säännelty luotettavasti ja tasapuolisesti. Suomen Pankki voi tehdä mainitun esityksen, jos se on tarpeen sen tehtävien hoitamiseksi. Suomen Pankin esitykset on joko muuttamattomina hyväksyttävä tai hylättävä. Säännöissä on otettava huomioon kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien ja niillä käytävän kaupan erityispiirteet, kaupankäyntiin osallistuvat sijoittajat sekä soveltuvin osin noudatettava, mitä 13 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään.

Sen estämättä, mitä edellä 1 momentissa säädetään, Suomen Pankki voi ilmoittaa edellytykset, joiden mukaan se käy arvopapereilla kauppaa rahapoliittisten tehtäviensä hoitamiseksi.

Muuhun julkiseen kaupankäyntiin, johon 1 momentin mukaisesti on vahvistettu säännöt, sovelletaan 12 ja 12 a §:n säännöksiä, lukuun ottamatta mitä 12 §:n 4 momentissa ja 12 a §:n 3 momentissa säädetään.

Suomen Pankin 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla käymään kauppaa ei sovelleta, mitä 2 luvun 7

koa, asetuksia tai viranomaisten niiden nojalla antamia määräyksiä tai julkisen kaupankäynnin sääntöjä taikka jos sääntöjen vahvistamiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa.

14 §

Sen estämättä, mitä 13 §:ssä säädetään, Suomen Pankki voi ilmoittaa edellytykset, joiden mukaan se käy kauppaa 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla rahapoliittisten tehtäviensä hoitamiseksi.

Suomen Pankin 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla käymään kauppaa ei sovelleta, mitä 2 luvun 7

§:n 3 momentissa, 5 luvun 1 §:ssä tarkoitetuissa rikoslain säännöksissä tai 9 luvun 2 §:ssä säädetään. Sama koskee *1 momentissa tarkoitetuilla* arvopapereilla käytävää kauppaa, jonka säännöissä on määrätty, ettei yleisöllä ole oikeutta suoraan tai välillisesti osallistua kaupankäyntiin.

§:n 3 momentissa, 5 luvun 1 §:ssä tarkoitetuissa rikoslain säännöksissä tai 9 luvun 2 §:ssä säädetään. Sama koskee *tällaisilla* arvopapereilla käytävää kauppaa, jonka säännöissä on määrätty, ettei yleisöllä ole oikeutta suoraan tai välillisesti osallistua kaupankäyntiin.

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevilla arvopapereilla käytävän kaupan keskeyttäminen

14 a §

Jos arvopaperipörssi tai muu julkisen kaupankäynnin järjestäjä on keskeyttänyt arvopaperilla käytävän kaupan arvopaperin liikkeeseenlaskijasta johtuvasta syystä, on samalla arvopaperilla käytävä kauppa keskeytettävä kaikilla arvopaperipörssien pörs-silistoilla ja kaikessa muussa julkisessa kaupankäynnissä. Kaupankäyntiä voidaan jatkaa heti keskeyttämiseen johtaneen syyn poistuttua. Keskeytyksestä ja sen lopettamisesta sekä näiden toimenpiteiden perusteista on ilmoitettava välittömästi kaikille niille julkisen kaupankäynnin järjestäjille, jotka järjestävät julkista kauppaa toimenpiteiden kohteena olevalle arvopaperille.

15 §

Valtioneuvoston on laadittava sijoituspalveluista arvopaperimarkkinoilla annetun neuvoston direktiivin 93/22/ETY mukaisesti luettelo arvopaperien julkisesta kaupankäynnistä, jolle tämän lain mukaisesti on vahvistettu säännöt. *Valtioneuvoston* on annettava tämä luettelo ja siinä tarkoitettujen markkinoiden toimintaa koskevat säännöt tiedoksi muille jäsenvaltioille ja komissiolle, *mikäli* sääntöjen vahvistamista koskevassa hakemuksessa on *valtioneuvostolta* pyydetty tällaisen ilmoituksen tekemistä ja sääntöjä vahvistettaessa on voitu varmistua siitä, että säännöt täyttävät ilmoituksen tekemiselle asetetut vaatimukset. Samalla tavalla on ilmoitettava luetteloon tai sääntöihin tehdyistä muutoksista.

Valtioneuvoston on ennen 1 momentissa tarkoitettun ilmoituksen tekemistä pyydettävä Suomen Pankilta lausunto, jos valtioneuvosto on 14 §:n mukaisesti vahvistanut säännöt arvopaperien julkista kaupankäyntiä varten. Jos Suomen Pankin lausunto on kielteinen, ei ilmoitusta tule tehdä.

Mitä 2 momentissa säädetään, noudatetaan vastaavasti, jos 14 §:n mukaisesti vahvistettujen sääntöjen vahvistaminen peruutetaan.

Julkisen kaupankäynnin markkinointi*Ilmoitukset muille jäsenvaltioille ja komissiolle*

15 §

Valtiovarainministeriön on laadittava sijoituspalveluista arvopaperimarkkinoilla annetun neuvoston direktiivin 93/22/ETY mukaisesti luettelo arvopaperien julkisesta kaupankäynnistä, jolle tämän lain mukaisesti on vahvistettu säännöt. *Valtiovarainministeriön* on annettava tämä luettelo ja siinä tarkoitettujen markkinoiden toimintaa koskevat säännöt tiedoksi muille jäsenvaltioille ja komissiolle, *jos* sääntöjen vahvistamista koskevassa hakemuksessa on *valtiovarainministeriöltä* pyydetty tällaisen ilmoituksen tekemistä ja sääntöjä vahvistettaessa on voitu varmistua siitä, että säännöt täyttävät ilmoituksen tekemiselle asetetut vaatimukset. Samalla tavalla on ilmoitettava luetteloon tai sääntöihin tehdyistä muutoksista.

Kaupankäynnin ammattimainen järjestäminen

16 §

Vain arvopaperipörssi tai arvopaperinvälittäjä saa ammattimaisesti järjestää arvopa-

perien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi kaupankäyntimenettelyyn, joka on yleisön käytettävissä. Milloin kysymyksessä on muu kuin 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettu julkinen kaupankäynti, tällaista kaupankäyntiä järjestävää arvopaperinvälittäjää ja tämän palveluksessa olevaa henkilöä koskee soveltuvin osin, mitä 4 luvussa säädetään arvopaperinvälittäjästä, meklarista ja arvopaperinvälittäjän palveluksessa olevasta henkilöstä ja rahoitustarkastuksen määräyksen antovaltuudesta. Muussa ammattimaisesti järjestetyssä kaupankäyntimenettelyssä voidaan käydä kauppaa arvopapereilla, joiden liikkeeseenlaskijaa ja joilla käytävää kauppaa koskevien tietojen saatavuus on turvattu riittävällä tavalla. Muussa ammattimaisesti järjestetyssä kaupankäyntimenettelyssä ei voida kuitenkaan käydä kauppaa tässä laissa tarkoitetun julkisen kaupankäynnin kohteena olevilla arvopapereilla.

Milloin kysymyksessä on muu kuin 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettu julkinen kaupankäynti, tällaisen kaupankäynnin järjestäjän on julkistettava kaupankäyntimenettelynsä säännöt, jotka sisältävät määräykset ainakin niistä seikoista, mistä säädetään 13 §:n 1 momentissa, sekä siitä, miten kaupankäyntimenettelyn kohteena olevilla arvopapereilla tehtyjen kauppajen selvitys ja arvopaperien säilytys tapahtuu. Lisäksi säännöistä on käytävä ilmi, miten kaupankäynnin sääntöjä muutetaan ja miten sääntöjen muutoksista tiedotetaan kaupankäyntimenettelyn osapuolille ennen niiden voimaantuloa. Tässä momentissa tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn järjestäjän on ilmoitettava rahoitustarkastukselle kaupankäyntimenettelynsä säännöt ja niiden muutokset ennen niiden voimaantuloa.

Kaupankäyntimenettelyn järjestäjän on huo-

lehdittävä riittävän ja luotettavan valvonnan järjestämisestä toiminnasta annettujen säännösten ja määräysten, kaupankäyntimenettelyn sääntöjen ja hyvän tavan noudattamisen turvaamiseksi kaupankäyntimenettelyn piirissä. Kaupankäyntimenettelyn järjestäjän on toimitettava rahoitustarkastukselle kuvaus valvonta- sekä kauppatietojen keräys- ja säilyttämisjärjestelmästään.

Ammattimaisesti järjestetyn kaupankäyntimenettelyn markkinointi

16 §

Arvopaperien julkista kaupankäyntiä ei saa markkinoida antamalla totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja taikka käyttämällä hyvän tavan vastaista tai muuten sopimatonta menettelyä.

Arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestettyä, 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettua kaupankäyntimenettelyä saa markkinoida yleisölle vain, jos sille on tämän lain mukaisesti vahvistettu säännöt.

17 §

Arvopaperien julkista kaupankäyntiä tai muuta 16 §:ssä tarkoitettua kaupankäyntimenettelyä ei saa markkinoida antamalla totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja taikka käyttämällä hyvän tavan vastaista tai muuten sopimatonta menettelyä.

4 luku

Arvopaperikauppa ja sijoituspalvelun tarjoaminen

Arvopaperinvälittäjän toiminta

4 §

Arvopaperinvälittäjän on pyrittävä välttämään eturistiriitatilanteita ja niiden syntyessä kohdeltava asiakasta hyvän tavan mukaisesti. Arvopaperinvälittäjän on kohdeltava

Arvopaperinvälittäjän on pyrittävä välttämään eturistiriitatilanteita ja niiden syntyessä kohdeltava asiakasta hyvän tavan mukaisesti. Arvopaperinvälittäjän on kohdeltava

asiakkaitaan tasapuolisesti. Arvopaperinvälittäjä ei saa antaa toisen asiakkaan, arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai oman etunsa vaikuttaa asiakkaalle antamaansa ohjeeseen tai neuvoon taikka toimeksiannon suorittamistapaan.

asiakkaitaan tasapuolisesti. Arvopaperinvälittäjä ei saa antaa toisen asiakkaan, arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai oman etunsa vaikuttaa asiakkaalle antamaansa ohjeeseen tai neuvoon taikka toimeksiannon suorittamistapaan. *Rahoitustarkastus voi antaa arvopaperinvälittäjille tarkempia määräyksiä menettelyistä eturistiriitatilanteiden välttämiseksi.*

6 §

Arvopaperinvälittäjä ei saa antaa toiselle arvopaperinvälittäjälle toimeksiantoa omaan lukuunsa suoritettavasta pörssi-arvopaperin tai markkina-arvopaperin kaupasta sen arvopaperipörssin pörssilistalla tai siinä muussa julkisessa kaupankäynnissä, jossa ensiksi mainitulla arvopaperinvälittäjällä on oikeus tarjota samaa arvopaperia koskevaa samaa sijoituspalvelua.

(2 mom. kumotaan)

Arvopapereita koskevien luovutusten ilmoittaminen

7 §

Arvopaperinvälittäjän on tehtävä edellä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus rahoitustarkastuksen määräämällä tavalla joko asianomaiselle arvopaperipörssille, julkisen kaupankäynnin muulle järjestäjälle, erityisestä syystä muulle rahoitustarkastuksen valvottavalle ja sen tätä tarkoitusta varten hyväksymälle yhteisölle taikka rahoitustarkastukselle tai Suomen Pankille. Mikäli tiedot saadaan suoraan kaupankäyntijärjestelmästä, ei ilmoitusta tarvitse tehdä.

Arvopaperinvälittäjän on tehtävä edellä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus rahoitustarkastuksen määräämällä arvopaperimarkkinoiden toimivuuden ja valvonnan turvavalla tavalla joko asianomaiselle arvopaperipörssille, julkisen kaupankäynnin muulle järjestäjälle, erityisestä syystä muulle rahoitustarkastuksen valvottavalle ja sen tätä tarkoitusta varten hyväksymälle yhteisölle taikka rahoitustarkastukselle tai Suomen Pankille. Jos tiedot saadaan suoraan kaupankäyntijärjestelmästä, ei ilmoitusta tarvitse tehdä.

8 §

Arvopaperinvälittäjän on rahoitustarkastuksen määräämässä laajuudessa ilmoitettava tai yksilöitävä 7 §:ssä tarkoitettuja arvopapereita koskevista kaupoista ja muista luovutuksista ne, jotka koskevat osakkeita tai osakkeisiin osakeyhtiölain mukaan oikeuttavia arvopapereita ja joissa osapuolena on omaan lukuunsa arvopaperinvälittäjä tai sen kanssa samaan konserniin kuuluva yritys tai arvopaperinvälittäjän määräysvallassa oleva yhteisö tai näiden eläkesäätiö tai eläkekassa. Lisäksi arvopaperinvälittäjän on rahoitustarkastuksen määräämässä laajuudessa ilmoitettava tai yksilöitävä sopimukset, jotka on tehty sen omaan tai edellä tarkoitettun yrityksen, yhteisön, eläkesäätiön tai eläkekassan lukuun, jos sopimuksen ehdot rajoittavat 7 §:ssä tarkoitettujen ar-

8 §

(kumotaan)

vopaperien luovuttamista tai niihin perustuvan äänivallan käyttämistä.

Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoitusmenettelystä, ilmoitusten ajankohdista ja siitä, kenelle ilmoitus on tehtävä.

Mikäli 1 momentissa tarkoitettut arvopaperit on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, arvopaperinvälittäjä voi rahoitustarkastuksen määräämin ehdoin järjestää menettelyn, jossa tiedot saadaan suoraan arvo-osuusjärjestelmästä.

Arvopaperipörssin tai muun julkisen kaupankäynnin järjestäjän on rahoitustarkastuksen määräämällä tavalla julkistettava tämän pykälän nojalla ilmoitetut tiedot.

4 a luku

Selvitystoiminta

Toimiluvan myöntäminen

2 §

Hakemus on ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta. Jos valtiovarainministeriö tänä aikana pyytää hakijalta hakemuksesta lisäselvitystä, sanottu määräaika lasketaan siitä päivästä, jona valtiovarainministeriö vastaanottaa lisäselvityksen.

Hakemus on ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Toimilupaa koskeva päätös on kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta.

Selvitysyhteisön säännöt

4 §

Selvitysyhteisöllä on oltava säännöt, jotka sisältävät tätä lakia täydentävät määräykset

Selvitysyhteisön säännöt

4 §

Selvitysyhteisöllä on oltava säännöt, jotka sisältävät tätä lakia täydentävät määräykset

selvitysyhteisön toiminnan harjoittamisesta. Säännöt ja niiden muutokset vahvistaa *asianomainen ministeriö*. Ennen sääntöjen tai niiden muutoksen vahvistamista *ministeriön on* pyydettävä asiasta lausunto Suomen Pankilta ja rahoitustarkastukselta. Jos yhteisön toimintaan tulee kuulumaan arvo-osuusjärjestelmään liitettyjen arvopaperien selvitystoimintaa, on lausunto tarvittaessa pyydettävä myös arvopaperikeskukselta sekä asianomaiselta arvopaperipörssiltä tai muun julkisen kaupankäynnin järjestäjältä sääntöjen yhteensopivuuden varmistamiseksi ja arvopaperimarkkinoita kohtaan tunnetun luottamuksen vahvistamiseksi.

Säännöt voidaan vahvistaa, jos ne sisältävät sijoittajan ja selvitysosapuolen suojan kannalta riittävät määräykset siitä,

- 1) millaisia arvopaperikauppoja tai muita luovutuksia otetaan selvitysyhteisön harjoittaman selvitystoiminnan kohteeksi,
- 2) miten ja milloin selvitystoiminta järjestetään,
- 3) miten ja millä perusteilla selvitysosapuoleksi hyväksyminen ja oikeuksien peruuttaminen tapahtuu,
- 4) miten arvopaperikaupasta tai muusta luo-

selvitysyhteisön toiminnan harjoittamisesta. Säännöt ja niiden muutokset vahvistaa *hakemuksesta valtiovarainministeriö, jos ne täyttävät luotettavan selvitysyhteisön toiminnan vaatimukset ja jos niiden sekä selvitysyhteisön toiminnasta annettujen sääntöjen ja määräysten ja hyvän tavan noudattamisen riittävästä ja luotettavasta valvonnasta on huolehdittu asianmukaisesti. Hakemus on ratkaistava kolmen kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Päätös on kuitenkin aina tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Valtiovarainministeriön on* ennen sääntöjen tai niiden muutosten vahvistamista pyydettävä asiasta lausunto Suomen Pankilta ja rahoitustarkastukselta. Jos yhteisön toimintaan tulee kuulumaan arvo-osuusjärjestelmään liitettyjen arvopaperien selvitystoimintaa, on lausunto tarvittaessa pyydettävä myös arvopaperikeskukselta sekä asianomaiselta arvopaperipörssiltä tai muun julkisen kaupankäynnin järjestäjältä sääntöjen yhteensopivuuden varmistamiseksi ja arvopaperimarkkinoita kohtaan tunnetun luottamuksen vahvistamiseksi.

Säännöt voidaan vahvistaa, jos ne sisältävät sijoittajan ja selvitysosapuolen suojan kannalta riittävät määräykset siitä,

- 1) millaisia arvopaperikauppoja tai muita luovutuksia otetaan selvitysyhteisön harjoittaman selvitystoiminnan kohteeksi,
- 2) miten ja milloin selvitystoiminta järjestetään,
- 3) miten ja millä perusteilla selvitysosapuoleksi hyväksyminen ja oikeuksien peruuttaminen tapahtuu,
- 4) miten arvopaperikaupasta tai muusta luo-

vutuksesta johtuvat velvoitteet määritellään selvitystoiminnassa,
 5) miten velvoitteet vahvistetaan kaupan osapuolia ja selvitysosapuolia sitoviksi,
 6) millä tavalla selvitysyhteisö vastaa velvoitteiden täyttämistä,
 7) kuinka nopeasti ja miten velvoitteet on täytettävä,
 8) miten selvitysyhteisön maksuvalmius turvataan,
 9) miten 7 §:ssä tarkoitetut selvitystoimintaa turvaavat vakuudet asetetaan,
 10) miten selvitystoiminnasta aiheutuva tappionvaara katetaan,
 11) miten selvitystoiminta järjestetään häiriötilanteissa tai silloin, jos selvitysosapuoli laiminlyö selvitystoimintaan kuuluvia velvoitteitaan,
 12) miten selvitysosapuolet vastaavat selvitystoiminnasta, *sekä*
 13) miten sääntöjä täydentävien päätösten antaminen on jaettu hallituksen ja toimitusjohtajan kesken.

Asianomainen ministeriö voi määrätä sääntöjen sisältöä muutettavaksi tai täydennettäväksi. Mikäli tärkeä yleinen etu vaatii selvitystoiminnan järjestämistä, eikä selvitysyhteisön sääntöjä tai niiden muutosta ole hakemuksen hylkäämisen takia tai muusta syystä vahvistettu, voi *asianomainen ministeriö* määrätä selvitystoiminnan järjestämisestä.

vutuksesta johtuvat velvoitteet määritellään selvitystoiminnassa,
 5) miten velvoitteet vahvistetaan kaupan osapuolia ja selvitysosapuolia sitoviksi,
 6) millä tavalla selvitysyhteisö vastaa velvoitteiden täyttämistä,
 7) kuinka nopeasti ja miten velvoitteet on täytettävä,
 8) miten selvitysyhteisön maksuvalmius turvataan,
 9) miten 7 §:ssä tarkoitetut selvitystoimintaa turvaavat vakuudet asetetaan,
 10) miten selvitystoiminnasta aiheutuva tappionvaara katetaan,
 11) miten selvitystoiminta järjestetään häiriötilanteissa tai silloin, jos selvitysosapuoli laiminlyö selvitystoimintaan kuuluvia velvoitteitaan,
 12) miten selvitysosapuolet vastaavat selvitystoiminnasta,
 13) miten sääntöjä täydentävien päätösten antaminen on jaettu hallituksen ja toimitusjohtajan kesken, *sekä*
 14) *miten selvitysyhteisölle lain mukaan kuuluvat valvontatehtävät toteutetaan.*

Valtiovarainministeriö voi selvitysyhteisön toimintaa kohtaan tunnetun luottamuksen vahvistamiseksi tai muusta erityisen painavasta syystä määrätä vahvistamiensa sääntöjen sisältöä muutettavaksi tai täydennettäväksi. *Valtiovarainministeriön on ennen määräyksen antamista pyydettävä asiassa rahoitustarkastuksen ja Suomen Pankin lausunto.* Jos tärkeä yleinen etu vaatii selvitystoiminnan järjestämistä, eikä selvitysyhteisön sääntöjä tai niiden muutosta ole hakemuksen hylkäämisen takia tai muusta syystä vahvistettu, voi *valtiovarainministeriö* määrätä selvitystoiminnan järjestämisestä.

Selvitysyhteisön liiketoiminta

5 §

Selvitysyhteisö saa 1 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun selvitysyhteisön toiminnan lisäksi toimiluvassa määrätyn edellytyksin 1) harjoittaa 4 luvun 5 a §:n 3 momentissa määriteltyjen arvopaperien lainaus- ja takaisinostosopimusten selvitystoimintaa, jos rahoitustarkastus on hyväksynyt sopimusten ehdot;

Selvitysyhteisön liiketoiminta

5 §

Selvitysyhteisö saa 1 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun selvitysyhteisön toiminnan lisäksi toimiluvassa määrätyn edellytyksin 1) harjoittaa 4 luvun 5 a §:n 3 momentissa määriteltyjen arvopaperien lainaus- ja takaisinostosopimusten selvitystoimintaa, jos rahoitustarkastus on hyväksynyt sopimusten ehdot, *sekä harjoittaa 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettussa muussa ammattimaisesti järjestetyssä ja yleisön käytettävissä olevassa kaupankäyntimenettelyssä tehtyjä kauppojen selvitystoimintaa;*

5 luku

Sisäpiiriä koskevat säännökset

2 §

Ilmoitusvelvollisuus

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden ja osakkeeseen *osakeyhtiölain mukaan* oikeuttavien arvopaperien sekä *tällaiset arvopaperit liikkeeseen laskeneen yhtiön muiden osakkeiden ja osakkeeseen osakeyhtiölain mukaan* oikeuttavien muiden arvopaperien omistus on julkista, jos arvopaperin omistaja on:

1) tällaisen *arvopaperin* liikkeeseen laskeneen yhtiön, arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin, arvopaperinvälittäjän *sekä muun julkista kaupankäyntiä tällaisilla ar-*

5 luku

Sisäpiiriä koskevat säännökset

2 §

Omistuksen julkisuus

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden ja osakkeeseen oikeuttavien arvopaperien sekä tällaisiin arvopapereihin oikeuttavien muiden arvopaperien omistus on julkista, jos arvopaperin omistaja on:

1) tällaisen *osakkeen* liikkeeseen laskeneen yhtiön, arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin *tai* arvopaperinvälittäjän hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen *tai* varajäsen,

vopapereilla järjestävän yhteisön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan varamies sekä tilintarkastaja, varatilintarkastaja ja tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, jolla on päävastuu yhtiön tilintarkastuksesta;

2) meklari ja arvopaperinvälittäjän palveluksessa oleva henkilö, jonka tehtävänä on tällaisia arvopapereita koskevien toimeksiantojen käsittely tai niitä koskeva sijoitustutkimus;

3) arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin, muuta julkista kaupankäyntiä tällaisilla arvopapereilla järjestävän arvopaperinvälittäjän tai arvopaperinvälittäjien yhteisön muu kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu toimihenkilö; sekä

4) yhteisö tai säätiö, jossa tässä pykälässä tarkoitettulla henkilöllä yksin tai yhdessä perheenjäsentensä tai toisen tässä pykälässä tarkoitettun henkilön tai tämän perheenjäsenen kanssa on määräysvalta.

toimitusjohtaja tai toimitusjohtajan varamies taikka tilintarkastaja, varatilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön toimihenkilö, jolla on päävastuu yhtiön tilintarkastuksesta;

2) meklari ja arvopaperinvälittäjän palveluksessa oleva henkilö, jonka tehtävänä on tällaisia arvopapereita koskevien toimeksiantojen käsittely tai niitä koskeva sijoitustutkimus;

3) arvopaperikeskuksen, arvopaperipörssin tai muuta julkista kaupankäyntiä tällaisilla arvopapereilla järjestävän arvopaperinvälittäjän muu kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu toimihenkilö; sekä

4) yhteisö tai säätiö, jossa tässä pykälässä tarkoitettulla henkilöllä yksin tai yhdessä perheenjäsentensä tai toisen tässä pykälässä tarkoitettun henkilön tai tämän perheenjäsenen kanssa on määräysvalta.

Ilmoitettavat tiedot

3 §

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen ja osakkeeseen osakeyhtiölain mukaan oikeuttavan arvopaperin liikkeeseen laskeneeseen yhtiöön 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön on tehtävään tullessaan ilmoitettava yhtiölle

1) holhouksessaan oleva henkilö;

2) 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö;

3) yhteisö tai säätiö, jossa hänellä on 2 mo-

Ilmoitettavat tiedot

3 §

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseen laskeneeseen yhtiöön 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön on tehtävään tullessaan ilmoitettava yhtiölle

1) vajaavaltainen, jonka edunvalvoja hän on;

2) 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö;

3) yhteisö tai säätiö, jossa hänellä on 2 mo-

mentissa tarkoitettu huomattava vaikutusvalta;

4) omistamansa, 1 kohdassa tarkoitetun *holhottavan* sekä 2 ja 3 kohdassa tarkoitetun yhteisön tai säätiön omistamat yhtiön ja sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhtiön osakkeet, osakkeisiin *osakeyhtiölain mukaan* oikeuttavat arvopaperit; sekä tehtäväsä ollessaan

5) edellä 4 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla tehdyt kaupat ja muut luovutukset; sekä

6) muut tässä pykälässä tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuvat muutokset.

mentissa tarkoitettu huomattava vaikutusvalta;

4) omistamansa, 1 kohdassa tarkoitetun *vajaavaltaisen* sekä 2 kohdassa tarkoitetun yhteisön tai säätiön omistamat yhtiön osakkeet ja osakkeisiin oikeuttavat arvopaperit; sekä tehtäväsä ollessaan

5) edellä 4 kohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla tehdyt kaupat ja muut luovutukset; sekä

6) muut tässä pykälässä tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuvat muutokset.

4 §

Arvopaperikeskukseen, arvopaperipörssiin ja muuta julkista kaupankäyntiä järjestävään arvopaperinvälittäjään tai arvopaperinvälittäjien yhteisöön 2 §:n 1 momentin 1 tai 3 kohdassa tarkoitetussa suhteessa olevan henkilön on tehtävään tullessaan ilmoitettava arvopaperipörssille, arvopaperinvälittäjälle tai arvopaperinvälittäjien yhteisölle *holhouksessaan oleva henkilö* sekä 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö sekä tiedoissa tapahtuvat muutokset. Tällaisen henkilön on liitettävä ilmoituksensa 3 §:n 1 momentin 4—6 kohdassa tarkoitettut tiedot.

Arvopaperinvälittäjään 2 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetussa suhteessa olevan henkilön on tehtävään tullessaan ilmoitettava välittäjälle *holhouksessaan oleva henkilö* sekä 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö sekä tiedoissa tapahtuvat muutokset. Ilmoitukseen on liitettävä 3 §:n 1 momentin 4—6 kohdassa tarkoitettut

4 §

Arvopaperikeskukseen, arvopaperipörssiin ja muuta julkista kaupankäyntiä järjestävään arvopaperinvälittäjään 2 §:n 1 momentin 1 tai 3 kohdassa tarkoitetussa suhteessa olevan henkilön on tehtävään tullessaan ilmoitettava *arvopaperikeskukselle*, arvopaperipörssille tai arvopaperinvälittäjälle *vajaavaltainen, jonka edunvalvoja hän on*, sekä 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö sekä tiedoissa tapahtuvat muutokset. Tällaisen henkilön on liitettävä ilmoituksensa 3 §:n 1 momentin 4—6 kohdassa tarkoitettut tiedot.

Arvopaperinvälittäjään 2 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetussa suhteessa olevan henkilön on tehtävään tullessaan ilmoitettava välittäjälle *vajaavaltainen, jonka edunvalvoja hän on*, sekä 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu yhteisö tai säätiö sekä tiedoissa tapahtuvat muutokset. Ilmoitukseen on liitettävä 3 §:n 1 momentin 4—6

tiedot.

7 luku

Arvopaperimarkkinoiden valvonta

Valvontaviranomainen

1 §

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten niiden nojalla antamien määräysten sekä arvopapereilla käytävää julkista kauppaa koskevien sääntöjen, ohjeiden ja sopimusehtojen noudattamista valvoo rahoitustarkastus.

Rahoitustarkastuksella on oikeus saada julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijalta, 2 luvun 3 §:ssä tarkoitettua esitteen julkistamiseen velvolliselta, 2 luvun 9 ja 10 §:ssä tarkoitettua ilmoitusvelvolliselta, 4 a luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua selvitysyhteisön omistuksessa olevalta tai selvitystoimintaan kuuluvia tehtäviä hoitavalta, 5 luvun 2, 3 ja 4 §:ssä tarkoitettua ilmoitusvelvolliselta, yhteisöltä ja säätiöltä sekä 6 luvun 1 §:ssä tarkoitettua ostotarjouksen tekijältä ja 6 luvun 6 §:ssä tarkoitettua osakkeenomistajalta tai muulta lunastusvelvolliselta valvonnan edellyttämät tiedot sekä saada näiltä jäljennökset valvonnan kannalta tarpeellisiksi katsomistaan asiakirjoista. Rahoitustarkastuksella on lisäksi oikeus suorittaa valvonnan kannalta välttämätön tarkastus edellä mainituissa lainkohdissa tarkoitettujen yhteisöjen ja säätiöiden luona.

kohdassa tarkoitettut tiedot.

7 luku

Arvopaperimarkkinoiden valvonta

Valvontaviranomainen

1 §

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten niiden nojalla antamien määräysten sekä arvopapereilla käytävää julkista kauppaa ja muuta 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettua kaupankäyntimenettelyä koskevien sääntöjen, ohjeiden ja sopimusehtojen noudattamista valvoo rahoitustarkastus.

Rahoitustarkastuksella on oikeus saada julkisen kaupankäynnin ja muun 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettua kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijalta, muulta arvopaperipörssissä toimivalta ja muun julkisen kaupankäynnin muulta osapuolelta, 2 luvun 3 §:ssä tarkoitettua esitteen julkistamiseen velvolliselta, 2 luvun 9 ja 10 §:ssä tarkoitettua ilmoitusvelvolliselta, 4 a luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua selvitysyhteisön omistuksessa olevalta tai selvitystoimintaan kuuluvia tehtäviä hoitavalta, 5 luvun 2, 3 ja 4 §:ssä tarkoitettua ilmoitusvelvolliselta, yhteisöltä ja säätiöltä sekä 6 luvun 1 §:ssä tarkoitettua ostotarjouksen tekijältä ja 6 luvun 6 §:ssä tarkoitettua osakkeenomistajalta tai muulta lunastusvelvolliselta valvonnan edellyttämät tiedot sekä saada näiltä jäljennökset valvonnan kannalta tarpeellisiksi katsomistaan asiakirjoista. Rahoitustarkastuksella on lisäksi oikeus suorittaa valvonnan kannalta välttämätön tarkastus edellä mainituissa lainkohdissa

tarkoitettujen yhteisöjen ja säätiöiden luona.

Vaitiolovelvollisuus

3 §

Joka tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan tai arvopaperipörssin, arvopaperinvälittäjän, selvitysyhteisön, selvitysosapuolen, 4 a luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettun yhteisön tai 3 luvun 13 §:n 3 momentissa tarkoitettun arvopaperinvälittäjien yhteisön toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai toimihenkilönä on saanut tietää arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan tahi liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa sitä ilmaista tai muuten paljastaa eikä käyttää hyväksi, *mikäli* sitä ei ole säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmaista tavaksi tai ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Vaitiolovelvollisuus

3 §

Joka tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan tai arvopaperipörssin, arvopaperinvälittäjän, selvitysyhteisön, selvitysosapuolen tai 4 a luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettun yhteisön toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai toimihenkilönä on saanut tietää arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan tahi liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa sitä ilmaista tai muuten paljastaa eikä käyttää hyväksi, *jos* sitä ei ole säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmaista tavaksi tai ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

8 luku

Rangaistussäännökset

Luvaton julkisen kaupankäynnin järjestäminen arvopapereille

2 §

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta *harjoittaa* julkista kaupankäyntiä arvopapereilla vastoin 3 luvun 1 §:ää, 5 §:n 1 momenttia, 10 §:n 1—3 momenttia, 12 tai 13 §:ää taikka 14 §:n 1 momentin mukaisesti vahvistettuja sääntöjä, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *luvattomasta julkisen kaupankäynnin järjestämisestä arvopapereille* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Arvopaperimarkkinarikkomus

3 §

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

- 1) rikkoo 2 luvun 1, 2—4, 4 a, 5, 5 a, 6 tai 6 a §:n säännöksiä,
- 2) laiminlyö 2 luvun 7—10 tai 10 a §:ssä taikka 11 §:n 3 momentissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden,
- 3) laiminlyö 4 luvun 7 tai 8 §:ssä taikka 5 luvun 2—4 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai 5 luvun 5 §:ssä tarkoitetun velvollisuuden pitää rekisteriä,
- 4) rikkoo 6 luvun 1 §:ää tai laiminlyö 6 luvun 2 §:n 1 momentissa, 3 §:n 1 momentissa, 4 §:ssä tai 6 §:n 4 momentissa säädetyn julkistamisvelvollisuuden,

8 luku

Rangaistussäännökset

Luvaton kaupankäyntimenettelyn järjestäminen arvopapereille

2 §

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta *järjestää* julkista kaupankäyntiä tai muuta ammattimaisesti järjestettyä kaupankäyntimenettelyä arvopapereilla vastoin 3 luvun 1 §:ää, 5 §:n 1 momenttia, 10 §:n 1—3 momenttia, 12 §:ää tai 13 §:ää taikka 16 §:ää, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *luvattomasta kaupankäyntimenettelyn järjestämisestä arvopapereille* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Arvopaperimarkkinarikkomus

3 §

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

- 1) rikkoo 2 luvun 1, 2—4, 4 a, 5, 5 a, 6 tai 6 a §:n taikka 3 luvun 17 §:n säännöksiä,
- 2) laiminlyö 2 luvun 7—10 tai 10 a §:ssä taikka 11 §:n 3 momentissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden,
- 3) laiminlyö 4 luvun 7 §:ssä tai 5 luvun 2—4 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden taikka 5 luvun 5 §:ssä tarkoitetun velvollisuuden pitää rekisteriä,
- 4) rikkoo 6 luvun 1 §:ää tai laiminlyö 6 luvun 2 §:n 1 momentissa, 3 §:n 1 momentissa, 4 §:ssä tai 6 §:n 4 momentissa säädetyn julkistamisvelvollisuuden tai

5) julkistaa tarjous- tai listalleottoesitteen tai tarjousasiakirjan ennen kuin rahoitustarkastus on hyväksynyt sen *tai*

6) harjoittaa arvopaperinvälitystä vastoin 4 luvun 6 §:n 2 momenttia,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *arvopaperimarkkinarikkomuksesta* sakkoon.

5) julkistaa tarjous- tai listalleottoesitteen tai tarjousasiakirjan ennen kuin rahoitustarkastus on hyväksynyt sen,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *arvopaperimarkkinarikkomuksesta* sakkoon.

10 luku

Erinäisiä säännöksiä*Muutoksenhaku*

3 §

Valtioneuvoston tai asianomaisen ministeriön 3 luvun 2 §:n 1 momentin, 4 §:n 2 momentin, 13 §:n 3 momentin ja 14 §:n 1 momentin sekä 4 a luvun 2 §:n ja 4 §:n 1 momentin nojalla antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

10 luku

Erinäisiä säännöksiä*Muutoksenhaku*

3 §

Valtiovarainministeriön tämän lain perusteella antamiin päätöksiin saa hakea muutosta valittamalla. Jos 3 luvun 2 §:n 1 momentissa, 4 §:n 2 momentissa tai 13 §:n 3 momentissa taikka 4 a luvun 2 §:ssä tai 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöstä arvopaperipörssin toiminnan harjoittamiseen oikeuttavan luvan myöntämisestä, arvopaperipörssin sääntöjen tai niiden muutosten vahvistamisesta, muun julkisen kaupan käynnin sääntöjen tai niiden muutosten vahvistamisesta, selvitysyhteisön toimiluvan myöntämisestä tai selvitysyhteisön sääntöjen tai niiden muutosten vahvistamisesta ei ole annettu niiden antamiselle säädetyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. Valtiovarainministeriön on ilmoitettava päätöksen antamisesta valitusviranomaiselle, jos päätös on annettu valituksen tekemisen jälkeen. Tässä momentissa tarkoitettun valituksen tekemisestä ja käsittelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/1950) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 2 luvun 3 §:n 1—6 momentit tulevat kuitenkin voimaan vasta päivänä kuuta 20 . Yksityisiin osakeyhtiöihin, muihin keskinäi-

siin vakuutusyhtiöihin kuin julkisiin keskinäisiin vakuutusyhtiöihin ja vakuutusyhdistyksiin sovelletaan ensi kerran tämän lain 2 luvun 3 §:n 1—6 momentin säännöksiä.

Tämän lain 3 luvun 2 §:n 3 momentin, 4 §:n 2 momentin, 13 §:n 3 momentin ja 4 a luvun 2 §:n 3 momentin ja 4 §:n 1 momentin mukaisten päätösten tekemiselle asetettuja määräaikoja ei sovelleta lain voimaantullessa vireillä oleviin hakemuksiin.

Arvopaperipörssin, muun julkisen kaupankäynnin järjestäjän ja selvitysyhteisön on täydennettävä sääntönsä tämän lain vaatimusten mukaisiksi. Sääntöjen täydentämistä koskeva hakemus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Tämän lain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettua kaupankäyntimenettelyä järjestävän on laadittava kaupankäyntimenettelynsä säännöt ja annettava ne tiedoksi rahoitustarkastukselle 12 kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki

kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä 26 päivänä elokuuta 1988 annetun lain (772/1988) 1 luvun 1 §:n 2 ja 3 momentti, 3 luvun 12 §, 4 luvun 3 §:n 3 momentti ja 5 luvun 1 a §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 1 §:n 2 ja 3 momentti sekä 5 luvun 1 a § laissa 969/1999, 3 luvun 12 § laissa 477/1999 ja 4 luvun 3 §:n 3 momentti laissa 599/1997,

muutetaan 1 luvun 2 §:n 1 ja 2 kohta sekä 3 §:n 2 momentti, 2 luvun 2 §:n 3 momentti, 4 §:n 1 momentti, 6, 8, 10 ja 11 §, 3 luvun 1 ja 2 §, 3 §:n 2—4 momentti, 5 §:n 1 momentti ja 11 §:n 3 momentti, 4 luvun 1 §:n 4 momentti ja 3 §:n 1 momentti, 5 luvun 3 §:n 1 momentti sekä 4 ja 8 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 2 §:n 3 momentti mainitussa laissa 969/1999, 2 luvun 4 §:n 1 momentti laissa 323/1998, 2 luvun 6 § ja 3 luvun 1 § osaksi mainitussa laissa 599/1997, 2 luvun 8 § osaksi laeissa 741/1993 ja 582/1996, 2 luvun 10 § mainituissa laeissa 582/1996 ja 599/1997, 2 luvun 11 § ja 3 luvun 5 §:n 1 momentti mainitussa laissa 582/1996, 3 luvun 2 § mainituissa laeissa 741/1993 ja 599/1997, 3 luvun 3 §:n 3 ja 4 momentti ja 11 §:n 3 momentti sekä 4 luvun 1 §:n 4 momentti ja 3 §:n 1 momentti mainitussa laissa 599/1997, 5 luvun 3 §:n 1 momentti ja 4 § mainitussa laissa 477/1999 sekä 5 luvun 8 §:n 2 momentti mainitussa laissa 741/1993 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

Yleisiä säännöksiä

1 §

Soveltamisala

 Muille kuin arvopaperimarkkinalain (495/1989) 1 luvun 4 §:n 4 momentissa tarkoitetuille ammattimaisille sijoittajille ei saa tarjota sijoituskohteeksi muita optioita ja termiinejä kuin tässä laissa tarkoitettuja vakioituja optioita ja termiinejä sekä arvopaperimarkkinalain 10 luvun 1 a §:ssä tarkoitettuja vakioituihin optioihin tai termiineihin rinnastettavia johdannaisopimuksia.

 (2 mom. kumotaan)

Edellä 2 momentista poiketen saa arvopaperimarkkinalain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu arvopaperinvälittäjä tarjota sijoituskohteeksi myös muita johdannaisopimuksia kuin tässä laissa tarkoitettuja vakioituja optioita ja termiinejä sekä arvopaperimarkkinalain 10 luvun 1 a §:ssä tarkoitettuja vakioituihin optioihin tai termiineihin rinnastettavia johdannaisopimuksia.

(3 mom. kumotaan)

2 §

Johdannaisopimukset

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *optiolla* sopimusta, jossa toinen osapuoli (*optionsaaja*) saa toiselta osapuolelta (op-

2 §

Johdannaisopimukset

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *optiolla* sopimusta, jossa toinen osapuoli (*optionsaaja*) saa toiselta osapuolelta (op-

tionasettaja) vastiketta (*premio*) vastaan oikeuden sovitusta lunastushinnasta tulevaisuudessa ostaa (*osto-optio*) tai myydä (*myyntioptio*) tietyn määrän arvopapereita tai hyödykkeitä tai muuta varallisuutta (*kohde-etuus*) taikka oikeuden saada kohde-etuuden hinnan kehitystä kuvaavan tunnusluvun muutoksen perusteella laskettavan suorituksen (*indeksioptio*);

2) *termiinillä* kohde-etuutta koskevaa kauppasopimusta, jossa sovitaan hinnasta sekä määräpäivästä, jolloin suoritusta tai suorituksen korvaavaa hyvitystä on viimeistään vaadittava tai jolloin suoritus tai hyvitys ilman erillistä vaatimusta käy tehtäväksi, tai vastaavaa kohde-etuuden hinnan kehityksen nojalla laskettavaan suoritukseen molemminpuolisesti oikeuttavaa sopimusta (*indeksitermiini*);

tionasettaja) vastiketta (*premio*) vastaan oikeuden sovitusta lunastushinnasta tulevaisuudessa ostaa (*osto-optio*) tai myydä (*myyntioptio*) tietyn määrän arvopapereita tai hyödykkeitä tai muuta varallisuutta (*kohde-etuus*) taikka oikeuden saada kohde-etuuden hinnan tai muun etuuden arvon kehitystä kuvaavan tunnusluvun muutoksen perusteella laskettavan suorituksen (*indeksioptio*);

2) *termiinillä* kohde-etuutta koskevaa kauppasopimusta, jossa sovitaan hinnasta sekä määräpäivästä, jolloin suoritusta tai suorituksen korvaavaa hyvitystä on viimeistään vaadittava tai jolloin suoritus tai hyvitys ilman erillistä vaatimusta käy tehtäväksi, tai vastaavaa kohde-etuuden hinnan tai muun etuuden arvon kehityksen nojalla laskettavaan suoritukseen molemminpuolisesti oikeuttavaa sopimusta (*indeksitermiini*);

3 §

Optioyhteisö

Optiopörssitoiminnalla tarkoitetaan tässä laissa optioiden ja termiinien kurssien ottamista jatkuvasti vahvistettaviksi huutokaupassa tai siihen rinnastuvassa menettelyssä annettujen osto- ja myyntitarjousten nojalla sekä kauppapaikan tai kaupankäyntijärjestelmän ylläpitämistä optiokauppoja varten.

Optiopörssitoiminnalla tarkoitetaan tässä laissa vakioitujen optioiden ja termiinien kaupankäynnin edellytysten järjestämistä ja ylläpitoa.

2 luku

Optioyhteisö ja markkinaosapuolet

2 §

Toimiluvan myöntäminen

Hakemus on ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta. *Jos valtiovarainministeriö tänä aikana pyytää hakijalta hakemuksesta lisäselvitystä, sanottu määräaika lasketaan siitä päivästä, jona valtiovarainministeriö vastaanottaa lisäselvityksen.*

Hakemus on ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta *tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Toimilupaa koskeva päätös on kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta.*

4 §

Optioyhteisön toiminta

Optioyhteisö saa optioyhteisön toiminnan lisäksi tarjota johdannais-, rahoitus- ja arvopaperimarkkinoiden kehittämiseen liittyviä tieto-, tiedotus- ja tietojenkäsittelypalveluja sekä harjoittaa arvopaperimarkkinalain 4 luvun 5 a §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen arvopaperien lainaus- ja takaisinostosopimusten selvitystoimintaa, jos rahoitustarkastus on hyväksynyt sopimusten ehdot tai jos ehdot on hyväksytty osana optioyhteisön sääntöjä. Optioyhteisö saa tarjota myös arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettuun selvitystoimintaan liittyviä palveluja siinä laajuudessa kuin se on tarpeen johdannaisopimusten toteuttamiseksi. Optioyhteisö saa toimia selvitysosapuolena ja harjoittaa selvitysyhteisön toimintaa siten kuin siitä säädetään arvopaperimarkkinalain 4 a luvussa. Optioyhteisö saa toimia tilinhoitajayhteisönä tai tilinhoitajayhteisön asiamiehenä sen mukaan kuin siitä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa (826/1991). Optioyhteisön oikeudesta harjoittaa arvopaperi-

4 §

Optioyhteisön toiminta

Optioyhteisö saa optioyhteisön toiminnan lisäksi tarjota johdannais-, rahoitus- ja arvopaperimarkkinoiden kehittämiseen liittyviä tieto-, tiedotus- ja tietojenkäsittelypalveluja sekä harjoittaa arvopaperimarkkinalain 4 luvun 5 a §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen arvopaperien lainaus- ja takaisinostosopimusten selvitystoimintaa, jos rahoitustarkastus on hyväksynyt sopimusten ehdot tai jos ehdot on hyväksytty osana optioyhteisön sääntöjä *tai ne on otettu sääntöjen liitteeksi.* Optioyhteisö saa tarjota myös arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettuun selvitystoimintaan liittyviä palveluja siinä laajuudessa kuin se on tarpeen johdannaisopimusten toteuttamiseksi. Optioyhteisö saa toimia selvitysosapuolena ja harjoittaa selvitysyhteisön toimintaa siten kuin siitä säädetään arvopaperimarkkinalain 4 a luvussa. Optioyhteisö saa toimia tilinhoitajayhteisönä tai tilinhoitajayhteisön asiamiehenä sen mukaan kuin siitä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa (826/1991). Optioyh-

pörssitoimintaa säädetään arvopaperimarkkina-laissa.

teisön oikeudesta harjoittaa arvopaperipörssitoimintaa säädetään arvopaperimarkkina-laissa.

6 §

Optioyhteisön säännöt

Optioyhteisöllä on oltava säännöt, jotka sisältävät tätä lakia täydentävät määräykset optiopörssitoiminnasta ja optiokauppojen selvityksestä.

Optioyhteisön säännöt vahvistaa *asianomainen ministeriö*. Option ja termiinin kurssin vahvistamista ja niillä käytävää kauppaa ei saa aloittaa, ennen kuin optiota ja termiiniä koskevat sääntöjen määräykset ja liitteet on vahvistettu.

Asianomainen ministeriö voi erityisestä syystä ja rahoitustarkastuksen esityksestä määrätä optiokauppojen selvitystä koskevien määräysten sisältöä muutettavaksi tai täydennettäväksi.

6 §

Optioyhteisön säännöt

Optioyhteisöllä on oltava säännöt, jotka sisältävät tätä lakia täydentävät määräykset optiopörssitoiminnasta, optiokauppojen selvityksestä ja siitä, miten optioyhteisölle lain mukaan kuuluvat valvontatehtävät toteutetaan.

Optioyhteisön säännöt vahvistaa *hakemuksesta valtiovarainministeriö*. Hakemus on ratkaistava kolmen kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Päätös on kuitenkin aina tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Option ja termiinin kurssin vahvistamista ja niillä käytävää kauppaa ei saa aloittaa, ennen kuin optiota ja termiiniä koskevat sääntöjen määräykset on vahvistettu.

Valtiovarainministeriö voi johdannaismarkkinoita kohtaan tunnetun luottamuksen vahvistamiseksi tai muusta erityisen painavasta syystä määrätä vahvistamisessaan optioyhteisön säännöissä olevien määräysten sisältöä muutettavaksi tai täydennettäväksi. *Valtiovarainministeriön* on ennen määräyksen antamista pyydettävä asiassa rahoitustarkastuksen lausunto ja, jos säännöt koskevat sähköön tai maakaasuun perustuvaa optiokauppaa, myös sähkö- ja maakaasumarkkinoita valvovan viranomaisen (sähkö- ja

Asianomainen ministeriö voi erityisestä syystä ja sähkömarkkinoita valvovan viranomaisen (sähkömarkkinaviranomainen) esityksestä sekä rahoitustarkastusta kuultuaan määrätä sähköön perustuvien optiokauppojen selvitystä koskevien määräysten sisältöä muutettavaksi tai täydennettäväksi.

8 §

Optioyhteisön hallitus

Optioyhteisön hallituksen tehtävänä on sen lisäksi, mitä sen tehtävistä on muutoin säädetty ja määrätty:

- 1) päättää option ja termiinin kurssin ottamisesta vahvistettavaksi ja sillä käytävän kaupan aloittamisesta ja lopettamisesta;
- 2) myöntää ja peruuttaa välittäjän oikeudet;
- 3) myöntää ja peruuttaa meklarin oikeudet;
- 4) hyväksyä sopimus markkinatakaajan toiminnasta ja peruuttaa markkinatakaajan oikeudet;
- 5) valvoa optioyhteisön toiminnasta annettujen säännösten ja määräysten sekä yhteisön sääntöjen noudattamista yhteisön piirissä;

6) huolehtia niiden tietojen saattamisesta julkisuuteen, jotka optioyhteisön on tämän lain, sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten taikka yhteisön sääntöjen mukaan julkistettava;

7) saattaa pankkitarkastusviraston tietoon menettely, joka ilmeisesti on vastoin optioyhteisön toiminnasta annettuja säännöksiä tai määräyksiä; sekä

maakaasumarkkinaviranomainen) lausunto.

8 §

Optioyhteisön tehtävät

Optioyhteisön on sen lisäksi, mitä sen tehtävistä on muutoin säädetty ja määrätty:

- 1) huolehdittava riittävän ja luotettavan valvonnan järjestämisestä optioyhteisön toiminnasta annettujen säännösten ja määräysten sekä yhteisön sääntöjen noudattamisen turvaamiseksi yhteisön piirissä;
- 2) huolehdittava niiden tietojen saattamisesta julkisuuteen, jotka optioyhteisön on tämän lain, sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten taikka yhteisön sääntöjen mukaan julkistettava;
- 3) saatettava rahoitustarkastuksen tietoon menettely, joka ilmeisesti on vastoin optioyhteisön toiminnasta annettuja säännöksiä, sääntöjä tai määräyksiä, jollei menettelyä

8) ilmoittaa pankkitarkastusvirastolle^{1–4} kohdassa tarkoitetusta päätöksestään.

Optioyhteisön hallitus saa, siten kuin jäljempänä on säädetty, myöntää ulkomaiselle optioyhteisölle oikeuden käydä kauppaa vakioituilla optioilla ja termiineillä ja jättää niitä selvitettäväksi.

Optioyhteisön hallitus saa rahoitustarkastuksen määräämin ehdoin myöntää muulle optioyhteisössä toimivalle oikeuden käydä kauppaa omaan lukuun vakioituilla optioilla ja termiineillä, joiden kohde-etuus on raaka-aine tai muu hyödyke, ja jättää niitä selvitettäväksi.

10 §

Välittäjä ja markkinatakaaja

Optioyhteisön on myönnettävä välittäjän ja markkinatakaajan oikeudet hakijalle, joka täyttää arvopaperinvälittäjälle laissa ja optioyhteisön säännöissä asetetut vaatimukset ja jolla on kiinteä toimipaikka Suomessa.

Optioyhteisö saa lisäksi myöntää välittäjän ja markkinatakaajan oikeudet arvopaperinvälittäjältä Suomessa edellytettyä toimilupaa vastaavan toimiluvan viranomaiselta Euroopan talousalueella saaneelle ulkomai-

viipymättä oikaista tai asiointila muutoin korjaannu. Menettelystä, jossa säännöksiä, sääntöjä tai määräyksiä on rikottu olennaisesti tai toistuvasti on kuitenkin aina ilmoitettava; sekä

4) ilmoitettava rahoitustarkastukselle päätöksensä option ja termiinin kurssin ottamisesta vahvistettavaksi ja sillä käytän kaupan aloittamisesta ja lopettamisesta sekä välittäjän, markkinatakaajan, meklarin ja muun optioyhteisössä toimivan oikeuksien myöntämisestä ja peruuttamisesta.

10 §

Välittäjä, markkinatakaaja ja muu optioyhteisössä toimiva

Optioyhteisön on myönnettävä välittäjän ja markkinatakaajan oikeudet hakijalle, joka täyttää laissa ja optioyhteisön säännöissä asetetut vaatimukset ja jolla on kiinteä toimipaikka Suomessa.

Optioyhteisö saa lisäksi myöntää välittäjän ja markkinatakaajan oikeudet arvopaperinvälittäjältä Suomessa edellytettyä toimilupaa vastaavan toimiluvan viranomaiselta Euroopan talousalueella saaneelle ulkomaiselle

selle arvopaperinvälittäjälle, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa. *Asianomaisen ministeriön* määräämin ehdoin voidaan myös muulle ulkomaiselle arvopaperinvälittäjälle *tai toimiluvan saaneelle arvopaperinvälittäjään rinnastettavalle ulkomaiselle yhteisölle* myöntää välittäjän ja markkinatakaajan oikeudet.

Optioyhteisön on peruutettava määrääjäksi tai kokonaan välittäjän ja markkinatakaajan oikeudet, *mikäli* rahoitustarkastus optioyhteisöä kuultuaan niin painavasta syystä vaatii. Rahoitustarkastuksen on välittömästi ilmoitettava vaatimuksestaan ja sen perusteista optioyhteisölle sekä sille, jota vaatimus koskee.

Välittäjällä ja markkinatakaajalla on oikeus saattaa optioyhteisön 8 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohdassa tarkoitettu päätös, jolla hakemus sille myönnettävistä oikeuksista on hylätty tai jolla sen oikeudet on peruutettu, rahoitustarkastuksen käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksestä.

11 §

Välittäjän ja markkinatakaajan riippumattomuus

Välittäjät ja markkinatakaajat, jotka kuuluvat samaan konserniin tai ovat keskenään sellaisessa taloudellisessa riippuvuussuhteessa, joka saattaa vaarantaa optiopörssi-toiminnan luotettavuuden, eivät saa toteut-

arvopaperinvälittäjälle, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa. *Valtiovarainministeriön* määräämin ehdoin voidaan myös muulle ulkomaiselle arvopaperinvälittäjälle myöntää välittäjän ja markkinatakaajan oikeudet, *jos hakija täyttää laissa ja optioyhteisön säännöissä asetetut vaatimukset. Valtiovarainministeriön määräämin ehdoin voidaan myös muulle yhteisölle myöntää muun optioyhteisössä toimivan oikeudet käydä kauppaa omaan lukuunsa, jos hakija täyttää laissa ja optioyhteisön säännöissä asetetut sekä riittävät vakavaraisuutta ja riskien hallintaa koskevat edellytykset.*

Optioyhteisön on peruutettava määrääjäksi tai kokonaan välittäjän, markkinatakaajan ja muun optioyhteisössä toimivan oikeudet, *jos* rahoitustarkastus optioyhteisöä kuultuaan niin painavasta syystä vaatii. Rahoitustarkastuksen on välittömästi ilmoitettava vaatimuksestaan ja sen perusteista optioyhteisölle sekä sille, jota vaatimus koskee.

Välittäjällä, markkinatakaajalla ja muulla optioyhteisössä toimivalla on oikeus saattaa optioyhteisön päätös, jolla hakemus sille myönnettävistä oikeuksista on hylätty tai jolla sen oikeudet on peruutettu, rahoitustarkastuksen käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksestä.

11 §

Välittäjän ja markkinatakaajan riippumattomuus

Optioyhteisössä samaa johdannaissovimusta koskevaa sijoituspalvelua tarjoavien välittäjien ja markkinatakaajien, jotka kuuluvat samaan konserniin tai ovat keskenään taloudellisessa riippuvuussuhteessa, on järjes-

taa samaa johdannais sopimusta koskevaa samaa sijoituspalvelua samassa optioyhteisössä.

tettävä toimintansa optioyhteisössä siten, ettei optioyhteisön luotettava toiminta vaarannu.

3 luku

Optioyhteisön toiminta

1 §

Kaupattavat johdannais sopimukset

Optioyhteisössä saadaan käydä kauppaa vain yhteisön säännöissä määritellyillä optioilla ja termiineillä. Tiedot kohde-etuuksista ja tunnusluvuista voidaan antaa myös optioyhteisön sääntöjen liitteenä.

Asianomaisen ministeriön on vahvistettava optiota ja termiiniä koskevat yhteisön sääntöjen määräykset ja liitteet, jos ne ovat tämän lain mukaisia eikä ole erityistä syytä kieltää niiden ottamista kurssin vahvistuksen ja kaupankäynnin kohteeksi optioyhteisössä.

2 §

Kohde-etuudet ja tunnusluvut

Osaketta koskeva optio ja termiini saadaan ottaa kurssin vahvistuksen ja kaupankäynnin kohteeksi, jos *osake* on otettu *pörs-silistalle tai muun julkisen kaupankäynnin kohteeksi suomalaisessa arvopaperipörssissä tai niitä vastaavan kaupankäynnin kohteeksi Euroopan talousalueella sijaitsevassa tai toimivassa toimiluvan saaneessa arvo-*

3 luku

Optioyhteisön toiminta

1 §

Kaupattavat johdannais sopimukset

Optioyhteisössä saadaan käydä kauppaa vain yhteisön säännöissä määritellyillä optioilla ja termiineillä. Tiedot kohde-etuuksista, tunnusluvuista ja tunnuslukujen laskentamenetelmistä voidaan antaa myös optioyhteisön sääntöjen liitteenä.

Valtiovarainministeriön on vahvistettava optiota ja termiiniä koskevat yhteisön sääntöjen määräykset, jos ne ovat tämän lain mukaisia eikä ole erityistä syytä kieltää niiden ottamista kurssin vahvistuksen ja kaupankäynnin kohteeksi optioyhteisössä.

2 §

Kohde-etuudet ja tunnusluvut

Arvopaperimarkkina laissa tarkoitettua arvopaperia koskeva optio ja termiini saadaan ottaa kurssin vahvistuksen ja kaupankäynnin kohteeksi, jos *arvopaperi* on kaupankäynnin kohteena *arvopaperimarkkina laissa tarkoitettussa julkisessa kaupankäynnissä tai sitä vastaavalla ulkomaisella säännellyllä ja vi-ranomaisen valvonnassa olevalla markki-*

paperipörssissä tai muussa siihen rinnastettavassa, viranomaisen valvonnassa olevassa vaihdantajärjestelmässä. Muun kuin suomalaisen pörssiyhtiön tai ulkomaisen pörssiyhtiön, jonka kotipaikka on Euroopan talousalueella, osakkeelta on kuitenkin edellytettävä, että osakkeen omistajakunnan suuruus, omistuksen jakautuminen ja sillä käytävän kaupan riittävä laajuus sekä yhtiön, jonka osaketta ei ole otettu julkisen kaupankäynnin kohteeksi Suomessa, tiedonantovelvollisuutensa perusteella julkistamien tietojen saatavuus Suomessa mahdollistavat luotettavan kurssin muodostumisen sopimukselle. Asianomaisen ministeriön on pyydettävä rahoitustarkastukselta sekä asianomaiselta osakeyhtiöltä lausunto ennen osaketta koskevaa 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöstä.

Joukkovelkakirjalainaa, arvopaperimarkkinain 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettua velallisen sitoumusta tai muuta sellaista korkoa tuottavaa pääomasitoumusta koskeva optio ja termiini saadaan ottaa kurssin vahvistuksen ja kaupankäynnin kohteeksi, jos tällaisella suomalaisella tai ulkomaisella lainalla tai sitoumuksella käytävän kaupan laajuus ja sen käyvän hintatason vahvistamisessa tai julkisessa ilmoittamisessa noudatettava menettely mahdollistavat luotettavan kurssin muodostumisen sopimukselle. Asianomaisen ministeriön on pyydettävä rahoitustarkastukselta ja Suomen Pankilta lausunto ennen joukkovelkakirjalainaa tai muuta pääomasitoumusta koskevaa 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöstä. Jos Suomen Pankin lausunto on kielteinen, ei sääntöjen määräyksiä ja liitteitä tule tältä osin vahvistaa varamatta hakijalle mahdollisuutta täydentää hakemusta.

Kurssin vahvistuksen ja kaupankäynnin

nalla taikka sellaisessa muussa vaihdantajärjestelmässä, jossa arvopaperilla käytävän kaupan laajuus, arvopaperin liikkeenlaskijan tiedonantovelvollisuutensa perusteella julkistamien tietojen saatavuus Suomessa ja käyvän hintatason vahvistamisessa tai julkisessa ilmoittamisessa noudatettava menettely mahdollistavat luotettavan kurssin muodostumisen sopimukselle.

Raaka-ainetta, muuta hyödykettä tai muuta etuutta koskeva optio ja termiini saadaan ottaa kurssin vahvistuksen ja kaupankäynnin kohteeksi, jos sopimuksella käytävän kaupan riittävä laajuus mahdollistaa luotettavan kurssin muodostumisen sille. Sopimuksen kohde-etuuden hinnan tai muun etuuden arvon määräytyminen tulee yksiselitteisesti määritellä optioyhteisön säännöissä tai niiden liitteessä.

Kurssin vahvistuksen ja kaupankäynnin kohteena olevien indeksiopitoiden ja indek-

kohteena olevien indeksioptioiden ja indeksitermiinien tulee kohdistua Suomessa arvopaperimarkkinalain (495/89) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitetun julkisen kaupankäynnin tai siihen rinnastettavassa menettelyssä Euroopan talousalueella kaupankäynnin kohteeksi otettujen arvopaperien hintakehityksen muutosten perusteella laskettavaan tunnuslukuun. Tunnusluvun laskemismenetelmän tulee olla yksiselitteisesti määritelty optioyhteisön säännöissä.

Raaka-ainetta tai muuta hyödykettä koskeva optio ja termiini saadaan ottaa kurssin vahvistuksen ja kaupankäynnin kohteeksi, jos sopimuksella käytävän kaupan riittävä laajuus mahdollistaa luotettavan kurssin muodostumisen sille. Sopimuksen kohde-etuuden hinnan määräytyminen tulee yksiselitteisesti määritellä optioyhteisön säännöissä. Asianomaisen ministeriön on pyydettävä rahoitustarkastukselta ja sähkömarkkinaviranomaiselta lausunto ennen sähkөөn perustuvaa optiota tai termiiniä koskevaa 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöstä. Jos sähkömarkkinaviranomaisen lausunto on kielteinen, ei sääntöjen määräyksiä ja liitteitä tule tältä osin vahvistaa varamatta hakijalle mahdollisuutta täydentää hakemusta

sitermiinien tulee kohdistua 1 momentissa tarkoitetuissa vaihdantajärjestelmissä kaupankäynnin kohteeksi otettujen arvopaperien hintakehityksen, raaka-aineen tai muun hyödykkeen hintakehityksen tai muun etuuden arvon muutosten perusteella laskettavaan tunnuslukuun. Tunnusluvun laskemismenetelmän tulee olla yksiselitteisesti määritelty optioyhteisön säännöissä tai niiden liitteessä.

Valtiovarainministeriön on pyydettävä rahoitustarkastukselta lausunto ennen 1 momentissa tarkoitettua arvopaperia koskevaa 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöstä. Jos päätös koskee arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua arvopaperia, lausunto on pyydetävä myös Suomen Pankilta. Jos päätös koskee sähkөөn tai maakaasuun perustuvaa optiota tai termiiniä, lausunto on pyydetävä myös sähkö- ja maakaasumarkkinaviranomaiselta.

3 §

Kaupankäynnin keskeyttäminen

Optioyhteisön hallitus saa lisäksi erityisestä syystä keskeyttää option ja termiinin kurssin vahvistamisen ja sillä käytävän kaupan. Kurssin vahvistamisen ja kaupankäynnin keskeytystä ei saa tarpeettomasti jatkaa.

Optioyhteisö saa lisäksi erityisestä syystä keskeyttää option ja termiinin kurssin vahvistamisen ja sillä käytävän kaupan. Kurssin vahvistamisen ja kaupankäynnin keskeytystä ei saa tarpeettomasti jatkaa. Päätös kurs-

Päätös kurssin vahvistamisen ja kaupankäynnin keskeyttämisestä ja uudelleen aloittamisesta on julkistettava välittömästi.

Optioyhteisön hallitus voi 2 luvun 3 §:n 3 momentissa mainittujen edellytysten täytyessä keskeyttää yhteisön toiminnan korkeintaan yhden viikon ajaksi. Päätöksestä on välittömästi ilmoitettava rahoitustarkastukselle.

Optioyhteisö voi keskeyttää sähkөөn perustuvan option tai termiinin kurssin vahvistuksen ja kaupankäynnin, *mikäli* kaupankäynti vaarantaa *sähköhuoltoa* tai on vahingoksi *sähkömarkkinoille* tai *mikäli* *sähköjärjestelmän* toiminta on muusta optioyhteisön säännöissä mainitusta painavasta syystä häiriintynyt. Keskeyttämisestä on välittömästi ilmoitettava *sähkömarkkinaviranomaiselle* ja rahoitustarkastukselle.

5 §

Optiokauppojen selvitys

Optioyhteisö saa hyväksyä selvitykseen option ja termiinin, jonka välittäjä *tai* markkinatakaaja on antanut selvitettäväksi ja joka perustuu optioyhteisössä tai toisessa sellaisessa optioyhteisössä, jonka optiokaupat yhteisö selvittää, tehtyyn optiokauppaan. *Optioyhteisö saa rahoitustarkastuksen määräämin ehdoin myös hyväksyä selvitykseen vakioidun option ja termiinin, jonka ulkomainen optioyhteisö tai muu optioyhteisössä toimiva on antanut selvitettäväksi.*

sin vahvistamisen ja kaupankäynnin keskeyttämisestä ja uudelleen aloittamisesta on julkistettava välittömästi.

Optioyhteisö voi 2 luvun 3 §:n 3 momentissa mainittujen edellytysten täytyessä keskeyttää yhteisön toiminnan korkeintaan yhden viikon ajaksi. Päätöksestä on välittömästi ilmoitettava rahoitustarkastukselle.

Optioyhteisö voi keskeyttää sähkөөn *tai maakaasuun* perustuvan option tai termiinin kurssin vahvistuksen ja kaupankäynnin, *jos* kaupankäynti vaarantaa *sähkö- tai maakaasuhuoltoa* tai on vahingoksi *sähkö- tai maakaasumarkkinoille* tai *jos* *sähkö- tai maakaasujärjestelmän* toiminta on muusta optioyhteisön säännöissä mainitusta painavasta syystä häiriintynyt. Keskeyttämisestä on välittömästi ilmoitettava *sähkö- ja maakaasumarkkinaviranomaiselle* ja rahoitustarkastukselle.

5 §

Optiokauppojen selvitys

Optioyhteisö saa hyväksyä selvitykseen option ja termiinin, jonka välittäjä, markkinatakaaja, *ulkomainen optioyhteisö tai muu optioyhteisössä toimiva* on antanut selvitettäväksi ja joka perustuu optioyhteisössä tai toisessa sellaisessa optioyhteisössä, jonka optiokaupat yhteisö selvittää, tehtyyn *tai sille ilmoitettuun* optiokauppaan.

11 §

Tiedonantovelvollisuus

Sähköön perustuvien optioiden ja termiinien kauppaan osallistuvien on ilmoitettava optioyhteisölle poikkeukselliset tai muutoin olennaisesti sähkön tuotantoon, siirtoon ja kulutukseen vaikuttavat rajoitukset siten kuin optioyhteisön säännöissä määrätään.

Sähköön *tai maakaasuun* perustuvien optioiden ja termiinien kauppaan osallistuvien on ilmoitettava optioyhteisölle poikkeukselliset tai muutoin olennaisesti sähkön *tai maakaasun* tuotantoon, siirtoon ja kulutukseen vaikuttavat rajoitukset siten kuin optioyhteisön säännöissä määrätään.

12 §

Välittäjän velvollisuudet

Välittäjä ei saa antaa toiselle välittäjälle optiota tai termiiniä koskevaa toimeksiantoa.

12 §

(kumotaan)

4 luku

Johdannaismarkkinoiden valvonta

1 §

Valvonta

Rahoitustarkastuksen on ennen ryhtymistä sähköön perustuvien optioiden ja termiinien kaupankäyntiä koskeviin toimenpiteisiin tai tällaisen päätöksen tekoa kuultava *sähkömarkkinaviranomaista, mikäli päätöksellä olisi ilmeisesti olennaista vaikutusta sähkömarkkinoiden toimintaan, toimitusvarmuu-*

Rahoitustarkastuksen on ennen ryhtymistä sähköön *tai maakaasuun* perustuvien optioiden ja termiinien kaupankäyntiä koskeviin toimenpiteisiin tai tällaisen päätöksen tekoa kuultava *sähkö- ja maakaasumarkkinaviranomaista, jos päätöksellä olisi ilmeisesti olennaista vaikutusta sähkö- tai maakaasu-*

teen tai sähkömarkkinalain (386/1995) nojalla järjestelmävastuuseen määrätyn yhteisön toimintaan, jollei asian kiireellisyydestä muuta johdu.

markkinoiden toimintaan, toimitusvarmuuteen tai sähkömarkkinalain (386/1995) tai *maakaasumarkkinalain* (508/2000) nojalla järjestelmävastuuseen määrätyn yhteisön toimintaan, jollei asian kiireellisyydestä muuta johdu.

3 §

Tiedonsaantioikeus

Rahoitustarkastuksella on oikeus saada 2 luvun 8 §:n 3 momentissa mainitulta muulta optioyhteisössä toimivalta sekä 3 luvun 13 §:ssä mainitulta henkilöltä ja yhteisöltä valvonnan edellyttämät tiedot sekä jäljennökset valvonnan kannalta tarpeellisiksi katsotaan asiakirjoista. *Rahoitustarkastuksella on oikeus suorittaa 3 luvun 13 §:n 4 momentissa tarkoitettussa yhteisössä valvonnan kannalta välttämätön tarkastus.*

Optioyhteisö on velvollinen luovuttamaan sähkömarkkinalain nojalla järjestelmävastuuseen määrätylle yhteisölle ja muulle asianomaisen ministeriön määräämälle yhteisölle tietoja sähköön perustuvilla optioilla ja termiineillä käydyistä kaupoista siten kuin sähkömarkkinalaissa säädetään.

5 luku

Erinäiset säännökset

1 a §

Muun johdannaissovimuksen tarjoaminen

3 §

Tiedonsaantioikeus

Rahoitustarkastuksella on oikeus saada muulta optioyhteisössä toimivalta valvonnan edellyttämät tiedot sekä jäljennökset valvonnan kannalta tarpeellisiksi katsotaan asiakirjoista.

 (3 mom. kumotaan)

5 luku

Erinäiset säännökset

1 a §

(kumotaan)

Työnantajayritys tai sen kanssa samaan konserniin kuuluva yritys saa 1 luvun 1 §:n 2 momentista poiketen tarjota sijoituskohteeksi muita optioita ja termiinejä kuin tässä laissa tarkoitettuja vakioituja optioita ja termiinejä sekä arvopaperimarkkinalain 10 luvun 1 a §:ssä tarkoitettuja vakioituihin optioihin tai termiineihin rinnastettavia johdannaissopimuksia työnantajayrityksen nykyisille tai entisille työntekijöille tai heidän edukseen, jos näiden johdannaissopimusten kohde-etuutena on työnantajayrityksen tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen osake.

3 §

Johdannaismarkkinarikos

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) harjoittaa vastoin 2 luvun 1 §:n 1 momenttia taikka 3 §:n 2 tai 3 momenttia optioyhteisön toimintaa tai

2) tarjoaa optioita tai termiinejä sijoituskohteeksi vastoin 1 luvun 1 §:n 2 momenttia, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, johdannaismarkkinarikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

4 §

3 §

Johdannaismarkkinarikos

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta harjoittaa vastoin 2 luvun 1 §:n 1 momenttia taikka 3 §:n 2 tai 3 momenttia optioyhteisön toimintaa, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa

säädetä ankarampaa rangaistusta, johdannaismarkkinarikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

4 §

Johdannaismarkkinarikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta
 1) rikkoo 3 luvun 12 §:n 1 momenttia,
 3) laiminlyö noudattaa 3 luvun 11 §:ssä
 mainittua tiedonanto- tai julkistamisvelvol-
 lisuutta tai 14 §:ssä tarkoitettua ilmoitusvel-
 vollisuutta,
 on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai
 siitä muualla laissa säädetä ankarampaa ran-
 gaistusta, *johdannaismarkkinarikkomukses-
 ta* sakkoon.

8 §

Muutoksenhaku

Valtiovarainministeriön tämän lain *nojalla*
antamaan päätökseen, lukuun ottamatta 2
luvun 3 §:n 1 ja 2 momentissa mainittua
päätöstä, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Muutoksen hakemisesta *pankkitarkastusvi-*

Johdannaismarkkinarikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta lai-
 minlyö noudattaa 3 luvun 11 §:ssä mainittua
 tiedonanto- tai julkistamisvelvollisuutta tai
 14 §:ssä tarkoitettua ilmoitusvelvollisuutta,
 on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai
 siitä muualla laissa säädetä ankarampaa ran-
 gaistusta, *johdannaismarkkinarikkomukses-
 ta* sakkoon.

8 §

Muutoksenhaku

Valtiovarainministeriön tämän lain *perus-
 teella antamiin päätöksiin* saa hakea muu-
 tosta valittamalla. *Jos 2 luvun 2 §:n 1 mo-
 mentissa tai 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua*
*päätöstä optioyhteisön toiminnan harjoitta-
 miseen oikeuttavan luvan myöntämisestä tai*
*optioyhteisön sääntöjen tai niiden muutos-
 ten vahvistamisesta ei ole annettu niiden an-
 tamiselle säädetyssä määräajassa, hakija*
voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan
tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkävään
päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä,
*kunnes päätös on annettu. Valtiovarainmi-
 nisteriön on ilmoitettava päätöksen antami-
 sesta valitusviranomaiselle, jos päätös on*
annettu valituksen tekemisen jälkeen. Tässä
*momentissa tarkoitettua valituksen tekemi-
 sestä ja käsittelystä on muutoin soveltuvin*
*osin voimassa, mitä muutoksenhausta hal-
 lintoasioissa annetussa laissa (154/1950)*
säädetään.

Muutoksen hakemisesta *rahoitustarkastuk-*

raaston tämän lain nojalla antamaan päätökseen sovelletaan, mitä pankkitarkastusvirastosta annetussa laissa on säädetty. Pankkitarkastusviraston 2 luvun 3 §:n 3 momentissa ja 3 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

sen tämän lain nojalla antamaan päätökseen sovelletaan, mitä rahoitustarkastuslaissa (503/1993) on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 2 luvun 2 §:n 1 momentin ja 6 §:n 2 momentin mukaisten päätösten tekemiselle tämän lain 2 luvun 2 §:n 3 momentissa ja 6 §:n 2 momentissa asetettuja määräaikoja ei sovelleta lain voimaantullessa vireillä oleviin hakemuksiin.

Optioyhteisön on täydennettävä sääntönsä tämän lain vaatimusten mukaisiksi. Sääntöjen täydentämistä koskeva hakemus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki

arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan arvo-osuusjärjestelmästä 17 päivänä toukokuuta 1991 annetun lain (826/1991) 4 §, 12 §:n 1 momentti, 15 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 25 §:n 2 momentti, 26 §:n otsikko ja 1 momentti, 26 a §:n otsikko ja 1 momentti sekä 27 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 1 momentti, 12 §:n 1 momentti, 25 §:n 2 momentti ja 26 §:n otsikko laissa 1073/1996, 4 §:n 2 momentti, 15 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 26 §:n 1 momentti sekä 26 a §:n otsikko ja 1 momentti laissa 795/2000 sekä 27 §:n 2 momentti laissa 1386/1995 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Luettelot

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1, 3 ja 4 kohdassa tarkoitettujen arvo-osuuksien omistajista pidetään liikkeeseenlaskijoiden lukuun liikkeeseenlaskijakohtaiset osakasluettelot ja muut vastaavat omistajaluettelot arvopaperikeskuksessa.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen arvo-osuuksien omistajista pidetään luettelot arvopaperikeskuksessa. Arvopaperikeskuksessa on myös pidettävä luetteloa näiden arvo-osuuksien lukumääristä.

12 §

Arvopaperikeskuksen toimilupa

Valtioneuvosto voi hakemuksesta myöntää arvopaperikeskuksen toimiluvan suomalaiselle osakeyhtiölle, jos yhtiö tekee todennäköiseksi, että se pystyy käsittelemään kaikkia arvo-osuusjärjestelmään liitettyjä arvo-osuuksia, *selvittämään sekä 4 §:n 1 momentissa että 2 momentissa tarkoitetuilla arvo-osuuksilla tehtyjä kauppvoja ja muita luovutuksia sekä huolehtimaan* kaikista 13 §:ssä säädetyistä tehtävistä luotettavasti ja arvo-osuusjärjestelmän tarkoituksenmukaisen kehityksen turvaavalla tavalla. Toimilupa voidaan myöntää vain, jos hakijan taloudelliset ja tekniset toimintaedellytykset voidaan arvioida riittäviksi arvopaperikeskuksen tehtävien hoitamiseen, hallinto on järjestetty luotettavasti ja hakijan vastuunkantokyky on turvattu riittävästi. Valtioneuvoston on pyydetävä toimilupahakemuksesta Suomen Pankin ja rahoitustarkastuksen lausunto. Valtioneuvosto voi asettaa hakijaa kuultuaan toimilupaan ehtoja ja rajoituksia.

Ehdotus

4 §

Luettelot

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1, 3 ja 5 kohdassa tarkoitettujen arvo-osuuksien omistajista pidetään liikkeeseenlaskijoiden lukuun liikkeeseenlaskijakohtaiset osakasluettelot ja muut vastaavat omistajaluettelot arvopaperikeskuksessa.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2, 4 ja 6 kohdassa tarkoitettujen arvo-osuuksien omistajista pidetään luettelot arvopaperikeskuksessa. Arvopaperikeskuksessa on myös pidettävä luetteloa näiden arvo-osuuksien lukumääristä.

12 §

Arvopaperikeskuksen toimilupa

Valtioneuvosto voi hakemuksesta myöntää arvopaperikeskuksen toimiluvan suomalaiselle osakeyhtiölle, jos yhtiö tekee todennäköiseksi, että se pystyy käsittelemään kaikkia arvo-osuusjärjestelmään liitettyjä arvo-osuuksia ja huolehtimaan kaikista 13 §:ssä säädetyistä tehtävistä luotettavasti ja arvo-osuusjärjestelmän tarkoituksenmukaisen kehityksen turvaavalla tavalla. Toimilupa voidaan myöntää vain, jos hakijan taloudelliset ja tekniset toimintaedellytykset voidaan arvioida riittäviksi arvopaperikeskuksen tehtävien hoitamiseen, hallinto on järjestetty luotettavasti ja hakijan vastuunkantokyky on turvattu riittävästi. *Hakemus on ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Toimi-lupaa koskeva päätös on kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos päätöstä ei ole annettu säädettyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituk-*

sen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. Valtioneuvoston on ilmoitettava päätöksen antamisesta valitusviranomaiselle, jos päätös on annettu valituksen tekemisen jälkeen. Tässä momentissa tarkoitettun valituksen tekemisestä ja käsittelystä on muutoin soveltuvien osin voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/1950) säädetään. Valtioneuvoston on pyydettävä toimilupahakemuksesta Suomen Pankin ja rahoitustarkastuksen lausunto. Valtioneuvosto voi asettaa hakijaa kuultuaan toimilupaan ehtoja ja rajoituksia.

15 §

Arvopaperikeskuksen säännöt ja valvonta

Arvopaperikeskuksen säännöissä on määrättävä:

- 1) arvopaperikeskuksen ja tilinhoitajayhteisöjen keskinäistä konekielistä tiedonvaihtoa koskevista säännöistä ja periaatteista sekä arvo-osuuksien ja oikeudenhaltijoiden yksilöimisessä käytettävistä tunnuksista ja muista arvo-osuusjärjestelmän edellyttämistä yhteisistä käytännöistä;
- 2) tilinhoitaayhteisöjen vähimmäisaukioloajoista,
- 3) kirjaustoiminnassa tapahtuneiden virheiden ja epäselvyyksien selvityksessä noudatettavasta menettelystä;
- 4) tilinhoitajayhteisöjen toiminnassa noudatettavista tieto- ja rekisteriturvallisuuden

15 §

Arvopaperikeskuksen säännöt ja valvonta

Arvopaperikeskuksen säännöissä on määrättävä:

- 1) arvopaperikeskuksen ja tilinhoitajayhteisöjen keskinäistä konekielistä tiedonvaihtoa koskevista säännöistä ja periaatteista sekä arvo-osuuksien ja oikeudenhaltijoiden yksilöimisessä käytettävistä tunnuksista ja muista arvo-osuusjärjestelmän edellyttämistä yhteisistä käytännöistä;
- 2) tilinhoitaayhteisöjen vähimmäisaukioloajoista,
- 3) kirjaustoiminnassa tapahtuneiden virheiden ja epäselvyyksien selvityksessä noudatettavasta menettelystä;
- 4) tilinhoitajayhteisöjen toiminnassa noudatettavista tieto- ja rekisteriturvallisuuden

edellyttämistä menettelytavoista sekä tilinhoitajayhteisöjen tekemiä päätöksiä koskevien asiakirjojen tai niiden jäljennösten säilyttämisestä; *sekä*

5) tilinhoitajayhteisön oikeuksia haettaessa edellytettävistä tiedoista;

Arvopaperikeskuksen säännöille on saatava valtioneuvoston vahvistus. Valtioneuvoston on ennen vahvistamista pyydettävä hakemuksesta Suomen Pankin ja rahoitustarkastuksen lausunto. Jos Suomen Pankin lausunto on pankin lakisääteisiin tehtäviin kuuluvissa kysymyksissä kielteinen, ei sääntöjä tule tältä osin vahvistaa.

edellyttämistä menettelytavoista sekä tilinhoitajayhteisöjen tekemiä päätöksiä koskevien asiakirjojen tai niiden jäljennösten säilyttämisestä;

5) tilinhoitajayhteisön oikeuksia haettaessa edellytettävistä tiedoista; *sekä*

6) *siitä, miten arvopaperikeskukselle lain mukaan kuuluvat valvontatehtävät toteutetaan.*

Arvopaperikeskuksen säännöt vahvistaa hakemuksesta valtiovarainministeriö. Hakemus on ratkaistava kolmen kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Päätös on kuitenkin aina tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos päätöstä ei ole annettu kuuden kuukauden määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. Valtiovarainministeriön on ilmoitettava päätöksen antamisesta valitusviranomaiselle, jos päätös on annettu valituksen tekemisen jälkeen. Valituksen tekemisestä ja käsittelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Valtiovarainministeriön on ennen vahvistamista pyydettävä hakemuksesta Suomen Pankin ja rahoitustarkastuksen lausunto. Jos Suomen Pankin lausunto on pankin lakisääteisiin tehtäviin kuuluvissa kysymyksissä kielteinen, ei sääntöjä tule tältä osin vahvistaa. Valtiovarainministeriö voi arvo-osuusjärjestelmää kohtaan tunnetun luottamuksen vahvistamiseksi tai muusta erityisen painavasta syystä määrätä vahvistamisensa säännöissä olevien määräysten sisältöä muutet-

Arvopaperikeskuksen *hallitus valvoo* arvopaperikeskuksen sääntöjen, määräysten ja ohjeiden *noudattamista* arvopaperikeskuksen piirissä. Lisäksi arvopaperikeskuksen *hallitus valvoo sitä*, että tilinhoitajayhteisöt ja niiden asiamiehet noudattavat arvopaperikeskuksen toiminnasta annettuja säännöksiä sekä niiden nojalla annettuja sääntöjä, määräyksiä ja ohjeita. Arvopaperikeskuksen *hallituksen* on saatettava rahoitustarkastuksen tietoon tilinhoitajayhteisön tai sen asiamiehen menettely, joka on ilmeisesti vastoin mainittuja säännöksiä, sääntöjä tai määräyksiä, jollei menettelyä viipymättä oikaista tai asiointi muutoin korjaannu. Menettelystä, jossa säännöksiä, sääntöjä tai määräyksiä on rikottu olennaisesti tai toistuvasti on kuitenkin aina ilmoitettava. Tilinhoitajayhteisöjen, niiden asiamiesten ja muiden arvopaperikeskuksen palveluja käyttävien on pyynnöstä annettava arvopaperikeskukselle tämän pykälän mukaisen valvontavelvollisuuden täyttämiseksi tarvittavat yksilöidyt tiedot.

tavaksi tai täydennettäväksi. Valtiovarainministeriön on ennen määräyksen antamista pyydettävä asiassa Suomen Pankin ja rahotustarkastuksen lausunto.

Arvopaperikeskuksen on *huolehdittava riittävän ja luotettavan valvonnan järjestämisestä* arvopaperikeskuksen sääntöjen, määräysten ja ohjeiden *noudattamisen turvaamiseksi* arvopaperikeskuksen piirissä. Lisäksi arvopaperikeskuksen on *huolehdittava riittävän ja luotettavan valvonnan järjestämisestä sen turvaamiseksi*, että tilinhoitajayhteisöt ja niiden asiamiehet noudattavat arvopaperikeskuksen toiminnasta annettuja säännöksiä sekä niiden nojalla annettuja sääntöjä, määräyksiä ja ohjeita. Arvopaperikeskuksen on saatettava rahoitustarkastuksen tietoon tilinhoitajayhteisön tai sen asiamiehen menettely, joka on ilmeisesti vastoin mainittuja säännöksiä, sääntöjä tai määräyksiä, jollei menettelyä viipymättä oikaista tai asiointi muutoin korjaannu. Menettelystä, jossa säännöksiä, sääntöjä tai määräyksiä on rikottu olennaisesti tai toistuvasti on kuitenkin aina ilmoitettava. Tilinhoitajayhteisöjen, niiden asiamiesten ja muiden arvopaperikeskuksen palveluja käyttävien on pyynnöstä annettava arvopaperikeskukselle tämän pykälän mukaisen valvontavelvollisuuden täyttämiseksi tarvittavat yksilöidyt tiedot.

25 §

Osakkeet ja niihin rinnastuvat arvo-osuudet

Arvopaperikeskus voi liikkeeseenlaskijan hakemuksesta hyväksyä arvo-osuusjärjestelmään liitettäväksi muut kuin 1 momentissa

Arvopaperikeskus voi liikkeeseenlaskijan hakemuksesta hyväksyä arvo-osuusjärjestelmään liitettäväksi muut kuin 1 momentissa

mainitut osakkeet sekä muut arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1, 3 ja 4 kohdassa tarkoitetut arvo-osuudet. Osaketta tai osuutta, joka yksin tai yhdessä muiden osakkeiden tai osuuksien kanssa tuottaa oikeuden hallita määrättyä huoneistoa tai kiinteistön osaa, ei kuitenkaan saa liittää arvo-osuusjärjestelmään.

26 §

*Joukkolainaosuudet ja **niihin rinnastuvat** arvo-osuudet*

Arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun arvopaperin liittamisestä arvo-osuusjärjestelmään päättää liikkeeseenlaskijan hakemuksesta arvopaperikeskus. Arvopaperikeskuksen on ennen päätöksen tekemistä ilmoitettava Suomen Pankille sen lakisääteisten tehtävien hoitamisen kannalta merkittävästä hakemuksesta.

26 a §

Velkakirjan liittäminen arvo-osuusjärjestelmään

Jos liikkeeseenlaskijan hakemus koskee *velkakirjaa* tai muuta *sellaista* arvopaperia, on arvopaperikeskuksen 26 §:ssä tarkoitettua päätöksessään määrättävä se ajankohta, josta lukien arvopaperi voidaan liittää arvo-osuusjärjestelmään. Arvopaperikeskus voi antaa päätöksessään tarkempia määräyksiä arvo-osuusjärjestelmään kirjattavista tiedoista ja kirjaamismenettelystä silloin,

mainitut osakkeet sekä muut arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1, 3 ja 5 kohdassa tarkoitetut arvo-osuudet. Osaketta tai osuutta, joka yksin tai yhdessä muiden osakkeiden tai osuuksien kanssa tuottaa oikeuden hallita määrättyä huoneistoa tai kiinteistön osaa, ei kuitenkaan saa liittää arvo-osuusjärjestelmään.

26 §

*Joukkolainaosuudet ja **muut** arvo-osuudet*

Muun kuin edellä 25 §:ssä tarkoitetun arvopaperin liittamisestä arvo-osuusjärjestelmään päättää liikkeeseenlaskijan hakemuksesta arvopaperikeskus. Arvopaperikeskuksen on ennen päätöksen tekemistä ilmoitettava Suomen Pankille sen lakisääteisten tehtävien hoitamisen kannalta merkittävästä hakemuksesta.

26 a §

*Velkakirjan ja **muun arvopaperin** liittämisen arvo-osuusjärjestelmään*

Jos liikkeeseenlaskijan hakemus koskee muuta *kuin 25 §:ssä tarkoitettua* arvopaperia, on arvopaperikeskuksen 26 §:ssä tarkoitettua päätöksessään määrättävä se ajankohta, josta lukien arvopaperi voidaan liittää arvo-osuusjärjestelmään. Arvopaperikeskus voi antaa päätöksessään tarkempia määräyksiä arvo-osuusjärjestelmään kirjattavista tiedoista ja kirjaamismenettelystä silloin, kun

arvopaperi liitetään arvo-osuusjärjestelmään. Ennen päätöksen tekemistä arvopaperikeskuksen on tarkastettava, että liikkeenlaskija on varmistanut yhden tai useamman tilinhoitajayhteisön kanssa tekemässään sopimuksessa tai muuten sen, että kaikilla arvopaperin omistajilla on mahdollisuus saada oikeutensa kirjatuiksi arvo-osuusjärjestelmään.

arvopaperi liitetään arvo-osuusjärjestelmään. Ennen päätöksen tekemistä arvopaperikeskuksen on tarkastettava, että liikkeenlaskija on varmistanut yhden tai useamman tilinhoitajayhteisön kanssa tekemässään sopimuksessa tai muuten sen, että kaikilla arvopaperin omistajilla on mahdollisuus saada oikeutensa kirjatuiksi arvo-osuusjärjestelmään.

27 §

Liikkeeseenlaskutili

Liikkeeseenlaskutilille on kirjattava ne tiedot, jotka olisi lain mukaan merkittävä asianomaisesta arvo-osuudesta annettavaan arvopaperiin, sekä liikkeeseen laskettava lukumäärä. *Edellä 4 §:n 2 momentissa* tarkoitetuista arvo-osuuksista on liikkeeseenlaskutilille merkittävä lisäksi eräpäivät, lainan mahdollinen vakuus, lainasta maksettava korko tai mahdollinen muu hyvitys, lainan takaisinmaksu- ja muut olennaiset ehdot sekä se, miten lainaehtoja pidetään yleisesti saatavissa.

Liikkeeseenlaskutilille on kirjattava ne tiedot, jotka olisi lain mukaan merkittävä asianomaisesta arvo-osuudesta annettavaan arvopaperiin, sekä liikkeeseen laskettava lukumäärä. *Arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa* tarkoitetuista arvo-osuuksista on liikkeeseenlaskutilille merkittävä lisäksi eräpäivät, lainan mahdollinen vakuus, lainasta maksettava korko tai mahdollinen muu hyvitys, lainan takaisinmaksu- ja muut olennaiset ehdot sekä se, miten lainaehtoja pidetään yleisesti saatavissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 12 ja 15 §:n mukaisten päätösten tekemiselle tässä laissa asetettuja määräaikoja ei sovelleta lain voimaantullessa vireillä oleviin hakemuksiin.

Arvopaperikeskuksen on täydennettävä sääntönsä tämän lain vaatimusten mukaisik-

*si. Sääntöjen täydentämistä koskeva hakemus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.
Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.*

4.

Laki**arvo-osuustileistä annetun lain 5 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvo-osuustileistä 17 päivänä toukokuuta 1991 annetun lain (827/1991) 5 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 796/2000 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 a §

Omaisuudenhoitotilin tilinhaltijana voi toimia arvopaperikeskus, keskuspankki tai tilinhoitajayhteisö. Arvopaperikeskus voi hyväksyä tilinhaltijaksi myös luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen, jolla on oikeus tarjota arvo-osuuksia koskevia säilytys- ja hoitopalveluja, arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain 16 §:ssä tarkoitetun ulkomaisen laitoksen tai sellaisen muun ulkomaisen yhteisön, joka on riittävän julkisen valvonnan alainen ja jonka taloudelliset toimintaedellytykset ja hallinto täyttävät tehtävän luotettavalle hoidolle asetettavat vaatimukset.

Omaisuudenhoitotilin tilinhaltijana voi toimia arvopaperikeskus, keskuspankki tai tilinhoitajayhteisö. Arvopaperikeskus voi hyväksyä tilinhaltijaksi myös luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen, jolla on oikeus tarjota arvo-osuuksia koskevia säilytys- ja hoitopalveluja, arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain (826/1991) 16 §:ssä tarkoitetun ulkomaisen laitoksen tai sellaisen muun ulkomaisen yhteisön, joka on riittävän julkisen valvonnan alainen ja jonka taloudelliset toimintaedellytykset ja hallinto täyttävät tehtävän luotettavalle hoidolle asetettavat vaatimukset. *Arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain 16 §:ssä tarkoitetun ulkomaisen laitoksen hallitsemalle omaisuudenhoitotilille saadaan 1 momentin estämättä kirjata myös Suomen kansalaisen tai suomalaisen yhteisön tai säätiön omistamat arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetut arvo-osuudet.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta

20 .

5.

Laki**sijoituspalveluyrityksistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoituspalveluyrityksistä 26 päivänä heinäkuuta 1996 annetun lain (579/1996) 2 §, 3 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohta sekä 3 momentti ja 10 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohta laissa 156/1997 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Sijoituskohteet

Sijoituskohteet

Sijoituspalvelun kohteena (*sijoituskohde*) voi olla *arvopaperimarkkinalain* (495/89) 1 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu arvopaperi (*arvopaperi*) sekä kaupankäynnistä vakioitu optioilla ja termiineillä annetun lain (772/88) 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettu vakioitu johdannaissopimus tai muu johdannaissopimus, jonka kohde-etuutena on arvopaperi, valuutta, korko, johdannaissopimus tai tällaisen kohde-etuuden hinnan kehitystä kuvaava tunnusluku (*johdannaissopimus*).

Sijoituspalvelun kohteena (*sijoituskohde*) voi olla *arvopaperimarkkinalaissa* (495/1989) tarkoitettu arvopaperi sekä kaupankäynnistä vakioitu optioilla ja termiineillä annetun lain (772/1988) 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettu vakioitu johdannaissopimus, siihen rinnastettava johdannaissopimus tai muu johdannaissopimus.

3 §

3 §

Sijoituspalvelut

Sijoituspalvelut

Sijoituspalvelulla tarkoitetaan
 1) omista nimissä toisen lukuun harjoitettavaa sijoituskohteiden tai yksityisen osakeyhtiön arvopaperien ostoa, myyntiä, vaihtoa

Sijoituspalvelulla tarkoitetaan
 1) omista nimissä toisen lukuun harjoitettavaa sijoituskohteiden ostoa, myyntiä, vaihtoa ja merkintää sekä sijoituskohteita koske-

ja merkintää sekä sijoituskohteita *tai yksityisen osakeyhtiön arvopapereita* koskevien toimeksiantojen välittämistä tai toteuttamista (*arvopaperinvälitys*);

5) sijoituskohteiden *tai yksityisen osakeyhtiön arvopaperien* hoitamista sellaisen asiakaskohtaisen sopimuksen nojalla, jossa toimeksisaajalle on annettu päätösvalta (*omaisuudenhoito*);

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna sijoituspalvelun tarjoamisena ei pidetä toimintaa, jota harjoitetaan satunnaisesti muun laissa tunnustetun liike- tai ammattitoiminnan ohessa ja jossa noudatetaan tuota toimintaa koskevaa lainsäädäntöä tai sitä täydentäviä säännöksiä ja määräyksiä.

vien toimeksiantojen välittämistä tai toteuttamista (*arvopaperinvälitys*);

5) sijoituskohteiden hoitamista sellaisen asiakaskohtaisen sopimuksen nojalla, jossa toimeksisaajalle on annettu päätösvalta (*omaisuudenhoito*);

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna sijoituspalvelun tarjoamisena ei pidetä toimintaa, jota harjoitetaan satunnaisesti muun laissa tunnustetun liike- tai ammattitoiminnan ohessa ja jossa noudatetaan tuota toimintaa koskevaa lainsäädäntöä tai sitä täydentäviä säännöksiä ja määräyksiä. *Edellä 1 momentissa tarkoitettuna sijoituspalvelun tarjoamisena ei pidetä myöskään toimintaa, jota harjoitetaan laissa tunnustettuna liike- tai ammattitoimintana yksinomaan arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla arvopapereilla. Edellä 1 momentissa tarkoitettuna sijoituspalvelun tarjoamisena ei pidetä myöskään yksinomaan hyödykkeisiin perustuvien johdannaissopimusten tarjoamista sellaisten yhteisöjen toimesta, jotka harjoittavat tällaisilla johdannaissopimuksilla kauppaa omaan lukuunsa optioyhteisössä tai toisten samantyyppisten yhteisöjen kanssa taikka näiden hyödykkeiden tuottajien tai ammattimaisten käyttäjien kanssa, eikä hyödykkeisiin perustuvien johdannaissopimusten tarjoamista yksinomaan muussa kuin sijoitustarkoituksessa.*

Toimiluvan myöntäminen

Hakemus on ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta. Jos valtioneuvosto tänä aikana pyytää hakijalta hakemuksesta lisäselvitystä, sanottu määräaika lasketaan siitä päivästä, jona valtioneuvosto vastaanottaa lisäselvityksen.

Hakemus on ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Toimilupaa koskeva päätös on kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos päätöstä ei ole annettu säädetyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. Valtiovarainministeriön on ilmoitettava päätöksen antamisesta valitusviranomaiselle, jos päätös on annettu valituksen tekemisen jälkeen. Tässä momentissa tarkoitetun valituksen tekemisestä ja käsittelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/1950) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 9 §:ssä tarkoitetun toimiluvan myöntämiseksi tämän lain 10 §:n 2 momentissa asetettuja määräaikoja ei sovelleta lain voimaantullessa vireillä oleviin hakemuksiin. Yhteisön, joka tämän lain voimaan tullessa tarjoaa 3 §:ssä tarkoitettua sijoituspalvelua, on kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta haettava toimilupaa tai kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta lopetettava tämän lain vastainen toimintansa, ellei valtiovarainministeriö erityisestä syystä myönnä lopettamiselle pitempää määräaikaa.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

6.

Laki

sijoitusrahastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 29 päivänä tammikuuta 1999 annetun sijoitusrahastolain (48/1999) 53 §:n 2 momentti sekä 81 §:n 1 ja 6 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

53 §

Rahasto-osuusrekisteriin voidaan tehdä merkintä vasta, kun rahasto-osuuden merkintähinta on kokonaisuudessaan rahassa maksettu.

Rahasto-osuusrekisteriin voidaan tehdä merkintä vasta, kun rahasto-osuuden merkintähinta on kokonaisuudessaan maksettu. *Rahasto-osuuden merkintähinta on maksettava rahassa tai antamalla sijoitusrahastolle merkintähintaa vastaava määrä 69 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja arvopapereita siten, että merkintähinnan määräytymishetkellä eri arvopaperilajien jakauma vastaa sijoitusrahaston säännöissä arvopaperilajikohtaisesti yksilöityä sijoitustoimintaa ja arvopaperien yhteenlaskettu markkina-arvo vastaa niitä vastaan annettavan rahasto-osuuden arvoa.*

Tehokkaan omaisuudenhoidon edistämiseksi rahastoyhtiö voi tehdä sijoitusrahaston varoihin kuuluvista arvopapereista lainaus- ja takaisinostosopimuksia, jos ne selvitetään arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettussa selvitysyhteisössä *tai* kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitettussa optioyhteisössä *ja jos rahoitustarkastus tai sitä vastaava toisen valtion toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt niiden ehdot tai optioyhteisö on ne vakioinut.*

Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä rahastoyhtiön oikeudesta tehdä lainaus- tai takaisinostosopimuksia sijoitusrahaston varoihin kuuluvista arvopapereista *muussa kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimivan 1 momentissa tarkoitettuun yhteisöön rinnastettavan ulkomaisen yhteisön välityksellä.*

Tehokkaan omaisuudenhoidon edistämiseksi rahastoyhtiö voi tehdä sijoitusrahaston varoihin kuuluvista arvopapereista lainaus- ja takaisinostosopimuksia, jos ne selvitetään arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettussa selvitysyhteisössä, kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitettussa optioyhteisössä *tai niitä vastaavassa ulkomaisessa yhteisössä taikka, jos selvitys tapahtuu muualla, jos niiden vastapuolena on arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettu arvopaperinvälittäjä ja niiden ehdot ovat markkinoille tavanomaiset ja yleisesti tunnetut.*

Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä rahastoyhtiön oikeudesta tehdä lainaus- tai takaisinostosopimuksia sijoitusrahaston varoihin kuuluvista arvopapereista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

7.

Laki**rahoitustarkastuslain 2 §:n 10 kohdan kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

Tällä lailla kumotaan 11 päivänä kesäkuuta 1993 annetun rahoitustarkastuslain (503/1993) 2 §:n 10 kohta, sellaisena kuin se on laissa 572/1996.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

8.

Laki**osakeyhtiölain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
*kumotaan 29 päivänä syyskuuta 1978 annetun osakeyhtiölain (734/1978) 1 luvun 2 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 145/1997, sekä
 muutetaan 1 luvun 2 §:n 1 ja 3 momentti sekä 16 luvun 8 §:n 7 kohta sellaisina kuin ne ovat mainitussa laissa 145/1997 seuraavasti:*

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 luku

Yleisiä säännöksiä

2 §

Yksityisen osakeyhtiön arvopaperimarkkinalain (495/89) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettuja arvopapereita ei saa ottaa arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettun julkisen kaupankäynnin tai sitä vastaavan menettelyn kohteeksi.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske yksityisen osakeyhtiön arvopapereita, jotka yksin tai yhdessä muiden arvopaperien kanssa tuottavat oikeuden käyttää tai saada yhtiön tarjoamia kuluttajansuojalaissa (38/78) tarkoitettuja kulutushyödykkeitä, jos

1) yhtiö ei harjoita muuta liiketoimintaa kuin kulutushyödykkeiden myyntiä, tarjoata, muuta markkinointia ja siihen liittyvää toimintaa; sekä

2) yhtiön liiketoiminnan kohteena ovat pääasiassa edellä tarkoitettujen arvopaperien omistajat

Tarjottaessa yleisölle muita kuin 2 momentissa tarkoitettuja yksityisen osakeyhtiön arvopapereita on ilmoitettava, että arvopapereita ei voida ottaa arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettun julkisen kaupankäynnin eikä sitä vastaavan menettelyn kohteeksi. Tarjouksessa ei saa antaa ymmärtää, että tarkoituksena on myöhemmin muuttaa yhtiö julkiseksi osakeyhtiöksi tai saattaa sen arvopaperit julkisen kaupankäynnin kohteeksi.

1 luku

Yleisiä säännöksiä

2 §

Yksityisen osakeyhtiön arvopapereita ei saa ottaa arvopaperimarkkinalain (495/1989) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettun julkisen kaupankäynnin kohteeksi.

(2 mom. kumotaan)

Tarjottaessa yleisölle yksityisen osakeyhtiön arvopapereita on ilmoitettava, että arvopapereita ei voida ottaa arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettun julkisen kaupankäynnin kohteeksi.

16 luku

Erinäisiä säännöksiä

Rangaistussäännöksiä

8 §

Joka tahallaan

7) rikkoo 1 luvun 2 §:n 1 momentin kieltoa yksityisen osakeyhtiön arvopaperien ottamisesta arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettua julkista kaupankäyntiä vastaavan menettelyn kohteeksi, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa

7) rikkoo 1 luvun 2 §:n 1 momentin kieltoa yksityisen osakeyhtiön arvopaperien ottamisesta arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettun julkisen kaupankäynnin kohteeksi, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa

rangaistusta, *osakeyhtiörikoksesta* sakkoon
tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

rangaistusta, *osakeyhtiörikoksesta* sakkoon
tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta
20 .

9.

Laki**vakuutusyhdistyslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1987 annetun vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 16 luvun 8 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on laissa 340/2000, sekä
lisätään 3 lukuun, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1207/1998 ja 340/2000, uusi 2 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 luku

3 luku

Takuupääoma**Takuupääoma**

2 a §

Vakuutusyhdistyksen arvopapereita ei saa ottaa arvopaperimarkkinalain (495/1989) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitetun julkisen kaupankäynnin kohteeksi.

Tarjottaessa yleisölle vakuutusyhdistyksen arvopapereita on ilmoitettava, että arvopapereita ei voida ottaa arvopaperimarkkinalaissa tarkoitetun julkisen kaupankäynnin kohteeksi.

16 luku

16 luku

Erinäisiä säännöksiä**Erinäisiä säännöksiä**

Rangaistussäännöksiä

Rangaistussäännöksiä

8 §

8 §

Joka tahallaan

Joka tahallaan

- 1) toimii toisen välikätenä äänioikeuden rajoittamista koskevan tämän lain säännöksen tai yhdistysjärjestyksen määräyksen kiertämiseksi,
- 2) rikkoo tämän lain säännöksiä tilintarkastuskertomuksen laatimisesta,
- 3) Vakuutusvalvontaviraston 12 luvun 6 c §:n nojalla määräämän kiellon vastaisesti luovuttaa tai panttaa yhdistyksen hallinnassa olevaa omaisuutta,
- 4) rikkoo säännöksiä riippumattomana asiantuntijana toimivan hyväksytyyn tilintarkastajan lausunnon laatimisesta,
- 5) rikkoo säännöksiä pääomalainan palauttamisesta, koron tai muun hyvityksen maksamisesta tai vakuuden asettamisesta,
- 6) jakaa yhdistyksen varoja tämän lain säännösten vastaisesti, *taikka*
- 7) antaa rahalainan tai vakuuden 11 luvun 7 tai 10 §:n säännösten vastaisesti,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vakuutusyhdistysrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

- 1) toimii toisen välikätenä äänioikeuden rajoittamista koskevan tämän lain säännöksen tai yhdistysjärjestyksen määräyksen kiertämiseksi,
 - 2) rikkoo tämän lain säännöksiä tilintarkastuskertomuksen laatimisesta,
 - 3) Vakuutusvalvontaviraston 12 luvun 6 c §:n nojalla määräämän kiellon vastaisesti luovuttaa tai panttaa yhdistyksen hallinnassa olevaa omaisuutta,
 - 4) rikkoo säännöksiä riippumattomana asiantuntijana toimivan hyväksytyyn tilintarkastajan lausunnon laatimisesta,
 - 5) rikkoo säännöksiä pääomalainan palauttamisesta, koron tai muun hyvityksen maksamisesta tai vakuuden asettamisesta,
 - 6) jakaa yhdistyksen varoja tämän lain säännösten vastaisesti,
 - 7) antaa rahalainan tai vakuuden 11 luvun 7 tai 10 §:n säännösten vastaisesti, *taikka*
 - 8) rikkoo 3 luvun 2 a §:n 1 momentin kieltoa *vakuutusyhdistyksen arvopaperien ottamisesta arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettun julkisen kaupankäynnin kohteeksi,*
- on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vakuutusyhdistysrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

10.

Laki**rikoslain 51 luvun muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 51 luvun 1 §:n 1 momentti sekä 3, 6 ja 7 §, sellaisina kuin niistä ovat 51 luvun 1 §:n 1 momentti, 3 ja 7 § sekä 6 §:n 1 ja 2 momentti laissa 475/1999 ja 6 §:n 3 momentti laissa 973/1999 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

51 luku

51 luku

Arvopaperimarkkinarikoksista**Arvopaperimarkkinarikoksista**

1 §

1 §

*Sisäpiirintiedon väärinkäyttö**Sisäpiirintiedon väärinkäyttö*

Joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta käyttää julkisen kaupankäynnin kohteena olevaan arvopaperiin liittyvää sisäpiirintietoa hyväksi

Joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta käyttää julkisen kaupankäynnin tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn kohteena olevaan arvopaperiin liittyvää sisäpiirintietoa hyväksi

1) luovuttamalla tai hankkimalla sellaisen arvopaperin omaan tai toisen lukuun tai
 2) neuvomalla suoraan tai välillisesti toista sellaista arvopaperia koskevassa kaupassa, on tuomittava *sisäpiirintiedon väärinkäytöstä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

1) luovuttamalla tai hankkimalla sellaisen arvopaperin omaan tai toisen lukuun tai
 2) neuvomalla suoraan tai välillisesti toista sellaista arvopaperia koskevassa kaupassa, on tuomittava *sisäpiirintiedon väärinkäytöstä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

3 §

Kurssin vääristäminen

Joka

1) tekee julkisen kaupankäynnin kohteena olevaa arvopaperia koskevan harhaanjohtavan osto- tai myyntitarjouksen tai näennäiskaupan tai antaa sellaista tarjousta tai kauppaa koskevan toimeksiannon taikka ryhtyy muuhun niihin rinnastettavaan harhaanjohtavaan toimenpiteeseen tai

2) antaa sellaiseen arvopaperiin liittyviä tuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja tarkoituksenaan vääristää julkisen kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin hintataso ja sitä hyväksikäyttäen hankkia itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä,

on tuomittava *kurssin vääristämisestä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

6 §

Määritelmät

Arvopaperilla tarkoitetaan tässä luvussa sellaista arvopaperia, johon arvopaperimarkkinalakia *sovelletaan lain 1 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan*.

Sisäpiirintiedolla tarkoitetaan tässä luvussa sellaista julkisen kaupankäynnin kohteena olevaan arvopaperiin liittyvää tietoa, jota ei ole julkistettu tai joka muuten ei ole ollut markkinoilla saatavissa ja joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun arvopaperin arvoon tai hintaan. Sisäpiirintietona ei pidetä julkisesti saatavissa olevia tietoja yhdistämällä yksityisesti käytettäväksi tuotettua tietoa.

Mitä tässä luvussa säädetään arvopaperista,

3 §

Kurssin vääristäminen

Joka

1) tekee julkisen kaupankäynnin *tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn* kohteena olevaa arvopaperia koskevan harhaanjohtavan osto- tai myyntitarjouksen tai näennäiskaupan tai antaa sellaista tarjousta tai kauppaa koskevan toimeksiannon taikka ryhtyy muuhun niihin rinnastettavaan harhaanjohtavaan toimenpiteeseen tai

2) antaa sellaiseen arvopaperiin liittyviä tuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja tarkoituksenaan vääristää julkisen kaupankäynnin *tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn ja yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn* kohteena olevan arvopaperin hintataso ja sitä hyväksikäyttäen hankkia itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä,

kurssin vääristämisestä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

6 §

Määritelmät

Arvopaperilla tarkoitetaan tässä luvussa sellaista arvopaperia, johon sovelletaan arvopaperimarkkinalakia.

Sisäpiirintiedolla tarkoitetaan tässä luvussa sellaista julkisen kaupankäynnin *tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn ja yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn* kohteena olevaan arvopaperiin liittyvää tietoa, jota ei ole julkistettu tai joka muuten ei ole ollut markkinoilla saatavissa ja joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun arvopaperin arvoon tai hintaan. Sisäpiirintietona ei pidetä julkisesti saatavissa olevia tietoja yhdistämällä yksityisesti käytettäväksi tuotettua tietoa.

Mitä tässä luvussa säädetään arvopaperista,

sovelletaan myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain (772/1988) mukaiseen vakioituun optioon tai termiiniin sekä arvopaperimarkkinalain 10 luvun 1 a §:ssä tarkoitettuun vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavaan johdannaissopimukseen, jonka kohde-etuutena on julkisen kaupankäynnin kohteena oleva arvopaperi. Mitä tässä luvussa säädetään arvopaperin luovuttamisesta tai hankkimisesta, sovelletaan myös vakioitun johdannaissopimuksen tekemiseen ja sellaisen vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavan johdannaissopimuksen tekemiseen, jonka kohde-etuutena on julkisen kaupankäynnin kohteena oleva arvopaperi. Luvun 1 ja 2 §:ää sovelletaan vakioituun optioon tai termiiniin sekä vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavaan johdannaissopimukseen, jonka kohde-etuutena on julkisen kaupankäynnin kohteena oleva arvopaperi, siitä riippumatta, onko sovittu johdannaissopimuksen kohde-etuuden luovutuksesta vai suorituksen korvaavasta hyvityksestä.

7 §

Rajoitussäännös

Tämän luvun 1 ja 2 §:n säännöksiä ei sovelleta sellaiseen julkiseen kaupankäyntiin arvopapereilla, johon arvopaperimarkkinalain 3 luvun 13 §:n 2 momentin nojalla vahvistettujen sääntöjen tai saman luvun 14 §:n 4 momentin mukaan ei sovelleta sisäpiirintiedon väärinkäyttöä koskevia arvopaperimarkkinalain säännöksiä.

sovelletaan myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain (772/1988) mukaiseen vakioituun optioon tai termiiniin sekä arvopaperimarkkinalain 10 luvun 1 a §:ssä tarkoitettuun vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavaan johdannaissopimukseen, jonka kohde-etuutena on julkisen kaupankäynnin tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn ja yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn kohteena oleva arvopaperi. Mitä tässä luvussa säädetään arvopaperin luovuttamisesta tai hankkimisesta, sovelletaan myös vakioitun johdannaissopimuksen tekemiseen ja sellaisen vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavan johdannaissopimuksen tekemiseen, jonka kohde-etuutena on julkisen kaupankäynnin tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn ja yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn kohteena oleva arvopaperi. Luvun 1 ja 2 §:ää sovelletaan vakioituun optioon tai termiiniin sekä vakioituun optioon tai termiiniin rinnastettavaan johdannaissopimukseen, jonka kohde-etuutena on julkisen kaupankäynnin tai muun arvopaperien ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyn ja yleisön käytettävissä olevan kaupankäyntimenettelyn kohteena oleva arvopaperi, siitä riippumatta, onko sovittu johdannaissopimuksen kohde-etuuden luovutuksesta vai suorituksen korvaavasta hyvityksestä.

7 §

Rajoitussäännös

Tämän luvun 1 ja 2 §:n säännöksiä ei sovelleta sellaiseen julkiseen kaupankäyntiin arvopapereilla, johon arvopaperimarkkinalain 3 luvun 13 §:n 2 momentin nojalla vahvistettujen sääntöjen tai saman luvun 14 §:n 2 momentin mukaan ei sovelleta sisäpiirintiedon väärinkäyttöä koskevia arvopaperimarkkinalain säännöksiä.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

